

СТІВЕН
КІНГ

S T E P H E N
K I N G

JOYLAND

A NOVEL

СТІВЕН
КІНГ

КРАЇНА РОЗВАГ

РОМАН

ХАРКІВ
2014

КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.111(73)

ББК 84.7СПО

К41

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Публікується за сприяння літературного агенства
Andrew Nurnberg Associates Baltic, Ltd

Перекладено за виданням:
King S. Joyland : A Novel / Stephen King. —
New York : HardCaseCrime, 2013. — 288 p.

Переклад з англійської *Олени Любенко*

Дизайнер обкладинки *IvanovITCH*
Художник *Олександр Семякін*

ISBN 978-966-14-7516-7 (PDF)

© Stephen King, 2013
© Hemiro Ltd, видання українською
мовою, 2014
© Книжковий Клуб «Клуб Сімей-
ного Дозвілля», переклад і ху-
дожнє оформлення, 2014

Чудовий роман, виразно психологічний... Стівен Кінг настільки відомий як американський майстер паранормального й жаху, що легко забути — його справжній геній у царині повсякдення.

New York Times Book Review

Кінг написав... роман, зворушливий і страшний водночас... одна з його найновіших і найбільш лячних на сьогодні книжок.

Entertainment Weekly

Надзвичайно яскравий... різюча винахідливість, дослідження чутливого характеру, що тримає читача в постійній напрузі.

Playboy

Стівен Кінг неперевершений.

Time

Містер Кінг робить дотикальними тугу й жаль, що постають з відчаю, й майстерно описує доброту й дріб'язковість, що незмінно супроводжують життя в маленькому містечку.

Wall Street Journal

Кінг майстер конструювати оповідь й створювати відчуття місця.

USA Today

Досконально переконливий трилер.

Esquire

Не починайте читати цей роман, якщо наступного дня вам іти на пари... Ви не спатимете всю ніч.

People

Найблискучіший з усіх темних снів, які наснилися в цьому столітті.

Palm Beach Post

Надзвичайна книжка... Віха в американській літературі.

Chicago Sun-Times

Стівен Кінг — безмірно талановитий оповідач, його талант, схоже, невичерпний.

Interview

Рідкісне поєднання блискучої прози, тем, що провокують мислення, і майстерності оповідача.

San Diego Union Tribune

Не лише надзвичайно популярний, а ще й надзвичайно талановитий: сучасний колега Твена, Готорна, Діккенса.

Publishers Weekly

Він майстерний оповідач. Збирайтеся довкола багаття його письменницького дару, і він сплете вам збіса добру оповідку.

Houston Chronicle

Кінг перевершує наші очікування, зачаровує і змушує прагнути наступного повороту сюжету.

Boston Globe

На горішню полицю. Ви ніколи не схибите, вибираючи книжку Кінга.

Майкл Коннеллі

Кінг володіє неймовірним даром відчувати сюжет... [Він] талановитий письменник гострих відчуттів, проникливий автор, який контролює ліричні відступи, що ніколи не заважають сюжету... я, один читач (з мільйонів), чекатиму нетерпляче, що нам подарує цей король історій.

Рідлі Пірсон

Кінг винайшов деякі жанри, перебудував їх, потім вийшов за межі власних досягнень... Стівен Кінг, як і Марк Твен, — американський геній.

Грег Айлз

Кінг — це Вінслов Гомер, який пише кров'ю і про кров.

New Yorker

Стівен Кінг — не просто письменник, який пише в жанрі горор. Я вважаю, що його спроби взяти американську літературу й розширити її межі ще не було оцінені належним чином.

Глорія Нейлор

На мою думку, Кінг — один з найбільш недооцінених романістів нашого часу.

Мордекай Пічлер, Vancouver Sun

Роман, що поглинає всю увагу, постійно дивує і сповнений істинної магії оповіді.

Washington Post

Він хапає вас, тримає і не відпускає... Справді неможливо відірватися.

Chattanooga Times

Ви здаєтеся... Кінг бере вас у полон... і забирає у захопливу подорож сторінками до четвертої ранку.

A.P. Wire

Захопливо... супер.

Dallas Times Herald

Літературний триумф... Прочитайте цю книжку.

Milwaukee Journal

Неможливо відірватися, хочеться гортати сторінку за сторінкою.

Atlanta Journal

Вплетення філософії у сюжет, що розвивається з надзвуковою швидкістю, і водночас — занурення у внутрішній світ ретельно розроблених персонажів... вражаючи чуйність до того, що розпливчасто називають людською природою.

Newsday

Бездоганно вивірений темп розвитку сюжету... поступово затягує.

Los Angeles Times

Відмінно сконструйований... екстраординарний.

Booklist

У його письмі присутня лірика, описи пробуджують почуття... Це справжній дар.

Columbia State

Разюче добре написано.

The Indianapolis Star

Кінг — неймовірний оповідач.

San Francisco Chronicle

На цей час — найпопулярніший у світі автор... Схоже, його магія невичерпна.

Chicago Tribune

КРАЇНА РОЗВАГ

Доналду Вестлейку

* * *

Машина в мене була, однак восени тисяча дев'ятсот сімдесят третього року до «Джойленду» від «Пляжного готелю» місіс Шопло в містечку Гевенз-Бей я діставався переважно пішки. Мені здавалося, так буде краще. А власне, найкраще. На початку вересня пляж Гевен-Біч стояв майже порожній, і це було суголосо моєму настрою. Та осінь виявилася найпрекраснішою в моєму житті. Я так вважаю дотепер, хоч минуло вже сорок років. Та водночас я ще ніколи не почувався таким нещасним. Це теж правда. Люди думають, що перше кохання солодке і приємне, та ще солодшим воно стає, коли перший зв'язок рветься. Про це склали тисячу пісень у стилі поп і кантрі, ви їх чули — якось дурнику розбили серце. Утім, те перше розбите серце болить найбільше, загоюється найповільніше і залишає по собі найпомітніший шрам. Що в цьому солодкого?

* * *

Увесь вересень і початок жовтня небо над Північною Кароліною було ясным, а повітря теплим навіть о сьомій ранку, коли я виходив зі своєю квартирки на другому поверсі й спускався зовнішніми сходами. Навіть якщо з дому я виходив у легкій куртці, то вже на другій половині тих трьох миль, що відділяли містечко від парку розваг, куртка теліпалася, зав'язана на поясі.

Першу зупинку я робив у «Кондитерській Бетті» — купував пару ще теплих круасанів. По піску за мною

тяглася моя тінь, щонайменше двадцять футів завдовжки. Над головою кружляли чайки — вони вловили пахощі круасанів, загорнутих у воскований папір. А коли я повертався (зазвичай це було близько п'ятої вечора, хоча іноді й довше затримувався — у Гевенз-Бей, містечку, яке з кінцем літа поринало в сон, мене ніхто не чекав), тінь супроводжувала мене по воді. Коли починався приплив, вона похитувалася на хвилях, наче повільно танцювала хулу¹.

Звісно, я не певен на сто відсотків, але мені здається, хлопчика, жінку й собаку я побачив, ще коли вперше вирушив тим шляхом. Уздовж усього узбережжя між містечком і манливими мерехтливими блискітками «Джойленду» тяглася низка літніх будиночків. Чимало серед них було дорогих, чимало вже наглухо зачинили після Дня праці². Та тільки не найбільший з них, не той, що нагадував зелений дерев'яний замок. Дощана доріжка вела від широкого заднього дворику до того місця, де водорості поступалися дрібному білому піску. У кінці доріжки стояв столик для пікніка, який затіняла велика яскраво-зелена пляжна парасолька. Під нею сидів хлопець на інвалідному візку. На голові в нього була бейсболка, а ноги від попереку й донизу навіть у найтепліші дні, коли температура коливалася в межах сімдесяти градусів³, вкривала ковдра. На мій погляд, йому було років п'ять, не більше від семи так точно. Собака, джек-рассел-тер'єр, або лежав коло нього, або сидів біля ніг. Жінка сиділа на одному зі стільців біля столика, іноді читала книжку, та переважно просто дивилася на воду. Вона була дуже вродлива.

¹ Гавайський танець (тут і далі примітки перекл.).

² Національне свято в США, яке відзначають у перший понеділок вересня.

³ 70 градусів за Фаренгейтом дорівнює близько 21 °С.

Дорогою туди чи назад я завжди махав їм на знак привітання, і хлопчик відповідав мені помахом руки. Вона — ні, принаймні попервах. Тисяча дев'ятсот сімдесят третій був роком нафтового ембарго ОПЕК, роком, коли Річард Ніксон заявив, що він не шахрай, роком, коли померли Едвард Г. Робінсон та Ноел Ковард. То був втрачений рік Девіна Джонса. Я був двадцятиоднорічним незайманцем з літературними претензіями. Усе моє майно складалося з трьох пар джинсів, чотирьох пар боксерських трусів, «форда»-драндулета (з хорошим радіо), скороминущих суїцидальних намірів і розбитого серця.

Приємно, правда?

* * *

Серцеїдку звали Венді Кіган, і вона не заслуговувала на такого хлопця, як я. Щоб дійти цього висновку, мені знадобилася більша частина життя, проте ви ж знаєте, як стара приказка мовить: краще пізно, ніж ніколи. Вона була з Портсмута, штат Нью-Гемпшир, я походив з Саут-Бервіка, штат Мен. По суті, її можна було назвати моєю сусідкою. Ми почали «ходити разом» (як це модно було казати в ті часи) на першому курсі УНГ¹ — познайомилися на вечірці для фрешменів, хіба не казка? Як в одній з тих поп-пісень.

Два роки ми були нерозлучні, скрізь ходили й усе робили разом. Усе, крім «цього». Ми обоє вчилися й працювали при університеті. Вона в бібліотеці, я в їдальні «Коммонз». Нам випав шанс зберегти цю роботу протягом літа тисяча дев'ятсот сімдесят другого, і авжеж, ми ним скористалися. Гроші там платили не такі аж великі, але можливість бути разом видавалася безцінною. Я думав, що

¹ Університет Нью-Гемпширу, розташований у Даремі, штат Нью-Гемпшир.

влітку тисяча дев'ятсот сімдесят третього все буде так само, поки одного дня Венді не заявила, що її подруга Рене знайшла їм роботу в універмазі «Філінз» у Бостоні.

— А мені тепер що робити? — спитав я.

— А ти зможеш приїжджати до мене, — відповіла вона. — Я буду страшенно скучати за тобою, але правда, Дев, нам із тобою тільки на користь піде, якщо ми трохи побудемо нарізно.

Слова, що найчастіше віщують кінець. Напевно, ця думка відбилася в мене на обличчі, бо Венді стала навшпиньки й поцілувала мене.

— У розлуці любов міцнішає, — сказала вона. — Крім того, якщо в мене буде своє житло, ти зможеш залишитися на ніч.

Але, кажучи це, вона не дивилася на мене, та й на ніч я в неї ніколи не залишався. «Забагато сусідок, — казала вона. — Замало часу». Звісно, такі проблеми можна було легко подолати, проте чомусь ми цього не зробили, що само по собі мало би бути для мене промовистим знаком. Озираючись назад, я бачу, наскільки промовистим насправді він був. Кілька разів ми підійшли до «цього» впритул, але «це» так і не сталося. Вона завжди зупиняла мене, а я не наполягав. Я був дуже галантним, хай допоможе мені Бог. Відтоді я частенько замислювався над тим, що б змінилося (на краще чи на гірше), якби я таким не був. Але тепер я точно знаю, що галантним хлопцям рідко дають. Напишіть це на аркуші паперу й повісьте в себе на кухні.

* * *

Перспектива провести ще одне літо, замітаючи підлогу в їдальні й складаючи брудні тарілки у старезні посудомийні машини в їдальні, не надто мені всміхалася, особливо

коли Венді за сімдесят миль на південь милуватиметься яскравими вогнями Бостона. Але то була постійна робота, якої я потребував, а інших підробітків не намічалося. Та раптом у лютому нагода змінити роботу приїхала до мене на конвеєрі з брудним посудом.

Того дня хтось читав «Керолайна Лівінг», запихаючись стравами дня — бургерами «Мексикалі» й картоплею-фрі «Карамба». Цей хтось залишив на таці журнал, а я його підібрав разом із тарілками. Хотів був викинути у смітник, та потім передумав. Безплатне читиво — воно й в Африці безплатне читиво. (А я мусив заробляти собі на навчання, не забувайте про це.) Я запхав його собі в задню кишеню та й геть забув, аж поки не прийшов у свою кімнату в гуртожитку. Там, коли я перевдягав штани, журнал випав на підлогу й розгорнувся на розділі з оголошеннями.

Той, хто читав журнал, обвів кружальцем декілька оголошень про роботу... хоча зрештою, напевно, ця людина вирішила, що вони всі їй не підходять, інакше «Керолайна Лівінг» не опинилася б на конвеєрі. Оголошення, на яке я звернув увагу, містилося ближче до кінця сторінки, хоч його й не обвели. Перший рядок жирними літерами проголошував: «РОБОТА ПОБЛИЗУ РАЮ!» Хіба міг англійський філолог прочитати таке і не пійматися на гачок? І хіба міг похнюплений двадцятиоднорічний юнак, у чиїй душі нарастив страх, що його дівчина віддаляється од нього, не піддатися чарам, коли уявляв собі роботу в місці під назвою «Країна розваг»¹?

В оголошенні був номер телефону, і я, не в змозі опиратися імпульсу, подзвонив. Через тиждень у мою поштову скриньку в гуртожитку лягла заява про працевлаштування.

¹ Joyland (англ.) — букв. «Країна розваг».

У листі, що її супроводжував, було написано: якщо я хочу отримати роботу на все літо і повний день (а я хотів), то виконуватиму багато різних доручень, і майже всі вони будуть пов'язані з допомогою відвідувачам. Я повинен мати чинне посвідчення водія, а також пройти співбесіду. Наближалися весняні канікули, тож я міг пожертвувати поїздкою на тиждень додому в Мен і натомість з'їздити на цю співбесіду. Та тільки я планував провести хоча б частину цього тижня з Венді. Може, у нас би навіть дійшло до «цього».

— Їдь на співбесіду, — сказала Венді, коли я їй розповів. Ані тіні вагання не промайнуло в її голосі. — Принаймні буде пригода.

— Мені б з тобою була пригода, — завважив я.

— У нас буде повно часу наступного року. — Вона зіп'ялася навшпиньки й цьомнула мене. (Вона завжди ставала навшпиньки.) Чи зустрічалася вона вже тоді з тим іншим хлопцем? Мабуть, ні, але, безперечно, уже накинута на нього оком, бо він разом із нею слухав курс «Основи соціології». Про це мала знати Рене Сент-Клер, і якби я спитав, вона б, швидше за все, мені все вивалила (паякати язиком було улюбленою справою Рене, сто відсотків, що на сповіді вона доводила священика до виснаження), але є такі речі, про які краще не знати. Наприклад, чому дівчина, яку ти кохав усім серцем, постійно відмовляла тобі, але практично за першої ж нагоди стрибнула в ліжко з іншим хлопцем. Я не певен, що людям удається повністю забути своє перше кохання — десь там глибоко всередині воно все ще запускає пазури. Якась частина мого «я» досі хотіла б знати, що було зі мною не так. Чого мені бракувало. Тепер мені перевалило за шостий десяток, волосся посивіло, я переміг рак простати,

але мені досі хочеться знати, чому я не підійшов тоді Венді Кіган.

* * *

Я сів на поїзд, що називався «Південним» і курсував від Бостона до Північної Кароліни (ніякої пригоди в цій поїзді не було, зате вона коштувала дешево), а від Вілмінгтона до Гевенз-Бей дістався автобусом. Співбесіду зі мною проводив Фред Дін, котрий (серед інших своїх обов'язків) виконував у «Джойленді» роль менеджера з найму працівників. Чверть години порозпитувавши мене про різне, а потім глянувши на моє водійське посвідчення і свідоцтво про закінчення курсів невідкладної допомоги, видане Червоним Хрестом, він вручив мені пластиковий бейджик на шнурку. Великими літерами на ньому було написано «ВІД-ВІДУВАЧ», стояла дата того дня й усміхалося мультяшне зображення синьоокої німецької вівчарки, яка чимось нагадувала відомого дойду Скубі-Ду.

— Погуляй трохи парком, — запропонував Дін. — Покатайся, якщо захочеш, на «Колесі Кароліни». Атракціони ще не всі запустили, але цей працює. Скажи Лейну, що я дозволив. Я тобі дав перепустку на один день, але ти маєш повернутися сюди до... — Він позирнув на наручний годинник. — Ну скажімо, до першої. Скажеш, чи не передумав працювати. У мене лишилося п'ять вільних місць, але всі вони однакові — для *привітних помічників*.

— Дякую, сер.

Він усміхнувся і кивнув.

— Не знаю, як тобі, а мені цей парк до душі. Тут усе трохи старе і розхитане, але в цьому є свій шарм. Я колись пробував працювати у Діснея, не пішло. Там занадто... не знаю...

— Корпоративно? — здогадався я.

— Точно. Занадто корпоративно. Усе таке до блиску натерте, гламурне. Кілька років тому я вернувся в «Джойленд». І не пожалкував ні разу. Ми тут усе робимо трохи навмання — в цьому парку ще зберігся давній дух мандрівних цирків. Іди, повештайся. Подумаєш, як тобі. А ще важливіше — відчуєш, як тобі.

— А можна спершу одне запитання?

— Звісно.

Я тицьнув пальцем у свою перепустку.

— Що це за псина?

Фред усміхнувся на всі тридцять два.

— Це веселий песик Гові. Талісман «Джойленду». Парк побудував Бредлі Істербрук, перший Гові був його собакою. Того пса вже давно нема серед живих, але якщо ти працюватимеш тут цього літа, то бачитимеш його постійно.

І це виявилось правдою... і неправдою водночас. Проста загадка, та розгадка трохи далі попереду.

* * *

«Джойленд» був незалежним парком атракціонів, не таким великим, як «Сікс Флегс»¹, і до «Діснейворлду» йому було дуже далеко, та все ж його площа вражала: а надто коли Джойленд-авеню, головна вулиця, і Дорога Гінчаків, друга, стояли майже порожні й здавалося, що завширшки вони як дороги на вісім смуг. Я чув дзижчання бензопилок і бачив чимало роботяг — найбільша бри-

¹ «Сікс Флегс» (Шість прапорів, *англ.*) — нині найбільша у світі корпорація, що керує мережею парків розваг. Перший парк було збудовано в штаті Техас. Назва вказує на те, що свого часу на території Техасу правили шість різних держав: Іспанія, Франція, Мексика, республіка Техас, Сполучені Штати Америки й Конфедеративні Штати Америки.

гада трудилася на «Громовиці», одній з двох «американських гірок» «Джойленду», — та відвідувачів ще не було, бо парк відкривався лише п'ятнадцятого травня. Однак працювало декілька фургончиків, які заробляли тим, що продавали обіди робітникам, та ще стара леді перед яткою провісниці майбутнього, розцяцькованою зірками, дивилася на мене пильно й підозріливо. За одним винятком, усі атракціони було наглухо зачинені.

За винятком «Колеса Кароліни». Було воно заввишки сто сімдесят футів¹ (про це я дізнався згодом) і оберталося дуже повільно. Біля нього стояв дебелий м'язистий чолов'яга у линялих джинсах, потертих і заквецяних брудом замшевих чоботах та майці. На голові в нього був хвацько зсунутий набік капелюх-котелок, що прикривав вугільно-чорне волосся. За вухом стирчала цигарка без фільтра. Він скидався на комічного карнавального кликуна з якогось старого коміксу. На помаранчевому дерев'яному ящику біля нього стояв відкритий ящик з інструментами і великий портативний радіоприймач. «Зе Фейсез» співали «Лишися зі мною». Чоловік пританцьовував у такт, тримаючи руки в задніх кишенях джинсів і погойдуючи стегнами. На мить у мене в голові промайнула думка, абсурдна, проте кришталеву ясна: «Коли я виросту, хочу бути схожим на нього».

Він показав на мою перепустку.

— Тебе Фредді Дін прислав, так? Сказав, що все зачине-но, але на великому колесі покататися можеш.

— Так, сер.

— Катання на колесі означає, що тебе приймуть. Він любить, щоб ті, хто ввійшов до числа небагатьох обраних,

¹ 51,8 м.

оглядали місцевість з висоти пташиного польоту. Ти станеш до роботи?

— Напевно.

Чоловік простягнув руку.

— Я Лейн Гарді. Ласкаво просимо на борт, хлопче.

Я відповів йому рукостисканням.

— Девін Джонс.

— Радий знайомству.

Він пішов доріжкою, що спадисто підіймалася до атракціону, що неквапом обертався, узявся за довгий важіль, схожий на важіль перемикання передач в автомобілі, та потягнув його на себе. Колесо повільно зупинилося. Розфарбована у яскраві барви кабінка (на кожній з них було зображення веселого песика Гові) погойдувалася, готова прийняти пасажира.

— Залазь, Джонсі. Ти злетиш угору, де повітря прозоре і кінця-краю не видно просторам.

Я заліз у кабінку й зачинив дверцята. Лейн поторсав їх, щоб пересвідчитися, що замкнено надійно, опустив захисну перекладину й пішов назад до свого пульта керування.

— Капітане, до зльоту готовий?

— Думаю, що так.

— Дивовижа чекає. — Він підморгнув мені й посунув важіль керування вперед. Колесо знову почало обертатися, і зненацька Лейн Гарді опинився піді мною. Він дивився вгору. Так само, як і стара жінка біля палатки для ворожіння. Вона вигнула шию і затулила очі від сонця. Я весело помахав їй рукою. Вона помахом не відповіла.

Я піднімався понад усім, що було внизу, крім химерних вигинів і проваль «Гроловиці», відчував прохолоду повітря, такого, яким воно буває напровесні, і мені здава-

лося (тупо, але правда), що всі мої турботи й негаразди лишилися десь унизу.

«Джойленд» не був тематичним парком, і це дозволяло зібрати в ньому потроху різних атракціонів. Другі «американські гірки» звалися «Скаженою трясучкою». Крім того, була ще водяна гірка — «Плюсь-Хрясь капітана Немо». На дальньому західному кінці парку розташовувався окремий маленький парк для дітлахів — так зване «село Виляй-Крути». Ще була зала для концертів, де здебільшого виступали (про це я теж дізнався пізніше) другосортні співаки кантрі та рок-музиканти, чий пік популярності припав на п'ятдесяті-шістдесяті роки. Пам'ятаю, якось там дали спільний концерт Джонні Отіс і великий Джо Тернер. Я ще спитав у Бренди Раферті, головного бухгалтера (котра також виконувала роль мами дівчаток-скаутів для *голівудських кралечок*), хто вони такі. Брен подумала, що я тупак. Я подумав, що вона стара. Напевно, ми обоє мали рацію.

Лейн Гарді почекав, коли я піднімуся аж на самісінький верх, а тоді зупинив колесо. Я сидів у кабінці, яка погойдувалася на вітрі, міцно тримався за перекладину і дивився на досі не знайомий мені світ. На захід простягалася рівнинна місцевість Північної Кароліни, неймовірно зелена як для хлопця з Нової Англії, який звик вважати березень всього-на-всього холодним і брудним провісником справжньої весни. На сході лежав океан. Темно-сині хвилі з металевим відливом розбивалися пінними кремовобілими баранцями на березі, уздовж якого я впродовж кількох місяців носитиму в обидва боки своє розбите серце. А просто переді мною виднілися веселі каруселі «Джойленду» — великі й маленькі атракціони, концертна зала та ятки, сувенірні крамнички й автобус «Веселий пес», що розвозив відвідувачів по найближчих мотелях і, авжеж,

на узбережжя. На півночі лежав Гевенз-Бей. З висоти пташиного польоту над парком (згори, де повітря прозоре) містечко здавалося купкою дитячих кубиків, над яким вивищувалися і вказували на сторони світу чотири шпильці церкви.

Колесо знову рушило. Я спускався, наче малий у оповіданні Редьярда Кіплінга, що їхав на хоботі в слона. Лейн Гарді зупинив колесо, проте дверцята мені не відчинив. Зрештою, я вже майже був працівником.

— Ну і як?

— Супер, — сказав я.

— Ага, непогано як на бабусин атракціон. — Він поправив свій котелок, скосивши його на інший бік, і поглянув на мене оцінюючи. — Скільки в тобі зросту? Шість і три¹?

— Шість і чотири.

— Ага. Побачимо, як тобі сподобається катати свої шість і чотири на колесі в середині липня у шкурі, співаючи «З днем народження» якомусь розбещеному малому шмаркатуму засранцю з цукровою ватою в одній руці і напіврозталим ріжком морозива в іншій.

— У якій шкурі?

Але Гарді вже йшов до своєї машинерії і не відповів. Може, не розчув через радіо, бо з нього саме горлав «Крокодилячий рок». А може, хотів, щоб моя майбутня праця в ролі одного з *веселих песиків* «Джойленду» стала сюрпризом.

* * *

До зустрічі з Фредом Діном я мав убити понад годину, тому прогулявся Дорогою Гінчаків до вагончика, де про-

¹ ≈ 1 м 90 см.

давали гарячі обіди (й, судячи з усього, бізнес ішов непогано). Не все в «Джойленді» було пов'язано з собачою темою, проте їй присвятили чимало місць. Не винятком стала і ця забігайлівка, під вивіскою «Смаколики-цуциколики». Мій бюджет для цієї подорожі в пошуках роботи був сміховинно малим, проте я подумав, що кілька баксів на чилі-дог і паперовий пакетик картоплі-фрі якось уже дозволю собі витратити.

Коли я порівнявся з яткою хіроманта, переді мною виросла Мадам Фортуна. Хоча це не зовсім правильно, бо Фортуною вона була лише в період з п'ятнадцятого травня до Дня праці. Протягом цих шістнадцяти тижнів вона вбиралася у довгі спідниці, сітчасті багат шарові блузки й шалі, прикрашені розмаїтими кабалістичними символами. У вухах у неї теліпалися золоті кільця, такі важкі, що відтягували мочки, і розмовляла вона з сильним циганським акцентом, завдяки якому здавалася персонажем з фільму жаху тридцятих років, з тих, де показували оповиті імлюю замки й зловісно завивали вовки.

Решту місяців року вона була бездітною вдовою з Брукліну, яка колекціонувала статуетки Гummель¹ і любила дивитися фільми (особливо сльозливі мелодрами, де якась дівчинка захворює на рак і красиво вмирає). Того дня на ній був скромний чорний діловий костюм зі штанами й туфлі на низьких підборах. Кольоровий штрих додавав рожевий шарфік навколо шиї. Голову Фортуни вінчала кучма густих неслухняних сивих кучерів, проте то була перука і поки що вона зберігалася під скляним куполом у будиночку в Гевенз-Бей. Власне волосся віщунки було

¹ Порцелянові статуетки, створені за ескізами сестри-францисканки Марії Інносентії Гummель, відомої німецької черниці й художниці.

коротко стрижене й фарбоване в чорний колір. Фанатка любовних історій із Брукліну і провидиця Фортуна мали тільки одну спільну рису: обидві вважали себе екстра-сенсами.

— Над тобою нависла тінь, юначе, — проголосила вона.

Опустивши погляд, я побачив, що вона цілковито має рацію. Я стояв у тіні «Колеса Кароліни». І вона теж.

— Та не ця, дурко. Над твоїм майбутнім. Ти відчувати-меш голод.

Я вже його відчував, до того ж сильний, проте цуци-колик завдовжки з фут недовзі його втамує.

— Це дуже цікаво, місіс... е-е...

— Розалінд Голд. — Ворожка простягнула руку. — Але ти можеш називати мене Роззі. Як усі. Хоча поки сезон... — Вона ввійшла в образ, тобто заговорила так, наче вона — Бела Лугоші¹, тільки з грудьми. — Боки дзезон, я... *Фортуна!*

Я потиснув їй руку. Якби вона була не лише в образі, а й у костюмі, на зап'ясті б задзеленчало з півдесятка золотих браслетів.

— Дуже приємно. — І, приміряючи той самий акцент: — А я... *Дефін!*

Вона навіть не всміхнулася.

— Це ірландське ім'я?

— Так.

— Ірландці сповнені журби, багато хто з них володіє даром бачити. Не знаю, чи ти маєш у собі цей дар, однак таку людину ти зустрінеш.

¹ Бела Лугоші — американський актор угорського походження, найбільш відомий виконанням ролі графа Дракули в бродвейській постановці 1927 р. та у фільмі, що з'явився після неї.

Насправді я був сповнений радості... поряд із усепоглинувшим бажанням запхати в себе цуциколика, бажано приправленого чилі. Усе це дуже нагадувало пригоду. Я сказав собі, що це відчуття вивітриться, коли я наприкінці робочого дня вимиватиму туалети чи витиратиму блювотиння з сидінь «Чашок-кружляшок», але на ту мить усе здавалося просто ідеальним.

— Ви відпрацьовуєте свій образ?

Вона випросталася в повен зріст (щонайменше п'ять футів шість дюймів¹).

— Ніякий це не образ, дитинко. — Вона промовила «обрез» замість «образ». — Євгеї — найчутливіша гаса у світі. Це всім відомо. — І заговорила без акценту. — Крім того, працювати в «Джойленді» краще, ніж ворожити по руці на Другій авеню. Журливий ти чи ні, ти мені подобаєшся. Від тебе йдуть хороші вібрації.

— Це одна з моїх улюблених пісень «Біч Бойз».

— Але попереду на тебе чекає велике горе. — Вона помовчала: старий, як світ, трюк із підкресленням важливості. — І, напевно, небезпека.

— А ви бачите в моєму майбутньому вродливу жінку з темним волоссям? — Венді була вродлива жінка з темним волоссям.

— Ні, — сказала Роззі. А наступні її слова змусили мене залякнути на місці. — Вона в твоєму минулому.

Оо-кей.

Я обійшов її, намагаючись не торкатися, і рушив у бік цуциколиків. Вона була шарлатанкою. Щодо цього я не мав ні найменших сумнівів, та торкатися її чомусь не хотілося.

¹ 1 м 70 см.

Але марно. Вона пішла за мною.

— У тебе в майбутньому — маленька дівчинка і хлопчик. У хлопчика є собака.

— Напевно, веселий песик. І звать його Гові.

Мою спробу розрядити обстановку Роззі цілковито проігнорувала.

— На дівчинці червона кепка, в руках у неї лялька. Одне з цих дітей має дар бачити. Котре з них — не знаю. Це від мене приховано.

Цієї частини її гри я майже не чув, бо думав про те, що вона сказала раніше, зі звичайним акцентом мешканки Брукліну: *вона в твоєму минулому*.

Згодом з'ясувалося, що Мадам Фортуна багато в чому помилялася, проте справжні екстрасенсорні здібності в неї теж були, і того дня, коли я проходив співбесіду щодо літньої роботи у «Джойленді», вони працювали на повну потужність.

* * *

Роботу я отримав. Містера Діна особливо порадувало моє свідоцтво про вміння надавати невідкладну допомогу, видане Асоціацією молодих християн того літа, коли мені виповнилося шістнадцять. Літа, яке я називав «літом нудьги». Упродовж наступних років я дізнався, що в нудьги є чимало переваг.

Я повідомив містерові Діну, коли в мене закінчується навчання, і пообіцяв, що приїду в «Джойленд» за два дні по тому, на командні збори й підготовку. Ми поручкалися, і він привітав мене в лавах працівників. Певної миті я навіть думав, що він попросить мене гавкнути з ним разом, як веселий песик, або щось із цієї опери зробити, але він лише побажав мені вдалого дня і вийшов зі мною з офісу,

низенький чоловічок з пронизливим поглядом і граційною ходою. Стоячи на маленькому ганку з цементних блоків перед офісом для найму працівників, слухаючи шум прибою і вдихаючи вологе солоне повітря, я знову відчув радість і несамолюбне бажання, щоб уже почалося літо.

— Ви тепер у розважальному бізнесі, юний містере Джон, — сказав мені новоспечений бос. — Це, звісно, не мандрівний цирк, нині ми вже від цього трохи відійшли, але не те щоб і дуже далеко. Ви розумієте, що це означає — бути у розважальному бізнесі?

— Ні, сер, не дуже.

Погляд у нього був урочистий, проте в кутиках рота сховалася усмішка.

— Це означає, що лохи мають виходити звідси усміхненими. І до речі, якщо я почую, що ти звеш відвідувачів лохами, вилетиш звідси так швидко, що й не знатимеш, звідки той копняк узявся. Я маю право їх так називати, бо я в розважальному бізнесі відтоді, як голитися почав. Лохи вони і є лохи — нічим не відрізняються від того села неасфальтованого з Оклахоми й Арканзасу, яке лазило з роззявленими ротами по кожному ярмарку, де я працював після Другої світової. Люди, які приходять у «Джойленд», може, і вдягнені краще, і їздять на «фордах» і «фольксвагенах» замість пікапів, та однаково тут вони перетворюються на лохів з роззявленими ротами. Якби було інакше, ми б тут не сиділи. Але поза очі ти маєш звати їх ховрашками. Коли вони почують це слово, то подумают, що це про тваринок, яких десь показують. Але ми ж знаємо. Вони ховрашки, містере Джонс, гарненькі пухкенькі ховрашки, які люблять розваги й скачуть з атракціону на атракціон, від палатки до палатки, як від нірки до нірки.

Він мені підморгнув і потис плече.

— Ховрашки мають виходити звідси задоволеними, бо інакше потік відвідувачів вичахне і ми швидко вилетимо в трубу. Я вже бачив таке раніше. Усе відбувається дуже швидко. Це парк розваг, юний містере Джонс, тож пестьте ховрашків і якщо вже тягаєте за вушка, то робіть це дуже ніжно. Словом, розважайте їх.

— Добре, — сказав я... хоч і не знав, наскільки весело буде відвідувачам, коли я поліруватиму «Диявольські вагончики» — джойлендівську версію електромобілів, — чи вестиму підмітальну машину Дорогою Гінчаків після того, як ворота зачинятимуть на ніч.

— І не здумай залишити мене з носом. Ти мусиш бути тут у погоджений день і за п'ять хвилин до погодженого часу.

— Добре.

— У шоу-бізнесі є два важливі правила, малий: стеж за своїм гаманцем... і показуйся вчасно.

* * *

Коли я пройшов попід великою аркою, на якій неоновими літерами (наразі вимкненими) було написано «ЛАСКАВО ПРОСИМО ДО ДЖОЙЛЕНДУ», і вийшов на паркувальний майданчик, де майже не було машин, то побачив Лейна Гарді, який стояв, спершись на ятку зачиненої каси, й кури́в сигарету, що раніше була в нього за вухом.

— Курити на території тепер заборонено, — пояснив він. — Нові правила. Містер Істербрук каже, що ми будемо першим парком в Америці, який їх запровадив, але не останнім. Отримав роботу?

— Так.

— Вітаю. Фредді просвітив тебе щодо ярмарків і мандрівних цирків?

— Щось типу того.

— Про те, щоб пестити ховрашків, казав?

— Ага.

— Фред буває діставучим дядьком, але в розважальному бізнесі він уже віддавна, все бачив по два рази, і він не помиляється. Я думаю, у тебе все вийде. Є в тобі щось таке ярмарково-карнавальне, хлопче. — Він махнув рукою на парк із його принадами, що вирізьблювалися на тлі безхмарного блакитного неба: «Громовиця», «Скажена трясучка», химерні вигини й повороти водяної гірки капітана Немо та — авжеж — «Колесо Кароліни». — Хтозна, може, цей парк — твоє майбутнє.

— Може, — сказав я, хоча вже точно знав, яким буде моє майбутнє: я писатиму романи й оповідання з тих, які публікують у «Нью-Йоркері». Я все ретельно спланував. Звісно, весілля з Венді Кіґан я теж ретельно спланував, як і те, що ми дочекаємося, коли нам стукне по тридцять, а тоді народимо пару дітлахів. Коли тобі двадцять один, життя — це карта доріг. Уже в двадцять п'ять ти підозрюєш, що тримає карту догори дриґом, у сорок тебе опановує цілковита впевненість у цьому. А на той час, коли тобі виповнюється шістдесят, поверте мені на слово, ти розумієш, що ти, бляха, заблукав.

— А Роззі Ґолд ошелесила тебе фортунівськими побрехеньками?

— Е-е...

Лейн усміхнувся.

— І нащо я питаю? Просто запам'ятай, хлопче: дев'яносто відсотків того, що вона каже, — це справді брехня. Інші десять... скажімо так: бувало, вона казала людям таке, що в них волосся ставало сторч.

— А вам? — поцікавився я. — Вам вона повідомляла щось таке, від чого волосся ставало сторч?

Він розплився в усмішці.

— Той день, коли я дозволю Роззі прочитати щось на моїй долоні, стане днем, коли я знову подамся в мандри, стану атракціоністом-посадником у «свинячому поясі»¹. Син місіс Гарді не визнає спіритичних дощок і магічних кристалів.

«Ви бачите в моєму майбутньому вродливу жінку з темним волоссям?» — спитав я.

«Ні. Вона в твоєму минулому».

Гарді дивився на мене уважно.

— Що таке? Муху проковтнув?

— Та нічого, — сказав я.

— Колися, синку. Вона нагодувала тебе правдою чи туфтою? Наживо чи «Меморекс»²? Скажи татові.

— Туфтою, я впевнений. — Я глянув на годинник. — У мене автобус о п'ятій, не хочу на нього спізнитися, бо не встигну на поїзд до Бостона о сьомій.

— Та часу ще повно. Де жити збираєшся влітку?

— Я про це якось не думав.

— Можеш дорогою на автостанцію зайти до місіс Шопло. Літній обслузі багато хто в Гевенз-Беї здає житло, але в неї найкраще. За всі ці роки вона багатьох привітних помічників прихистила. Її дім легко знайти, він у кінці

¹ Колективна назва місць для виступів різних виконавців у східних, південних та північно-західних регіонах США, безпечних для афро-американських музикантів, коміків та інших артистів розважального жанру в часи расової сегрегації від початку XIX століття до 1960-х рр.

² Рекламне гасло компанії «Меморекс», виробника плівок для запису, з відомих телевізійних роликів 1971 року, у яких знялася Елла Фіцджеральд. У роликах співачка брала ноти, від яких тріскалося скло, і спів записували на плівку. Потім плівку відтворювали, скло так само тріскалося і звучало гасло «Наживо чи «Меморекс»?»

Мейн-стрит на узбережжі. Велике ранчо, стіни в сірий колір пофарбовані. На ганку висить табличка. Ти її не пропустиш, бо вона викладена з мушель, що потроху відвалюються. «ПЛЯЖНИЙ ГОТЕЛЬ МІСІС ШОПЛО». Скажи їй, що ти від мене.

— Добре, скажу. Спасибі.

— Якщо винайматимеш кімнату там, зможеш ходити сюди по пляжу й замість бензину витратиш гроші на щось корисніше. Наприклад, на танці сходиш у вихідний. Приємно починати ранок із прогулянки пляжем. Хай щастить, хлопче. Приїжджай, попрацюємо. — Він простягнув руку. Я потис і ще раз йому подякував.

Гарді заронив у мені цю думку, і я вирішив назад до містечка прогулятися пляжем. Так я зберіг би двадцять хвилин очікування на таксі, яке однаково не міг собі дозволити. Я вже був майже біля дерев'яних сходів, що вели до піску, коли мене гукнув Гарді.

— Гей, Джонсі! Хочеш знати те, про що тобі не розкаже Роззі?

— Авжеж.

— У нас є моторошний атракціон, називається «Дім жаху». Стара Розола не підходить до нього ближче, ніж на п'ятдесят ярдів. Вона терпіти не може страхіття, які там вискакують, і кімнату тортур, і записані голоси, але чого вона насправді боїться, то це примари, яка там водиться.

— Навіть так?

— Отак-от. І не лише вона. Півдесятка людей, які тут працюють, стверджують, що вони її бачили.

— Ви серйозно? — Але то було лише одне з тих риторичних запитань, які ставлять ошелешені люди. Я бачив, що він не жартує.

— Я б розповів тобі цю історію, але моя перерва скінчилася. Маю поміняти кілька струмоприймачів на «Диявольських вагончиках», а десь о третій прийдуть інспектори перевіряти «Громовицю» на предмет безпеки. Які ж вони геморойні, ці хлопці. Ти спитай у Шопло. Що стосується «Джойленду», Еммаліна Шопло знає більше за мене. Вона, можна сказати, знавець. Порівняно з нею я новачок.

— А це не розіграш? Не якась туфта, яку ви підкидаєте всім новоприбулим?

— Хіба схоже, що я жартую?

Не схоже було, однак я бачив, що йому весело. Він навіть мені підморгнув.

— Що за парк розваг без власної примари? Може, ти сам її побачиш. Лохам вона не показується, це точно. Добре, біжи, малий. Застовпи собі кімнату, перш ніж сядеш на автобус до Вілмінгтона. Ти ще мені подякуєш.

* * *

Ім'я Еммаліна Шопло створювало в уяві образ рожево-щогої хазяйки готелю з якогось роману Чарльза Діккенса, котра скрізь шелестіла своїм пишним бюстом і приказувала щось на зразок «Хай береже нас Господь». Вона б подавала чай і ячмінні коржики під схвальними поглядами добродушних ексцентриків. Вона могла б навіть ущипнути мене за щоку, поки ми сиділи біля вогнища, яке потріскувало, і смажили на ньому каштани.

Але в цьому світі ми нечасто маємо те, що малює нам уява, тому дама, яка відчинила двері, коли я подзвонив, була висока, мала років п'ятдесят з гаком, пласкі груди і була бліда, мов укрита інеем шибка. В одній руці вона тримала старомодну приплескану попільничку, в іншій —

запалену сигарету. Мишаче каштанове волосся було за-
вите великими локонами і прикривало вуха. Це робило
її схожою на пристаркувату принцесу з казки братів
Гримм. Я пояснив, для чого прийшов.

— Працюватимете у «Джойленді»? Ну, тоді заходьте.
Якісь рекомендації маєте?

— Від власників житла — ні, я живу в гуртожитку.
Але в мене є робоча рекомендація від начальника в «Ко-
монзі». «Комонз» — це їдальня університету Нью-Гемп-
шира, де я...

— Я знаю, що таке «Комонз». Я народилася вночі, але
не вчора вночі. — Вона провела мене в парадну вітальню,
кімнату завдовжки з сам будинок, набиту розпарованими
меблями, де одразу привертав до себе увагу телевізор
з великим екраном. Хазяйка показала на нього. — Кольо-
ровий. Мої квартиранти можуть його дивитися і корис-
туватися вітальнею до десятої години вечора в будні та
до півночі у вихідні. Іноді я разом із дітлахами дивлюсь
якесь кіно чи в суботу ввечері бейсбол. Ми їмо піцу чи
я роблю попкорн. Це така забава.

«Забава, — подумав я. — Мабуть, це весело».

— Скажіть, містере Джонс, буває таке, що ви напива-
єтеся й буяните? Я вважаю, що така поведінка суперечить
суспільним нормам, хоча багато хто заплющує на неї очі.

— Ні, мем. — Іноді я міг трохи хильнути, але не буянив.
Насправді після однієї-двох пляшок пива мене одразу
клонило на сон.

— Питати, чи вживаєте ви наркотики, безглуздо, бо ви
однаково не скажете, правда ж? Хоча, звісно, з часом та-
ке завжди впливає, і коли це стається, я прошу своїх
квартирантів знайти собі інше помешкання. Травички
це теж стосується, зрозуміло?

— Так.

Вона уважно на мене подивилася.

— На курця трави ви не схожий.

— Бо я її не курю.

— У мене є місця для чотирьох пожильців, і лише одне з них уже зайняте. Міс Екерлі. Вона бібліотекар. Я здаю по одній кімнаті, проте вони набагато кращі, ніж у мотелі. Та, яку я вам запропоную, — на другому поверсі. У ній є свій туалет і душ, кімнати на третьому поверсі таких вигод позбавлені. Ще там є сходи на зовнішній стіні — зручно, якщо надумаете привести милу подругу. Проти подруг я нічого не маю, бо сама доволі мила і дружньо налаштована. У вас є мила подруга, містере Джонс?

— Так, але цього літа вона працює в Бостоні.

— Що ж, може, ви з кимось познайомитеся. Знаєте, як у пісні співається? Кохання навколо нас.

Почувши це, я тільки всміхнувся. Навесні сімдесят третього думка про те, щоб покохати когось, крім Венді Кіган, була мені цілковито чужа.

— Думаю, у вас буде машина. Паркувальних місць для чотирьох квартирантів на задньому дворі лише два, тому щоліта в нас незмінне правило — хто перший приїхав, того й місце. Ви приїхали першим, тож, напевно, і місцем скористаетесь. Якщо ваша поведінка мене не влаштує, вам доведеться шукати собі інше місце. Справедливо?

— Так, мем.

— Добре, бо такі в мене правила. Платите, як завжди: за перший місяць, за останній, завдаток на компенсацію збитків. — Вона назвала суму, яка теж здалася мені справедливою, проте мала завдати відчутного удару по моєму рахунку в Першому Нью-Гемпширському трасті.

— Ви приймете чек?

— А його можна буде перевести в готівку?

— Так, мем, думаю, так.

Місіс Шопло закинула голову назад і розсміялася.

— Тоді я його прийму, звісно, за умови, що ви схочете жити в тій кімнаті після того, як її побачите. — Вона загасила цигарку і підвелася. — До речі, нагорі курити не можна — це через страхування. Тут, коли з'їдуться квартиранти, теж курити не можна буде. Це пов'язано з чемним ставленням до ближнього. Ви знаєте, що старий Істербрук запроваджує заборону куріння в парку?

— Я про це чув. Думаю, він втратить багато грошей.

— Попервах, може, й так. Та потім усе надолужить з лишком. Я на Бреда готова поставити. Він тямущий дядько, карні-від-карні. — Я хотів був спитати, що це означає, та вона вже пішла вперед. — Глянемо одним оком на кімнату?

Погляду одним оком було достатньо, щоб зрозуміти, — кімната мене влаштує. Ліжко було великим (чудово), вікно виходило на океан (ще краще). Ванна була якоюсь несерйозною: такою крихтною, що, коли сідав на унітаз, ноги опинялися в душі, але студентам коледжів із крихтами заощаджень перебирати не доводиться. Проте вирішальним аргументом став краєвид. Такий, що навіть багатії, які володіли літніми будиночками на Гевенз-Біч, навряд чи мали кращий. Я уявляв, як привезу сюди Венді, ми з нею милуємося океаном, а потім... на тому великому ліжку під постійний сонний ритм прибою...

«Це». Нарешті «це».

— Я хочу, — сказав я і відчув, як щоки вкриває рум'янець. Бо говорив не про кімнату.

— Я знаю. У тебе це на обличчі написано, чорт забирай. — Місіс Шопло неначе мої думки прочитала. А може,

так і було. Вона широко всміхнулася, і ця усмішка все-таки зробила її схожою на діккенсівську героїню, незважаючи на пласкі груди та бліду шкіру. — Твоє власне гніздечко. Звісно, не Версаль, але твоє власне. Це тобі не кімната в гуртязі, правда? Хай навіть «одиночка».

— Так, — підтвердив я. А сам уже думав про те, як вмовлю тата покласти ще п'ятсот баксів на мій банківський рахунок, щоб вистачило грошей, поки не почну отримувати зарплатні чеки. Він побурчить, але зрештою погодиться. Я сподівався лише, що не доведеться розігрувати «карту покійної матері». Вона померла майже чотири роки тому, але тато досі носив у гаманці півдсятка її фотографій і не знімав обручки.

— Власна робота і власне житло, — трохи замріяно сказала місіс Шопло. — Це чудово, Девіне. Ти не проти, якщо я називатиму тебе на ім'я?

— Кажіть мені Дев.

— Домовились. — Вона роззирнулася по кімнаті під крутим похилом даху і зітхнула: — Захват швидко вивітриться, однак доти відчуття приємне. Смак незалежності. Я думаю, ти станеш тут своїм. У тобі є щось карнавальне.

— Ви вже друга людина, яка мені це каже. — Я згадав розмову з Лейном Гарді на паркувальному майданчику. — Третя, якщо бути точним.

— І я точно знаю, ким були ті перші двоє. Що ще показати? Ванна не фонтан, я знаю, але це краще, ніж спорожнітися у спільному туалеті в гуртожитку, поки біля пісуарів пердять хлопці й патякають про дівок, з якими лизалися напередодні увечері.

Я розреготався, і місіс Еммаліна Шопло мене в цьому підтримала.

* * *

Ми спустилися зовнішніми сходами.

— Як там Лейн Гарді? — спитала хазяйка вже внизу. — Досі носить свій дурнуватий ковпак?

— Мені здалося, що то котелок.

Вона знизала плечима.

— Котелок, ковпак — яка різниця?

— З ним усе добре. Але він мені дещо розказав...

Вона примружила око і нахилила голову. На її губах грала примарна усмішка.

— Він сказав, що в кімнаті страху в Джойленді — він назвав її «Домом жаху» — водиться примара. Я спитав, чи він мене розіграє, а він похитав головою. Сказав, що ви знаєте більше.

— Так і сказав?

— Так. Каже, що про «Джойленд» вам відомо більше, ніж йому самому.

— Що ж. — Вона полізла в задню кишеню штанів і витягла пачку «Вінстона». — Я чимало знаю. Мій чоловік працював там головним інженером, поки з ним не стався інфаркт і він віддав Богу душу. Коли виявилось, що його страхування життя нічого не варте, та ще й позики під нього він брав чималі, я стала здавати горішні два поверхи будинку. А що мені лишалося? Дитина в нас була тільки одна, а тепер вона в Нью-Йорку, працює в рекламній агенції. — Вона підкурила сигарету, затяглася і пирхнула димом від сміху. — І над собою працює, щоб здихатись свого паскудного південного акценту, але це зовсім інша історія. Цей завеликий будинок-монстр був іграшкою Гові, та я ніколи йому не дорікала. Принаймні він окупився. Мені подобається мати зв'язок із парком, бо так мені здається, що я досі маю зв'язок із ним самим. Ти розумієш?

— Авжеж.

Місіс Шопло пильно подивилася на мене крізь димок від сигарети, всміхнулася і похитала головою.

— Не. Ти так кажеш від доброти. Але ти ще замолодий, щоб розуміти.

— Чотири роки тому я втратив маму. Тато досі горює. Він каже, що слова «жінка» і «жити» марна починаються на одну літеру. У мене принаймні є навчання й дівчина. А тато тиняється завеликим для нього будинком на півночі Кіттері. Він розуміє, що треба його продати й переїхати в якийсь менший, поближче до роботи, — ми обидва це розуміємо, — але він лишається на місці. Тому я вас чудово розумію.

— Співчуваю. Коли-небудь я розтулю рота занадто широко і випаду в дірку. Твій автобус, він о п'ятій десять приходить?

— Так.

— Тоді ходімо на кухню. Зроблю тобі гарячий бутерброд з сиром і розігрію в мікрохвильовці миску томатного супу. Час ще є. А поки їстимеш, розкажу сумну історію про джойлендську примару. Якщо схочеш послухати.

— То історія з примараю — не вигадка?

— Я в тій клятій кімнаті страху ніколи не була, тому напевно не скажу. Але вбивство точно було. У цьому я впевнена на сто відсотків.

* * *

Суп був із бляшанки, «Кемпбелз», зате розтоплений сир на тості виявився мюнстерським (моїм улюбленим) і на смак був божественним. Місіс Шопло налила мені склянку молока й наполягла, щоб я випив. «Ти ростеш», — сказала вона. Потім сіла навпроти мене з власною мискою

супу, але без сендвіча («Бережу дівочу фігуру»), і розповіла історію. Частково вона реконструювала її за газетами й телевізійними репортажами. Втім, найсоковитіші шматки отримала від знайомих із «Джойленду», котрих у неї було сила-силенна.

— Це сталося чотири роки тому, тобто десь приблизно тоді, коли померла твоя мама. Знаєш, що мені завжди першим спадає на думку, коли я згадую цю історію? Сорочка того типа. І рукавички. Від самої думки про ті речі мене пересмикує. Бо це означає, що він усе спланував.

— По-моєму, ви почали зсередини, — зауважив я.

Місіс Шопло засміялася.

— Ага, напевно. Звуть твою примару Лінда Грей, і була вона з Флоренс. Це у Південній Кароліні. Вона зі своїм хлопцем — якщо то був її хлопець, поліція перевірила все, що так чи інакше було пов'язано з її життям, але не знайшла й натяку на нього, — провела свою останню на цьому світі ніч у «Луна-Інн» — це мотель за півмилі на південь звідси на узбережжі. У «Джойленд» вони зайшли близько одинадцятої ранку наступного дня. Він купив їм денні перепустки, розрахувався готівкою. Вони покаталися на атракціонах, потім пообідали в «Печерному лобстері» — рибному ресторані біля концертної зали. То було щойно по першій. Що стосується часу смерті, ти, мабуть, знаєш, як його визначають... за вмістом шлунка і таке інше...

— Ага. — Сендвіча вже не було, і я перейшов до супу. Мого апетиту ця історія нітрохи не зіпсувала. Не забувайте, що мені був двадцять один рік, і у душі я був переконаний, що ніколи не помру, хоч уголос цього б і не сказав. Навіть смерть матері не змогла похитнути цю мою основоположну віру.

— Він погодував її, потім покатав на «Колесі Кароліни», а це повільний атракціон, сприятливий для травлення, а потім повів у «Дім жаху». Зайшли вони разом, а вийшов він сам. Десь на середині маршруту, який займає хвилин дев'ять, він перетяв їй горло і викинув тіло біля монорейки, по якій ходять вагончики. Викинув, як зіжмакане сміття. Напевно, він знав, що крові буде багато, бо на собі мав дві сорочки й заздалегідь надів жовті робочі рукавички. Верхню сорочку — ту, на якій було найбільше крові, — знайшли за сто ярдів від тіла. Рукавички валялися трохи далі.

Перед моїм внутрішнім зором постала дуже чітка картина: спершу тіло, досі тепле й пульсуюче, далі сорочка, далі рукавички. А вбивця тимчасом сидить спокійно і їде до кінця. Місіс Шопло мала рацію: було моторошно.

— Коли поїздка скінчилася, падлючий син просто вийшов і пішов собі геть. У вагончику він усе повитирав — сорочка, яку знайшли, була мокруюча, — але трохи крові все одно лишилося. Один із помічників помітив її на сидінні перед наступним заїздом і, не подумавши, витер. Кров на атракціонах у парку розваг — не таке вже й незвичне явище. У дітлахів од надмірного хвилювання часом їде кров носом. Сам побачиш. Тільки рукавички надівай, коли прибиратимеш, щоб уберегтися від хвороб. Вони є на станціях невідкладної допомоги, а станції невідкладної допомоги є по всьому парку.

— І ніхто не помітив, що він вийшов з атракціону без дівчини?

— Неа. То була середина липня, розпал сезону, у парку була сила-силенна відвідувачів. Тіло знайшли тільки о першій годині ночі, після того як парк зачинили і ввімкнули робоче освітлення «Дому жаху». Ну, для нічної зміни. У тебе ще буде нагода дізнатися, що це таке. Усі команди при-

вітних помічників раз на місяць отримують завдання протягом тижня прибирати вночі. Краще відіспись наперед, бо працювати у дві зміни — це гаплик.

— Люди проїжджали повз неї, аж поки парк не зачинився, і не бачили тіла?

— Навіть якщо бачили, то думали, що це експонат. Проте я думаю, що труп не помічали. Не забувай, що «Дім жаху» — це темний атракціон. Єдиний у «Джойленді», до речі. В інших парках таких більше.

«Темний атракціон». Від цих слів щось здригнулося всередині, проте навіть це не завадило мені доїсти суп.

— А як щодо опису його зовнішності? Може, офіціанти, які їх обслуговували в ресторані, змогли його описати?

— У них було дещо краще. Знімки. Повір мені, поліція зробила все необхідне, щоб вони з'явилися на телебаченні та в газетах.

— Але звідки?

— Голівудські кралечки, — сказала місіс Шопло. — У парку їх завжди працює з півдесятка, коли сезон розкручується на повну. Ніяких салонів розпусти у «Джойленді» ніколи й близько не було, але старий Істербрук не даремно стільки років провів, мандруючи з ярмарками. Він знає, що на додачу до атракціонів і сосисок у тісті люди хочуть бачити щось сексуально привабливе. У кожній команді помічників є одна кралечка. У вас теж своя буде, і вашим, хлопці, обов'язком буде наглядати за нею по-братському, щоб ніхто, бува, не скривдив. Вони бігають у коротеньких зелених суконьках, зелених туфельках на високих підборах і симпатичних капелюшках, які завжди мені нагадували Робін Гуда і його веселих друзів. Тільки це веселі ціпоньки. Вони тягають із собою фотоапарати «спід-графік», такі, як ото в старих фільмах показують, і знімають лохів. — Місіс

Шопло замовкла на мить. — Хоча я тобі не раджу так називати відвідувачів.

— Про це мене містер Дін попередив.

— Я мала б здогадатися. Отже, голівудським кралечкам кажуть основну увагу приділяти родинам і парочкам, яким на вигляд більше двадцять одного року. Молодших зазвичай не цікавлять фото на пам'ять, вони радше витратять гроші на їжу й атракціони. Сценарій такий — спочатку дівчина клацає, потім підходить. — Вона заговорила голо-сом Мерилін Монро з придином. — «Вітаю, ласкаво просимо у “Джойленд”, я Карен! Якщо ви захочете отримати фотографію, яку я щойно зробила, назвіть мені своє ім'я і зазирніть у намет Голівудське фото на Дорозі Гончаків, коли йтимете на вихід із парку». Десь так.

Одна з дівчат сфотографувала Лінду Грей та її кавалера в тирі імені Енні Оуклі, та коли підійшла, чоловік грубо її відшив. Дуже грубо. Пізніше вона повідомила поліції, що вигляд у нього був такий, наче він хотів схопити її фотоапарат і розстрожити об землю, якби знав, що йому це зійде з рук. Сказала, що від його погляду в неї мороз пробіг по-за шкірою. «Холодні сірі очі», сказала вона. — Місіс Шопло всміхнулася і знизала плечима. — Та тільки потім виявилося, що на ньому були окуляри від сонця. Ти ж знаєш, як дівчата люблять драматизувати.

Про це я знав не з чуток. Подруга Венді Рене могла банальний візит до стоматолога перетворити на сценарій фільму жаху.

— То був найкращий знімок, проте не єдиний. Копи переглянули всі фото, зроблені голівудськими кралечками того дня, і знайшли Грей та її друга на тлі як мінімум чотирьох із них. Найчіткіше їх було видно там, де вони стояли в черзі до «Чашок-кружляшок» і він тримав руку

в неї на дупці. Досить розкуто він себе почував як на людину, якої ніколи не бачили ні її сім'я, ні друзі.

— Шкода, що в парку нема таких камер, які б знімали відвідувачів, — зауважив я. — Моя мила подруга цього літа працюватиме в універмазі «Філінз» у Бостоні, то вона казала, що там уже є кілька таких камер і планують встановити ще. Щоб ловити злодюжок.

— Настане день, коли цих камер скрізь буде як собак нерізаних, — сказала вона. — Як у тій науково-фантастичній книжці про Поліцію думки¹. Особливого ентузіазму я щодо них не відчуваю, звісно. Але на таких атракціонах, як «Дім жаху», їх не ставитимуть ніколи. Навіть інфрачервоних, які бачать у темряві.

— Ні?

— Ні. У «Джойленді» нема тунелю кохання, але «Дім жаху» — це сто процентів тунель обійманнячок. Чоловік якось сказав: ті дні, коли команда нічних прибиральників не знаходила біля колії щонайменше три пари трусиків, були для парку якимись неприбутковими. Але принаймні одне чітке фото цього типа в тирі поліція мала. Майже портрет. Його тиждень показували по телевізору й друкували в газетах. Як він притискався стегном до її стегна, показував, як тримати гвинтівку, так, як це завше роблять хлопці. Напевно, це бачили всі жителі обох Каролін. Вона всміхнена, а в нього кам'яне лице, без натяку на усмішку.

— Бо в кишнях у нього лежали рукавички й ніж. — Сама думка про це мене вражала.

— Бритва.

— Га?

¹ Ідеться про роман-антиутопію Джорджа Орвела «1984».

— Він скористався небезпечною бритвою чи схожим інструментом. Це визначив патологоанатом. Хай там як, у слідчих було його фото, включно з дуже чітким знімком, і знаєш що? На жодному з них не можна роздивитися його лице.

— Через сонцезахисні окуляри.

— Частково так. А ще його підборіддя ховалося за борідкою-еспаньйолкою, а на голові була бейсболка, її довгий козирок затуляв ту дещицю його обличчя, якої не прикривали окуляри та борідка. То міг бути хто завгодно. Міг бути й ти, та тільки ти шатен, а не блондин, і татуювання у вигляді пташиної голови в тебе на руці нема. А в того типа було. Орел чи, може, яструб. На знімку з тирю його добре видно. Збільшене зображення татуювання друкували в газеті п'ять днів поспіль, у надії, що хтось побачить і впізнає. Але не судилося.

— А в motelі, де вони зупинялися за ніч до вбивства, зачіпок не було?

— Ні. Він, коли реєструвалися, показав посвідчення водія з Південної Кароліни, але згодом виявилось, що те посвідчення вкрали рік тому. А її ніхто навіть не бачив. Мабуть, у машині чекала. Майже тиждень вона лишалася невпізнаним трупом, та потім поліція опублікувала фото її обличчя. Її зробили такою, наче вона спить, розрізу на горлі не показували. Хтось її побачив і впізнав (здається, приятелька з тих, з ким вона в дитячий садочок ходила разом). Ця дівчина розказала батькам загиблої. Не уявляю, що вони відчували, поки їхали сюди на машині і без надії сподівалися, що, коли приїдуть у морг, там виявиться, що то чиясь чужа кохана дитина. — Місіс Шопло повільно похитала головою. — Деве, мати дітей — великий ризик. Тобі це ніколи на думку не спадало?

— Напевно.

— Отже, не спадало. Я... думаю, якби, відгорнувши простирадло, я побачила, що там лежить моя донька, я б збожеволіла.

— Ви справді думаєте, що Лінда Грей являється у кімнаті страху?

— На це запитання я тобі не відповім, бо про загробне життя — існує воно чи ні — в мене чіткої думки нема. Думаю, я про все дізнаюся, коли туди потраплю, і це мене цілком влаштовує. Знаю лише, що багато працівників «Джойленду» стверджували, ніби бачили її на власні очі — стояла біля рейки у тому одязі, у якому була, коли її знайшли: синя спідниця і синя кофтинка без рукавів. На фотографіях, які показували в газетах і на телебаченні, цього видно не було, бо «спід-графіки» голівудських крапелчок робили тільки чорно-білі знімки. Мабуть, їх легше й дешевше проявляти.

— Може, колір одягу згадували в статтях.

Вона знизала плечима.

— Можливо. Тепер уже не пригадаю. Але кілька людей також сказали, що в дівчини, яка, за їхніми словами, стояла біля колії, на голові була блакитна стрічка Аліси. Цього в новинах точно не було. Від публіки це приховували майже рік, сподіваючись перевірити за допомогою цієї інформації найімовірнішого підозрюваного, якщо такий буде.

— Лейн сказав, що лохам вона ніколи не показується.

— Так, вона з'являється, лише коли день у парку закінчиться. Її бачать переважно привітні помічники, які працюють у нічну зміну. Але я знаю одного інспектора техніки безпеки з Рейлі... випивала з ним у барі «Піщаний долар»... так от він стверджує, що бачив її. Каже, коли його вагончик проїжджав, вона стояла біля колії.

Він думав, що то просто манекен, аж поки вона не простягнула до нього руки. Отак.

Місіс Шопло благально здійняла руки долонями догори.

— Він сказав, що стало холодно, температура наче на двадцять градусів упала. Мов у холодильнику стало — от як він це охарактеризував. А коли він озирнувся, її вже не було.

Я згадав Лейна в його тісних джинсах, потертих чоботах і хвацько заломленому котелку. «Правда чи туфта? — спитав би він. — Наживо чи “Меморекс”?» Я вважав, що примара Лінди Грей — це майже напевно туфта, однак у душі сподівався, що це не так. Я плекав надію, що побачу її. Потім буде що розказати Венді, а в ті дні всі мої думки так чи інакше приводили до неї. Якщо я куплю цю сорочку, чи схвалить її Венді? Якщо я напишу оповідання про дівчину, яка вперше цілувалася з хлопцем верхи на коні, чи сподобається воно Венді? Якщо я побачу привид убитої дівчини, чи здивує це Венді? Може, її здивування буде таке велике, що вона схоче приїхати й побачити на власні очі?

— Десь через півроку після вбивства у чарльстонській газеті «Ньюз енд Кур'єр» надрукували продовження, — повела далі місіс Шопло. — Виявилося, що з тисяча дев'ятсот шістдесят першого року в штаті Джорджія та обох Каролінах було скоєно чотири схожі вбивства. Усі жертви — молоді дівчата. Одну зарізали, іншим трьом розітнули горло. Журналіст розшукав щонайменше одного копа, який сказав, що їх усіх міг убити той самий тип, який порішив Лінду Грей.

— Стережіться вбивці з кімнати страху! — загробним голосом промовив я.

— Саме так його й називали у пресі. А ти, бачу, голодний був. З'їв усе, крім миски. А тепер виписуй мені чек

і бігом на автобусну станцію, бо доведеться тобі ночувати в мене на дивані.

Доволі зручному, як мені здалося. Але я хотів якнайшвидше потрапити на північ. До кінця канікул лишалося два дні, а тоді я знову мав повернутися в університет і обійняти за талію Венді Кіган.

Я витяг чекову книжку, нашкрябав у ній суму і відтак став орендарем однокімнатної квартири з мальовничим океанським краєвидом з вікна, що його Венді Кіган — моя подруга мила, — так і не матиме нагоди гідно оцінити. У тій кімнаті я просиджував деякі ночі, притишивши звук у магнітофоні й слухаючи Джиммі Гендрикса та «Дорз», і плекав скороминущі думки про самогубство. Вони були дуже незрілі, просто фантазії юнака з занадто розвиненою уявою і зболілим серцем... принаймні я кажу це собі після всіх цих років. Але хто його знає насправді?

Коли йдеться про минуле, усі пишуть художню літературу.

* * *

Я спробував зв'язатися з Венді з автомата на автобусній станції, проте її мачуха сказала, що Венді пішла гуляти з Рене. Коли автобус приїхав у Вілмінгтон, я повторив спробу, але вона все ще гуляла з Рене. Я спитав у Надін (так звали мачуху), чи не знає вона часом, де вони. Надін не знала. Голос у неї був такий, наче я найнудніший з усіх, хто їй дзвонив за той день. А може, й за той рік. А може, й за все її життя. Ми добре ладнали з татом Венді, та Надін Кіган ніколи не належала до моїх найбільших прихильниць.

Та зрештою (я вже був у Бостоні) до телефону підійшла Венді. Голос у неї був сонний, хоч і була всього-на-всього одинадцята вечора, а для більшості студентів у пору

весняних канікул це розпал вечора. Я повідомив їй, що отримав роботу.

— Ура, я за тебе рада. Ти вже вертаєшся додому?

— Так, коли заберу машину. — І якщо в неї не спустить колесо. У ті дні я завжди їздив на лисій гумі, і одна шина обов'язково спускала. А запаска, спитаєте ви? Дуже смішно, сеньйоре. — Я, може, переночую в Портсмуті замість того, щоб їхати прямо додому, і побачуся з тобою завтра, якщо...

— Однаково нічого не вийшло б. У мене Рене на ніч залишається, а більше Надін нікого не прийме. Ти ж знаєш, як вона ставиться до гостей.

До деяких гостей — можливо, але Надін і Рене, на мою думку, завжди ладнали між собою, як дрова з вогнем: нескінченними чашками дудлили каву й базікали про улюблених кінозірок, наче то були їхні близькі друзі. Але казати про це Венді було б нерозумно.

— В інші дні я б з тобою залюбки потеревенила, Дев, але вже збиралася лягати. У нас із Рен був насичений день. Шопінг і... все таке.

Про «все таке» вона детально розповідати не стала, а я зрозумів, що не хочу питати. Ще один тривожний дзвіночок.

— Я кохаю тебе, Венді.

— Я тебе теж. — Слова прозвучали як відбувайлівка, без жодного ентузіазму. «Вона просто втомилася», — сказав я собі.

На північ із Бостона я виїхав із виразним відчуттям неспокою. Щось у її голосі розбурхало його в мені? Той рівний безбарвний тон. Я не знав. І не певен був, що хочу знати. Та все ж ця думка не давала мені спокою. Часом навіть тепер, після всіх цих років, вона непокоїть мене. Венді перестала для мене будь-що означати, вона лише

шрам і спогад, жінка, яка завдала мені болю, як це іноді роблять молоді жінки з молодими чоловіками. Молода жінка з іншого життя. Та все ж я нічого не можу з собою вдіяти: іноді думаю, де вона була того дня. Що вона мала на увазі під «усім таким». І чи справді вона була з Рене Сент-Клер.

Можна довго сперечатися про те, який рядок із поп-пісень є найбільш моторошним, але для мене це ранні «Бітлз», власне, Джон Леннон, — та оце їхнє «Дівчинко, я радше побачу тебе мертвою, ніж з іншим чоловіком». Я міг би сказати вам, що ніколи не відчував такого щодо Венді після розриву, але то брехня. Почуття були мінливі, та чи плекав я лихі думки про неї після того, як ми розійшлися? Так. Іноді довгими безсонними ночами я думав, що вона заслуговує, щоб із нею сталося щось погане — навіть дуже погане, — за те, як боляче вона мені зробила. Ці думки мене самого вганяли в ступор, але іноді вони таки зринали в моїй голові. А потім я думав про чоловіка у двох сорочках, який зайшов у «Дім жаху», обіймаючи Лінду Грей. Чоловіка з птахом на руці й небезпечною бритвою в кишені.

* * *

Навесні тисяча дев'ятсот сімдесят третього (останнього року мого дитинства, якщо озирнутися назад) я бачив майбутнє, у якому Венді Кіган була Венді Джонс... чи, може, Венді Кіган-Джонс, якби вона схотіла бути сучасною і зберегти дівоче прізвище. У нас був би будинок на озері в Мені чи Нью-Гемпширі (а може, на заході Массачусетсу), де лунали б крики й сміх пари маленьких Кіганів-Джонсів, будинок, де я писав би книжки, які б хай і не стали бестселерами, але здобули достатню популярність, щоб у нас

завжди було на хліб із маслом і щоб їх (і це дуже важливо) прихильно сприйняли критики. Венді б здійснила свою мрію і відкрила маленький бутик одягу (і його теж прихильно оцінили), а я б вів кілька семінарів з літературної творчості, таких, щоб на них шикувалася черга з обдарованих студентів. Звісно, жодна з цих мрій не справдилася, тож цілком показово, що востаннє ми з Венді зустрічались як хлопець і дівчина в офісі професора Джорджа Б. Нако, людини, котрої ніколи не існувало.

Восени тисяча дев'ятсот шістдесят восьмого студенти, які повернулися до університету Нью-Гемпширу, знайшли під сходами в підвалі корпусу Гамілтона Сміта «кабінет» професора Нако. Стіни там було обклеєно фальшивими дипломами, дивними акварелями з підписами «албанське мистецтво» та списками студентів, де у квадрати було вписано олівцем такі імена, як Елізабет Тейлор, Роберт Ціммерман¹ та Ліндон Бінз Джонсон. Ще вивісили теми робіт студентів, яких ніколи не існувало. Одна з них, пригадую, звучала так: «Секс-зірки Сходу». Інша: «Аналіз ранньої поезії Ктулху». У «кабінеті» стояло три високі попільнички на ніжках. До нижнього боку сходів хтось приліпив скотчем табличку: «ПРОФЕСОР НАКО КАЖЕ: КУРИТИ ЗАВЖДИ ДОЗВОЛЕНО!» Також там стояла пара пошарпаних м'яких крісел і не менш пошарпаний диван, знахідка для студентів, які шукали темний закапелок для обійманців.

Середа перед моєю останньою контрольною видалася не за сезоном жаркою і вологою. Близько першої години дня на небі стали громадитися грозові хмари, адесь о четвертій, коли Венді погодилася зустрітися зі мною в підвальному «кабінеті» професора Джорджа Б. Нако, небеса

¹ Справжнє ім'я співака й композитора Боба Ділана.

розверзлися й полило, як з відра. Я прибіг першим. Венді з'явилася через п'ять хвилин, мокра, як хлющ, але в дуже доброму гуморі. У волоссі в неї зблискували краплинки води. Вона кинулася в мої обійми й, сміючись, потерлась об мене. Прогримів грім, декілька лампочок у похмурому підвалі заблимали.

— Обійми мене, обійми, обійми, — попросила вона. — Дощ такий холодний.

Я зігрів її, а вона мене. Невдовзі ми вже притискалися одне до одного на пошарпаному дивані. Моя ліва долоня лежала на її груді, не скутій ліфчиком, а права рука залізла під спідницю, поближче до шовку й мережива. Вона дозволила цій руці хвилину чи дві побути там, та потім сіла, відсунулася від мене і розпушила волосся.

— Ми занадто захопилися, — сказала вона. — А що, як зайде професор Нако?

— Я думаю, це мало ймовірно. А ти? — Я всміхався, та під поясом уже відчував знайоме пульсування крові. Часом Венді допомагала мені полегшити це пульсування (вона стала вже спецом у тому, що ми називали «насолодою крізь штани»), однак я відчував, що того дня мені це не світить.

— А тоді хтось із його студентів, — викрутилася Венді. — Благатиме, щоб йому все-таки поставили залік. «Будь ласка, професоре Нако, будь ласка-ласка-ласочка, я зроблю все, що завгодно».

Таке теж навряд чи могло статися, проте шанси, що нам завадять, були чималі, щодо цього вона не помилялася. Студенти сюди забігали постійно — то вигадані теми приліпити, то свіжі витвори албанського мистецтва. Диван був підходящим місцем для поцілунків і обіймів, та місце аж ніяк не сприяло. Колись, може, воно й було зручним, та перестало бути таким, відколи закапелок під сходами

перетворився для студентів Коледжу гуманітарних наук на місцину, оповиту міфічним серпанком.

— Як твій іспит з соціології? — спитав я.

— Нормально. Навряд чи я написала на відмінно з плюсом, але залік буде, і то добре. А ще краще, що той іспит був останнім. — Вона потягнулася, і пальці торкнулися зигзага сходів над нашими головами, а груди звабливо припіднялися. — Я тікаю звідси за... — Вона глянула на свій годинник. — ...годину і десять хвилин.

— З Рене? — Я недолюблював сусідку Венді, та мав достатньо клепки, щоб не згадувати про це вголос. Якось раз я мав необережність таке сказати, і ми з Венді посварилися. Сварка тривала недовго, була запеклою, і Венді звинуватила мене в тому, що я намагаюся керувати її життям.

— Саме так, сер. Вона підкине мене додому до батька й мачухи. А через тиждень ми станемо офіційними працівницями «Філінз».

Вона промовила це таким тоном, наче їм двом пощастило здобути посади дрібних службовців у Білому домі, але тут я теж прикусив язика. Мене турбувало інше.

— Але ж у суботу ти приїдеш у Бервік? — Ми планували, що вона приїде вранці, проведе з нами день і залишиться ночувати. Звісно, поклали б ми її в кімнаті для гостей, але до неї лише з десятків кроків по коридору. А враховуючи те, що до осені ми вже могли й не побачитися, я думав, що ймовірність зробити «це» була дуже великою. Авжеж, маленькі дітки вірять у Санта-Клауса, а деякі першокурсники в УНГ могли протягом цілого семестру свято вірити в те, що Джордж Б. Нако — реальний професор і читає реальні курси англійської мови та літератури.

— Сто пудів. — Вона роззирнулася навколо, нікого не побачила і ковзнула рукою вгору по моєму стегну. А ді-

ставшись до паху, ніжно стиснула те, що там знайшла. — Ану йди сюди.

Отже, зрештою свою втіху через штани я дістав. То була одна з її найкращих спроб, повільна й ритмічна. Гримів грим, і певної миті зітхання зливи переросло в глухий гуркіт граду. Наприкінці Венді міцно стиснула, посилюючи та подовжуючи мою насолоду від оргазму.

— Коли повернешся в гуртожиток, гарненько випери все, бо інакше весь світ дізнається, чим ми тут займалися. — Вона скочила на ноги. — Дев, я маю бігти. Треба ще речі зібрати.

— Я заберу тебе в суботу по обіді. Тато готує на вечерю своє знамените куряче рагу.

Венді знову повторила «сто пудів», піднялася навшпиньки, щоб поцілувати мене (то був фірмовий поцілунок Венді Кіган). І лише в п'ятницю ввечері подзвонила мені, щоб повідомити — в Рене помінялися плани і в Бостон вони їдуть на два дні раніше.

— Мені шкода, Дев, але ж вона мене везе.

— Ще є автобус, — нагадав я, наперед знаючи, що цей аргумент не подіє.

— Сонечко, я обіцяла. А ще в нас квитки на «Піпіна»¹ в «Імперіалі». Нам їх тато Рене подарував, такий сюрприз був. — Вона ненадовго замовкла. — Ну порадій за мене. От ти аж у Північну Кароліну їдеш, і я за тебе рада.

— Радію, — сказав я. — Вас зрозумів.

— Отак уже краще. — Венді стишила голос до інтимного шепоту. — Наступного разу, коли залишимося удвох, я тобі все компенсую. Обіцяю.

¹ Відомий мюзикл.

Обіцянки своєї вона так і не виконала, але й не порушила, бо після того дня в «кабінеті» професора Нако я Венді Кіган більше не бачив. Не було навіть останнього телефонного дзвінка, сповненого сліз та звинувачень. Так порадив мені Том Кеннеді (невдовзі ви з ним познайомитесь), і, напевно, то було на краще. Мабуть, Венді чекала такого дзвінка, може, навіть, хотіла, щоб він пролунав. Якщо так, то я її розчарував.

Дуже на це сподіваюся. Після стількох років, коли всі лихоманки й марення давно позаду, я все ще на це сподіваюся.

Кохання залишає по собі шрами.

* * *

Я так і не написав книжок, про які мріяв, усіх тих майже-бестселерів, які так схвально прийняла б критика, але в ролі письменника мені живеться непогано, і я вдячний за це долі. Тисячам інших пощастило значно менше. Мої заробітки стабільно зростали, і зрештою я перейшов працювати у «Комершіал Флайт», періодичне видання, про яке ви, напевно, ніколи не чули.

За рік по тому, як я обійняв посаду головного редактора, доля знову привела мене в університетське містечко УНГ. Я приїхав на дводенний симпозіум, присвячений майбутньому спеціалізованих журналів у двадцять першому столітті. У другий день під час перерви я несподівано для себе самого вирішив прогулятися до Гамільтон-Сміт-Холу і зазирнути під сходи в підвалі. Теми робіт, схеми розташування студентів з іменами знаменитостей, албанське мистецтво — все зникло. Так само, як і стільці, диван і високі попільнички. Та все ж хтось ще пам'ятав. Скотчем до внутрішнього боку сходів, де колись була та-

бличка з написом «курити завжди дозволено», приліпили смужку паперу з надрукованим на ній одним-єдиним рядком, та таким дрібним шрифтом, що я мусив нахилитися ближче і зіп'ястися навшпиньки, щоб його прочитати:

Професор Нако тепер викладає у Гогвортській школі чарів та чаклунства

Ну що ж, а чому б і ні?

Чому, бляха, ні?

Що ж до Венді, мені про неї відомо не більше, ніж вам. Напевно, я міг би скористатися Гуглом, цією чарівною кулькою¹ двадцять першого століття, — розшукати її й довідатися, чи змогла вона втілити *свою* мрію й відкрити ексклюзивний маленький бутік. Але навіщо? Що було, те загуло. Минулого не повернеш. А після «Джойленду» (північніше по узбережжю від містечка з райською назвою Гевенз-Бей, не забуваймо про це) розбите серце перестало здаватися мені чимось дуже важливим. І велику роль у цьому відіграли Майк та Енні Рос.

* * *

Зрештою ми з татом їли його знамените куряче рагу самі, без жодних гостей (що, цілком імовірно, влаштовувало Тімоті Джонса, хоч він з поваги до мене й намагався це приховати, але я знав, що до Венді він ставився десь приблизно так само, як я — до її подруги Рене). Тоді я думав, що він трохи ревнує, бо Венді посіла в моєму житті таке велике місце. Та тепер розумію, що він просто бачив її більш чітко, ніж я. Хоча стверджувати не стану, бо ми

¹ Пластмасова іграшка у вигляді більярдної кулі з намальованою на ній вісімою. Якщо потрусити, відповідає на поставлене запитання словами «так» чи «ні».

з ним ніколи про це не говорили. Мені взагалі здається, що чоловіки не вміють вести значущі розмови про жінок.

Повечерявши й вимивши посуд, ми посідали на канапі, пили пиво, їли попкорн і дивилися фільм з Джином Гекменом¹ у головній ролі, де він грав крутого поліцейського — фут-фетишиста. Мені бракувало Венді (котра, мабуть, тієї миті слухала, як у «Піпіні» співають «Трохи сонячного саява»), але в чоловічій компанії є свої переваги — принаймні можна не криючись відригувати й пердіти.

Наступного дня (то був мій останній день удома) ми пішли прогулятися уздовж закинутих залізничних колій, що тяглися крізь ліс за будинком, у якому я виріс. У мами було непорушне правило — щоб ми з друзями трималися якнайдалі від тих колій. Останній вантажний потяг компанії GS&WM прогуркотів по них десять років тому, іржаві шпали позаростали бур'янами, але мама на це не зважала. Вона була свято переконана — якщо ми там гратимемося, зненацька звідкись вигулькне останній поїзд (назвімо його Дітожерчим експресом), кулею промчить по рейках і розчавить нас усіх на пасту. Та тільки поїзд, що пройшов не за розкладом, першою збив її — метастатичний рак грудей у сорок сім років. Чортів знавіснілий експрес.

— Сумно мені буде без тебе влітку, — сказав тато.

— Мені без тебе теж.

— О! Поки не забув. — Він засунув руку в нагрудну кишеню і витяг звідти чек. — Обов'язково відкрий рахунок і поклади туди ці гроші. Попроси, щоб прискорили кліринг, якщо це можливо.

Я глянув на суму — не п'ятсот доларів, як я просив, а тисяча.

¹ Джин Гекмен (нар. 1930) — американський актор і письменник.

— Тату, а ти можеш собі це дозволити?

— Так. Здебільшого тому, що ти працював у «Комонзі» й це дало мені змогу заощадити. Вважай це преміальними.

Я поцілував його в колючу щоку. Того ранку він не голився.

— Спасибі.

— Синку, ти навіть не уявляєш, який я радий тобі допомогти. — Він витяг з кишені хустинку і спокійно, без найменшого збентеження промокнув очі. — Вибач, що пустив сльозу. Важко, коли діти тебе покидають. Колись ти сам це зрозумієш. Та сподіваюся, якась хороша жінка складе тобі компанію після їхнього від'їзду.

Я згадав слова місіс Шопло: «Мати дітей — великий ризик».

— Тату, з тобою все буде в порядку?

Він поклав хустинку назад у кишеню і всміхнувся мені, широко й невимушено.

— Дзвони мені час від часу, і тоді точно буде. А ще не дозволяй, щоб тебе примушували лазити по тих клятих американських гірках.

Мені ця думка здалася доволі привабливою, але я пообіцяв йому, що не дозволю.

— І... — Але я так і не почув того, що батько хотів сказати далі — щось порадити чи застерегти, — бо він показав кудись пальцем. — Ти диви!

За п'ятдесят ярдів попереду з лісу вийшла лань. Вона обережно переступила через іржаву залізничну рейку і стала на зарослі шпали, де бур'ян і золотушник діставав їй до боків. Там вона зупинилася й спокійно дивилася на нас, нашорошивши вуха. Що мені запам'яталося тієї миті, то це тиша. Жоден птах не співав, жоден літак не дзижчав у височині. Якби мама була з нами, вона б уже вхопила

фотоапарат і несамовито фотографувала. Від думки про це моє серце пройняла така туга, якої я не відчував уже багато років.

Я обійняв тата і на мить міцно притиснув до себе.

— Тату, я люблю тебе.

— Я знаю, — сказав він. — Я знаю.

Коли я озирнувся, лані вже не було. А за день поїхав і я.

* * *

Коли я повернувся в Гевенз-Бей, у великий сірий будинок у кінці Мейн-стрит, табличку, викладену з мушель, уже зняли й поклали в комору, бо всі кімнати у місіс Шопло були зайняті на літо. Я подумки подякував Лейну Гарді за пораду застовпити собі житло. Літні загони робітників «Джойленду» вже прибули, і всі будинки в місті, де здавали в оренду житло, були залюднені.

На другому поверсі, крім мене, мешкала Тіна Екерлі, бібліотекарка. Кімнати на третьому поверсі місіс Шопло здала гнучкій, мов тростина, рудоволосій студентці факультету мистецтв Ерін Кук та дебелому четвертокурснику з Ратгерського універу Тому Кеннеді. Ерін, котра слухала курси фотографії в старших класах та в Барді¹, найняли на роботу голівудською кралечкою. Що ж до нас із Томом...

— Привітні помічники, — сказав він. — Інакше кажучи, загальне працевлаштування. Ось який рядок той Фред Дін позначив галочкою на моїй анкеті. А в тебе?

— Те саме, — відповів я. — Здається, це означає, що ми прибиральники.

— Сумніваюся.

¹ Коледж вільних мистецтв у штаті Нью-Йорк.

— Справді? Чому?

— Бо ми білі. — І хоча свою частку прибирання нам таки довелося вигребти, зрештою виявилось, що в цілому Том мав рацію. Команда прибиральників (двадцять чоловіків і понад тридцять жінок, одягнених у комбінезони з нашивками веселого песика Гові на нагрудних кишенях) всуціль складалася з гаїтянців і домініканців, і майже напевно в них не було документів. Вони жили окремо, у селі за десять миль углиб материка, а на роботу їх привозили й відвозили на двох списаних шкільних автобусах. Ми з Томом заробляли по чотири долари за годину, Ерін — трохи більше. Бог його знає, скільки платили прибиральникам. Звісно, їх експлуатували в хвіст і в гриву, і те, що на всьому півдні було повно нелегальних робітників, яким жилося набагато гірше, нікого не виправдовує, так само, як і те, що це було сорок років тому. Хоча одна маленька деталь: їм ніколи не доводилося носити шкуру. Як і Ерін.

Не те, що нам із Томом.

* * *

У вечір перед першим робочим днем ми втрьох сиділи у вітальні «*Maison*¹ Шопло», знайомилися ближче й розмірковували вголос, яким буде літо. Поки ми розмовляли, над Атлантикою зійшов місяць, такий самий спокійний і прекрасний, як і лань, котру ми з батьком бачили на старій залізничній колії.

— Та це ж парк розваг, — сказала Ерін. — Що там може бути важкого?

— Легко тобі казати, — заперечив Том. — Не ти ж митимеш зі шланга «Чашки-кружляшки» після того, як цілий

¹ Дім, особняк (спотворене фр.).

загін малих бойскаутів десь у середині поїздки покаже, що їв на обід.

— Я підключатимусь, коли буде необхідно. Якщо доведеться не тільки робити знімки, а й блювотиння витирати, то так і буде. Мені потрібна ця робота. Наступного року мені в потилицю дихає магістратура, а грошей катма.

— Нам усім треба постаратися потрапити в одну команду, — сказав Том.

Зрештою так і вийшло. Усі робочі загони в «Джойленді» називалися собачими іменами. У нас була команда «Бігль».

Саме тоді у вітальню зайшла Еммаліна Шопло з тацею, на якій стояло п'ять келихів. Поряд ішла міс Екерлі, каланча з величезними очима за скельцями окулярів, що робили її схожою на Джойс Керол Оутс¹, несучи пляшку. Том Кеннеді просяяв.

— Це, якщо я не помиляюся, французький імбирний ель? Трішечки занадто елегантно, щоб бути шипучкою з супермаркету.

— Це шампанське, — відказала місіс Шопло. — Проте, якщо ви сподіваєтеся на «Моет-е-Шандон», юний містєре Кеннеді, то будете розчаровані. Це не «Колд Дак»², але й не дорогезний вишуканий напій.

— За своїх нових колег не скажу, — промовив Том, — але як людина, чії смакові пристрасті формувалися під впливом вина з пакетів, я навряд чи буду розчарований.

Місіс Шопло всміхнулася.

— Я завжди так відзначаю початок літа. На удачу. Наче працює. Досі я ще не втратила жодного сезонного по-

¹ Джойс Керол Оутс (нар. 1938 р.) — американська письменниця, прозаїк, поет, драматург, критик.

² «Холодна качка» (англ.) — марка недорогого шампанського.

жильця. Беріть по келиху. — Ми зробили так, як нам було сказано. — Тіно, наллеш?

Коли фужери були повні, місіс Шопло піднесла свій догори, ми наслідували її приклад.

— За Ерін, Тома й Девіна, — проголосила вона. — Нехай їхнє літо буде чудовим, а шкура носить ся лише в прохолодні дні.

Ми цокнулися й випили. Нехай то було й не дороге шампанське, та смакувало воно збіса добре і його лишалося достатньо, щоб ми зробили ще по ковтку. Наступний тост запропонував Том.

— За місіс Шопло, яка дає нам прихисток від бурі!

— Ой, дякую, Томе, мені дуже приємно. Але знижки за оренду не сподівайся.

Ми випили. Я поставив келих, відчуючи, що трохи сп'янів.

— А що то за шкура, яку треба носити? — спитав я.

Місіс Шопло і міс Екерлі перезирнулися і всміхнулися. Відповіла бібліотекарка, хоча навряд чи це можна було вважати відповіддю.

— Побачиш, — сказала вона.

— Діти, допізна не сидіть, — порадила місіс Шопло. — Вам рано вставати. Вас чекає кар'єра в розважальному бізнесі.

* * *

Підйом справді був ранній: о сьомій, за дві години до того, як парк відчинить ворота в нове літо. Ми втрьох пішли пішки пляжем. Говорив переважно Том. Він був дуже балакучий, і це могло б діставати, якби не його весела вдача і невтомне бажання всіх розважати. Я бачив, що Ерін (вона йшла по хвилях прибою боса, кросівки

тримаючи в лівій руці) дивилася на нього зачаровано. Я заздрих цій Томовій здатності. Він був дебелий, і красивим його аж ніяк не можна було назвати, проте з нього ключем була енергія, а ще даром балаканини він був наділений від природи. (А я, відповідно, обділений. Пам'ятаєте бородатий анекдот про молоду актрису, котра була такою нетямущою, що трахалася з письменником?)

— Блін, як ви думаєте, скільки бабла в людей, яким належать ці хатинки? — Він махнув рукою на будинки Бічроу. Ми саме проминали великий зелений, схожий на замок, але того дня жінки й хлопчика на візку біля нього не було. Енні та Майк Рос з'явилися пізніше.

— Мабуть, мільйони, — відповіла Ерін. — Це, звісно, не Гемптонз¹, але й не чізбургери, як каже мій батько.

— Думаю, парк розваг трохи збиває ціну нерухомості, — зауважив я. На тлі блакитного ранкового неба випиналися три найпомітніші принади «Джойленду»: «Громовиця», «Скажена трясучка», «Колесо Кароліни».

— Не, ти не розумієш, що на умі в багатіїв, — сказав Том. — Це типу як вони проходять повз волоцюг із простягнутими руками на вулицях. Вони просто стирають їх зі свого поля зору. Волоцюги? Які волоцюги? З тим парком так само. Який парк? Люди, яким належать ці будинки, живуть ніби на іншій планеті. — Він зупинився і склав руки дашком над очима, щоб роздивитися зелений вікторіанський особняк, який відіграє в моєму житті таку велику роль тієї осені, коли Том та Ерін (на той час вони вже стануть парою) поїдуть на навчання. — Оцей буде моїм. Сподіваюся вступити у володіння...

¹ Група сіл і селищ у районах Саутгемптон та Іст-Гемптон на Лонг-Айленді, штат Нью-Йорк. Там розташовані одні з найдорожчих резиденцій у США.

ммм... першого червня тисяча дев'ятсот вісімдесят сьомого року.

— Я привезу шампанське, — пообіцяла Ерін, і ми всі розсміялися.

* * *

Того ранку я вперше й востаннє за все літо побачив команду працівників «Джойленду» в повному складі. Нас зібрали в «Серф-Аудиторіум», концертній залі, де виступали всі ті маловідомі співаки кантрі й літні рокери. Було нас близько двохсот (переважно студенти, ладні працювати за їжу, як і ми з Томом та Ерін). Але були тут і штатні працівники. Я побачив Роззі Голд. Того дня вона вже вбралася в робочий одяг — циганські лахи й великі сережки-кільця. На сцені Лейн Гарді встановлював на трибуні мікрофон, а тоді перевіряв його, гучно постукуючи пальцем. Незмінний котелок був зсунутий під звичним недбалим кутом. Не знаю, як він вичепив мене поглядом з юрми тих дітей, але коротко відсалютував від заломленого капелюха. Я відповів тим самим жестом.

Закінчивши роботу, він кивнув, зіскочив зі сцени й зайняв місце, яке йому притримала Роззі. З-за лаштунків бадьорою ходою вийшов Фред Дін.

— Будь ласка, сідайте всі, сідайте. Перш ніж ви почуєте завдання для команд, власник «Джойленду» — і ваш роботодавець — хоче сказати кілька слів. Поаплодуймо містерові Бредлі Істербруку.

Ми всі заплескали в долоні, й з-за лаштунків показався старий чолов'яга. Він ішов обережно, високо піднімаючи ноги, як людина, в якій хворі стегнові суглоби, хвора спина чи те й те одночасно. Був він високий, навдивовижу худий, вбраний у чорний костюм, який робив його більше

схожим на трунаря, ніж на власника парку розваг. Обличчя мав довгасте, бліде, всіяне родимками і горбками. Кожне гоління для нього, мабуть, перетворювалося на справжню муку, проте щоки й підборіддя були чисто вибриті. Вугільно-чорне волосся, що напевно завдячувало кольором вмісту якогось флакончика, було зачесане назад і відкривало чоло, пооране глибокими зморшками. Він став біля трибуни, склавши на грудях руки-лопати (такі вузлуваті, що, здавалося, на них не було нічого, крім суглобів). Під глибоко запалими очима проступали мішки.

Похилий вік дивився на молодість, і оплески молодості спершу ослабли, а потім і взагалі вщухли.

Я не знаю, чого ми чекали: можливо, журливого голосу-сирени, який би повідомив нам, що Червона смерть¹ невдовзі запанує над усім. Та раптом він усміхнувся і від цього весь засяяв, немов музичний автомат. Рядами сезонних найманих працівників мало не віддих полегкості пробіг. Згодом я дізнався, що того літа Бредлі Істербруку виповнилося дев'яносто три.

— Друзі, — мовив він. — Ласкаво просимо у «Джойленд».

І перед тим як ступити за трибуну, по-справжньому нам вклонився. Кілька секунд потім налаштовував мікрофон, той гучно сичав і повискував. Та погляд глибоко запалих очей ні на мить не покидав глядацької зали.

— Я бачу багато знайомих облич, а це завжди мене страшенно тішить. Сподіваюся, що для вас, зелені новачки, це літо стане найкращим у житті, тим аршином, яким ви надалі мірятимете всі свої роботи. Поза сумнівом, це бажання екстравагантне, однак той, хто роками керує таким

¹ «Маска червоної смерті» — оповідання Едгара Алана По.

парком, просто мусить бути екстравагантним. Напевно я знаю одне — такої роботи у вас не буде більше ніколи.

Він обвів нас поглядом і знову крутонув бідолашний мікрофон на шарнірній шиї.

— За кілька хвилин містер Дін і місіс Бренда Раферті, королева адміністрації, роздадуть вашим командам завдання. У кожній команді вас буде по семеро. Від вас очікують, що ви працюватимете злагоджено, як одна команда, і діятимете злагоджено. Завдання, котрі вам даватимуть очільники команд, різнитимуться з тижня на тиждень, а часом і з дня на день. Якщо розмаїття — це гостринка життя, то наступні три місяці будуть для вас дуже гострим на смак. Але сподіваюся, юні леді та джентльмени, що ви ніколи не забуватимете про одне. Обіцяєте?

Він замовк, ніби чекав нашої відповіді, однак ніхто не зронив і звуку. Ми просто дивилися на нього, на дуже старого чоловіка в чорному костюмі й білій сорочці, розстебнутій біля коміра. Коли Бредлі Істербрук знову заговорив, здавалося, що говорить він сам до себе, принаймні на початку:

— Цей світ схиблений. Він повен жорстокості, воєн і беззмисловних трагедій. Кожній людині, що в ньому живе, випала своя частка горя й безсонних ночей. Ті з вас, хто цього ще не знає, мають невдовзі спізнати. Враховуючи ці сумні, проте незаперечні факти людського існування, вам цього літа випала безцінна нагода: ви тут, щоб продавати веселощі. Діти повертатимуться додому, і їм снитимуться сни про те, що вони тут бачили і що робили. Маю надію, ви про це пам'ятатимете, коли робота видаватиметься нестерпно важкою (а часом так воно і буде) чи коли люди будуть вам грубіянити (а вони це дуже часто роблять), чи коли у вас виникатиме відчуття,

що ви дуже старалися, але ваших зусиль ніхто не оцінив належно. Тут інший світ, зі своїми звичаями та своєю мовою, яку ми називаємо просто говіркою. Ви почнете її вивчати сьогодні. Поступово, навчаючись говорити говіркою, ви навчитеся й ходити ходою. Цього я вам не пояснюватиму, бо це пояснити не можна, це можна тільки засвоїти.

Том нахилився до мене і прошепотів:

— Говорити говіркою? Ходити ходою? Ми що, на зборах анонімних алкоголіків?

Я цитьнув на нього. На ті збори я йшов, щоб почути список наказів, здебільшого різних «не дозволяється», та натомість почув щось на кшталт грубої поезії, а заразом — велике задоволення. Бредлі Істербрук подивився на нас і зненацька ще раз оголив свої великі зуби у кінській усмішці. Цього разу вона була така широка, що могла проковтнути світ. Ерін Кук дивилася на нього із захватом. Так само, як і більшість сезонних працівників. Так учні дивляться на вчителя, котрий пропонує їм поновому поглянути на дійсність, і від цього вона видається дивовижною.

— Сподіваюся, ви матимете втіху від цієї роботи, та коли вона здаватиметься обтяжливою — наприклад, коли підходитиме ваша черга носити шкуру, — згадайте, яким привілеєм вас наділено. Ми маленький острівець щастя в сумному й темному світі. Багато хто з вас уже має плани на життя. Ви сподівається стати лікарями, юристами, не знаю, може, політиками...

— О-ГОС-ПОДИ-НІ! — вигукнув хтось, і всі засміялися.

Я навіть думки не припускав, що усмішка Бредлі Істербрука могла поширшати, але це сталося. Том похитав головою, але й він здався.

— Я зрозумів, — прошепотів він мені на вухо. — Цей дядько — Ісус розваг.

— У вас, мої юні друзі, буде цікаве, насичене життя. Згодом ви ще робитимете чимало корисного і здобудете великий досвід. Але я сподіваюся, що час, проведений у «Джойленді», назавжди закарбується у вашій пам'яті як особливий. Ми не продаємо меблів. Не продаємо машин. Не продаємо земель, будинків чи пенсійних фондів. У нас нема політичних задумів. *Ми продаємо веселощі.* Ніколи про це не забувайте. Дякую за увагу. Ідіть і починайте.

Він одійшов від трибуни, знову вклонився і пішов зі сцени тією самою зболоною ходою, високо піднімаючи ноги. Почалися оплески, та його вже не було. Та промова була однією з найкращих, які я чув у житті, бо в ній усе було правдою, а не хернею собачою. Ні, слухайте, серйозно: скільки лохів можуть похвалитися рядком у резюме типу «три місяці тисяча дев'ятсот сімдесят третього року продавав веселощі»?

* * *

Усі керівники команд віддавна були штатними працівниками «Джойленду» і в мертвий сезон працювали на ярмаркових розважальних шоу. Більшість із них також входили до комітету паркових послуг, а це означало, що їм доводилося мати справу з дотриманням державних й федеральних норм права (котрі тисяча дев'ятсот сімдесят третього року були ще доволі м'якими), а також скаргами відвідувачів на місці. Того літа найбільше нарікань було на нову політику заборони куріння.

Нашою командою керував енергійний коротун, якого звали Гері Аллен. Років він мав сімдесят із гаком і працював

у тирі імені Енні Оуклі¹. Тільки після першого дня роботи ніхто з нас більше його так не називав. Говіркою на тир казали бам-будка, а сам Гері звав себе бам-будковим агентом. Наша команда «Бігль», що складалася з сімох людей, зустрілася з ним біля палатки, де він саме викладав гвинтівки на ланцюгах. Моїм першим офіційним завданням у «Джойленді» (так само, як і для Ерін, Тома та ще чотирьох) було розкласти призи на полицях. Почесне місце в тирі віддавалося великим пухнатим м'яким звірям, але їх рідко хто вигравав... хоча Гері, як він стверджував, обов'язково дарував щонайменше одну таку іграшку щовечора, коли відвідувачі були щедрі на чайові.

— Я люблю лохів, — казав він. — А найбільше серед лохів люблю кнопок, тобто гарнюніх дівчаток, а серед гарнюніх дівчаток найкращі ті, які вдягають майки з глибокими вирізами і нахиляються вперед, щоб постріляти. Отак. — Він узяв гвинтівку двадцять другого калібру, модифіковану, щоб стріляти пластмасовими кульками (ще вона була модифікована, щоб після кожного натискання на гачок видавати гучний і милий серцю «бах»), та нахилився вперед, щоб продемонструвати.

— Коли це робить хлопець, я йому кажу, що він залазить за контрольну лінію. А коли кнопка — ніколи.

— Містере Аллен, але я не бачу тут жодної контрольної лінії, — завважив Ронні Г'юстон, стривожений на вигляд молодий чоловік в окулярах і бейсболці державного університету Флориди.

Гері подивився на нього уважно. Стиснуті в кулаки руки він тримав на стегнах, яких наче не існувало, — зда-

¹ Енні Оуклі (1860—1926) — жінка-стрілець, яка прославилася влучністю на шоу Буффало Білла.

валося, його джинси тримаються вертикально всупереч закону земного тяжіння.

— Послухай мене, синку. Скажу тобі три речі. Готовий?

Ронні кивнув. Вигляд у нього був такий, наче все почуте він хоче законспектувати.

— По-перше. Ви можете звати мене Гері, Батя чи «йди сюди, старий ти сучий сину», але я вам не шкільний вчитель, тому ніяких містерів. По-друге. Я більше не хочу бачити на твоїй довбешці цю підарську шкільну кепку. І по-третє. Контрольна лінія буде завжди там, де я скажу. Тому що вона в моїй уявлявляві. — Щоб унаочнити свою думку, він постукав по запалій, вкритій опуклими венами скроні, а потім махнув рукою на призи, мішені та стійку, на яку спиралися ховрашки — лохи.

— Усе це — в моїй уяві. Будка уявна. Второпав?

Ронні не второпав, але енергійно закивав.

— А тепер скинь цю гівнявкувату кепку. Візьми собі козирок із написом «Джойленд» чи собакепку з веселим песиком Гові. Хай це буде твоїм завданням номер один.

Ронні зірвав з голови свою університетську бейсболку й сховав у задню кишеню штанів. Пізніше того ж дня (здається, протягом години) я побачив на ньому кепку з Гові, що її на говірці називали собакепкою. А після того як його три дні брали на кпини й називали зеленим, він відніс свою нову собакепку на паркувальний майданчик, знайшов місце, де розлилося мастило, і кілька хвилин по ній топтався. А коли знову надів на голову, кепка вже мала такий, як треба, вигляд. Ну, майже. Цілковито такого як треба вигляду Ронні Г'юстон не мав ніколи. Деяким людям просто-таки судилося довіку лишатися зеленими. Я згадав, як одного дня до нього підкотив Том і порадив трохи подзюрити на ту кепку — мовляв, то був

би останній штрих, якого їй так бракувало. Та побачивши, що Ронні ладен це зробити, Том здав назад і сказав, що для досягнення того самого ефекту достатньо вимочити її в Атлантичному океані.

А тимчасом нас пильно розглядав Батя.

— До речі, про гарнюніх дамочок. Бачу, серед нас одна така є.

Ерін скромно всміхнулася.

— Голівудська кралечка, кицю?

— Так, містер Дін сказав, що я нею буду.

— Тоді тобі до Бренді Раферті. Вона тут заступник начальника і Мама для паркових дівчаток. Вона розпорядиться, щоб тобі видали гарнюню зелену суконьку. Скажи, що хочеш найкоротшу.

— Чорта з два, старий ви розпусник, — сказала Ерін і, коли він закинув голову і розреготався, одразу ж переливчасто розсміялася в унісон.

— Нахабна! Гостра на язик! А чи подобається це мені? Ще б пак! Коли не клацатимеш ховрашків, приходь до старого Баті, я знайду тобі якусь робітку... тільки спершу перевдягнися. Щоб мастилом чи тирсою не запацьоритися. Яволь?

— Так, — знову діловим тоном відповіла Ерін.

Батя Аллен глянув на свій годинник.

— Парк відчиняється за годину, дітки, будете вчитися і заробляти одночасно. Почніть з атракціонів. — Він по черзі показав пальцем на атракціони й назвав їх. Я зрадив, бо мені дісталоя «Колесо Кароліни». — Можу відповісти на одне-два запитання, на більше часу нема. Хтось хоче щось спитати чи вже підете?

Я підняв руку. Він кивнув і запитав, як мене звати.

— Девін Джонс, сер.

— Хлопче, ще раз я почую, що ти мене так назвав, — вилетиш звідси.

— Девін Джонс, Батя. — Називати його «йди сюди, старий сучий сину» я ще був морально не готовий. Може, згодом, коли ми роззнайомимосся ближче.

— Отак, — кивнув він. — Що в тебе на думці, Джонсі? Окрім цієї кучми рудого волосся?

— А що означає «карні-від-карні»?

— Це означає, що ти як старий Істербрук. Його батько працював на «карнавалах» — масових ярмаркових розвагах з атракціонами ще в часи Запорошеного казана¹, а його дід — ще тоді, коли показували шоу з фальшивими індіанцями і Великим вождем Йоулатча.

— Та ви приколюєтесь! — екзальтовано вигукнув Том.

Від холодного погляду, яким зміряв його Батя, Том трохи притих, хоча вгамувати його було в принципі непросто.

— Синку, ти знаєш, що таке історія?

— Е-е... Те, що було в минулому?

— Не. — Він затягнув шнурівку на брезенті. — Історія — це колективне і предковічне лайно людської раси, величезна і щораз більша купа лайна. Ми стоїмо на її верхівці, але вже зовсім скоро нас накриють какашки прийдешніх поколінь. Ось чому одяг ваших батьків такий дивний на старих фотографіях, і це лише один приклад. Тому раджу вам, як людям, котрим судилося бути похованими під гівном дітей і правнуків, дарувати трошечки більше прощення.

Том розтулив рота (мабуть, хотів дотепно відповісти), та таки вирішив за краще помовчати.

¹ Низка катастрофічних пилових бур, що сталися в преріях США та Канади протягом 1930—1936 рр. Інша назва — Брудні тридцяті.

Озвався Джордж Престон, ще один учасник команди «Бігль».

— А ви карні-від-карні?

— Не. Мій батько розводив худобу на ранчо в Орегоні, а тепер брати переганяють стада. Я в сім'ї паршива вівця і, чорт забирай, пишаюся цим. Усе, якщо запитань більше нема, пора облишити дурниці й переходити до справ.

— А можна ще одне-єдине? — спитала Ерін.

— Лише тому, що ти красунька.

— А що означає «носити шкуру»?

Батя Аллен розплився в усмішці й сперся руками на стійку своєї будки.

— Скажіть мені, юна леді, а ви маєте здогади, що це може бути?

— Ну... так.

Усмішка стала ще ширшою, у роті керівника нашої нової команди показалися обидва жовтуваті ікла.

— Тоді ви, мабуть, на правильному шляху.

* * *

Що я робив у «Джойленді» того літа? Та все. Продавав квитки. Штовхав тачку з попкорном. Продавав порції торта «Мурашник», цукрову вату, видав трильйон хот-догів (які ми називали веселими догами — та ви, мабуть, здогадувалися про це). Власне, саме веселий дог і призвів до того, що моє фото з'явилося в газеті, хоча той злощасний цуциколик продав не я. То був Джордж Престон. Я працював рятувальником, як на пляжі, так і на Озері щастя — басейні, в який спускалася гірка «Плюсь-Хрясь». Я танцював у лінію в селі Вилляй-Крути з іншими учасниками команди «Бігль» під «Пташиний біт», «Чи втратить твоя жувальна гумка свій смак на стовпчику ліжка

за ніч», «Ріппі-Реппі, Зіппі-Зеппі» та купу інших безглуздих пісеньок. А ще я відпрацював (здебільшого з радістю) нянькою без ліцензії. У Виляй-Крути існував ухвалений бойовий клич для зустрічі з зарюмсаною дитиною: «Ти оце всміхаєшся губами донизу, а треба губами догори!» — і я не лише обожнював це казати, я досяг у цьому певної майстерності. Саме у Виляй-Крути я вирішив, що мати дітей у майбутньому — це хороша ідея, а не мрія, приправлена смаком Венді.

Я (разом з іншими привітними помічниками) навчився блискавично перебігати з одного кінця «Джойленду» в інший — або завулками за будками, павільйонами, атракціонами й кіосками, або одним із трьох службових тунелів: Нижнім Джойлендом, Нижньою Дорогою Гінчаків та Бульваром. Я тоннами вивозив сміття, зазвичай на електромобілі по Бульвару, затемненій і зловісній магістралі, яку освітлювали флуоресцентні лампи-трубки, що сичали й блимали. Кілька разів я навіть працював так званим роуді — вивантажував апаратуру: підсилювачі й монітори, коли один виконавець прибув пізно й без своєї команди.

Я навчився говорити говіркою. Деякі слова й фрази (наприклад, шаром — для безкоштовного шоу чи зійшов на покидь — про атракціон, який зламався) були суто карнавальними й старими, як світ. Інші ж, приміром, кнопки — про гарненьких дівчат і фумпи — про хронічних скигліїв, були суто джойлендівським жаргоном. Я думаю, в інших парках є свої варіанти говірки, проте переважно вони завжди карні-від-карні. Молоточавка — це ховрашок (зазвичай фумп), який ние, коли доводиться стояти в черзі. Остання година дня (у «Джойленді» з десятої до одинадцятої вечора) називалася здувом. Ховрашок, який програвав у котрійсь будці й вимагав назад свої бабки, був

баблочавом. Донікер — це туалет. Наприклад: «Гей, Джонсі, збігай-но в донікер біля «Ракети на Місяць», там якийсь тупий фумп наригав у раковину».

Усі ми легко навчилися продавати різні товари («стояти на точках»), бо штовхати візок з попкорном чи працювати за прилавком сувенірної крамнички може кожен, хто вміє видати покупцеві решту. Керувати атракціонами було не набагато важче, проте попервах лячно, бо від тебе залежали життя, і серед них чимало дитячих.

* * *

— На урок прийшов? — поцікавився Лейн Гарді, коли я підійшов до «Колеса Кароліни». — Це добре. Саме вчасно. Парк відчиняється за двадцять хвилин. Ми робимо все так, як на флоті, — побачив, зробив, навчив товариша. Той пухкий парубійко, біля якого ти стояв...

— Том Кеннеді.

— Так. Оце саме Том Кеннеді вивчає «Диявольські вагончики». Скоро — може, навіть сьогодні вдень, — він передасть тобі свої знання, а ти навчиш його керувати колесом. До речі, це австралійське колесо, тобто повертається воно проти годинникової стрілки.

— А це важливо? — спитав я.

— Не. Але я подумав, що тобі буде цікаво. Їх таких декілька штук усього на всі Штати лишилося. У нього є дві швидкості: повільно і *дуже* повільно.

— Бо це старенький атракціон.

— В яблучко. — Він продемонстрував, як працює довгий важіль, який пересував у мене на очах того дня, коли я отримав роботу, а потім сказав, щоб я взявся за гумову ручку важеля. — Відчуваєш, як він клацає, коли перемикається?

— Так.

— А так зупиняєш. — Він накрив мою руку своєю і перевів важіль уперед до кінця. Цього разу клацнуло відчутніше, і велетенське колесо одразу ж зупинилося. Кабінки легенько гойдалися. — Поки що все зрозуміло.

— Здається, так. Слухайте, а мені не потрібен дозвіл чи якась ліцензія, щоб керувати цією машиною?

— Але ж права в тебе є?

— Так, видані штатом Мен, але...

— У Південній Кароліні від тебе не вимагається нічого, крім чинних водійських прав. Згодом введуть якісь обмеження, так завжди буває, але цього року принаймні достатньо і прав. А тепер будь уважний, бо я розказуватиму про найважливіше. Бачиш ту жовту смугу на боці корпусу?

Я бачив. Вона була якраз праворуч від пандуса, що вів до атракціону.

— На дверцятах кожної кабінки є перевідна картинка з зображенням веселого песика. Коли побачиш, що песик порівнявся з жовтою смугою, зупиняй, і кабінка стане так, щоб люди могли зійти. — Він знову пересунув важіль вперед. — Бачиш?

Я підтвердив.

— Поки колесо не нахнябиться...

— Що?

— Не заповниться. «Нахняблений» означає повний. Не питай чому. Так от, поки колесо не нахнябиться, ти перемикаєш з «дуже повільно» на «стоп». А коли в усі кабінки наб'ється люду — а так воно й буде, якщо літо виявиться хорошим, — переводь важіль на звичайну повільну швидкість. У них є чотири хвилини. — Він показав на радіоприймач у валізі. — Це мій брехунець, але правило

таке: коли керуєш атракціоном, контролюєш музику. Дивись тільки, щоб не було гучного року — ну там, «Ху», «Зеп», «Стоунз», — поки сонце не сяде.

— Зрозуміло. А як їх висаджувати?

— Так само. Дуже повільно, стоп. Дуже повільно, стоп. Завжди вирівнюй жовту смужку з веселим песиком, і кабінка опинятиметься чітко навпроти пандуса. У тебе повинно виходити десять повних обертів на годину. Якщо колесо щоразу буде повне, це майже сімсот відвідувачів, тобто майже д-нота.

— А по-нашому?

— П'ятсот.

Я невпевнено подивився на нього.

— Мені ж не доведеться тут стояти, правда? Тобто це ваш атракціон.

— Малий, це атракціон Бредлі Істербрука. Як і решта. А я лише працівник, хоч і служу тут уже кілька років. В основному цим підйомником керуватиму я, але не весь час. Слухай, не парся ти так. Є парки, де колесом правлять напівп'яні байкери, з ніг до голови вкриті татуюваннями, і якщо вони на це здатні, то ти й поготів.

— Якщо ви так вважаєте.

Лейн махнув рукою.

— Ворота вже відчинені, от-от ховрашки юрбою ринуть по Джойленд-авеню. Перші три заїзди ти побудеш коло мене. Потім навчиш решту своєї команди, з голівудською кралечкою включно. Добре?

Нічого доброго я навіть близько не бачив — я мусив відправляти людей на висоту сто сімдесят футів¹ після п'ятихвилинного навчання? То було божевілля.

¹ 51 м.

Гарді взяв мене за плече.

— Джонсі, у тебе все вийде. Тому ніяких «якщо ви так вважаєте». Скажи «добре».

— Добре, — сказав я.

— Хороший хлопчик. — Він увімкнув радіо, під'єднане до гучномовця на корпусі колеса. Під акомпанемент пісні «Висока показна жінка в чорній сукні» гурту «Холліз» Гарді витяг із задньої кишені джинсів рукавички із сирицевої шкіри. — І візьми собі пару таких — знадобляться. А ще вже вчися зазивати народ. — Він схилився, витяг із всюдисущого помаранчевого ящика мікрофон, поставив ногу на ящик і заходився розігрівати натовп.

— Підходьте, не журіться, на колесі прокотіться, бігом-бігом, поки літо кругом, підніміться нагору, де повітря прозоре, веселощів не цурайтесь, на колесо всідайтесь.

Гарді опустив мікрофон і підморгнув мені.

— Отакий у мене типу заклик. Налий мені чарку-дві, і він стане набагато кращим. А ти придумай собі свій.

Першого разу, коли я керував колесом сам, у мене від жаху трусилися руки. Та вже наприкінці того першого тижня я крутив його, як профі (хоч Лейн і сказав, що над закликом мені ще працювати і працювати). Також я навчився керувати «Чашками-кружляшками» і «Диявольськими вагончиками»... хоча у випадку останніх усе управління зводилося до того, щоб натискати зелену кнопку «ПУСК», червону кнопку «СТОП» і відчіпляти машинки одна від одної, коли лохи зіштовхувалися гумовими бамперами, тобто щонайменше чотири рази за чотирехвилинне катання. Та тільки розваги на машинках не називалися катанням — кожен заїзд називали «бумом».

Я вивчив говірку, вивчив географію (як під-, так і надземну), навчився стояти на точках, управлятися в будці

й нагороджувати плюшевими іграшками симпатичних кнопок. Щоб засвоїти це все, мені знадобилося близько тижня, ще два тижні пішло на те, щоб я почувся більш-менш комфортно. Одначе, що таке «носити шкіру», я дізнався десь о пів на першу в перший же робочий день. З моїм щастям (у прямому чи переносному сенсі) саме тоді у Виляй-Крути нагодився Бредлі Істербрук. Він сидів на лавці та їв свій звичний обід із зародків квасолі й тофу (не зовсім характерний для парку розваг хавчик, проте не слід забувати, що травна система в Істербрука перестала бути новою ще в часи самогону і першої хвилі фемінізму¹).

Після свого першого експромту в ролі веселого песика Гові я досить часто носив шкіру. Бо, бачте, мені це добре вдавалося. І містер Істербрук *знав*, що мені це добре вдається. Я саме був у шкірі, коли приблизно через місяць зустрів на Джойленд-авеню дівчинку в червоній кепці.

* * *

Так, першого дня я почувався, мов у психлікарні. До десятої правив колесом разом із Лейном Гарді, потім наступні дев'яносто хвилин — сам-один, бо він бігав парком і гасив вогні, які запалили на честь дня відкриття. На той час я вже перестав боятися, що колесо зламається й вийде з-під контролю, мов та карусель у старому фільмі Альфреда Гічкока. Найстрашнішим було те, як беззастережно довіряли мені люди. Жоден батько, що привів дітлахів на мій заклик, не запитав мене, чи я знаю, що роблю. Потрібної кількості обертів колесо в мене не зробило — я так сильно зосереджувався на тій клятві

¹ Ідеться про 1920-ті роки.

жовтій смузі, що голова розболілася, але всі мої оберти були нахняблені.

Одного разу до мене підійшла Ерін, гарна, як на картинці, у зеленій суконьці голівудської кралечки, й сфотографувала кілька сімейних груп, які чекали в черзі. Мене вона теж зняла — досі та картка десь лежить. Коли повне колесо почало обертатися, вона вхопила мене за руку. На лобі в неї виступили бісерини поту, губи розійшлися в усмішці, очі сяяли.

— Скажи, класно? — спитала вона.

— Поки я нікого не вбив, то так, класно.

— Якщо раптом якийсь мале випаде з кабінки, обов'язково злови його. — І побігла геть у пошуках нових жертв для фото, залишивши мене наодинці з новим страхом. Людей, охочих позувати вродливій рудій літнього ранку, не бракувало. І насправді вона мала рацію. Відчуття було класне.

Десь о пів на дванадцяту повернувся Лейн. На той час я вже доволі вправно обходився з колесом, але передав йому рудиментарний пульт управління з певним полегшенням.

— Джонсі, хто в тебе керівник команди? Гері Аллен?

— Саме так.

— Тоді йди до його бам-будки й спитай, які в нього є для тебе завдання. Як пощастить, він відправить тебе на лежбище пообідати.

— Що таке лежбище?

— Місце, куди йде обслуга, коли випадає вільний час. У більшості парків це парковка чи взагалі місце за воротами позаду вантажівок. Але в «Джойленді» все люкс. На перетині Бульвару й Нижньої Дороги гінчаків є гарна кімната відпочинку. Спустися сходами між надуванням

кульок і метанням ножів. Тобі там сподобається, але йти на перекус можна, лише коли Батя дозволить. Я з тим старим покидьком заїдатися не стану. У нього своя команда, у мене — своя. У тебе є обіднє відерце?

— Я не знав, що треба було щось таке з собою брати. Він усміхнувся на всі тридцять два.

— По ходу навчишся. А поки що забіжи до Ерні — на ту точку, де продають смажену курятину, з великим пластмасовим півнем угорі. Покажи йому своє посвідчення працівника «Джойленду», і він дасть тобі знижку для своїх.

Смажену курятину в Ерні я таки скуштував того дня, але тільки о другій годині. У Баті були для мене інші плани.

— Іди в костюмерну — це трейлер між офісом паркових послуг і столяркою. Скажи Дотті Лассен, що це я тебе прислав. Чортова баба шнурує свій корсет.

— Хочете, я спершу допоможу вам перезарядити? — Тир теж був нахняблений, біля стійки юрмилися школярі, котрим не терпілося виграти ексклюзивні плюшеві іграшки. Позаду стрільців уже вишикувалися в три ряди інші лохи (так я їх уже подумки називав). Розмовляючи зі мною, Батя Аллен ні на мить не облишив перезаряджати.

— Чого я хочу, то це щоб ти сів на свого поні й поїхав. Я цю хрінь робив ще задовго до твого народження. До речі, ти хто, Джонсі чи Кеннеді? Я знаю, що ти не довбень у студентській кепці, але поза тим згадати не можу.

— Я Джонсі.

— Що ж, Джонсі, ти проведеш у Виляй-Крути пізнавальну годину. Принаймні для дітлахів пізнавальну. Для тебе, може, й не надто. — Він вишкірив жовті ікла у фірмовій

усмішці Баті Аллена, тій, що робила його схожим на акулу в літах. — Насолоджуйся хутряним костюмчиком.

* * *

У костюмерній теж була філія психлікарні. В усі боки бігали якісь жінки. Дотті Лассен, сухорлява дамочка, якій корсет був потрібен, як мені черевики на підборах, налетіла на мене, щойно я зайшов у двері. Запустивши пальці з довгими нігтями мені під пахву, вона потягла мене повз костюми клоунів, ковбоїв, велетенський костюм дядька Сема (ходулі стояли поряд біля стіни), кілька суконь принцеси, вішак з суконьками голівудських кралечок і вішак старомодних купальників у стилі пустотливих дев'яностих... котрі, як я дізнався згодом, ми приречені були вдягати, виконуючи обов'язки рятувальників. У глибині її захащенної маленької імперії виднілося з десяток сплосчених костюмів собаки. Собаки Гові, веселого песика, якщо бути точним, з його радісною усмішкою я-кретин-і-щасливий-від-цього, великими блакитними очима й пелехатими нашорошеними вухами. По спинах костюмів від шиї до основи хвоста бігли змійки.

— Господи, який ти велетень, — зітхнула Дотті. — Слава Богу, що минулого тижня я забрала з ремонту один надвеликого розміру. Хлопець, що надягав його останнім, порвав під обома пахвами. Під хвостом теж була дірка. Мабуть, мексиканське їдло споживав. — Вона зняла Гові розміру XL з вішака й рвучким рухом притулила його мені до рук. Хвіст огорнув мою ногу, мов пітон. — Ти підеш у Виляй-Крути, тобто побіжиш, чорт забирай. Цим повинен був займатися Бутч Гедлі з команди «Коргі» — наймні я так думала, — але він каже, що вся його команда

зайнята ключем до парку. — Я зеленого поняття не мав, що б це могло означати, а Дотті не дала мені змоги розпитати. Вона картинно закотила очі (це могло означати одне з двох: або добрий гумор, або божевілля) і повела далі: — Ти скажеш: «А що в цьому такого?» А я скажу тобі, що такого, зелений: там часто обідає містер Істербрук, він завжди там обідає у перший день, коли ми відкриваємося, і якщо там не буде Гові, він страшенно засмутиться.

— І хтось втратить роботу?

— Ні, просто страшенно засмутиться. От попрацюєш тут трохи й дізнаєшся, чому вже це дуже погано. Ніхто не хоче його розчаровувати, бо він велика людина. Мабуть, це чудово, але важливіше те, що він хороший. У цьому бізнесі хороші люди трапляються рідше, ніж зуби в курки. — Вона обміряла мене поглядом і заскімила, наче тваринка, що втрапила лапою в пастку. — Господи Ісусе, який же ти великий. І новачок — зелений, мов та трава. Але тут уже нічого не вдієш.

У мене був мільярд запитань, але язик мов заціпило. Усе, що я міг, — мовчки дивитися на здутого Гові, котрий у відповідь витріщався на мене. Знаєте, ким я почувався тієї миті? Джеймсом Бондом, у тому фільмі, де його прив'язують до якогось дивного приладдя для вправ. «Ви сподіваєтеся, що я заговорю? — питає він у Голдфінгера, і той відповідає з гумором, від якого мороз продирає по шкірі: — Ні, містере Бонд! Я сподіваюся, що ви помрете». Я був прив'язаний до машини для щастя замість машини для вправ, але принцип був той самий, ага. Байдуже, скільки зусиль я докладав, щоб усе встигати того дня, клята штука однаково крутилася швидше.

— Синку, візьми костюм із собою на лежбище. Сподіваюся, де це, пояснювати не треба.

— Не треба, я знаю. — Слава Богу, Лейн просвітив.

— Ну, хай там як, це місце для всіх своїх одне. Коли будеш там, роздягнися до трусів. Якщо на тобі під шкурою буде щось іще, ти зваришся. А ще... малий, тобі вже казали, яке перше правило карні?

Я подумав, що й сам знаю, але здалося, що краще тримати язика на припоні.

— Стеж за своїм гаманцем. У цьому парку і близько не стільки злодюжок, як у тих, де я працювала в пору своєї юності — і слава Богу, — та все ж перше правило є перше правило. Давай гаманець мені, я постережу.

Я без зайвих заперечень простягнув їй гаманець.

— А тепер іди. Та перед тим, як роздягтися, випий багато води. І нічого не їж, навіть якщо ти страшенно голодний. Бувало, діти зазнавали теплових ударів і їх нудило в костюмах Гові. Хорошого мало. Майже завжди після цього костюм доводиться викидати. Напийся води, роздягнися, натягни шкуру, попроси когось застібнути змійку й біжи Бульваром до Виляй-Крути. Там є знак, ти його одразу помітиш.

Я з сумнівом подивився на блакитні очі Гові.

— Там сітка, — пояснила Дотті. — Не бійся, бачитимеш добре.

— Але що я маю робити?

Вона подивилася на мене, спершу серйозно, не усміхаючись. Та потім її обличчя (не лише губи й очі, а все обличчя) розпливлося в усмішці. А сміх, яким ця усмішка супроводжувалася, прозвучав як сигнал клаксона і, здавалося, йшов із носа.

— Ти не пропадеш, — сказала вона. Чомусь мені всі це кажуть. — На місці зорієнтуєшся, синку. Просто віднайди свого внутрішнього собаку.

Коли я прийшов на лежбище, там обідали з десяток новачків і жменька старожилів. Серед зелених були дві голівудські кралечки, але часу на те, щоб соромитися, я не мав. Надудлившись води з фонтанчика, я скинув з себе все, крім трусів і кросівок. Стріпнув костюмом Гові й ступив у нього, повільно, щоб ноги до кінця увійшли в задні лапи.

— Шкура! — заволав один зі старожилів і грюкнув кулаком по столі. — Шкура! Шкура! Шкура!

До нього долучилися інші, й лежбище задзвеніло від хору голосів, а я так і застиг у близьні, зі спущеним костюмом довкола щиколоток. Відчуття було таке, ніби я опинився в епіцентрі тюремного заколоту. Нечасто мені доводилось почуватися таким винятковим дурнем... чи, на диво, героєм. Зрештою, то був розважальний бізнес, а я погодився виручити іншу людину. Мені було байдуже, що я найменшої гадки не мав, що, нахрін, роблю.

— Шкура! Шкура! ШКУРА! ШКУРА!

— Хто-небудь, застєбніть, блін, змійку! — заволав я. — Мені треба дуже швидко дістатися до Виляй-Крути!

Мені допомогла одна з дівчат, і я миттєво зрозумів, чому носити шкуру було такою великою подією. На лежбищі працювали кондиціонери (втім, як і скрізь у «Джойленді»), проте я одразу вкрився рясним потом.

До мене підійшов один зі старожилів і по-доброму попестив собачку Гові по голові.

— Синку, я тебе підкину. Моя машинка он там. Застрибуй.

— Дякую. — Мій голос лунав приглушено.

— Гав-гав, Баузере! — гукнув хтось, і всі розреготалися.

Ми покотили по Бульвару з його примарним блиманням світла: сивий старий у зеленому костюмі прибираль-

ника з велетенською синьою німецькою вівчаркою поряд. Зупинившись біля сходів, де на шлакобетонних блоках було намальовано стрілку й написано фарбою «ВИЛКРУТИ», він сказав:

— Не розмовляй. Гові не говорить, тільки обіймає і пестить їх по голівках. Хай щастить. Коли відчуєш, що все пливе, забирайся звідти до дідька. Діткам не треба бачити, як Гові валиться на землю від теплового удару.

— Я гадки не маю, що повинен робити, — сказав я. — Ніхто мені не сказав.

Не знаю, чи той дідок був карні-від-карні, але щось про «Джойленд» він таки знав.

— Це не має значення. Дітлахи люблять Гові. Вони знатимуть, що робити.

Я вибрався з електрокара, мало не перечепився через власний хвіст, узявся за мотузку в лівій передній лапі та смикнув, щоб клята штука забралася з-під ніг. Потім побрів сходами нагору і навромацки пововтузився з ручкою дверей. Знадвору долинала музика, щось дуже знайоме з часів раннього дитинства. Нарешті ручка піддалася. Двері відчинилися, і крізь запнуті сіткою очі Гові ринув потік яскравого червеного світла, вмить мене засліпивши.

Музика тут лунала гучніше, линула з гучномовців угорі, і я нарешті збагнув, що то була за пісня: «Гокі-Покі» — дитсадковий хіт усіх часів. Я побачив гойдалки, гірки, ретельно сконструйовані гімнастичні снаряди і карусель, яку штовхав зелений новачок із довгими пухнастими заячими вухами та хвостом-пушком, причепленим ззаду до джинсів. Повз пропахкав іграшковий поїзд, здатний розвивати космічну швидкість до чотирьох миль на годину, — Чух-Чух Виляй, навантажений маленькими дітками, які сумлінно махали рученятами в об'єктиви фотоапаратів

батькам. Довкола юрмилося сто тисяч мільярдів дітлахів, за ними наглядало багато сезонних працівників і двійко штатних, що, напевно, таки мали дозволи працювати з дітьми. На цих двох (на чоловікові й жінці) були кофти з написами «МИ ЛЮБИМО ДІТЕЙ». Попереду стояла довга будівля під назвою «Привітний дім Гові».

А ще я побачив містера Істербрука. Він сидів на лавці під джойлендівською парасолькою у костюмі трунаря та їв паличками свій обід. Спершу він мене не помітив, бо дивився на чергу-змійку дітей, яких вели до «Привітного дому» двоє зелених. Там дітлахів можна було залишити (про це я довідався згодом), щонайбільше на дві години, поки батьки водили старших дітей по атракціонах чи обідали в «Печерному лобстері», висококласному парковому ресторані.

Згодом я дізнався, що у «Привітний дім» допускали дітей від трьох до семи років. Багато з тих, що тепер наближалися до входу, були досить-такі веселі. Певно, давалося взнаки те, що вони вже були ветеранами дитсадків, бо обоє батьків у їхніх сім'ях працювали. Решта ж дітей сприймали все не так легко. Може, попервах їм і вдавалося зберігати спокій, поки мама з татом розказували їм, що вони повернуться щонайбільше через годину-дві (неначе чотирирічний малюк розумів, що таке година), та тепер вони опинилися самі, у галасливому дивному місці, де було повно незнайомців, а мами з татом не видно. Дехто плакав. Закопаний у костюм Гові, визираючи крізь сітку, яка слугувала очима, вже весь пітний, мов свиня, я став свідком винятково американського знущання над дітьми. Навіщо приводити дитину (ясельного віку, Боже милий) у галасливий величезний парк розваг, якщо ти збираєшся спихнути її на руки нянькам-незнайомцям, навіть якщо це ненадовго?

Зелені, які були в няньках, бачили сльози, що наверталися на дитячі очі (малечий страх, їй-бо, був хворобою, ніби кір), але на їхніх обличчях читалася розгубленість: няньки не знали, що робити. Та й звідки їм було знати? Для них то був День Перший, їх без підготовки закинули в самісіньку гущавину подій, як мене, коли Лейн Гарді пішов і залишив мене керувати величезним чортовим колесом. «Та принаймні діти, яким менше за вісім років, не можуть сідати на колесо без дорослих, — подумав я. — А ці малі шпиндики по суті покинуті на самих себе».

Я так само не знав, що робити, але відчував, що мушу щось спробувати. Я рушив до дітлахів, скинувши догори передні лапи й шалено метляючи хвостом (його я не бачив, зате відчував). І щойно перші двоє чи троє помітили й показали на мене пальцями, я відчув натхнення. Це сталося завдяки музиці. Я зупинився на перехресті Цукеркової дороги й Льодяникового авеню — прямісінько під двома гучномовцями, з яких гриміла музика. Випроставшись на весь свій зріст (майже сім футів від лап до кудлатих вух), я, напевно, справляв надзвичайне враження. Я вклонився малим, а ті дивилися на мене широко розплющеними очима, порозтулявши роти. Під їхніми поглядами я затанцював «Гокі-Покі».

Жах і смуток через відсутність батьків забувся, принаймні на якийсь час. Вони сміялися, дехто — крізь сльози, які ще блищали на очах. Підійти вони не наважувались, принаймні поки я виконував свій невеличкий незграбний танець, але скупчилися поблизу. У їхніх очах був подив, але не було страху. Гові знали всі: ті, хто був з обох Каролін, дивилися вдень серіал про нього, а ті, хто приїхав із віддалених екзотичних місцин на зразок Сент-Луїса й Омахи, бачили брошури й рекламу в суботніх ранкових мультиках.

Вони розуміли: Гові — він хоч і великий пес, проте хороший. Він не кусається. Він їхній друг.

Я виставив уперед ліву лапу, прийняв ліву лапу. Знову виставив уперед ліву лапу і потрусив нею. Я зробив «Гокі-Покі» і повернувся довкола себе, тому що майже кожна дитина в Америці знає — це танець такий. Я геть забув про те, що мені жарко й некомфортно. Я не думав про те, що труси залізли в щілину між сідницями. Згодом мене мучитиме пекельний головний біль від перегріву, але тієї миті мені було добре — насправді дуже добре. І знаєте що? Жодного разу під час того танцю я не згадав Венді Кіган.

А потім, коли пісня закінчилася і з гучномовців полинула головна тема «Вулиці Сезам», я припинив танцювати, впав на м'яке поролонове коліно і простягнув руки, як Ел Джолсон.

— *ГОВВВІ!* — вереснула маленька дівчинка. І досі, хоч минуло вже стільки років, я чую ту непередавану нотку захвату, яка прозвучала в її голосі. Вона побігла вперед, і рожева спідничка замайоріла довкола її пухкеньких колін. І враз діло було зроблено. Впорядкована черга-змійка розсипалася.

«Діти знатимуть, що робити», — сказав мені старожил, і він не помилявся. Спочатку вони роєм налетіли на мене, потім повалили з ніг, потім скупчилися довкола, обіймаючи та сміючись. Дівчинка в рожевій сукні все цілувала мене в ніс і примовляла: «Гові, Гові, Гові!»

До нас, так само зачаровані, підходили батьки, хто забрів у Виляй-Крути, щоб зробити декілька знімків. Я обережно помахав лапами, щоб звільнити трохи місця, перекопився на живіт і скочив на ноги, перш ніж малі розчавили мене своєю любов'ю. Хоча тієї миті наша любов була цілковито взаємною. Як не крути, а круто.

Я не помітив, як містер Істербрук засунув руку в кишеню костюма трунаря, витяг звідти рацію й коротко щось у неї сказав. До мене дійшло тільки те, що музика з «Вулиці Сезам» зненацька урвалася і знову залунало «Гокі-Покі». Я виставив праву лапу вперед, прийняв праву лапу. Діти миттю долучилися — вони не зводили з мене очей, щоб, бува, не прогавити наступного руху і не відстати.

Невдовзі ми всі танцювали «Гокі-Покі» на перехресті Цукеркової дороги й Льодяникового авеню. Зелені-доглядальники теж приєдналися. І хай мені грець, якщо дехто з батьків теж не танцював. Я навіть виставляв уперед і приймав свого довгого хвоста. Діти, шалено сміючись, крутнулися в інший бік і теж повторювали за мною, тільки з невидимими хвостами.

Коли пісня вже наближалася до кінця, я зробив лівою лапою недоладний жест «Діти, за мною!» (ненароком так сильно смикнувши за хвоста, що мало не відірвав ту надокучливу херовину) і повів їх у «Привітний дім». І вони рушили слідом так охоче, як діти з Гамельна — за щуроловом, і жодне з них не плакало. То, звісно, був не найкращий день моєї блискучої (якби я так вважав, а я вважаю) кар'єри собаки Гові, але до успіху лишався один крок.

* * *

Коли діти опинилися всередині «Привітного дому» (дівчинка в рожевій сукні трохи постояла в дверях і помахала мені ручкою), я розвернувся, та коли зупинився, світ не зупинився разом зі мною, а наче й далі обертався. Піт заливав мені очі, Виляй-Крути, і все в ньому двоїлося. Я похитнувся на задніх лапах. Уся та вистава: від перших моїх рухів «Гокі-Покі» до того, як маленька дівчинка помахала мені на прощання, — тривала лише сім хвилин

(ну щонайбільше дев'ять), а я вже був геть ніякий. Не знаючи, що робити далі, я знесилено поплентався назад тим шляхом, яким прийшов.

— Синку, — гукнув мене хтось. — Сюди.

То був містер Істербрук. Він тримав відчиненими двері чорного ходу закусочної «Криниця бажань». Може, то були двері, через які я вийшов (напевно, так і було), та я цього не помітив, бо був надто схвильований і збуджений.

Він провів мене всередину, зачинив за нами двері й потягнув униз змійку костюма. Напрочуд важка голова Гові звалилася з моєї голови, і волога шкіра жадібно всотала благословенне кондиціоноване повітря. По шкірі, ще білій після зими (та недовго їй було лишатися такою), одразу побігли сироти. Я дихав глибокими ковтками.

— Сядь на сходи, — сказав хазяїн. — Через хвилину я викличу когось, щоб тебе відвезли, але тепер тобі потрібно відновити дихання. Перші кілька виступів у ролі Гові завжди важкі, а ти постарався на славу. Це було щось надзвичайне.

— Дякую, — все, що спромігся видушити з себе я. Тільки опинившись у тихій прохолоді, я збагнув, що перегрівся й будь-якої миті міг знепритомніти. — Велике вам спасибі.

— Якщо млосно, опусти голову.

— Не млосно. Але голова болить. — Я визволив одну руку з Гові й витер мокре від поту обличчя. — Здається, ви мене врятували.

— Максимальний час перебування в костюмі Гові жаркої днини — я маю на увазі в липні й серпні, коли висока вологість і температура піднімається до дев'яноста градусів¹ і вище — п'ятнадцять хвилин, — сказав містер Істербрук. —

¹ Понад 32 °С.

Якщо хтось наполягатиме на іншому, відправляй їх на-впростець до мене. І раджу тобі ковтати по кілька сольових таблеток. Ми хочемо, щоб ви, літні дітки, працювали багато, але вбивати вас не хочемо.

Він витяг рацію і коротко й тихо щось у неї сказав. Через п'ять хвилин знову з'явився старожил на електрокарі з кількома таблетками «Анацину» і пляшкою прохолодної води. А містер Істербрук тимчасом сів коло мене на горішню сходинку сходів, що вели вниз, до Бульвару, сів обережно, наче боявся розбитися, і тепер я почувався трохи гірше.

— Синку, як тебе звати?

— Девін Джонс, сер.

— Тебе називають Джонсі? — Моєї відповіді він не дочекався. — Звісно, так. Це по-карнавальному, а весь «Джойленд» таким і є — не дуже добре замаскованим карнавалом. Таким паркам недовго лишилося. Світом розваг невдовзі правитимуть діснеї та нотс-беррі-фарми¹, якщо, звісно, тутешні південні місця ця доля не обмине. Скажи-но мені, якщо забути про спеку, як тобі перше носіння шкіри?

— Мені сподобалось.

— Чому?

— Тому що деякі діти плакали. Мабуть, так.

Він усміхнувся.

— І?

— Невдовзі вони б усі ревли, а я це зупинив.

— Так. Ти станцював «Гокі-Покі». Іскра генія. Звідки ти знав, що це спрацює?

— Я не знав. — Хоча насправді... знав. На якомусь рівні я знав.

¹ Нотс-Беррі-Фарм — тематичний парк у місті Буена-Парк, штат Каліфорнія.

Він усміхнувся.

— Ми в «Джойленді» маємо звичку кидати новобранців, наших зелених, у вир подій без підготовки, бо в деяких людей, обдарованих людей, прокидається спонтанність, така особлива і така цінна, як для нас, так і для наших відвідувачів. Ти щось дізнався про себе оце щойно?

— Ну, я не знаю. Можливо. Але... сер, можна щось спитати?

— Питай сміливо.

Спочатку я вагався, та потім вирішив зловити його на слові.

— Здавати цих дітей нянькам — нянькам у парку розваг, — мені це здається, ну не знаю, якоюсь жорстокістю чи що. Хоча у Виляй-Крути малим дуже добре. Весело, — поспіхом додав я.

— Синку, ти повинен дещо зрозуміти. «Джойленд» дає от стільки прибутку. — Він зовсім трішки відставив вказівний палець від великого. — Коли батьки знають, що за їхніми крихітками наглянуть — навіть якщо йдеться про кілька годин, — вони привезуть усю сім'ю. Якщо ж їм потрібно буде наймати няньку вдома, то можуть не поїхати взагалі й тоді наш прибуток впаде до нуля. Я розумію, про що тобі йдеться, але в мене є свої міркування. Більша частина цієї малечі ніколи ще не бували в такому парку. Вони запам'ятають його так само, як перше кіно чи перший день у школі. Завдяки тобі вони не пам'ятатимуть, що плакали, бо батьки їх покинули, хай навіть і ненадовго. У їхній пам'яті відкладеться, що вони танцювали «Гокі-Покі» з веселим песиком Гові, який з'явився, мов за помахом чарівної палички.

— Напевно.

Містер Істербрук простягнув руку, але не до мене, а до Гові. І заговорив, погладжуючи шкіру вузлуватими пальцями:

— У парках Діснея все за сценарієм, а я це ненавиджу. Ненавиджу. Як на мене, то в Орlando веселощі роздмухують. Я прихильник невимушеності й часом бачу, коли хтось — геній невимушеності. У тобі є ця іскра. Казати щось ще зарано, але так, у тобі це є. — Він поклав долоні на поперек і потягнувся. Я почув чергу тривожно гучного хрускоту. — Не проти, якщо я складу тобі компанію в карі дорогою назад на лежбище? Здається, сонця з мене на сьогодні досить.

— Мій кар — ваш кар. — А оскільки «Джойленд» був його парком, то проти правди я не погрішив.

— Думаю, цього літа ти часто вдягатимеш шкіру. Більшість молодих людей вважає це тягарем, ба навіть карою. Але мені здається, у твоєму випадку це буде не так. Хіба ні?

Він не помилявся. Відтоді я перепробував безліч робіт, і моя нинішня посада редактора (мабуть, остання перед тим, як пенсія ухопить мене у свої чіпкі лапи) просто прекрасна, однак ніколи й ніде я не почувався таким на диво щасливим, як тоді, коли мені був двадцять один рік, я носив шкіру і танцював «Гокі-Покі» однієї спекотної днини у червні.

Повна невимушеність, бейбі.

* * *

Після того літа ми з Томом та Ерін зберегли дружні стосунки. З Ерін я товаришую й досі, хоча нині ми здебільшого листуємося електронкою і ставимо «лайки» на «Фейсбуці», а іноді зустрічаємося на ланч у Нью-Йорку. З її другим чоловіком я не знайомий. Вона каже, він

хороший хлопець, і я їй вірю. Та й чому б мені не вірити? Вісімнадцять років вона була одружена з містером Реально Хорошим Хлопцем і після цього навряд чи могла знизити планку та вибрати якогось невдачу.

Навесні тисяча дев'ятсот дев'яносто другого Тому поставили діагноз — пухлина мозку. Через півроку він був мертвий. Коли він подзвонив і сказав мені, що хворий, а його звичну манеру тріщати, як з кулемета, уповільнювала вбивча куля, що гойдалася туди й назад у голові, я був шокований і пригнічений, як і будь-хто на моєму місці, напевно, дізнавшись, що чоловік у розквіті літ наближається до фінішної лінії. Хочеться запитати: чи справедливо це? Невже життя не мало для Тома в запасі ще чогось хорошого, наприклад, двійко онуків, а ще, може, тієї омріяної відпустки на Мауї?

Працюючи у «Джойленді», я раз чув, як Батя Аллен говорив про «перепал». Балачкою це означало нахабно дурити лохів у грі, яка за їхніми уявленнями мала бути чесною. Я згадав це слово вперше за багато років, коли Том зателефонував, щоб повідомити мені погану новину.

Але розум тримає оборону скільки може. Після того як перший шок від почутого розсіюється, ти міркуєш десь так: «Нехай усе погано, я розумію, але ж це ще не остаточний присуд, може, ще є шанс. Навіть попри те, що дев'яносто п'ять відсотків людей, які витягають цю карту, гинуть, лишаються ще ті щасливі п'ять відсотків. А ще чортові лікарі постійно ставлять не ті діагнози. А ще, всупереч усьому, час від часу стаються дива».

Так ти міркуєш, а потім тобі знову дзвонять. Жінка, що телефонує, колись була прекрасною юною дівчиною, бігла «Джойлендом» у легкій зеленій сукенці й смішному капелюшку, як у розбійників Шервудського лісу, скрізь

тягаючи за собою великий старий фотоапарат «спід-графік», і ховрашки, до яких вона підходила, практично ніколи їй не відмовляли. Та і як вони могли сказати «ні» тій копиці вогненно-рудого волосся й приязній усмішці?

А от Бог сказав «ні». Бог влаштував Тому Кеннеді перепал і zarazом перепалив її. Коли я взяв трубку телефону о пів на шосту розкішного жовтневого вечора у Вестчестері, та дівчина перетворилася на жінку, чий голос, невиразний від сліз, звучав по-старечому і втомлено до смерті.

— Сьогодні вдень о другій помер Том. Він відійшов дуже тихо. Говорити не міг, але був при тямі. Він... Дев, він стиснув мою руку, коли я сказала «прощай».

— Я шкодую, що мене не було поряд.

— Так. — Її голос затремтів, та потім знову зміцнів. — Так, це було б добре.

Ти думаєш: «Гаразд, я все розумію, я готовий до найгіршого», — але та маленька надія все жевріє, і саме це й завдає тобі удару під дих. Це тебе вбиває.

Я поговорив із нею, сказав, як я її люблю і як любив Тома. Сказав: так, я приїду на похорон, і якщо доти їй знадобиться моя допомога, нехай дзвонить. Удень чи вночі. Потім я повісив трубку, опустив голову і дав волю клятим сльозам.

Кінець мого першого кохання не зрівняється зі смертю одного давнього друга і втратою іншого, проте принцип був той самий. Точнісінько такий самий. І якщо мені він здавався кінцем світу — попервах спричинивши ті суїцидальні наміри (хоч які там вони були дурні й малодушні), а потім сейсмічний зсув у плині мого життя, який раніше не підлягав жодним сумнівам, — ви повинні розуміти, що порівняти мені тоді не було з чим. Це називається бути молодим.

У розпал червня я почав розуміти, що мої стосунки з Венді хворі, як троянда Вільяма Блейка, але відмовлявся вірити, що насправді вони смертельно хворі, навіть коли знаків, які на це вказували, виразно побільшало.

Візьмімо, наприклад, листи. За перший тиждень проживання у місіс Шопло я написав Венді чотири довгі листи, попри те, що падав з ніг від втоми на роботі у «Джойленді» й щовечора ледве приповзав у свою кімнату на другому поверсі, попри те, що голова гула від нової інформації та досвіду і я почувався, ніби хлопчик, якого посеред семестру змусили записатись на важкий навчальний курс в університеті (назвімо його «Вища фізика розваг»). А у відповідь я отримав одну-єдину листівку з зображенням громадського парку Бостона і дуже дивним посланням на звороті, написаним спільними зусиллями. Угорі чужим письмом було нашкрябано:

Венні підписує листівку, а Ренні кермує автобусом!

Унизу ж, добре знайомою мені рукою, Венді (чи Венні, якщо хочете, — мені це ім'я здалося бридким) безтурботно вивела:

Ю-ху! Ми, продавчині, їдемо шукати пригод на Кейп-Код! Гуляємо! Упсі-музика! Не бійсь я тримала кермо, поки Рен підписувала. Сподіваюс у тебе добре все. В.

«Упсі-музика! Сподіваюс у тебе добре все?» Жодних «кохаю», «ти скучаєш за мною?», тільки «сподіваюс у тебе добре все»? А ще, судячи з викрутасів, нерівностей і чорних плям, картку підписували на коліні, їдучи в ма-

шині Рене (у Венді машини не було), і обидві були або під кайфом, або в дим п'яні. Наступного тижня я відправив ще чотири листи й фотографію, зроблену Ерін: я у шкурі. Від Венді не прийшло нічого.

Ти починаєш хвилюватися, потім до тебе потроху доходить, потім ти нарешті розумієш. Може, тобі й не хочеться, може, ти думаєш, що закохані, як і лікарі, постійно ставлять збіса неправильні діагнози, але глибоко в душі ти знаєш.

Двічі я намагався їй додзвонитися. Обидва рази відповіла та сама буркотлива дівчина. Я уявляв її у великих окулярах із роговою оправою, у бабусиній сукні до щиколотки і без губної помади.

— Немає, — сказала вона, коли я дзвонив вперше. — Гуляє з Рен.

— Немає і навряд чи колись ще буде, — сказала Буркотуха вдруге. — Виїхала.

— Куди виїхала? — стривожився я. То було у вітальні «Maison Шопло», де біля телефону висів довжелезний список здійснених міжміських дзвінків. Мої пальці так міцно стискали велику старомодну слухавку, що аж заніміли. Венді вчилася в університеті завдяки строкатому килиму-літуну, зітканому з клаптів різних стипендій, позик і студентського працевлаштування, — так само, як я. Окреме помешкання вона собі дозволити не могла. Тобто самотійно, без чиеїсь допомоги.

— Не знаю і знати не хочу, — заявила Буркотуха. — Мене дістали їхні п'янки й верески о другій ночі. Декому тут іноді й спати треба. Хоч це й дивно.

Серце в мене калатало так сильно, що віддавало у скроні.

— Рене переїхала з нею?

— Ні, вони розсварилися. Через того хлопця. Того, який допоміг Венні виїхати. — Вона з таким презирством промовила «Венні», що мені стало млосно. Та, звісно, не через хлопця — її хлопцем був я. Якщо якийсь друг, може, з роботи, виявив доброту й допоміг їй перевезти речі, чого я мав через це переживати? Авжеж, вона могла мати друзів-хлопців. У мене ж з'явилася щонайменше одна подруга-дівчина, чи не так?

— А Рене там? Я можу з нею поговорити?

— Ні, вона пішла на побачення. — І тут до неї, мабуть, дійшло, бо в голосі Буркотухи нарешті забриніла цікавість до розмови. — Слууухай, а тебе що, Девіном звати?

Я повісив трубку. Не збирався цього робити, просто так вийшло. Я сказав собі, що не чув, як зненацька Буркотуха перетворилася на Буркотуху Зацікавлену, неначе під час розіграшу, де я брав участь. Може, навіть був у ньому головною дійовою особою. Здається, я вже казав, що розум тримає оборону, скільки може.

* * *

Минуло три дні, і я отримав єдиного листа, якого мені надіслала Венді Кіган за те літо. Останнього листа. Він був написаний на папері, з нерівними краями й зображеннями кошенят, які бавляться з клубком вовни. То був папір дівчинки-п'ятикласниці (хоча це спало мені на думку вже значно пізніше). На трьох сторінках вона безперервно розпиналася про те, як їй шкода, як вона боролася зі спокусою, та це було безнадійно, і вона розуміє, що мені буде боляче, тож краще буде, якщо я певний час не намагатимуся їй додзвонитися чи побачити її, і вона сподівається, що перший біль мине і після цього ми залишимося добрими друзями, і він хороший хлопець, вчиться

у Дартмуті¹, грає в лакрос, вона знає, що він мені сподобається, може, вона нас познайомить, коли почнеться осінній семестр, тощо, тощо, хрінове тощо.

Того вечора я гепнувся на пісок за п'ятдесят ярдів від прибережного житла місіс Шопло, збираючись напиться. Принаймні, думав я, це не буде дорого. У ті часи, щоб назюькатися, мені було достатньо й упаковки з шести банок пива. Невдовзі до мене приєдналися Том з Ерін, і ми разом дивилися, як накочують на пляж хвилі. Три джойлендівські мушкетери.

— Що сталося? — спитала Ерін.

Я знизав плечима: так, як знизують, коли сталась якась дрібна, однак неприємна хрінь.

— Від мене пішла дівчина. Написала мені листа «Любий Джоне»².

— У твоєму випадку, — зауважив Том, — це лист «Любий Девіне».

— Май трохи співчуття, — дорікнула йому Ерін. — Йому сумно, й боляче, і він намагається цього не показувати. Невже ти такий грубошкурий, що не бачиш?

— Та бачу. — Том обійняв мене за плечі й на секунду притис до себе. — Я співчуваю тобі, друже. Від тебе віе боєм, як холодним вітром із Канади чи навіть з Арктики. Можна я візьму в тебе пиво?

— Авжеж.

Довгенько ми так сиділи. Ерін обережно розпитувала, і я дещо розповів, але не все. Мені справді було сумно.

¹ Дартмутський коледж — один із найстаріших університетів США, що входить до елітної Ліги плюща.

² В англomовних країнах так називається лист чоловіку, нареченому чи хлопцю від дружини, нареченої, дівчини, у якому повідомляється про розрив стосунків.

Справді було боляче. Але я відчував набагато більше і не хотів, щоб друзі це помітили. Частково тому, що батьки навчали мене: вивалювати свої почуття на інших людей — це верх негречності. Але головна причина крилася в тому, що мене самого налякала глибина й сила моїх ревнощів. Я не хотів, щоб вони бодай спіймали здогад про існування того верткого хробака (він був із Дартмута, Господи, так, напевно ж, належав до найкращого студентського братства та їздив на «мустангу», який батьки подарували йому на честь закінчення школи). Та й ревнощі в усьому цьому були не найгіршим. Найгіршим було страхітливе усвідомлення (тієї ночі воно тільки почало пробиратися в мій розум), що мене вперше в житті по-справжньому й непідробно покинули. Вона зі мною порвала, та я навіть уявити собі не міг, як це — порвати з нею.

Ерін теж узяла собі пиво й підняла банку.

— Випиймо за те, щоб на горизонті швидко з'явилася нова дівчина. Дев, я не знаю, ким вона буде, знаю тільки, що зустріч з нею стане для неї великою удачею.

— Так-так! — вигукнув Том і теж підняв банку. І не був би він Томом, якби не додав «Сяк-сяк!» і «Шмяк-бряк!»

Навряд чи котресь із них розуміло (тоді чи до кінця літа), який фундаментальний зсув ґрунту відбувся під моїми ногами. Яким розгубленим я почувався. Я не хотів, щоб вони знали. Мене це не просто бентежило — здавалося ганебним. Тому я видушив із себе посмішку, підняв свою банку пива й випив.

Принаймні завдяки тому, що вони допомогли мені впоратися з шістьма банками, я не мусив наступного ранку прокидатися з похміллям на додачу до розбитого серця. І це було добре, бо коли ми вранці прийшли у «Джойленд», я почув від Баті Аллена, що вдень мушу вдягти

шкуру і працювати на Джойленд-авеню — три зміни по п'ятнадцять хвилин о третій, четвертій і п'ятій. Я для проформи побурчав (щодо носіння шкури бурчати мали всі), але в душі зрадів. Мені подобалося, коли мене оточували дітки, тож протягом кількох наступних тижнів роль Гові давала мені якусь гірку втіху. Ідучи по Джойленд-авеню й метляючи хвостом у супроводі натовпу галасливих усміхнених дітлахів, я думав: не дивно, що Венді зі мною порвала. Її новий бойфренд вчився в Дартмуті й грав у лакрос. Старий же — проводив літо на заробітках у третьосортному парку розваг. Де грав роль собаки.

* * *

Літо в «Джойленді».

Я працював атракціоністом-посадником. Напихав ятки (тобто розкладав на полицях нові призи) вранці, а вдень стояв там, приймаючи охочих пограти. Розплутував нескінченні «Диявольські вагончики», навчився обсмажувати тісто, не обпікаючи пальців, і попрацював над закликом для «Колеса Кароліни». Я співав і танцював разом з іншими зеленими на казковій сцені Вилляй-Крути. Кілька разів Фред Дін посилав мене знімати касу. То був справдешній знак довіри, бо це означало збирати полуденну чи п'ятигодинну виручку на різних ятках. Я бігав у Гевенз-Бей і Вілмінгтон, коли ламалися деталі механізмів, і допізна лишався вечорами в середу (найчастіше з Томом, Джорджем Престоном і Ронні Г'юстоном), щоб змазувати мастилом Чашки-кружляшки і страшнючий карколомний атракціон, який називали Змійкою. Ці штуки пили мастило, як верблюди п'ють воду, коли добираються до наступної оази. І, звичайно, я носив шкуру.

Попри все це, сон не брав мене взагалі. Іноді я лягав у ліжко, натягав на вуха старезні, перемотані ізострічкою навушники й слухав записи «Дорз». (Особливий відгук у мені знаходили такі життєствердні композиції, як «Машини зі свистом мчать повз моє вікно», «Вершники бурі» і, безперечно, «Кінець».) Коли голосу Джима Моррісона й містичного лункого органа Рея Манзарека було недостатньо, щоб мене приспати, я скрадався вниз зовнішніми сходами і йшов на пляж. Раз чи двічі я навіть спав на пляжі. Принаймні коли мені вдавалося ненадовго забути сном, я не бачив кошмарів. Я взагалі не пригадую, щоб мені того літа снилися сні.

Бриючись уранці, я бачив під очима мішки, а після особливо енергійних виступів у ролі Гові (найгіршими були дні народження в перегрітій психушці «Привітного дому») паморочилося в голові, але це було нормально — так мені сказав містер Істербрук. Після нетривалого відпочинку на лежбищі я знову був у строю. Загалом я думав, що презентував себе добре, як нині кажуть. Але першого ж понеділка липня, за два дні до Величного Четвертого, зрозумів, що це не так.

* * *

Моя команда «Бігль», як завжди, з'явилася рано-вранці до ятки Баті Аллена, і він роздав нам завдання, як завжди викладаючи гвинтівки. Зазвичай наша вранішня робота полягала в тому, щоб приносити коробки з призами (на більшості стояв штамп «ЗРОБЛЕНО В ТАЙВАНІ») й напихати ятки до Перших воріт, як ми називали відкриття. Однак того ранку Батя Аллен сказав, що мене хоче бачити Лейн Гарді. То була несподіванка, бо Лейн рідко витикався за межі лежбища, поки до Перших воріт не ли-

шалося хвилин двадцять. Я пішов було в той бік, та Батя заволав до мене.

— Не, не, він біля бовдуропідійомника. — Цим презирливим словом називали чортове колесо, хоча в присутності Лейна він би його вжити не наважився. — Ноги в руки і вперед, Джонсі. На сьогодні повно роботи.

Я взяв ноги в руки, але біля колеса, високого, непорушного й оповитого тишею в очікуванні на перших відвідувачів, нікого не побачив.

— Сюди! — гукнув жіночий голос. Я повернувся ліворуч і побачив Роззі Голд, яка стояла біля всіяної зірками будки провидиці, вся закутана в тонкі шати Мадам Фортуни. На голові в неї був шарф кольору електрик. Зав'язаний ззаду вузлом, він опускався майже до попереку. Поряд із нею стояв Лейн у своєму звичному наряді: лиялих прямих джинсах і обтислій майці, що вигідно підкреслювала його налиті м'язи. Котелок був заломлений під кутом, саме таким, як треба для мафіозо. На перший погляд ви б і не запідозрили, що в нього в голові є мозок, але то було хибне враження.

Обоє вдягнені для шоу, в обох похоронний вираз облич. Я подумки швидко прогортав останні кілька днів, намагаючись згадати, чи міг накоїти щось, що стало б причиною для таких виразів. На думку спало, що Лейну могли дати наказ усунути мене від роботи... чи навіть звільнити. Але в розпалі літа? І хіба такі новини повідомляли не Фред Дін чи Бренда Раферті? А ще, до чого тут Роззі?

— Народ, хто помер? — спитав я.

— Головне, щоби не ти, — відказала Роззі. Вона саме вживалася в роль, і її мова звучала з дивним акцентом: наполовину бруклінським, наполовину карпатським.

— Га?

— Джонсі, прогуляймося разом, — сказав Лейн і, не чекаючи відповіді, пішов центральною алеєю. До Перших воріт лишалося півтори години, тож тут не було нікого, крім кількох прибиральників (газуні, як їх називали говіркою, — ні в кого з них, напевно, не було грін-карти), які замітали довкола яток, хоч і мали виконати цю роботу вчора ввечері. Коли я наздогнав колег, Роззі відійшла трохи вбік, щоб звільнити для мене місце. Я почувався злочинцем, якого веде під конвоєм у тюрягу пара копів.

— А що таке?

— Побачиш, — зловісно промовила Роззі-Фортуна, і невдовзі так і сталося. Біля «Дому жаху» розташовувався «Дзеркальний особняк Містеріо» (власне, вони були поєднані між собою). Поряд із касою стояло звичайне дзеркало, над яким була табличка: «ЩОБ ВИ НЕ ЗАБУЛИ, ЯКІ НА ВИГЛЯД НАСПРАВДІ». Лейн узяв мене попід одну руку, Роззі — попід другу. Отепер я справді відчув, як це бути злочинцем, якого привели у відділок і от-от кинуть у мавпятник. Вони поставили мене перед дзеркалом.

— Що ти бачиш? — спитав Лейн.

— Себе. — Та схоже, не цієї відповіді вони чекали, тому я додав: — Себе, але мені треба постригтися.

— Подивися на свій одяг, дурний хлопчисько. — Останні два слова Роззі прозвучали як «турний хлопчисько».

Я подивився. Понад жовтими робочими чоботами побачив джинси (з задньої кишені стирчали рукавички з сирицевої шкіри рекомендованої марки), а над джинсами — синя робоча сорочка з тканини шамбре, вилиняла, проте доволі чиста. На голові в мене була чудесно брудна й пом'ята собакепка з Гові — останній штрих, що так багато означає.

— А що з ним? — спитав я, починаючи трохи сердитися.

— Яюсь наче висить на тобі, не? — спитав Лейн. — Раніше такого не було. На скільки фунтів ти схуд?

— Господи, не знаю. Треба, мабуть, піти до Жирного Воллі. — Жирний Воллі стояв на ятці «Вгадай свою вагу».

— Це неімішно, — зауважила Фортуна. — Не можна ходити у тому клятому собачому костюмі півдня під розжареним літнім сонцем, а потім ковтнути дві сольові таблетки і сказати, що це їжа. Оплакуй своє втрачене кохання, скільки влізе, але їж при цьому. Їж, чорт забирай!

— Хто вам розтріпав? Том? — Ні, навіряд чи він. — Ерін. Вона не має права...

— Ніхто мені не розтріпав. — Роззі випросталася й наче виросла. — Я все бачу.

— Не знаю, як щодо бачення, але нахабства вам точно не позичати.

Вона миттєво вийшла з образу й знову стала Роззі.

— Я не про екстрасенсорику, синку, а про звичайну жіночу спостережливість. Думаєш, я не розумію, коли переді мною нещасний Ромео? Після всіх цих років читання долонь і зазирання в кристал? Ха! — Вона ступила крок вперед, сколихнувши показними грудьми. — Мені байдуже, що там у тебе в особистому житті, просто я не хочу, щоб четвертого липня, коли в затінку, до речі, буде дев'яносто п'ять градусів¹, ти заgrimів у лікарню з тепловим ударом чи ще чимось гіршим.

Лейн зняв котелок, заглянув у нього і знову посадив на голову, цього разу заломивши на інший бік.

— Вона не каже цього прямо, щоб не втратити славетної репутації бурчухи, але ми всі тебе любимо, малий. Ти

¹ 35 °C.

швидко вчишся, робиш усе, про що попросять, ти чесний, нікому не створюєш проблем, і діти тебе обожають, коли шкуру натягаєш. Але треба бути сліпим, щоб не бачити, що з тобою щось діється. Роззі думає, що в усьому винна дівчина. Може, вона й правду каже, а може, й ні.

Роззі зиркнула на нього гордовито: як-ти-смієш-у-мені-сумніватися.

— Може, у тебе батьки розлучаються. Мої розбіглися, і мене це мало не вбило тоді. Може, твого старшого братика посадили за наркотику...

— Моя мама померла, і я єдина дитина, — похмуро відказав я.

— Мені однаково, хто ти там, у зовнішньому світі, — сказав він. — Тут «Джойленд». Країна розваг. Шоу. І ти один із нас. А це означає, що ми маємо право про тебе піклуватися, хочеш ти цього чи ні. Тому починай щось їсти.

— Починай багато їсти, — виправила Роззі. — Зараз, опівдні, увесь день. Щодня. І постарайся їсти щось, крім смажених курчат, бо там, скажу тобі, серцевий напад у кожній гомілці. Піди в «Печерний лобстер» і замов рибу й салат із собою. Скажи, хай зроблять подвійну порцію. Набери трохи ваги, щоб не скидатися на ходячий скелет на сцені цирку. — Вона глянула на Лейна. — Дівчина, точно тобі кажу. Це ж видно неозброєним оком.

— Не знаю, в чому причина, але годі, бля, сохнути, — сказав Лейн.

— Негарно так висловлюватися в присутності дами, — дорікнула йому Роззі. Вона знову увійшла в роль Фортуни. Невдовзі могла розродитися фразочкою на зразок «Дзе те, джого ходжуть духи» абощо.

— Та, іди ти, — сказав Лейн і пішов до колеса.

Коли його вже не було видно, я подивився на Роззі. Насправді вона не дуже годилася на роль матері, проте на ту мить інших альтернатив я не мав.

— Роз, невже всі про це знають?

Вона похитала головою.

— Та ні. Для більшості старожилів ти всього-на-всього ще один молодий і зелений головний-куди-пошлють... хоча вже не такий зелений, як три тижні тому. Але багатьом тутешнім ти подобаєшся, і вони бачать, що з тобою щось діється. Твоя подруга Ерін, наприклад. І твій друг Том. — «Друг» вона промовила так, наче воно римувалося з «потрух». — Я теж тобі друг і, як друг, скажу, що серце зібрати до купи не можна. Тільки час на це здатен. Зате ти можеш зібрати до купи своє тіло. Їж!

— У мене таке враження, що ви єврейська мама з анекдоту, — зауважив я.

— Я таки єврейська мама, і повір, це не анекдот.

— Анекдот — це я. Бо постійно про неї думаю.

— Цьому ти зарадити не зможеш, принаймні тепер. Але до інших думок, які часом тебе навідують, ти повинен повернутися спиною.

Мабуть, у мене відвисла щелепа. Я не певен. Але точно знаю, що очі округлилися. Люди, які так довго пробули в бізнесі, як Роззі Голд у ті часи (говіркою їх називали рукавичками, за вміння читати з долоні), вміють вловлювати хід твоїх думок, тож здається, що це телепатія, а зазвичай це лише спостережливість і уважність.

Хоча не завжди.

— Я не розумію.

— Облиш слухати ті похмурі записи, ти мене зрозумів? — Вона суворо зиркнула мені в очі та розсміялася — з подиву, який у них побачила. — Нехай Роззі Голд лише

єврейська мама й бабуся, та Мадам Фортуна бачить чи-мало.

Так само, як моя квартирна хазяйка. Трохи згодом я дізнався (коли побачив, як Роззі та місіс Шопло обідають разом у Гевенз-Бей в один з вихідних, які в Мадам Фортуни видавалися нечасто), що вони давні близькі подруги й знають одна одну багато років. Місіс Шопло стирала порошок у мене в кімнаті й раз на тиждень пилотяжила підлогу. Вона могла бачити мої записи. Що ж до решти — тих сумнозвісних суїцидальних намірів, що часом навідували мене, — чи не могла жінка, яка більшу частину свого життя провела, спостерігаючи за людьми й шукаючи психологічних підказок (тих, що і говіркою, і мовою великого покеру називалися телзами), здогадатися, що чутливий юнак, якого щойно покинула дівчина, міг плекати думки про таблетки, і мотузку, і морські хвилі?

— Я їстиму, — пообіцяв я. До Перших воріт мені ще треба було зробити купу всього, та загалом аж нетерпеливилося втекти від неї, поки вона не сказала щось цілковито ганебне, наприклад: «Її дзвати Вендзі, і ти досі думаєш про неї, коли маз-турбуєш».

— А ще перед сном випивай велику склянку молока. — Вона настановчо піднесла догори вказівний палець. — Не кави — молока. Помодже тобі зпати.

— Варто спробувати, — сказав я.

Знову з'явилася Роз.

— Того дня, коли ми познайомилися, ти питав, чи є в твоєму майбутньому вродлива жінка з темним волоссям. Пам'ятаєш?

— Так.

— І що я сказала?

— Що вона в моєму минулому.

Роззі кивнула, сильно і владно.

— Так і є. І коли тобі захочеться подзвонити їй і благати дати тобі другий шанс — а таки захочеться, захочеться, — май трохи гордості. Поважай себе. А ще пам'ятай, що міжміські дзвінки коштують дорого.

«Скажи мені щось таке, чого я не знаю», — подумав я.

— Слухайте, Роз, мені треба бігти, правда. Дуже багато роботи.

— Так, сьогодні в нас усіх важкий день. Та поки ти не пішов, Джонсі... ти вже зустрів хлопчика? Того, з собакою? Чи дівчинку в червоній кепці і з лялькою? Про них я тобі теж казала, коли ми познайомилися.

— Роз, я зустрів мільйон дітей за останні...

— Отже, ще ні. Добре. Зустрінеш. — Вона виставила вперед нижню губу й дмухнула, здіймаючи пасмо волосся, що вибилося з-під шарфа. Потім узяла мене за зап'ястя. — Джонсі, я бачу коло тебе небезпеку. Горе і небезпеку.

Мені чомусь спало на думку, що от тепер вона скаже: «Стережися темного незнайомця! Він їздить на моноциклі!» Та натомість Роззі відпустила мою руку й показала пальцем на «Дім жаху».

— Яка команда відає цією неприємною дірою? Не твоя, правда ж?

— Ні, Команда «Доберман». — «Добери» також відповідали за прилеглі атракціони: «Дзеркальний особняк Містерію» та «Музей воскових фігур». Усі три, разом узяті, ці місця розваг були млявим кивком у бік давніх ярмаркових вистав-лякачок.

— Добре. Тримайся подалі. Там живе примара, а хлопцю з поганими думками дім із привидами потрібен так само, як миш'як у ополіскувачі для рота. Зрозуміло?

— Так. — Я зиркнув на годинник.

Натяк Роззі зрозуміла й ступила крок назад.

— Будь уважний щодо тих дітей. І ступай обережно, хлопчику. Над тобою нависла тінь.

* * *

Мушу визнати, Лейн і Роззі дали мені добрячого прочухана. Слухати записи «Дорз» я не облишив (не одразу, принаймні), але тепер примушував себе їсти більше і випивав по три молочні коктейлі на день. Я відчував, як у тіло вливаються свіжі сили, неначе хтось відкрутив кран, і коли настало четверте липня, був за це дуже вдячний. «Джойленд» був нахняблений, і того дня я мусив десять разів натягати шкіру — рекорд усіх часів.

Сам Фред Дін приніс мені розклад — а ще вручив записку від старого містера Істербрука. «Якщо стане непереливки, одразу ж зупиняйся й скажи керівнику команди знайти тобі заміну».

— Я не пропаду, — сказав я.

— Можливо, але обов'язково покажи Баті цю цидулку.

— Добре.

— Джонсі, ти подобаєшся Бреду. Це велика рідкість. Він зелених взагалі не помічає, поки не побачить, як хтось із них облажався.

Мені містер Істербрук теж подобався, та Фреду я цього не сказав. Щоб не видатися краколизом.

* * *

Усі мої зміни четвертого липня були десятихвилинними і непоганими, попри те, що більшість десятихвилинних змін насправді виявлялися п'ятнадцятихвилинними. Але спека виснажувала. «Дев'яносто п'ять у затінку», — сказала Роззі, але вже опівдні того дня термометр, що

висів на трейлері адміністрації парку, показував сто два градуси. На щастя для мене, Дотті Лассен відремонтувала другий костюм Гові розміру XL, і я міг їх змінювати. Поки я працював в одному, Дотті вивертала інший, наскільки це було можливо, і вішала перед трьома вентиляторами, щоб просякла потом тканина просохла.

Принаймні я вже навчився знімати шкіру самотужки. На той час відкрив таємницю: права лапа Гові насправді була рукавицею і, знаючи секрет, спустити змійку на шиї костюма було елементарно. Головне — зняти голову, решта не становила труднощів. І то було добре, бо я міг перевдягатися сам за штору. Більше не доводилося показувати свої пітні напівпрозорі труси костюмеркам.

Задрапований прапорами день четвертого липня хилився до вечора, і мене звільнили від усіх інших обов'язків. Я викидав колінця, потім тікав у Підземний Джойленд і ненадовго валився на стару хитку канапу на лежбищі, жадібно ковтаючи кондиціоноване повітря. Коли я відчував, що вже трохи ожив, то провулками добирався до костюмерної та міняв одну шкіру на іншу. Між змінами я заливав у себе пінтами воду й квартами — холодний чай без цукру. Ви не повірите, якщо я скажу, що мені було весело, але це правда. Того дня мене любили навіть розпещені діти.

Отже: за чверть четверта. Я підстрибом біжу по Джойленд-авеню (головній вулиці парку), а з гучномовців горлає пісня Дедді Дьюдропа «Чік-а-бум, чік-а-бум, правда, прекрасно?» Я обіймаю дітлахів і роздаю батькам купони на «Класний серпень», бо наприкінці літа у «Джойленді» завжди зменшувався потік відвідувачів. Я позую для фотографій (деякі з них роблять голівудські кралечки, та здебільшого працюють орди мокрих від поту й присмалених

на сонці батьків-папараці), а за мною тягнеться хвіст захопленої малечі, достоту як у комети. А ще я шукаю найближчі двері в Підземний Джойленд, бо вже доволі змучений. На сьогодні в мене заплановано ще один вихід у костюмі Гові, тому що веселий песик Гові ніколи не показує своїх блакитних очей і нашорошених вух після заходу сонця. Не знаю чому, просто така традиція.

Чи помітив я маленьку дівчинку в червоній кепці до того, як вона впала на розжарений асфальт Джойленд-авеню, звиваючись і сіпаючись? Думаю, так, але точно сказати не можу, бо час додає фальшивих спогадів і видозмінює справжні. Цуциколика, яким вона розмахувала, і яскраво-червоної кепки я б точно не помітив: нічого екстраординарного в дитині з хот-догом у парку розваг не було, та й червоних кепок із Гові ми того дня продали не менше за тисячу. Якщо я й помітив її, то через ляльку, яку вона притискала до грудей рукою, вільною від хот-дога, вимашеного гірчицею. То була велика стара Ганчір'яна Енн¹. Лише два дні тому Мадам Фортуна порадила мені шукати в натовпі дівчинку з лялькою, тому, можливо, я справді її помітив. А може, я думав тільки про те, щоб забратися з центральної алеї, перш ніж зомлію і впаду. Хай там як, її лялька проблеми не створювала. Цуциколик, який вона їла, — от що створило проблему.

Я лише думаю, що пам'ятаю, як вона бігла до мене (ага, як і всі вони), але точно знаю, що сталося наступної миті й чому це сталося. У неї в роті був шматочок сосиски, і коли вона вдихнула повітря, щоб закричати «ГОВВВІ!», то втягнула його в горло. Хот-доги — прекрасна їжа, щоб

¹ Вигаданий персонаж, створений письменником Джонні Груелом (1880—1938) у серії дитячих книжок, які він написав і проілюстрував.

вдавитися. На щастя для неї, у мене в голові засіло достатньо пророчої туфти від Роззі Голд, щоб діяти швидко.

Коли в дівчинки підломилися ноги, а вираз щасливого екстазу на обличчі змінився спершу подивом, а потім — жахом, я вже тягнув руку назад і лапою-рукавичкою хався за змійку. Голова Гові відвалилася й повисла набік, явивши світові червоне обличчя й мокру від поту голову містера Девіна Джонса. Дівчинка впустила Ганчір'яну Енн на землю. Кепка впала. Дівчинка роздирала пальцями шию.

— Голлі? — закричала якась жінка. — Голлі, що таке?

А ось іще трохи везіння в дії: я не лише знав, що з нею, я знав, що потрібно робити. Думаю, ви не до кінця розумієте, яке то було щастя. Не забувайте, ми говоримо про тисяча дев'ятсот сімдесят третій рік і статтю, завдяки якій спосіб Гаймліха здобуде свою назву, Генріх Гаймліх опублікує лише через рік. Утім, то завжди був найрозумніший спосіб усувати задушення — нас навчили цього на перших і єдиних організаційних зборах перед тим, як ми почали працювати в їдальні УНГ. Навчав нас старий загартований ветеран ресторанних воєн, якому довелося закрити свою кав'яреньку в містечку Нашуа через рік після того, як неподалік звели «Макдональдз».

— Запам'ятайте: якщо натискати слабо, це не допоможе, — сказав він нам. — Не бійтеся зламати ребро, коли на ваших очах помирає людина.

Я бачив, що обличчя в дівчинки багряніє, і навіть не думав про її ребра. Я вхопив її в широкі волохаті обійми, поклав ліву лапу, котрою смикав за хвоста, посередині живота, де сходяться ребра, і один раз дуже сильно натиснув. Вимащений жовтим шматок хот-дога завдовжки мало не два дюйми вискочив у неї з рота, мов корок із

пляшки, і пролетів майже чотири фути. Але ні, ребер я їй не поламав. У дітей, хай їх Бог благословить, гнучкі кістки.

Я навіть не усвідомлював, що нас із Голлі Стенсфілд (так її звали) оточили колом дорослі і коло все ширшало. І, безперечно, я не усвідомлював, що нас дуже активно фотографують, у тому числі Ерін Кук, чий знімок потім потрапить у газету «Гевенз-Бей віклі» та ще кілька більших газет, зокрема «Вілмінгтон стар-ньюз». Те фото у рамці досі зберігається в коробці десь у мене на горищі. На ньому маленька дівчинка сидить на руках у напівлюдини-напівсобаки з двома головами, одна з яких звисає на плече. Дівчинка простягає руки до матері, і «спід-графік» Ерін Кук зафіксував саме той момент, коли в мамі підламуються перед нами ноги.

Усі ці спогади для мене — одна велика розмита пляма, але я пригадую, як мати згребла малу в обійми, а батько сказав:

— Хлопчику, ти врятував їй життя.

А ще пам'ятаю (цей спогад кришталево ясний), що Голлі подивилася на мене великими блакитними оченятами і сказала:

— Бідний Гові, у тебе відпала голова.

* * *

Класичний газетний заголовок усіх часів, як усім відомо, — «ЛЮДИНА ПОКУСАЛА СОБАКУ». До такого «Стар-ньюз», звісно, дорівнятися не могла, але заголовок над фотографією Ерін теж довів, що журналісти не дурно хліб їдять. «СОБАКА ВРЯТУВАВ ДІВЧИНКУ В ПАРКУ РОЗВАГ».

Знаєте, яким було моє перше ядуче бажання? Вирізати статтю і надіслати її Венді Кіган. Може, я б і зробив це,

якби не скидався на фото Ерін на нутрію, яку дохлю витягли з води. Але батькові я все-таки статтю надіслав, і він подзвонив, щоб сказати, як мною пишається. Голос у нього тремтів, наче він от-от розплачеться.

— Дев, Господь зробив так, щоб ти опинився в потрібному місці в потрібний час, — сказав він.

Може, Господь. А може, Роззі Голд, також відома як Мадам Фортуна. А може, обое потроху.

Наступного дня мене викликали в кабінет містера Істербрука, кімнату, обшиту сосновим деревом, де стіни були всуціль обвішані старими плакатами з ярмарків і фотографіями. Особливу увагу привернуло фото працівника в солом'яному брилі та з охайними вусами, який стояв біля атракціону «Перевір свою силу». Рукава білої сорочки були закасані, а на кувалду він спирався так, наче то був ціпок: ну чистий мачо. На верхівці стовпа, поряд із дзвінком, була табличка з написом: «ПОЦІЛУЙТЕ ЙОГО, ДАМОЧКО, ВІН МУЖИК!»

— Цей хлопець — ви? — спитав я.

— Так, але на цьому атракціоні я працював лише один сезон. Мені не сподобалося. Не люблю розваг, де піддурють людей. Завжди поважав чесну гру. Сідай, Джонсі. Хочеш ко́ли чи ще чогось випити?

— Ні, сер. Дякую, не хочу. — У шлунку в мене досі хлюпотів уранішній молочний коктейль.

— Скажу прямо і як є. Учора ввечері ти заробив нашому парку двісті тисяч доларів хорошої реклами, а я одинаково не можу собі дозволити виписати тобі премію. Якби ти знав... але не зважай. — Він нахилився вперед. — Єдине, що я можу, — бути твоїм боржником. Якщо тобі знадобиться послуга, можеш на мене розраховувати, зробию все, що буде в моїх силах. Влаштує тебе таке?

— Авжеж.

— Добре. І ще одне — чи не погодишся ти ще раз показатися в костюмі Гові з тією дівчинкою? Її батьки хочуть подякувати тобі особисто, але публічний вихід був би чудовою підмогою для «Джойленду». Звісно, це твоє рішення.

— Коли?

— У суботу, після полуденного парадку. Ми поставимо платформу на перетині Джойленд-авеню і Дороги Гінчаків. Запросимо репортерів.

— З радістю.

Мушу визнати, мені самому подобалася думка про те, щоб знову з'явитися в газеті. Того літа моєму еґо та самоповазі завдали нищівного удару, і я хотів якнайшвидше подолати цю кризу.

Бредлі Істербрук підвівся, як завжди, повільно й непевнено, і простягнув мені руку.

— Ще раз тобі дякую. Від імені тієї дівчинки, але також від імені «Джойленду». Бухгалтери, які керують моїм проклятим життям, будуть дуже задоволені.

* * *

Коли я вийшов із будівлі офісу, яка разом з іншими адміністративними спорудами розташовувалася на задньому дворі, як ми його називали, то побачив, що перед нею зібралася вся моя команда. Прийшов навіть Батя Аллен. Ерін, одягнена в зелену суконьку голівудської кралечки, виступила вперед, тримаючи в руках блискучий металевий вінок із лаврового листя, вирізаного з бляшанок супу «Кемпбел». Вона опустила на одне коліно.

— Тобі, мій герою.

— Рятівнику маленьких дівчаток, — додав Том Кеннеді. — Не кажучи вже «рятівнику нашого місця працевлаштування, якому загрожує закриття через судові позови».

Ерін скочила на ноги, поклала сміховинний вінок мені на голову і смачно цьомнула в щоку. Уся команда «Бігль» радісно заплескала в долоні.

— Добре, — сказав Батя, коли шум ущух. — Усі ми, Джонсі, згодні, що ти лицар в осейних обладунках. А ще ти не перший, хто спас ховрашка від раптової смерті на центральній алеї. Тому йдімо вже всі працювати.

Мене це влаштовувало. Слава — це приємно, але попередження не надиматися від гордоців, на яке натякав бляшаний лавровий вінок, я вловив дуже добре.

* * *

Тієї суботи я у шкурі стояв на збитій нашвидкуруч платформі посеред нашої центральної алеї. Мені було приємно тримати на руках Голлі, та й вона помітно раділа такій можливості. Здогадуюся, що репортери спалили десь миль із дев'ять плівки, поки вона освідчувалася в любові до свого улюбленого песика та знову і знову цілувала його на камеру.

Якийсь час Ерін зі своїм фотоапаратом трималася в першому ряду, але фотографи-новинарі були кремезні й усі, як один, чоловіки. Невдовзі вони відтіснили її на менш вигідну позицію, а що їм було потрібно? Те, що Ерін уже мала, — фотографію, на якій голова Гові звисала в мене набік. То було єдине, чого я не погоджувався робити на прохання фотографів, хоча я певен, що за це мене б не покарали ні Фред, ні Лейн, ні містер Істербрук. Я не погоджувався, бо це йшло врозріз із парковою традицією:

Гові *ніколи* не знімав шкури на публіці, бо це було приблизно те саме, що викрити Зубну фею. Я зняв «голову», коли Голлі Стенсфілд задихалась, але то був необхідний виняток. А навмисно порушувати правило я не хотів. Напевно, я все-таки був карні (хоч і не карні-від-карні, це вже точно ні).

Пізніше, вже вдягнений у власні лахи, я зустрівся з Голлі та її батьками в центрі обслуговування відвідувачів «Джойленду». Зблизька стало помітно, що мама вагітна номером два, проте в неї ще було попереду місяців зо тричотири поїдання солоних огірків та морозива. Вона обійняла мене і ще трохи поплакала. Сама Голлі, здавалося, не надто переймалася своїм порятунком. Вона сиділа у пластмасовому кріслі, теліпала ногами, дивилася на старі примірники «Скрін тайм» і виголошувала імена різних знаменитостей голосом придворного пажа, котрий сповіщає про прибуття королівської особи. Я поплескав маму по плечу й сказав «ну-ну». Тато не плакав, проте в очах у нього, коли він підійшов до мене й простягнув чек на п'ятсот доларів, виписаний на моє ім'я, стояли сльози. Коли я спитав, чим він заробляє на життя, він відповів, що рік тому заснував власну фірму-підрядника — і тепер мало-помалу, але впевнено стає на ноги. Я це обмірковував, мимохідь врахувавши одну дитину і ще одну, яку чекали, і порвав чек. А йому сказав, що не можу брати гроші за те, що входить у мої службові обов'язки.

Не забувайте, мені був усього двадцять один рік.

* * *

Вікендів як таких у сезонних працівників «Джойленду» не було. Через кожні дев'ять днів ми отримували півтора вихідного, тобто на одні й ті самі дні вони не припадали. Існував аркуш реєстрації, тому ми з Томом та Ерін майже

завжди примудрялися отримати півтора дні відпочинку в один час. Ось чому ми були разом того вечора в середу на початку серпня — сиділи довкола багаття на пляжі й вечеряли тим, що можуть вважати їжею тільки дуже молоді: пивом, бургерами, картопляними чіпсами зі смаком барбекю і капустаєм салатом. На десерт у нас були смори¹, які Ерін приготувала над вогнем на позичений на точці «Вафлі та морозиво від пірата Піта» решітці. Вийшло непогано.

Нам було видно інші вогні — величезні багаття і невеличкі вогнища для приготування їжі — уздовж усього узбережжя аж до мерехтливих моря вогників у «Джойленді». Разом вони утворювали дуже милу низку вогненного наміста. Здається, у двадцять першому столітті такі багаття вже заборонені, влада має схильність оголошувати поза законом чимало прекрасного з того, що роблять пересічні люди. Чому так, я не знаю, знаю лише, що це так.

За вечерею я розповів друзям про те, як Мадам Фортуна мені навіщувала, що зустріну хлопчика з собакою і маленьку дівчинку з лялькою в червоній кепці.

— Одне вже справдилося, черга за другим, — на завершення розповіді додав я.

— Ого, — зачудовано промовила Ерін. — Може, вона й насправду екстрасенс. Мені багато хто про це казав, але я не дуже...

— Наприклад? — перебив Том.

— Ну... По-перше, Дотті Лассен у костюмерній. По-друге, Тіна Екерлі. Ну, знаєш, та бібліотекарка, до якої Дев прокрадається під покровом ночі?

Я показав їй середній палець. Ерін захихотіла.

¹ Традиційні американські ласощі — підсмажений над вогнем маршмелоу (зефір) з печивом.

— Двоє — це не так багато, — своїм розумацько-професорським тоном промовив Том.

— Лейн Гарді третій, — втрутився я. — Він каже, що вона людям таке казала, від чого в них волосся ставало сторч. — Але, щоб інформація була повною, я відчув себе зобов'язаним додати: — Хоча він ще сказав, що дев'яносто відсотків її віщувань — повна фігня.

— Бери вище — дев'яносто п'ять, — зауважив Розумака-Професор. — Ворожба — це шахрайство, хлопчики й дівчатка. Говіркою — Айкі Гейман. Візьмімо, наприклад, кепку. У «Джойленді» собакепки продаються лише трьох кольорів — червоного, синього і жовтого. Червоний, безсумнівно, найпопулярніший. Що ж до ляльки... та ну. Скільки малих дітей беруть із собою в парк розваг іграшки? Це незнайоме місце, а улюблена іграшка заспокоює. Якби вона не вдавилася хот-догом у тебе на очах, якби вона просто міцно обійняла Гові, як усі діти, й пішла далі, ти побачив би якусь іншу дівчинку з лялькою та в червоній собакепці і сказав би: «Ага, Мадам Фортуна справді бачить майбутнє, піду позолочу їй ручку, може, ще щось мені скаже».

— Ти такий цинік. — Ерін ткнула його ліктем. — Роззі Голд зі своїх ніколи грошей не бере.

— Вона не просила грошей, — сказав я, але сам подумав, що в Томових словах є сенс. Так, правда, вона знала (чи здавалося, що знає), що темноволоса дівчина була в моєму минулому, а не в майбутньому, але то міг бути звичайний здогад, заснований на процентному співвідношенні... чи на виразі мого обличчя, з яким я її спитав.

— Ну звісно, — кивнув Том, беручи ще один смор. — Вона лиш практикувалася на тобі. Відточувала майстерність. Зуб даю, іншим зеленим вона теж щось казала.

— А тобі? — спитав я.

— Ну... ні. Але це нічого не означає.

Я подивився на Ерін, і вона похитала головою.

— А ще вона думає, що в «Домі жаху» водиться примара, — додав я.

— Я про це теж чула, — сказала Ерін. — Привид дівчини, яку там убили.

— Чухня! — заволав Том. — А далі ви мені скажете, що то був капітан Гак і він досі ховається за Верескучим черепом.

— Убивство справді було — це факт, — сказав я. — Убили дівчину на ім'я Лінда Грей. Вона була з Флоренс, це в Південній Кароліні. Є фотографії, на яких вона з типом, що її вбив, стоять у тирі і в черзі до колеса. Гака не було, зате на руці він мав татуювання у вигляді птаха. Яструба чи орла.

Почувши це, Том замовк. Принаймні ненадовго.

— Лейн Гарді каже, що Роз думає, начебто в «Домі жаху» живе примара, бо сама туди заходить й перевіряти не хоче — навіть близько до нього підходити. Лейн вважає, що це іронія долі, бо примара, за його словами, там справді є.

Ерін вилупила очі й присунулася поближче до вогню — радше картинно і щоб Том міг обійняти її за плечі, так я собі думаю.

— А він бачив?..

— Не знаю. Сказав, щоб я попитав у місіс Шопло, а вона розповіла мені всю історію.

Я стисло переказав її друзям. То була оповідка з тих, які розказують уночі, під зорями, під шум прибою, коли догоряє багаття на пляжі. Навіть Том слухав зачаровано.

— А сама вона що каже? Бачила Лінду Грей? — запитав він, коли я нарешті замовк. — Ла Шопло?

Я подумки прокрутив хазяйчину розповідь того дня, коли орендував кімнату на другому поверсі.

— Здається, ні. Нічого такого вона не казала.

Том вдоволено кивнув.

— Прекрасна ілюстрація того, як усе це працює. Усі знають когось, хто бачив НЛО, і всі знають когось, хто бачив примару. Свідчення з чужих слів у суді не приймаються. Так, я Фома Невіруючий. Шарите? Том Кеннеді, Невіруючий Фома¹.

Цього разу Ерін уже значно серйозніше тицьнула його ліктем.

— Ми зрозуміли. — І задумливо подивилася у багаття. — Знаєте що? Минуло вже дві чверті літа, а я досі не була в крикобудці «Джойленду», навіть у її передній, дитячій частині. Там заборонено фотографувати. Бренда Раферті каже, це тому, що багато парочок туди ходять, щоб лизатися. — Вона скоса глянула на мене. — А чого ти шкіришся?

— Та нічого. — Я згадав покійного чоловіка Ла Шопло, котрий після Останніх воріт ішов маршрутом і підбирав викинуті трусики.

— А ви, хлопці, теж там не були?

Ми обидва похитали головами.

— ДЖ — парафія команди «Добі», — зауважив Том.

— А сходімо завтра. Утрюх востимосся в одному вагончику. Може, й побачимо її.

— Іти в «Джойленд» у свій вихідний, коли можна повалятися на пляжі? — уточнив Том. — Це межа мазохізму.

Тепер, замість тикати ліктем у руку, Ерін штрикнула його під ребра. Я не знав, чи вони вже тоді спали разом,

¹ Каламбур базується на однаковому написанні в англійській мові імен «Фома» і похідного від нього «Томас» — Thomas.

але схоже було на те, бо стосунки перейшли на стадію постійних доторків.

— Клала я на це! Як працівники, ми маємо право кататися безкоштовно, і скільки забере ця поїздка? Хвилин п'ять?

— Я думаю, більше, — сказав я. — Дев'ять-десять. А ще якийсь час у дитячій частині. Загалом, напевно, п'ятнадцять хвилин.

Том притулювся підборіддям до голови Ерін і подивився на мене крізь тонку хмаринку її волосся.

— Клала я на це, каже вона. Одразу видно молоду жінку з прекрасною університетською освітою. Перед тим, як стусуватися з дівками з сестринства, вона б сказала «какашка» і цим би все обмежилось.

— Той день, коли я почну тусуватися з тими анорексичними шльондрами, які цілими днями тільки те й роблять, що комбінують різні варіанти одного й того самого одягу, стане днем, коли я залізу до себе в сраку і здохну! — Чомусь ця вульгарність безмежно мене потішила. Може, тому, що Венді була ветераном руху комбінаторок одягу. — Ти, Томасе Патріку Кеннеді, просто боїшся, що ми справді її побачимо і тобі доведеться взяти назад усі свої слова про Мадам Фортуну, і примар, і НЛЮ, і...

Том здійняв руки догори.

— Я здаюся. Станемо в чергу з рештою лохів... тобто ховрашків... і вирушимо оглядати «Дім жаху». Єдине, на чому я наполягаю, — щоб це було вдень. Мені потрібно відіспатися, щоб бути красивим.

— Це точно, — сказав я.

— Чути це від людини на вигляд такої, як ти, щонайменше кумедно. Джонсі, передай пиво.

Я передав йому пиво.

— Розкажи, як усе пройшло зі Стенсфілдами, — попросила мене Ерін. — Вони тебе всього залили сльозами й назвали своїм героєм?

Описана картина доволі близько відтворювала правду, але я не хотів цього казати.

— Батьки поводитися нормально. Мала сиділа в куточку, читала «Скрін тайм» і казала, що своїми маленькими оченятами бачить Діна Мартіна.

— Місцевий колорит можеш опустити, одразу переходь до суті, — сказав Том. — Грошей тобі дали?

Я саме замислився над тим, що дівчинка, яка з такою пошаною називала імена знаменитостей, могла в той час лежати в комі. Або в труні. Тому, заскочений зненацька, я відповів чесно.

— Батько пропонував мені п'ятсот доларів, але я не взяв.

Том виричив на мене очі.

— Що-що?

Я подивився на залишки смора в руці. Маршмелоу потік на пальці, тому я викинув його в багаття. Я був уже ситий. А ще збентежений і сердитий через те, що так почуваюся.

— Цей чоловік намагається підняти свій бізнес, і судячи з того, як він мені про нього розказував, справи його можуть або піти вгору, або покотитися вниз. А ще в нього вагітна дружина і дитина. Навряд чи він може собі дозволити розкидатися грішми.

— Він не може? А ти можеш?

Я кліпнув очима.

— А що я?

Я й досі не знаю, чи Том тоді справді розсердився, чи просто вдав сердитого. Думаю, починалося все з гри, та

потім він розійшовся не на жарт, бо до нього дійшло, що я зробив. Мені достеменно не відомо, яка там у нього вдома ситуація, але я знаю точно, що він жив від зарплатні до зарплатні й не мав машини. Коли хотів повезти Ерін на побачення, брав мою... і завжди чітко — я б навіть сказав, педантично, — сплачував за використаний бензин. Гроші мали для нього значення. Такого відчуття, що вони мають над ним повну владу, не було, проте так, вони мали для нього велике значення.

— Ти вчишся в університеті на чесному слові, так само, як Ерін і я, а робота в «Джойленді» нікому з нас не простелить дорогу в лімузин. Ти що, здурів? Тебе мати на довічку впустила в дитинстві?

— Заспокойся, — сказала йому Ерін.

Але Том не звернув на неї уваги.

— Тобі так хочеться весь осінній семестр наступного року вставати рано, щоб знімати брудні після сніданку тарілки з конвеєра в «Комонзі»? Напевно, так, бо п'ятсот баксів — це саме семестр навчання в Ратгёрському. Я в курсі, бо вступив до того, як пощастило знайти репетиторство. Знаєш, як я протримався перший рік навчання? Писав реферати для багатеньких братчиків, чиєю спеціалізацією була професійна пивологія. Якби мене зловили на цьому, то усунули б від занять на семестр, а то і взагалі вигнали б. Я тобі скажу, до чого призвів твій широкий жест: ти викинув на вітер двадцять годин на тиждень, які міг би присвятити навчанню.

Тут він зрозумів, що читає нотації, облишив це діло і широко всміхнувся.

— Або заграванню зі стрункими дівчатками.

— Я тобі покажу струнких. — З цими словами Ерін накинулася на нього, і разом вони покотилися по піску,

Ерін лоскотала Тома, він репетував (але не надто переконливо), щоб вона з нього злізла. Мене це влаштовувало, бо не хотілося продовжувати тему, яку він порушив. Я сам, схоже, прийняв уже деякі рішення, і все, що лишалося, — почекати, щоб моя свідомість сприйняла новину.

* * *

Наступного дня, о чверть на четверту, ми стояли в черзі перед «Домом жаху». Квитки перевіряв хлопець, якого звали Брейді Вотермен. Я пам'ятаю його, бо він теж добре виконував роль Гові. (Але, суто заради справедливості мушу додати, не настільки добре, як я.) Брейді, ще на початку літа доволі повний, тепер був стрункий і підтягнутий. Носіння шкури могло заткнути за пояс будь-яку програму здорового харчування.

— Народ, ви що тут робите? — спитав він. — Я думав, у вас вихідний.

— Ми мусили побачити один-єдиний темний атракціон «Джойленду», — сказав Том, — і я вже відчуваю втіху від цього драматичного поєднання — Бред Вотермен і «Дім жаху». Ідеальна пара.

Брейді скривився.

— Я так думаю, ви всі полізете в один вагончик?

— У нас немає іншого виходу, — відповіла Ерін. Нахилилася ближче до відстовбурченого вуха Брейді та інтимно прошепотіла: — У нас гра на бажання.

Поки Бред міркував над цим, кінчик його язика торкнувся середини верхньої губи. Я буквально бачив, як він розраховує можливості.

— Діти, не затримуйте черги, — заговорив чоловік із черги за нами. — Я так розумію, там всередині кондиціонери, і мені дуже хотілося б швидше туди потрапити.

— Ідіть, — сказав нам Бред. — Руки в ноги й чухайте звідси. — У виконанні Бреда то був просто-таки рабле-зіанський дотеп.

— А там є примари? — спитав я.

— Сотні. Хай вони всі вас там за дупи хапають.

* * *

Ми почали з «Дзеркального особняка Містерію». Ненадовго зупинилися, щоб подивитись, як наші постаті то видовжуються, то приплющуються. Трохи для порядку похихотівши, ми по крихітних червоних точках внизу деяких дзеркал вийшли прямісінько до «Музею воскових фігур». Завдяки цій таємній карті ми прибули на місце набагато раніше, ніж інші учасники нашої групи, котрі блукали дзеркальною залою, сміялися і стукалися лобами в дзеркала, нахилені під різними кутами.

На Томове розчарування, у «Музеї воскових фігур» не було вбивць, самі політики й знаменитості. Обабіч дверей відвідувачів зустрічали усміхнений Джон Ф. Кеннеді та Елвіс Преслі у спортивному костюмі. Проігнорувавши табличку «РУКАМИ НЕ ЧІПАТИ», Ерін бринькнула на Елвісовій гітарі.

— Ненастроє... — почала вона і сахнулася, бо зненацька Елвіс ожив і заспівав «Не можу не закохуватися в тебе».

— Піймалася! — радісно вигукнув Том і пригорнув її до себе.

Двері у глибині «Музею воскових фігур» вели в «Кімнату діжки та моста», де двигтіла машинерія, небезпечна на вигляд (хоча так тільки здавалося), і блимали стробоскопічні світильники кольорів, які ніяк між собою не поєднувалися. Ерін перейшла на той бік по трясучому

перехиленому мосту Козла, тоді як хоробрі мачо, що її супроводжували, наважилися ступити на «Діжку». Я невпевнено протупцяв свій шлях, хитаючись, мов п'яний, але впав лише раз. Том зупинився посередині, виставив уперед руки й ноги, ставши схожим на паперову ляльку, і рвучко розвернувся на всі триста шістдесят градусів.

— Годі, дурнику, ти в'язи собі скрутиш! — вигукнула Ерін.

— Не скрутить, навіть якщо впаде. Там м'яко.

Том приєднався до нас, усміхнений і почервонілий до коренів волосся.

— Це розбудило клітини мозку, які спали, відколи мені було три роки.

— Так, але як щодо тих, які щойно загинули? — підколола його Ерін.

Далі була «Похила кімната», а за нею — ігрова галерея, в якій багато підлітків грали в пінбол та скібол¹. Ерін трохи поспостерігала за грою в скібол, склавши руки на грудях. На її обличчі читався осуд.

— Невже вони не знають, що це повна обдирайлівка?

— Люди приходять сюди для того, щоб їх обдерли, — зауважив я. — Це теж свого роду атракціон.

— А я думала, це Том у нас цинік, — зітхнула Ерін.

На дальньому боці пасажу, під освітленим зеленим черепом, висіла табличка з написом: «ДАЛІ — «ДІМ ЖАХУ»! СТЕРЕЖІТЬСЯ! ВАГІТНІ ЖІНКИ Й ЖІНКИ З МАЛИМИ ДІТЬМИ МОЖУТЬ ВИЙТИ ЛІВОРУЧ».

Ми зайшли в хол, яким розлягалось відлуння записаних на плівку зловісних смішків та пронизливих криків.

¹ Міні-боулінг.

Єдину сталеву рейку і чорну пащу тунелю трохи віддалік освітлювало пульсування червоного світла. З глибини долинав гуркіт, там спалахувало світло і лунали крики. Не записані — справжні. Здалеку вони не здавалися особливо радісними, але, напевно, то було хибне враження. Деякі з них, принаймні, були веселими.

До нас підійшов Едді Паркс, господар «Дому жаху» та бос команди «Доберман». На руках у нього були сирицеві рукавички, а на голові — собакепка, така стара, що вже втратила колір (хоча щоразу, коли пульсувало червоне світло, вона забарвлювалася в криваво-червоний). Едді зневажливо пхикнув:

— Мабуть, у вас збіса нудний вихідний.

— Хотіли глянути, як живе інша половина людства, — сказав Том.

Ерін обдарувала Едді найсліпучішою усмішкою. Але марно старалася.

— Трое в одному вагончику, я так собі думаю. Цього хочете?

— Так, — підтвердив я.

— Я не проти. Тільки пам'ятайте, що правила для всіх одні, вас це теж стосується. Тримайте свої кляті руки у вагончику.

— Так, сер! — вигукнув Том і легенько відсалютував. Едді глянув на нього так, наче перед ним був новий, досі не відомий підвид жука, і пішов до свого пульта керування, що складався з трьох ручок перемикавання, які стирчали з трибуни по пояс заввишки, та ще кількох кнопок, підсвічуваних лампою на шарнірному кронштейні, яку нахилили низенько, щоб вона відкидала якомога менше не надто примарного білого світла.

— Приємний дядько, — промимрив Том.

Ерін узяла під праву руку Тома, під ліву — мене і притягла нас поближче.

— Цікаво, він хоч комусь подобається? — і собі пробурмотіла вона.

— Ні, — відповів Том. — Навіть у його команді. Двох він уже попер з роботи.

Решта нашої групи підтягнулася, коли прибув поїзд, повен ховрашків. Усі сміялися, крім кількох дітлахів, які плакали. Їхнім батькам, певно, треба було взяти до уваги попередження й вийти з галереї. Ерін запитала в однієї дівчини, чи було страшно.

— Найстрашніше було втримати його, щоб не розпускав руки, — відповіла та й радісно вереснула, коли хлопець спершу поцілував її в шию, а тоді потягнув у бік галереї.

Ми сіли у поїзд. Трьом у вагончику, спроектованому для двох, було надзвичайно тісно, і я дуже відчував, як стегно Ерін притискається до мого, а груди труться об мою руку. І зненацька відчув дуже навіть приємний дроз униз. Я міг би впевнено стверджувати, що (не беручи до уваги фантазії) більшість чоловіків від підборіддя й вище моногамні. Проте нижче пряжки пояса в них розгнуданий коняка, якому на це насрати.

— Руки у вагоончики! — кричав Едді Паркс до-смерті-звуженим монотонним голосом, повною протилежністю до радісного заклику Лейна Гарді. — Руки у вагоончики! Дітей, нижчих за три фути, садіть на коліна чи вилазьте з вагоончика! Сидіть спокійно, опускається штааанга!

Опустилися й брязнули запобіжні перекладини, і кілька дівчаток підготовчо скрикнули. Прочищали голосові зв'язки перед аріями у темних коридорах, так би мовити.

Поїзд смикнувся, рушаючи, і ми поїхали у «Дім жаху».

* * *

Через дев'ять хвилин ми вилізли з вагончика й вийшли через галерею з рештою відвідувачів атракціону. За спинами в нас Едді так само монотонно інструктував наступну групу тримати руки у вагоончику і стерегтися штаанги. На нас він навіть не глянув.

— У темниці було зовсім не страшно, — сказала Ерін, — бо всі в'язні були з «Доберманів». А в піратському прикиді був Біллі Рутгеріо. — На щоках у неї вигравав рум'янець, волосся скуйовдив вітерець від повітродувок, і я подумав, що вона ще ніколи не була такою гарненькою. — Але Верескучий череп реально мене злякав, а кімната тортур... Господи!

— Огидно, — погодився я. У старших класах я передивився чимало різних жахастиків і вважав, що до всього вже звик, та коли похилим жолобом з гільйотини скотилася голова з вибалушеними очима, я підскочив, мов ужалений. Губи у голови все ще ворушилися.

Вийшовши на Джойленд-авеню, ми помітили, що Кем Йоргенсен з команди «Хортів» продає лимонад.

— Хто хоче? — спитала Ерін. Її збудження досі не вивітрилося. — Я пригощаю!

— Так, — сказав я.

— Том?

Він низив плечима, виражаючи згоду. Ерін глянула на нього трохи здивовано та й побігла по напої. Я скося подивився на Тома, проте він уважно спостерігав, як обертається «Ракета». Чи дивився крізь неї.

Повернулась Ерін, несучи три високі паперові стаканчики з напоями, на поверхні яких плавали маленькі часочки лимона. Ми віднесли їх до лавочок у Джойленд-парку, прямо на північ від Виляй-Крути, та посідали

у затінку. Ерін теревенила про кажанів, які вилетіли наприкінці поїздки: вона знала, що це механічні іграшки на дротах, але кажанів завжди боялася до смерті, і...

Та раптом вона затнулася.

— Томе, що з тобою? Мовчиш, наче води в рот набрав. Тобі що, зі шлунком погано після поворотів на «Діжці»?

— Мій шлунок у повному порядку. — Він надпив лимонаду, наче хотів їй довести. — Дев, а в чому вона була? У якому одязі, знаєш?

— Га?

— Дівчина, яку вбили. Лорі Грей.

— *Лінда Грей.*

— Лорі, Ларкін, Лінда — яка різниця? Що на ній було? Спідниця, довга, до щиколоток, і блузка-безрукавка?

Я уважно на нього подивився. Ерін теж, бо ми обоє подумали, що то ще один прикол Тома Кеннеді. Та тільки вигляд у нього був не як у людини, що дуркує. Тепер, коли я ближче до нього придивився, стало помітно, що він наляканий до півсмерті.

— Томе? — Ерін торкнулася його плеча. — Ти її бачив? Тільки не відбувайся жартиками.

Він прикрив долонею її руку, але в очі не глянув. Бо дивився на мене.

— Так, — сказав він. — Довга спідниця і блузка без рукавів. Ти знаєш, бо тобі казала Ла Шопло.

— Якого кольору? — спитав я.

— Важко сказати, там весь час міняється світло, але я думаю, синього. І блузка, і спідниця.

І тут до Ерін дійшло.

— Холера, — напіввимовила, напіввидихнула вона. Рум'янець дуже швидко зійшов з її щічок.

Була ще одна деталь. Деталь, яку, за словами місіс Шопло, поліція дуже довго приховувала від громадськості.

— Томе, а як щодо зачіски? Хвостик, так?

Він похитав головою. Зробив маленький ковток лимонаду. Витер губи тильним боком долоні. Волосся в нього не посивіло, очі не вилізли з орбіт, руки не трусилися, та він уже не був схожий на того хлопця, котрий жартував усю дорогу через «Дзеркальний особняк» і «Кімнату діжки та моста». Він був схожий на хлопця, який отримав клізму з реальністю, що вимила з його організму всю дурню, притаманну для другокурсника на сезонній роботі.

— Не хвостик. Волосся в неї довге, так, але на голові в неї була така штука, щоб воно не лізло в очі. Я сто разів такі бачив, але не можу згадати, як їх називають дівчата.

— Стрічка Аліси, — підказала Ерін.

— Ага. Здається, вона теж була синя. Вона простягла вперед руки. — Він показав, як саме це було. Точнісінько так усе зображала Еммаліна Шопло того дня, коли розповідала мені цю історію. — Наче допомоги просила.

— Та ти вже чув цю оповідку від місіс Шопло, — сказав я. — Правда ж? Можеш сказати, ми не будемо сердитися. Правда, Ерін, не будемо?

— Не будемо, ні.

Але Том похитав головою.

— Я розкажую те, що сам бачив. Невже ніхто з вас її не помітив?

Ми чесно зізналися, що примару не бачили.

— Чому я? — жалібно спитав Том. — Там, у середині, я навіть не думав про неї. Мені просто було весело. То чому саме я?

* * *

Поки я віз усіх назад у Гевенз-Бей на своїй тарадайці, Ерін намагалася витягти з Тома більше подробиць. Той відповів на перші два чи три її запитання, потім сказав, що більше не хоче про це говорити. Навіть не сказав, а грубо відрізав. Я ще ніколи не чув, щоб він так розмовляв з Ерін. Та й вона, мабуть, теж, бо притихла й до кінця поїздки сиділа, мов миша. Між собою вони, може, потім і обговорювали цю подію, але мені він точно нічого не казав і заговорив про це лише за місяць до своєї смерті, та й то дуже коротко, вже ближче до кінця телефонної розмови — важкої, бо він затаївся й говорив у ніс, а часом плутав слова.

— Принаймні... я знаю... щось там є, — сказав він. — Я бачив... сам... того літа. У Хатинці-спішинці. — Я вирішив його не виправляти, бо зрозумів, про що йому йдеться. — Ти... пам'ятаєш?

— Пам'ятаю, — підтвердив я.

— Але я не знаю... це щось... воно хороше... чи погане. — Його ослаблений голос був сповнений жаху. — Як вона... Дев, як вона простягала руки...

Так.

Як вона простягала руки.

* * *

Наступний повний вихідний я мав ближче до середини серпня, коли приплив ховрашків потроху спадав. Мені більше не доводилося петляти по Джойленд-авеню, щоб уникнути зіткнення з відвідувачами, коли я біг до «Колеса Кароліни»... та будки Мадам Фортуни, що стояла в його обертовій тіні.

Лейн і Фортуна (сьогодні вона була при повному циганському параді) розмовляли біля пункту керування колесом.

Помітивши мене, Лейн повернув котелок проти годинникової стрілки. То був його спосіб зі мною привітатися.

— Глянь, що нам кицька притягла, — сказав він. — Джонсі, як ся маєш?

— Добре, — відповів я, хоча то була не зовсім правда. Тепер, коли я натягав шкуру лише чотири-п'ять разів на день, повернулися безсонні ночі. Я лежав у ліжку, чекаючи світанку, з відчиненим вікном, щоб чути шум прибою, і думав про Венді та її нового бойфренда. А ще про дівчину, яку Том побачив біля колії в «Домі жаху», у тунелі, обкладеному фальшивою цеглою, між темницею і кімнатою тортур.

Я повернувся обличчям до Фортуни.

— Ми можемо поговорити?

Без зайвих запитань вона повела мене до своєї будки, відхилила фіолетову завісу, що затуляла двері, й завела все-редину. Там стояв круглий стіл, накритий рожевою скатертиною. На ньому під шматом тканини вгадувалася кришталева куля Фортуни. Один навпроти одного стояли два прості складані стільці, щоб ворожка і клієнт могли дивитися одне одному в очі над кулею (як мені стало відомо, її підсвічувала маленька лампочка, котру Мадам Фортуна могла вмикати ногою). На задній стіні висіло велетенське зображення руки на шовковому трафареті, з розчепіреними пальцями, долонею вперед. На ньому було дбайливо нанесено «сімку»: лінії життя, серця, розуму, любові (також відому як пагорб Венери), щастя, долі, здоров'я.

Підібравши спідниці, Мадам Фортуна всілася на свій стілець. Жестом показала, щоб я теж сідав. Тканину з кришталевої кулі вона не зняла, і ручку позолотити, щоб дізнатися майбутнє, не запропонувала.

— Питай, що хотів, — сказала натомість.

— Я хочу знати, що то було з тією дівчинкою. Ви просто здогадалися, спираючись на багатий досвід, чи справді щось знали? Бачили щось.

Мадам Фортуна змірила мене довгим уважним поглядом. У її робочому приміщенні витав слабкий запах лада-ну, а не попкорну і смаженого тіста. І попри те, що стіни були тонкі й хисткі, звуки музики, тріскотнява ховрашків і гуркіт атракціонів сюди майже не проникали. Я хотів опустити погляд, але мені це не вдалося.

— Насправді ти хочеш знати, чи я не шарлатанка. Так?

— Я... мем, чесно кажучи, я сам не знаю, чого я хочу.

Почувши це, вона всміхнулася. Я вдало підібрав слова — і наче іспит якийсь склав.

— Джонсі, ти хороший хлопчик, але брехун з тебе ніякий, утім, як і з більшості хороших хлопчиків.

Я розтулив був рота, щоб відповісти, але помахом важкої від перснів правої руки вона наказала мовчати. Потім засунула руку під стіл і витягла звідти коробку для грошей. Долю Мадам Фортуна віщувала безкоштовно (це входило у вартість квитка, леді та джентльмени, хлопчики та дівчатка), але чайові схвалювалися. Усе за законом, згідно з законодавством Північної Кароліни. Коли вона відкрила коробку, я побачив купку зіжмаканих купюр, здебільшого одиничок, щось підозріло схоже на дошку для гри в лото (не законну, згідно з законодавством Північної Кароліни) і маленький конверт, один-єдиний. На ньому друкованими літерами було написано моє ім'я. Мадам Фортуна простягнула його мені. Повагавшись спершу, я взяв.

— Ти сьогодні прийшов у «Джойленд» не лише для того, щоб спитати мене про це, — сказала вона.

— Ну...

І знову вона від мене відмахнулася.

— Ти точно знаєш, чого хочеш. Принаймні в нетривалій перспективі. А оскільки нетривала перспектива — це все, що більшість з нас має, хто така Роззі... Роззі Голд, якщо вже на те пішло... щоб із тобою сперечатися? А тепер іди. Зроби те, для чого прийшов. А коли справу буде завершено, відкрий конверт і прочитай те, що я написала. — Вона всміхнулась. — Для працівників безкоштовно. Особливо для таких хороших хлопців, як ти.

— Я не...

Вона підвелася, здійнявши вихор спідниць і брязкіт біжутерії.

— Іди, Джонсі. Ми вже поговорили.

* * *

З її тісної маленької ятки я виходив у якомусь заціпенінні. В обличчя мені кількома суперечливими потоками вітру вдарила музика з двох десятків будок і атракціонів, кувалдою приголомшило сонце. Я рушив навпростець до адміністративної будівлі (за яку правив спарений трейлер), ввічливо постукав, зайшов і привітався з Брендю Раферті, котра курсувала од розгорнутої бухгалтерської книги до свого вірного калькулятора і назад.

— Здрастуй, Девіне, — відповіла вона. — Ти піклуєшся про свою голівудську кралечку?

— Так, мем, ми всі за нею наглядаємо.

— Дейна Елкхарт, здається?

— Ерін Кук, мем.

— Авжеж. Ерін. Команда «Бігль». Рудоволоса. Я можу чимось тобі допомогти?

— Я хотів спитати, чи можу я поговорити з містером Істербруком.

— Він відпочиває, а я не люблю порушувати його спокій. Йому сьогодні довелося зробити дуже багато телефонних дзвінків, і нам ще треба звірити чимало рахунків, хоч мені і дуже не хотілося б його з цим турбувати. Він останнім часом дуже втомлюється.

— Я не заберу в нього багато часу.

Вона зітхнула.

— Добре, тоді подивлюся, чи він прокинувся. А про що саме ти хотів поговорити, можеш сказати?

— Про послугу, — пояснив я. — Він зрозуміє.

* * *

Містер Істербрук справді зрозумів, і запитань у нього виникло всього два. Перше — чи я певен. А друге...

— Джонсі, а батькам ти вже сказав?

— Містере Істербрук, ми з татом лишилися самі. Я повідомлю йому сьогодні ввечері.

— Що ж, добре. Перш ніж поїхати, введи Бренду в курс справи. Вона підготує всі необхідні документи, щоб ти їх заповнив... — Не встиг він договорити, як його рот розтулився і він широко позіхнув, показуючи кінські зуби. — Пробач, синку. Важкий був день, я втомився. Усе літо було важке.

— Дякую, містере Істербрук.

Він заперечно помахав рукою.

— Завжди, будь ласка. Певен, ти будеш чудовим здобутком. Але якщо ти це зробиш без згоди батька, то дуже мене цим засмутиш. Коли виходитимеш, зачини, будь ласка, двері.

Я намагався не помічати, як насупилася Бренда, шукаючи в шафах потрібні анкети, обов'язкові для постійного працевлаштування в корпорації «Джойленд». Проте це

було марно, бо її несхвалення я однаково відчував. Я згорнув папірці, запхав їх у задню кишеню джинсів і вийшов.

За рядом донікерів у глибині заднього подвір'я росла невеличка діброва евкаліптів. Зайшовши під дерева, я сів, сперся спиною на одне з них і відкрив конверт, який вручила мені Мадам Фортуна. Записка була короткою і посутньою:

Ти збираєшся до містера Істербрука, спитати, чи можна тобі лишитися в парку після Дня праці. Ти знаєш, що він не відмовиться задовольнити твоє прохання.

Вона мала рацію: я хотів знати, чи вона шарлатанка. І ось у мене в руках була її відповідь. І так, я вже визначився з тим, що відбуватиметься в житті Девіна Джонса найближчим часом. Щодо цього вона теж не помилялася.

Але в записці був ще один рядок.

Ти врятував ту дівчинку, але хлопчику мій! Всіх тобі не врятувати.

* * *

Коли я сказав татові, що не повернуся в УНГ, що мені потрібен рік академічної відпустки і я планую провести її в «Джойленді», на тому кінці дроту в південній частині Мену запала довга мовчанка. Я думав, що він накричить на мене, але цього не сталося. Голос у нього був втомлений.

— Це через ту дівчину?

Майже два місяці тому я сказав йому, що ми з Венді «беремо тайм-аут», але тато все зрозумів правильно. Відтоді він ні разу за всі наші щотижневі розмови не згадав її імені. Тепер вона була лише *та дівчина*. Після того як він

назвав її так перші кілька разів, я спробував віджартуватися і спитав, чи не має він на увазі, що я зустрічаюся з Марло Томас¹. Його це не розвеселило. Спроби я не повторив.

— Частково через Венді, — зізнався я, — але не повністю. Мені просто потрібно перепочити. Відновити дихання. А тут мені подобається.

Тато зітхнув.

— Може, й правда. Тобі потрібен відпочинок. Принаймні ти працюватимеш, а не їздитимеш автостопом по Європі, як дочка Дьюї Мішо. Чотирнадцять місяців у хостелах! Чотирнадцять, і ще кінця-краю не видно! О боги! Вона, мабуть, вернеться зі стригучим лишаєм і булкою в пічці!

— Ну... Я спробую уникнути обох цих нещасть. Якщо буду досить обережним.

— Краще уникай ураганів. Кажуть, цієї осені їх буде багато.

— Тату, ти точно не проти?

— А що? Невже ти хочеш, щоб я заперечував? Спробував тебе відговорити? Якщо хочеш, то я можу тебе підтримати. І знаю, що б сказала твоя мати: «Якщо він досить дорослий, що може купувати собі законно випивку, то вирішувати, яким бути його життю, може й поготів».

Я всміхнувся.

— Ага. На неї це схоже.

— Що ж до мене, я не хочу, щоб ти повертався в університет, якщо там ти тільки те й робитимеш, що страждатимеш через ту дівчину і геть з'їдеш у навчанні. Якщо фарбувати атракціони й ремонтувати ятки допоможе тобі викинути її з голови й серця, то це, мабуть, добре. Але що ж

¹ Американська актриса, продюсер і державний діяч (нар. 1937 р.). Грала головну роль у комедійному серіалі «Та дівчина», який ішов на каналі ABC з 1966 до 1971 р.

буде з твоєю стипендією і позикою на навчання, якщо повернутися ти хочеш восени сімдесят четвертого?

— З цим проблем не буде. У мене середній бал три і два — це доволі переконливо.

— Та дівчина... — тоном безмежного презирства промовив батько, і ми змінили тему.

* * *

Тато не помилявся — я все ще був засмучений і пригнічений через те, як усе вийшло з Венді, — але вже почав непростий шлях (*мандрівку*, як кажуть нині в групах самодопомоги) від заперечення до прийняття. До справжнього душевного спокою було ще як до неба пішки, проте я більше не вважав (як тоді, у ті довгі болісні дні та ночі в червні), що душевного спокою мені вже не бачити ніколи.

Рішення лишитися в «Джойленді» було пов'язане з іншими речами, з якими я не міг навіть почати розбиратися, бо вони були абияк звалені в неохайну купу й перев'язані грубою мотузкою інтуїції. Серед них була Голлі Стенсфілд. Також був Бредлі Істербрук, який ще на початку літа казав: «Ми продаємо веселощі». Ще були звуки нічого океану і тихий спів сильного прибережного вітру в каркасі «Колеса Кароліни». І прохолодні тунелі під парком теж там були. І говірка — таємна мова, яку більшість зелених забудуть ще до різдвяних канікул. Але я не хотів її забувати, надто цікавою і багатою вона була. Я відчував, що «Джойленд» має для мене ще кілька сюрпризів. Не знав, яких саме, просто думав, що отримаю... ще щось.

Та основна причина (дивно: я й так і сяк крутив свої спогади з того періоду, щоб пересвідчитися, що вони справжні, і начебто такими вони й були) крилася в тому,

що наш Фома Невіруючий побачив примару Лінди Ґрей. І це змінило його, потроху, але суттєво. Хоча навряд чи Том хотів змінюватися (по-моєму, він був цілком собою задоволений). А от я хотів.

А ще мені хотілося її побачити.

* * *

Протягом другої половини серпня дехто зі старожилів (Батя Аллен перший і Дотті Лассен друга) часто казали мені: «Молися, щоб у День праці пішов дощ». Дощу не було, і вже в другій половині суботнього дня я зрозумів, що вони мали на увазі. Ховрашки зчинили масове повернення, то було їхнє останнє перед закриттям сезону тріумфальне нашествя, і «Джойленд» був нахняблений — яблуку ніде впасти. Погіршувало ситуацію те, що половина сезонних працівників на той час уже роз'їхалися по своїх університетах. Тож ті, що залишилися, мусили бігати з висолопленими язиками, як собаки.

Та дехто з нас працював не лише як собака, а собакою. Одним собакою зокрема. Більшу частину того святкового вікенду я бачив крізь сітчасті очі веселого песика Гові. У неділю я з десяток разів влезив у той клятий кудлатий костюм. Після передостаннього виступу я вже був подолав три чверті Бульвару під Джойленд-авеню, коли світ поплив перед очима у відтінках сірого. «Відтінках Лінди Ґрей¹», — пам'ятаю, ще подумав тоді я.

Я саме вів маленький електрокар, опустивши шкіру до пояса, щоб відчувати шкірою спітнілих грудей повітря від кондиціонерів, а коли зрозумів, що свідомість мене полишає, мав достатньо кебети, щоб під'їхати до стіни й зня-

¹ Гра слів: сірий (gray) і прізвище Ґрей (Gray).

ти ногу з гумової кнопки, що слугувала педаллю газу. Так сталося, що на лежбищі відпочивав Товстун Воллі Шмідт, який керував точкою «Вгадай свою вагу». Побачивши, як криво я припаркувався і обвис на кермі кара, він витяг з холодильника графин з холодною водою, перевальцем підбіг до мене і пухкою рукою взяв за підборіддя.

— Гей, зелений. У тебе є ще один костюм чи це в тебе єдиний підходящий?

— Є шеодин, — прошамкав я, наче п'яний. — У косямерній. Розміру іксель.

— О, це добре, — сказав він і вилив воду з графина мені на голову. Мої крики подиву відбилися від стін Бульвару і змусили кількох людей зірватися на ноги та побігти.

— Товстуне Воллі, якого хріна?!

Він розплився в усмішці.

— Зразу до тями приходиш, скажи? Ще б пак. Вихідні Дня праці, зелений. Це означає — ти працюєш. І на роботі не спиш. Скажи спасибі своїй щасливій зірці, що надворі не сто десять градусів¹.

Якби надворі справді було сто десять градусів, я б зараз цієї історії не розказував, бо помер би від перегріву мозку ще посеред танцю песика Гові на казковій сцені Вилляй-Крути. Але сам День праці видався хмарним, віяв приємний морський бриз. Тому я більш-менш нормально почувався.

Близько четвертої години того понеділка, коли я залазив у запасну шкуру перед останнім виступом того літа, у костюмерну зайшов Том Кеннеді. Кудись поділись його собакепка і брудні кросівки. На ньому були відпрасовані слакси («Де ж ти їх тримав?» — подумав я), охайно

¹ 43 °С.

заправлена в штани сорочка Ліги плюща і шкіряні мокасини. Рожевощокий сучий син навіть примудрився підстригтися. Він мав вигляд стовідсоткового перспективного студента університету, чию увагу вже привернув світ бізнесу. Нізащо ви б не здогадалися, що лише два дні тому він у брудних «лівайсах» показував щонайменше два дюйми западинки між сідницями, коли залазив під «Зміюку» з відром мастила і на чім світ стоїть кляв Батьо Аллена, нашого безстрашного керівника команди, щоразу, коли вдарявся головою об каркас.

— Ти вже їдеш? — спитав я.

— Так, брателло. Завтра о восьмій ранку в мене поїзд до Філадельфії. Побуду тиждень удома, потім назад у м'ясорубку.

— Молодець.

— Ерін має закінчити деякі справи, та ввечері ми зустрічаємося у Вілмінгтоні. Я замовив нам номер у готельчику на ніч.

Почувши це, я відчув, як у душі ворушиться хробак заздрощів.

— Хороше діло.

— Вона справжня.

— Я знаю.

— Ти теж, Дев. Будемо на зв'язку. Люди таке постійно кажуть, просто так, але я серйозно. Ми будемо спілкуватися. — І він простягнув руку.

Я взяв її й потиснув.

— Точно будемо. Ти молодець, Том. А Ерін взагалі супер-пупер. Піклуйся про неї.

— Обов'язково. — Він широко всміхнувся. — У весняному семестрі вона переводиться в Ратгерський. Я вже навчив її співати командний гімн «Червоних лицарів».

Ну знаєш, цю: «Потоком угору, загоне червоний, загоне червоний, потоком угору...»

— Дуже складні слова, — сказав я.

Він погрозив мені пальцем.

— Сарказм, хлопчику мій, тебе до добра не доведе. Хіба що ти націлився отримати роботу писаки в журналі «Сказ».

— А можна скоротити прощання і звести сльози до мінімуму? — гукнула Дотті Лассен. — Джонсі, у тебе, між іншим, виступ.

Том повернувся до неї і розпростер обійми.

— Дотті, як же я вас люблю! Як мені вас *бракуватиме!*

Щоб продемонструвати, як їй дошкуляють його слова, вона ляснула себе по сідницях і відвернулася до костюма, який треба було зашити.

Том простягнув мені шмат паперу.

— Моя домашня адреса, адреса універу, номери телефонів. Я розраховую на те, що ти ними скористаєшся.

— Неодмінно.

— Ти серйозно збираєшся відмовитися від цілого року, який міг би провести, цмулячи пиво й гуляючи з бабами, аби обшкрібати фарбу тут, у «Джойленді»?

— Угу.

— Ти збожеволів?

Я замислився над цим питанням.

— Можливо. Трішки. Але потроху одужую.

Я був пітний, а Томів одяг сяяв чистотою, але він однаково на мить притис мене до себе. Потім розвернувся і пішов до дверей, зупинившись біля Дотті, щоб цьомнути її у зморшкувату щоку. Висварити його вона не могла, бо саме тримала в роті купу шпильок, але кишнула помахом руки.

Уже біля дверей він розвернувся до мене.

— Дев, хочеш поради? Тримайся подалі від... — Замість слів він смикнув головою, і я чудово зрозумів, що він має на увазі: «Дім жаху». Том пішов, мабуть, думаючи про те, як з'їздить додому, і про Ерін, про машину, яку сподівався купити, і про Ерін, про наступний навчальний рік і про Ерін. «Потоком угору, загоне червоний, загоне червоний, потоком угору». Уже у весняному семестрі вони виспівуватимуть це разом. Чорт, та вони зможуть виспівувати це щочас, якщо захочуть. У Вілмінгтоні. У ліжку. Разом.

* * *

Табельного годинника в парку не було, за початком і закінченням робочого дня стежили керівники команд. Того першого понеділка вересня після мого останнього виступу в ролі Гові Батя Аллен сказав, щоб я приніс йому свою табельну картку.

— Мені ще годину працювати, — запротестував я.

— Не, там тебе біля воріт дехто жде, щоб додому провести. — І я зрозумів, ким міг бути той «дехто». Не вірилося, що в зморщеній родзинці серця Баті Аллена ще залишилося для когось місце, але так і було, і того літа воно неподільно належало міс Ерін Кук. — На завтра розклад знаєш?

— З пів на восьму до шостої, — сказав я. І без шкіри. Яке щастя.

— Я ганятиму тебе перші кілька тижнів, а потім поїду в сонячну Флориду. Після цього ти будеш у розпорядженні Лейна Гарді. І, напевно, Фредді Діна, якщо він взагалі помітить, що ти лишився.

— Зрозумів.

— Добре. Я підпишу твій табель, і все, десять сорок два. — Що говіркою означало те саме, що й на радіохвилях, які були такі популярні в той час: «кінець передачі». — А ще, Джонсі. Скажи тій дівчинці, хай час від часу присилає мені листівки. Я скучатиму за нею.

Він був не один такий.

* * *

Ерін також почала перехід від джойлендівського до реального життя. Десь поділися вилянялі джинси й футболка з зухвало підкоченими на плече рукавами, так само, як і зелена суконька голівудської кралечки та капелюх із Шервудського лісу. Дівчина, що стояла в криваво-червоному потоці неонового світла за воротами, була вдягнена в шовкову блузку-безрукавку, заправлену в спідницю-трапецію з поясом, волосся зібране на потилиці — вона мала казковий вигляд.

— Проведи мене по пляжу, — попрохала вона. — У мене є час, щоб встигнути на автобус до Вілмінгтона. Я там зустрічаюся з Томом.

— Він мені казав. Але нащо тобі автобус? Я тебе відвезу.

— Що, правда?

— Звісно.

Ми пішли по дрібному білому піску. У небі зійшла половинка місяця, і водою пролягла срібляста доріжка. На півдорозі до Гевенз-Бей (це сталося недалеко від великого зеленого будинку в вікторіанському стилі, який тієї осені відіграє в моєму житті таку велику роль) вона взяла мене за руку, і так ми пішли далі. Майже не розмовляли, аж поки не дісталися сходинок, які вели нагору, до паркувального майданчика на узбережжі. Там Ерін повернулася до мене обличчям.

— Ти забудеш її. — Вона дивилася мені в очі. Того вечора на ній зовсім не було косметики, та її обличчя цього й не потребувало. За косметику їй правило місячне сяйво.

— Так, — відказав я, знаючи, що то правда, і в глибині душі шкодуючи. Відпускати й забувати нелегко. Навіть коли тримаєшся за щось болісно-шпичасте. *Особливо* коли за таке тримаєшся.

— І поки що тут для тебе найкраще місце. Я це відчуваю.

— А Том теж так вважає?

— Ні, але він ніколи не ставився до «Джойленду» так, як ти... і так, як я цього літа. А після того, що сталося того дня в кімнаті страху... після того, що він побачив...

— А ви між собою це обговорювали?

— Я намагалася. Але потім облишила. Це не вписується в його філософію того, які закони діють у світі, тому він старається забути про все. Але я думаю, він переживає за тебе.

— А ти переживаєш?

— Про тебе й примару Лінди Грей — ні. Про тебе й примару тієї Венді — трішки так.

Я розплився в усмішці.

— Мій батько більше не називає її на ім'я. Називає її просто «та дівчина». Ерін, коли повернешся в університет, можеш зробити для мене дещо? Якщо в тебе, звісно, буде час.

— Авжеж. Що саме?

І я розповів.

* * *

Вона попросила висадити її на автовокзалі Вілмінгтона замість везти до готельчику, де Том забронював номер. Сказала, що краще візьме таксі. Я хотів був заперечити, що то марнування грошей, та потім передумав. Вигляд

у неї був схвильований, трохи збентежений, і я подумав, що це якось пов'язано з бажанням вибратися з моєї машини, а через дві хвилини скинути одяг і стрибнути в ліжку до Тома Кеннеді.

Коли я припаркувався перед стоянкою таксі, вона взяла моє обличчя в долоні й поцілувала в губи. То був довгий і дуже значущий поцілунок.

— Якби не було Тома, я б сама змусила тебе забути ту дурну дівку.

— Але він є.

— Так. Він є. Не зникай, Деве.

— Пам'ятай, про що я тебе просив. Якщо, звісно, буде можливість.

— Я пам'ятатиму. Ти класний хлопець.

Не знаю, чому, але від цих слів я мало не розплакався. Та натомість усміхнувся.

— А ще з мене був незлецький Гові, визнай це.

— Це точно. Девін Джонс — рятівник маленьких дівчаток.

Я чомусь подумав, що Ерін знову мене поцілує, але цього не сталося. Вона вийшла з машини й побігла через вулицю до таксі. Спідницю розвіював вітер. Я дочекався, щоб вона сіла на заднє сидіння жовтої машини і водій рушив з місця. І тільки тоді поїхав сам, назад до Гевенз-Біч, і місіс Шопло, і осені в «Джойленді» — найкращої та найгіршої в моєму житті.

* * *

Чи сиділи Енні та Майк Рос того вівторка після Дня праці у кінці дерев'яної доріжки перед зеленим вікторіанським будинком, коли я крокував по пляжу в бік парку? Пригадую теплі круасани — я жував їх на ходу, — і чайки

кружляли, але щодо цих я не певен. Вони стали такою важливою частиною ландшафту, прикметною його частиною, що я не можу сказати точно, коли по-справжньому помітив їхню присутність. Ніщо так не псує пам'ять, як постійні повтори.

Через десять років після тих подій, про які я вам розповідаю, я працював (за свої гріхи, мабуть) штатним письменником у журналі «Клівленд». Чернетки своєї писанини я робив здебільшого на жовтому розлінованому папері у кав'ярні на Вест-Серд-стрит, біля стадіону «Лейкфрант», який у ті часи був улюбленим місцем індіанців. Щодня о десятій у кав'ярню заходила молода жінка, замовляла чотири чи п'ять порцій кави та несла їх у сусідній офіс агенції нерухомості. Коли я побачив її вперше, я вам теж не скажу. Знаю тільки, що одного дня я її справді побачив і зрозумів, що вже біля виходу вона часом кидає на мене погляди скося. Настав день, коли я теж на неї подивився, а коли вона всміхнулася, відповів усмішкою. Через вісім місяців ми побралися.

З Енні та Майком теж було так. Одного дня вони проявилися в моєму світі, стали реальною його частиною. Я завжди махав рукою, хлопчик у візку махав у відповідь, і собака сидів та дивився на мене з нашорошеними вухами, а вітер ворухив йому шерсть. Жінка була білява і вродлива — високі вилиці, широко посаджені блакитні очі, повні губи, з тих, які завжди здаються трохи припухлими. На голові у хлопчика в інвалідному візку була бейсболка «Вайт сокс», завелика, бо затуляла йому вуха. На вигляд він здавався дуже хворим. А от усмішка в нього, навпаки, була доволі здоровою. Завжди, коли я йшов на роботу чи з роботи, він дарував її мені, таку осяйну. Раз чи два навіть показав мені знак «мир», і я відповів йому тим самим.

Я став для нього частиною ландшафту, так само, як і він для мене. Думаю, навіть Майло, джек-рассел-тер'єр, став вважати мене неодмінною складовою краєвиду. Тільки мама трималася осторонь. Часто, коли я проходив повз них, вона навіть очей не підводила від книжки, яку читала. А коли й підводила, то не махала рукою і знаків «мир» не показувала.

* * *

У «Джойленді» мені було чим зайнятися. Нехай ця робота й не була такою різноманітною та цікавою, як улітку, та принаймні не ставалося авралів і працювалося менш виснажливо. Я навіть мав шанс показати репризу в переможній ролі Гові і заспівати кілька куплетів пісеньки «З днем народження» у селі Виляй-Крути, бо перші три тижні вересня «Джойленд» ще був відкритий для відвідувачів. Проте наплив суттєво зменшився, і жодного нахнябленого атракціону в мене не було. Навіть на «Колесі Кароліни», котре за популярністю в нас поступалося лише каруселі.

— На півночі, у Новій Англії, більшість парків не закривається до Геловіну, — одного дня сказав мені Фред Дін. Ми сиділи на лавці й поглинали поживний та багатий на вітаміни обід з чилі-бургерів і шкварок. — На півдні, у Флориді, вони відкриті цілий рік. А ми ніби в сірій зоні. Ще в шістдесяті містер Істербрук спробував продовжити сезон восени, витратив чималенько на велику рекламу, але нічого особливого не вийшло. На той час, коли ночі стають морозними, народ надає перевагу сільським ярмаркам. А ще багато наших ветеранів зимувати їдуть на південь чи на захід. — Він окинув поглядом порожню широчезну Дорогу Гінчаків і зітхнув. — О цій порі року тут стає трохи самотньо.

— А мені подобається, — сказав я цілком серйозно.

Для мене то був рік осягнення самотності. Часом я ходив у кіно в Ламбертоні чи Міртл-Біч з місіс Шопло та Тіною Екерлі, бібліотекаркою з очима, які за товстими скельцями окулярів вражали своєю курячою витрішкуватістю. Але більшість вечорів минали у моїй кімнаті. Я перечитував «Володаря перснів» і писав листи Ерін, Тому і татові. А ще я написав чимало віршів, про які мені тепер навіть згадувати соромно. Слава Богу, що я їх спалив. До своєї невеличкої колекції я додав новий і втішно похмурий запис — «Темний бік Місяця». У Приповідях сказано: «Як вертається пес до своєї блювотини, так глупоту свою повторяє глупак». Тієї осені я повертався до «Темного боку» знову і знову і давав спокій «Флойд» тільки для того, щоб зрідка послухати, як Джим Моррісон співає «Це кінець, прекрасний друже». Такий от важкий випадок хвороби двадцятиоднорічних, знаю, знаю.

Принаймні вдень я мав достатньо роботи в «Джойленді». Перші кілька тижнів, поки парк ще частково працював, ми присвятили осінньому прибиранню. Фред Дін поставив мене керувати групою газуні, і на той час, коли на ворота парку повісили табличку «ЗАЧИНЕНО НА ЗИМУ», ми почистили граблями і підстригли кожен газон, підготували до зими кожную клумбу та вишарували всі будки і ятки. Збили на задньому дворі сарай із профнастилу і поставили туди на зиму продуктові візки (що їх говіркою називали хавковозиками), кожен візок для попкорну, сніжків-ріжків і цуциколиків дбайливо вкривши шматком зеленого брезенту.

Коли газуні вирушили на північ збирати яблука, я, Лейн Гарді та Едді Паркс (малоприємний старожил, який протягом сезону керував «Домом жаху» та командою «До-

берман») розпочали процес підготовки до зими. Ми осушили фонтан на перехресті Джойленд-авеню і Дороги Гінчаків і вже перейшли до «Плюсь-Хрясь капітана Немо» (значно масштабнішої роботи), коли до нас підійшов Бредлі Істербрук, одягнений у чорний костюм для поїздки.

— Сьогодні ввечері я від'їжджаю в Сарасоту, — повідомив він нам. — Бренда Раферті традиційно зі мною. — Він усміхнувся, показуючи свої кінські зуби. — Оце обходжу парк і висловлюю подяку. Тим, хто залишився.

— Гарної вам зими, містере Істербрук, — побажав йому Лейн.

Едді пробуркотів щось доволі схоже на «вдарити й погризти», але, мабуть, то було «вдалої поїздки».

— Спасибі за все, — сказав я.

Він потис нам усім трьом руки. Останнім був я.

— Джонсі, я дуже надіюся побачити тебе наступного року. Я думаю, ви, юначе, маєте в душі щось таке, що робить із вас справжнього карні.

Але наступного року він мене не побачив, та й ніхто не побачив його. Містер Істербрук помер на Новий рік, у своїй квартирі в кондомініумі на бульварі Джона Рінглінга, менш ніж за півмилі від того місця, де стає на зимівлю знаменитий цирк¹.

— Дурний старий перець, — висловився Едді, проводжаючи Істербрука поглядом до машини, де на нього чекала Бренда, щоб допомогти сісти.

Лейн подивився на нього довгим і пильним поглядом, а тоді сказав:

— Едді, стули пельку.

І Едді послухався. Мудро вчинив, напевно.

¹ Цирк-шапіто братів Джона і Чарльза Рінглінгів у Сарасоті (штат Флорида).

Якось уранці, коли я йшов пляжем у «Джойленд» із круасанами, джек-рассел-тер'єр нарешті підбіг до мене, щоб обнюхати.

— Майло, вернися! — гукнула жінка.

Майло розвернувся, глянув на неї, а тоді знову звернув погляд своїх блискучих чорних очей до мене. Піддавшись імпульсу, я відірвав шматочок від випічки, присів і простягнув йому. Майло налетів, як ураган.

— Не годуйте його! — суворо закричала жінка.

— Ай, мам, та ну, — сказав хлопчик.

Почувши її тон, Майло не став брати круасан... але сів переді мною, піднявши догори передні лапи. Я все-таки дав йому шматочок.

— Я більше його не годуватиму, — сказав я. — Просто не хотів, щоб хороший трюк пропав даремно.

Жінка пирхнула і знову вткнулася носом у книжку — товсту й серйозну на вигляд.

— Ми його весь час підготовуємо! — крикнув мені хлопчик. — Він не товстіє, бо багато бігає!

— Майк-О, а що ми знаємо про розмови з незнайомцями? — спитала мама, не відриваючи погляду від книги.

— Ми його щодня бачимо, отже, він не незнайомець, — резюмував хлопчик. Доволі розсудливо, принаймні як на мій погляд.

— Я Девін Джонс, — назвався я. — Живу трохи далі звідси. Працюю в «Джойленді».

— Тоді вам краще не спізнюватись. — Очей вона не підвела.

Хлопчик подивився на мене і знизав плечима («Що тут поробиш», — промовляло те знизування). Він був блідий і згорблений, мов старигань, але той порух плечима і по-

гляд видавали в ньому здорове почуття гумору. Я так само стенив плечима і пішов далі. Наступного ранку я постарався доїсти круасани до того, як підійшов до великого зеленого вікторіанського будинку, щоб не спокушати Майло. Але помахав. Хлопчик, Майк, помахав у відповідь. Жінка сиділа на звичному місці під зеленою парасолею, і книжки перед нею не було, проте (за звичкою) мені не помахала. Її миле личко здавалося непривітним. «Тобі тут ловити нема чого, — наче промовляло воно. — Іди собі у свій парк дешевих розваг, а нам дай спокій».

Так я і вчинив. Але в наступні дні махати не перестав, і малий завжди мені відповідав. Вранці та ввечері малий махав у відповідь.

* * *

У той понеділок, коли Гері «Батя» Аллен поїхав у Флориду (а точніше на Олстонський зірковий ярмарок у Джексонвілі, де його чекала робота начальника будки), я, прийшовши у «Джойленд», застав Едді Паркса, найменш улюбленого старожила, перед «Домом жаху». Він сидів на ящику з-під яблук. Курити в парку було *verboten*¹, але містер Істербрук поїхав, а Фредді Діна ніде не було видно, тому Едді відчув, що на правило можна й начхати. Кутив він у рукавичках, що могло б викликати подив, якби він узагалі коли-небудь їх знімав, але я такого за ним не помічав.

— Ось ти де, малий. На п'ять хвилин спізнився. — Усі називали мене або Дев, або Джонсі, але для Едді я був просто «малий», без варіантів і назавжди.

— Я не запізнився, зараз сьома тридцять. — Я постукав по циферблату годинника.

¹ Заборонено (нім.).

— Виходить, відстає твій годинник. Чому ти не їдиш з міста на машині, як усі? Це ж п'ять хвилин — і тут.

— Мені подобається пляж.

— Мені похрін на те, що тобі подобається, малий. Приходь вчасно. Це тобі не лекції в університеті, куди можна приходити і йти, коли заманеться. Це *робота*. І тепер, коли Шеф Бігль поїхав, ти працюватимеш так, наче це *робота*.

Я міг би заперечити, бо Батя сказав, що за моїм розкладом, коли він, Батя, поїде, стежитиме Лейн Гарді. Але вирішив припнути язика. Ситуація була й без того досить поганою, щоб її ще й погіршувати. Що ж до відповіді на запитання, чому я не подобався Едді, то вона була очевидною. Едді всім надавав рівні можливості — йому не подобався ніхто. Якби з Едді стало зовсім нестерпно, я би пішов до Лейна, але то на крайній випадок. Тато навчав мене (переважно на власному прикладі), що керувати своїм життям для чоловіка означає керувати своїми проблемами.

— Що у вас для мене є, містере Паркс?

— Повно всього. Для початку візьми в сараї з інструментами відро воску «Тертл». І не затримуйся там, щоб почесати язиками зі своїми друзями. Тоді підеш у Жах і натреш воском усі вагончики. — Тільки, звісно, він промовив «вааагончики». — Ти ж знаєш, що ми їх раз на сезон натираємо, га?

— Насправді не знаю.

— Господи, як малі діти, їй-бо. — Він загасив недопалок цигарки ногою, потім попідняв ящик з-під яблук рівно настільки, щоб закинути його вглиб. Так, неначе від цього недопалок перестане існувати. — І гляди, щоб постарався мені, малий, бо знов пошлю те саме робити. Втямив?

— Втямив.

— Молодець. — Він вставив собі у дзьоб наступну цигарку і покопирсався у кишенях штанів, шукаючи запальничку. З огляду на рукавички, довелося потрудитися. Врешті-решт його пошуки мали успіх, він прикурив і завмер. — Чого дивишся?

— Нічого.

— Тоді бігом марш. І світло там увімкни, щоб видно було, якого дідька ти робиш. Знаєш же, де вимикачі?

Я не знав, але подумав, що знайду їх без його допомоги.

— Так.

Едді подивився на мене кисло.

— Це ж треба, який розумник. — «Розуууумник».

* * *

Металеву коробку з написом СВТЛ я знайшов на стіні між «Музеєм воскових фігур» і «Кімнатою діжки та моста». Відчинивши її, ребром долоні повмикав усі вимикачі. З повним освітленням «Дім жаху» мав би втратити всю свою дешево-зловісну атмосферу містики, але чомусь цього не сталося. У кутках досі громадилися тіні, а з-за тонких дерев'яних стін атракціону чулося завивання вітру (доволі сильного того ранку) і стукала десь напіводірвана дошка. Я подумки відзначив, що її слід знайти й прибити.

В одній руці в мене теліпався дротяний кошик. У ньому лежали чисті ганчірки й стояла велетенська економбанка воску «Тертл». Усе це я проніс через «Похилу кімнату» (тепер перехняблена на правий бік підлога застигла в такому положенні) в галерею. Подивився на автомати для скіболу і згадав несхвальний відгук Ерін: «Невже вони не знають, що це повна обдирайлівка?» Від цього спогаду я усміхнувся, та серце однаково сильно калатало. Бо я знав, що зроблю, коли закінчу виконувати завдання.

Вагончики (загалом їх було двадцять) стояли в ряд у місці висаджування пасажирів. Тунель, що вів у нутрощі «Дому жаху», освітлювали не стробоскопічні блимавки, а дві яскраві білі лампочки. У такому світлі він видавався значно прозаїчнішим.

Я був упевнений, що за все літо Едді навіть вологою ганчіркою тих вагончиків не протирав, а це означало, що треба почати з миття. Що, у свою чергу, означало, що треба принести з сараю-підсобки мильний порошок і наносити декілька відер води з-під найближчого робочого крана. Поки я помив і сполоснув усі двадцять вагончиків, настав час перерви, але я вирішив працювати замість іти на заднє подвір'я чи на лежбище, щоб випити кави. І там, і там я міг здибати Едді, а я вже достатньо наслухався його бурчливої дурні як на один ранок. Тому я перейшов до полірування: накладав віск «Тертл» товстим шаром і розмазував, переходив од вагончика до вагончика, надавав їм блиску під електричним світлом, аж поки вони всі до одного не засяяли, як новенькі. Хоча навряд чи це помітить наступний натовп шукачів гострих відчуттів, коли збереться тут перед своєю дев'ятихвилинною поїздкою. На той час, коли я закінчив, з рукавичками можна було попрощатися. Потрібно було купувати нову пару в міському господарчому магазині, а хороші коштували недешево. Мене розважила думка: що сказав би Едді, якби я виставив йому рахунок.

Кошик із брудними ганчірками й воском «Тертл» (банка вже майже спорожніла) я залишив біля виходу з галереї. Було десять хвилин по дванадцятій, але на той час мій голод був пов'язаний не з їжею. Я потягнувся, щоб розігнати біль у м'язах рук і ніг, та пішов туди, звідки вирушав потяг. Зупинився, щоб помилуватися вагончи-

ками, які м'яко виблискували у світлі лампочок, а тоді повільно пішов уздовж колії углиб «Дому жаху».

Проходячи під Верескучим черепом, я мусив нагнути голову, хоч тепер він був підтягнутий догори й там зафіксований. За ним починалася темниця, де таланти з команди «Доберман» під проводом Едді Паркса старалися (здебільшого успішно) своїми стогами й виттям налякати до смерті дітлахів різного віку. Тут я зміг знову випростатися, бо стеля в цьому приміщенні була висока. Кроки відлунювали від дерев'яної підлоги, пофарбованої під камінь. Я чув своє дихання — шорстке й сухе. Мені було страшно, розумієте? Том радив мені триматися подалі від цього місця, але Том був мені не указ, так само, як Едді Паркс. У мене були «Дорз», був «Пінк Флойд», але мені потрібно було більше. Мені потрібна була Лінда Грей.

Між темницею та кімнатою тортур рейка опускалася й описувала подвійний S-подібний вигин. Там вагончики набирали швидкість і добряче струшували відвідувачів, підкидаючи їх у різні боки. «Дім жаху» був темним атракціоном, та під час роботи єдиною темною частиною шляху був цей відрізок. Напевно, саме тут убивця дівчини перетяв їй горло й викинув тіло. Як швидко він діяв і якими точними та вивіреними були його рухи! За останнім поворотом пасажирів поїзда засліплювало розмаїття різнобарвних спалахів стробоскопічних ламп. І хоча з Тома слова було не витягти, я був цілковито певен, що саме тут він і бачив те, що бачив.

Я повільно йшов уздовж подвійного S-подібного вигину і думав, що Едді не погребує пожартувати наді мною і вимкнути робоче світло, якщо почує мої кроки. Залишити мене тут, щоб я навромацки пробирався місцем убивства під акомпанемент вітру і стукіт дошки надворі.

І якщо припустити... лише припустити... що дівчина простягне в темряві руку і торкнеться моєї, так, як це зробила Ерін того прощального вечора на пляжі?

Але світло горіло. Біля рейки не проявилось жодної скривавленої сорочки й рукавичок, які б примарно світилися. А коли я підійшов до того місця, де, на моє переконання, все і сталося, перед самим входом у кімнату тортур, там не стояла дівчина-примара і не простягала до мене рук.

Та все-таки щось там було. Я тоді це точно знав і знаю досі. Повітря було холоднішим. Не настільки холодним, щоб я бачив, як з рота пара іде, проте так, безумовно, холоднішим. На руках, ногах і в паху в мене виступили сироти, а волосся на потилиці стало сторч.

— Покажися, — прошепотів я, почуваячись дурним і переляканим. Бажаючи, щоб це сталося, і сподіваючись на протилежне.

І почувся звук. Довге, повільне зітхання. Не людське, анітрохи. Воно прозвучало так, наче хтось відкрутив невидимий паровий клапан. А тоді все стихло. Більше жодних зітхань. Принаймні того дня.

* * *

— Щось ти довго, — завважив Едді, коли за чверть перша я нарешті з'явився. Він сидів на тому самому ящику з-під яблук, в одній руці тримаючи залишок сендвіча з беконом, латуком і томатами, а в іншій — пінополістироловий кухлик із кавою. Я був брудний від шиї до ніг. А Едді сидів свіжий, як маргаритка.

— Вагончики були дуже брудні. Мені довелося їх помити перед тим, як накладати віск.

Едді відхаркнув і сплюнув, вигнувши шию.

— Якщо хочеш медаль, у мене закінчилися. Іди знайди Гарді. Він сказав, слід спускати воду зі зрошувальної системи. Такому ледарю, як ти, там є що робити аж до кінця дня. А як упораєшся раніше, приходь до мене, я тобі ще щось підшукаю. У мене цілий список, повір.

— Добре. — На radoщах я пішов мало не підстрибом.

— Малий!

Я неохоче розвернувся.

— Бачив її там?

— Га?

Едді неприємно посміхнувся.

— Не гакай мені. Я знаю, що ти там робив. Не ти перший, не ти останній. Ти її бачив?

— А ви коли-небудь її бачили?

— Не. — Він дивився на мене: маленькі хитрі оченята-буравчики визирали з двох щілин на вузькому засмаглому обличчі. Скільки йому було років? Тридцять? Шістдесят? Годі було визначити, так само, як і те, чи каже він правду. Та мені було однаково. Я просто хотів пошвидше від нього втекти. У його товаристві було якось моторошно.

Едді підняв руки в рукавичках.

— На тому, хто це зробив, були такі рукавички. Ти знав?

Я кивнув.

— І зайва сорочка.

— Точно. — Його посмішка стала ще ширшою. — Щоб вийти чистим, без крові. Але ж спрацювало, скажи? Його так і не зловили. А тепер іди звідси.

* * *

Коли я підійшов до колеса, зустріла мене там лише Лейнова тінь. Чоловік, якому вона належала, був високо, на середині колеса — лазив по каркасу. Він перевіряв кожне

сталеве з'єднання перед тим, як стати на нього ногою й перенести вагу. На одному боці в нього висів шкіряний футляр з інструментами, і час від час він витягав звідти торцевий ключ. Темний атракціон у «Джойленді» був лише один, зате високих було чи не з десятків, у тому числі «Колесо Кароліни», «Змійка», «Громоваця» і «Скажена трясучка». Упродовж сезону їх щодня перед Першими воротами перевіряла команда техобслуговування з трьох чоловіків, і, безумовно, у «Джойленд» навідувався (з попередженнями і без них) інспектор штату Північна Кароліна з питань парків розваг, але Лейн казав, що своїх атракціонів не перевіряють лише ледачі й безвідповідальні атракціоністи. Це змусило мене замислитись над питанням: а коли Едді Паркс востаннє їздив у своїх вааагончиках і перевіряв штааанги на предмет безпеки?

Подивившись униз, Лейн побачив мене і закричав:

— Той бридкий сучий син хоч поїсти тебе відпускав?

— Я всю перерву працював! — гукнув я у відповідь. — Забув про час. — Але тепер я справді був голодний, як вовк.

— У мене в будці є салат з тунця й макаронів, якщо хочеш. Я вчора забагато його наробив.

Я зайшов у маленьку кабінку з пультом керування, знайшов чималий пластиковий контейнер «Таппервер» і зняв з нього кришку. На той час, коли Лейн спустився на землю, тунець і макарони вже перекочували до мене в шлунок, і я трамбував їх печивом «Фіг Ньютонз» (його теж трохи лишалося).

— Дякую, Лейн. Було смачно.

— Ага, з мене вийде комусь хороша дружина. Дай мені кілька коржиків, поки вони ще не всі в тебе у шлунок.

Я простягнув коробку.

— Як атракціон?

— Колесо в порядку, повному і абсолютному. Допоможеш мені попрацювати з двигуном, коли трохи їжу перетравиш?

— Так, звісно.

Він зняв котелок і покрутив його на пальці. Волосся в нього було стягнуте на потилиці в хвостик. Я помітив у чорному кілька проблизків сивизни. На початку літа їх ще не було, цього я був цілком певен.

— Слухай, Джонсі. Едді Паркс — карні-від-карні, але це не змінює того, що він зловбий троль і сучий син. На його погляд, проти тебе працює два чинники — ти молодий і в тебе більше, ніж вісім класів освіти. Коли тобі набридне вигрібати його лайно, дай мені знати, і я скажу, хай від тебе відчепиться.

— Дякую, але поки що не треба, я в порядку.

— Я знаю. Я спостерігав за тим, як ти даєш собі раду. Мушу визнати, я вражений. Але Едді не простий випадок.

— Він хуліган, — підтвердив я.

— Так, але є в цьому і щось хороше: у більшості хуліганів, якщо пошкрябати поверхню, то під нею виявиться гівняний боягуз. І то не дуже глибоко. Так і з ним. У нашому парку є люди, яких він боїться, і так вийшло, що я один із них. Я вже розквашував йому ніс і залюбки зроблю це ще раз. Тобто я хочу сказати: якщо настане день, коли ти захочеш мати трохи більше простору для дихання, я тобі його забезпечу.

— А можна одне запитання про нього?

— Валай.

— Чому він завжди в тих рукавичках?

Лейн розсміявся, начепив котелок на голову і перекособочив його під належним кутом.

— Псоріаз. У нього шкіра на руках від нього облазить, принаймні так він каже. Я вже й не пригадую, коли востаннє я бачив його руки. Він каже, що без рукавичок він їх розчухує до крові.

— Може, через це він такий нестерпний.

— Я думаю, якраз навпаки — нестерпна вдача призводить до проблем зі шкірою. — Він постукав себе пальцем по скроні. — Голова контролює тіло, ось у що я вірю. Ходімо, Джонсі, працювати треба.

* * *

Ми закінчили підготовку колеса до тривалої зимової сплячки й перейшли до зрошувальної системи. Коли всі труби було продутو стиснутим повітрям і стоки поглинули кілька галонів антифризу, сонце вже хилилося до дерев на заході парку і тіні видовжувалися.

— На сьогодні досить, — вирішив Лейн. — Більш ніж досить. Неси свій табель, я підпишу.

Я постукав по годиннику, показуючи йому, що ще тільки чверть на шосту.

Та Лейн з усмішкою похитав головою.

— Я не проти написати на аркуші, що зараз шоста. Ти, малий, сьогодні зробив роботи, яка на дванадцять годин потягне. А то й більше.

— Добре, — кивнув я. — Але не називайте мене малим. Це *він* мене так зве. — Я кивнув у бік «Дому жаху».

— Я запам'ятаю. А тепер неси свій табель і відчалюй.

* * *

У другій половині дня вітер трохи вщух, та коли я пішов пляжем, було ще тепло і вітряно. На цих прогулянках назад у містечко я любив спостерігати, як коливається

на хвилях моя видовжена тінь, але того вечора дивився здебільшого собі під ноги. Мені хотілося лише сендвіч з шинкою та сиром із «Кондитерської Бетті» і пару банок пива з магазину «Севен-ілевен» по сусідству. Я би пішов у свою кімнату, всівся в крісло біля вікна і почитав під їжу трохи Толкіна. Я саме був на середині «Двох веж».

Підвести погляд мене змусив голос хлопчика. Бриз віяв у мій бік, і я чітко розчув його слова.

— Швидше, мамо! Ти майже його з... — Напад кашлю ненадовго перервав його слова. А тоді: — Ти майже його запустила!

Того вечора Майкова мама була не під своєю парасолею, а на пляжі. Вона бігла в мій бік, але мене не бачила, бо озиралася на повітряного змія, котрого тримала над головою. Мотузка тяглася до хлопчика — той сидів у своєму візку в кінці доріжки.

«Не в той бік, матусю», — подумав я.

Вона відпустила змія. Той піднявся на фут чи два, неслухняно потеліпався з боку в бік і зарився в пісок. Вітер підхопив його, і він полетів по піску. Мамі довелося бігти за ним.

— Ще раз! — крикнув Майк. — Того разу... — Кахи-кахи-кахи, гостре і бронхіальне. — Того разу ти майже його запустила!

— Ні, не запустила. — Голос у неї був втомлений і роздратований. — Ця клята штука ненавидить мене. Ходімо в дім, повече...

Майло сидів біля Майкового візка й блискучими очима спостерігав за тим, що відбувалося. Побачивши мене, він зірвався з місця й стрілою помчав під власний гавкіт до мене. Я дивився, як він біжить, і згадував слова Мадам Фортуни того дня, коли я з нею познайомився: «У тебе

в майбутньому — маленька дівчинка і хлопчик. У хлопчика є собака».

— Майло, вернися! — закричала матуся. Її волосся, мабуть, було раніш зав'язане, проте після кількох авіа-експериментів розтріпалося й висіло пасмами. Тильними боками долонь вона втомлено відгорнула його назад.

Майло проігнорував наказ. Переді мною він різко загальмував, здійнявши передніми лапами фонтани піску, і повторив свій фокус із сидінням на задніх лапах. Я розсміявся і попестив його по голівці.

— Це все, що в мене є, друже. Круасанів сьогодні не буде.

Він гавкнув на мене й побіг назад до матусі. Та стояла по кісточки в піску, важко дихала й зиркала на мене з недовірою. Упійманий повітряний змій висів у неї біля ноги.

— Бачите? — спитала вона. — Ось чому я не хочу, щоб ви його годували. Він постійно циганить їжу і кожного, хто дає йому якісь недоїдки, вважає своїм другом.

— Ну, я налаштований доволі дружньо.

— Це добре. Але не годуйте більше нашого собаку. — На ній були бриджі та стара синя футболка з вилинялим написом спереду. Судячи з плям поту на ній, вона вже давненько старалася запустити змія в повітря. Дуже старалася, та й чом би ні? Якби моя дитина була прикута до інвалідного візка, я б, напевно, теж хотів подарувати їй щось таке, що вміє літати.

— Ви з цією штукою не в той бік біжите, — зауважив я. — І взагалі, з нею не треба бігти. Не розумію, чому всі так вважають.

— Не сумніваюся, що ви фахівець, — сказала вона, — але вже пізно, мені треба нагодувати Майка вечерею.

— Мам, хай спробує, — попросив Майк. — Будь ласка?

Вона ще кілька секунд постояла, опустивши голову. Пасма волосся (теж спітнілі), що вибилися з зачіски, зібралися на шії. Зрештою вона зітхнула й передала змія мені. Тепер я міг прочитати напис на футболці: «ЗМАГАННЯ В КЕМП-ПЕРРІ (ЛЕЖАЧИ) 1959». Спереду вигляд змія змусив мене розсміятися. На ньому було зображено лик Ісуса.

— Сімейний жарт, — пояснила вона. — Не питаєте.

— Добре.

— Містере Джойленд, у вас одна спроба, потім я забираю його додому на вечерю. Йому не можна переохолоджуватись. Торік він хворів і досі до кінця не одужав. Він вважає інакше, але це не так.

На пляжі було щонайменше сімдесят п'ять градусів¹, але я вирішив на це не зважати: матуся точно була не в гуморі для подальших суперечок. Натомість я їй нагадав, що мене звати Девін Джонс. Вона здійняла руки й дозволила їм вільно впасти: «Як скажеш, хлопчику».

Я подивився на малого.

— Майку?

— Так?

— Змотай мотузку. Я скажу, коли зупинитися.

Він виконав прохання. Я пішов за мотузкою, а коли порівнявся з тим місцем, де він сидів, подивився на Ісуса.

— Ну що, містере Христос, ви цього разу полетите?

Майк розсміявся. Мама зберігала серйозність, але мені здалося, що її губи смикнулися.

— Він каже, що полетить, — доповів я Майку.

— Це добре, бо... — Кахи. Кахи-кахи-кахи. Мати правду казала — він ще не одужав. Хоч би що то була за хвороба. — Бо досі він лише пісок їв.

¹ 23 °C.

Я підняв змія над головою, але розвернувся обличчям до Гевенз-Бей. І одразу ж відчув, як його потягло вітром. Пластик затріпотів.

— Майку, зараз я його відпущу. Коли побачиш, одразу намотуй мотузку.

— Але він просто...

— Ні, «він просто» не буде. Але ти маєш діяти швидко й обережно. — Я говорив більш твердо, ніж потрібно було, бо хотів, щоб він почувався крутим і здібним, коли змій підніметься в повітря. А він мусив піднятися, якщо вітер не вщухне. Я дуже сподівався, що це станеться, бо розумів: про один-єдиний шанс матуся казала цілком серйозно. — Змій підніметься. Коли він буде у повітрі, починай видавати мотузку. Хай весь час буде туго натягнута, добре? Тобто якщо змій почне опускатися, ти...

— Я натягну мотузку сильніше. Все зрозумів. Господи.

— Добре. Готовий?

— Ага!

Майло сидів між матусею і мною, дивлячись угору на змія.

— Що ж, добре. Три... два... один... пуск.

Малий сидів, згорблений, у своєму візку, і ноги нижче лінії шортів не діяли, але з руками в нього все було в порядку і виконувати накази він умів. Він почав намотувати мотузку, і повітряний змій одразу ж став підійматися. Почав розмотувати — спочатку забагато, від чого змій просів, але миттю виправив помилку, і змій знову піднявся. Майк засміявся.

— Я його відчую! Відчую в руках!

— Ти відчуваєш вітер, — уточнив я. — Так тримати, Майку. Коли він підніметься трохи вище, вітер ним заволодіє. Тоді тобі залишатиметься тільки одне — не відпускати.

Майк розмотував мотузку, і змії поволі здіймався вгору, спочатку над пляжем, потім над океаном, пливучи все вище й вище у пізню блакить того вересневого дня. Я трохи поспостерігав за ним, а потім крадькома глянув на жінку. Вона не здригнулася від мого погляду, бо не помітила його. Всю її увагу було прикуто до сина. Здається, я ще ніколи не бачив на обличчі в людини стільки любові й щастя. Тому що *він* був щасливий. Очі в нього сяяли, кашель припинився.

— Мамо, таке відчуття, наче він живий!

«Бо так і є, — подумав я, згадавши, як мій батько вчив мене запускати змія в міському парку. Мені тоді було стільки років, скільки Майку, але я мав здорові ноги й міг на них стояти. — Поки він угорі, де йому призначено бути, він справді живий».

— Іди, сама відчуєш!

Вона піднялася маленьким схилом пляжу до доріжки і стала біля сина. Дивилася на змія, проте її рука гладила його кучму каштанового волосся.

— Золотко, ти точно хочеш дати мені? Це ж твій змії.

— Так, але ти повинна спробувати. Це щось неймовірне!

Вона взяла катушку, на якій уже значно поменшало мотузки, бо змії піднімався все вище (тепер він здавався лише чорним діамантом на тлі неба, Ісусового лику вже видно не було), і тримала її поперед себе. Спочатку її обличчя виражало настороженість. Та потім вона всмінулася. Коли порив вітру підхопив змія і той майнув спочатку на лівий борт, потім на правий, усмішка стала набагато ширшою.

Мати трохи покерувала змієм, і Майк сказав:

— Дай йому.

— Ні, не треба, — відмовився я.

Але вона простягнула катушку.

— Містере Джонс, ми наполягаємо. Зрештою, це ж ви його запустили.

Тож я взяв мотузку і відчув у грудях знайомий з дитинства приємний трепет. Мотузка натягувалася так, як волосінь, коли на гачок сідає чимала форель, проте у випадку з повітряним змієм позитивним було те, що нікого не вбивали.

— А він високо підніметься? — спитав Майк.

— Не знаю, але, мабуть, сьогодні вже не варто відпускати його вище. Там, нагорі, вітер сильніший, може порвати. А ще вам треба вечеряти.

— Мам, а містеру Джонсу можна повечеряти з нами?

Ця пропозиція її вразила, і не те щоб дуже приємно. Та все ж я бачив, що вона збирається погодитися, бо я запустив змія.

— Не варто, — відмовився я. — Мені дуже приємно, що ви мене запросили, але сьогодні в парку був важкий день. Ми задраюємо люки на зиму, тому я брудний від маківки до ніг.

— Можете помитися в домі, — запропонував Майк. — У нас там із сімдесят ванних кімнат.

— Майкле Рос, це неправда!

— Ну добре, сімдесят п'ять, і в кожній по джакузі. — Він розсміявся. Сміх був дуже приємний, заразливий, принаймні поки не переріс у кашель. І від цього кашлю хлопчик швидко почав ухкати й захлинатися. Та раптом, коли мама вже всерйоз занепокоїлася (трохи пізніше, ніж я), опанував його.

— Іншим разом, — пообіцяв я, передаючи йому катушку з мотузкою. — Мені дуже подобається твій Христовий

змій. І собака непоганий. — Я нахилився й попестив Майло по голові.

— А... добре. Іншим разом. Але довго з цим не зволікайте, бо...

Поспіхом втрутилася мама.

— Містере Джонс, а ви б не могли завтра піти на роботу трохи раніше?

— Думаю, міг би.

— Якщо погода буде хороша, вип'ємо надворі фруктових коктейлів. У мене виходять чудові смузі.

Я в цьому не сумнівався. До того ж, це дозволило б їй уникнути присутності незнайомця в домі.

— Прийдете? — спитав Майк. — Це було б круто.

— Залюбки. Принесу з кондитерської Бетті якоїсь випічки.

— Це не обов'язково! — запротестувала мама.

— Мені буде приємно, мем.

— О! — Жінка наче трохи здивувалася. — Я так досі й не назвалася. Енн Рос. — І вона простягла руку.

— Я б потиснув, місіс Рос, але я правда дуже брудний. — Я показав їй руки. — Змія, мабуть, теж заквецяв.

— Треба було намалювати Ісусу вуса! — розсміявся Майк і знову зайшовся кашлем.

— Майку, мотузка трохи ослабла, — зауважив я. — Намотай трохи. — Поки Майк намотував, я на прощання попестив Майло по голові й пішов собі в бік містечка.

— Містере Джонс! — гукнула Енн.

Я розвернувся. Вона стояла, випроставши спину й піднявши підборіддя. Мокра від поту футболка обліпила тіло й підкреслювала дуже гарної форми груди.

— Я не місіс, а міс Рос. Але, раз уже ми познайомились як слід, може, називатимете мене Енні?

— Запросто. — Я показав на футболку. — Що за змагання? І чому лежачи?

— Бо це стрільба з лежачої позиції, — пояснив Майк.

— Сто років цього не робила. — Різкуватий тон свідчив про те, що тему вона продовжувати не хоче.

Що ж, про мене. Я востаннє помахав Майку, і він відповів тим самим жестом. І заусміхався. Усмішка в малюго була фантастична.

Пройшовши пляжем сорок чи п'ятдесят ярдів, я розвернувся, щоб ще раз на них подивитися. Змій уже спускався, але поки що ним досі правив вітер. Вони дивилися вгору, на нього, — жінка з рукою на синовому плечі.

«Міс, — подумав я. — Міс, не місіс. Цікаво, чи є в тому великому старому вікторіанському будинку з сімдесятьма ванними містер?» Те, що я його ніколи не бачив, не означало, що його нема. Але я мав великі сумніви. Я думав, що вони живуть самі. Удвох.

* * *

Жодного роз'яснення від Енні Рос наступного ранку я так і не отримав, зате багато різного почув від Майка. А ще мене напоїли розкішним фруктовим смузі. Вона сказала, що сама готує йогурт. Усередині були бозна-де роздобуті свіжі полуниці. З «Кондитерської Бетті» я приніс круасани й чорничні мафіни. Майк випічку їсти не став, але допив свій коктейль і попросив ще один. Судячи з того, як відвисла щелепа в його матері, то було щось екстраординарне. Але, напевно, не в поганому розумінні.

— А ти точно подужаєш іще один?

— Ну, може, половинку, — сказав він. — А що таке, мам? Це ж ти завжди кажеш, що свіжий йогурт допомагає роботі кишковика.

— Майк, думаю, обговорювати твій кишковик о сьомій ранку недоречно. — Вона підвелася й кинула на мене погляд, сповнений сумніву.

— Не хвилюйся! — весело заспокоїв її Майк. — Якщо він буде до мене чіплятись, я нацькую на нього Майло.

Його мама враз почервоніла.

— Майкле Еверет Рос!

— Вибач. — Хоча, судячи з вигляду, малий не шкодував. Очі в нього поблискували.

— Не переді мною, а перед містером Джонсом вибачся.

— Згода, згода.

— Містере Джонс, наглянете за ним? Я ненадовго.

— Нагляну, якщо зватимете мене Девін.

— Домовились. — Вона швидко пішла помостом, зупинившись один раз, щоб кинути погляд через плече. Думаю, їй дуже хотілося повернутися, проте зрештою перспектива запхати ще кілька корисних калорій у свою хворобливо худу дитину взяла гору, і вона пішла в дім.

Майк дивився, як вона йде вгору сходами на заднє патіо, і зітхнув.

— Тепер доведеться пити.

— Ну... так. Ти ж сам попросив.

— Тільки тому, що хотів поговорити з вами без її втручання. Тобто я люблю її і все таке, але вона вічно втручається. Наче моя хвороба — це велика ганебна таємниця, яку нам треба зберігати. — Він стенив плечима. — У мене м'язова дистрофія, от і все. Ось чому я у візку. Знаєте, я можу ходити, але скоби й костури дістають.

— Мені шкода. Це фігово, Майку.

— Напевно, так, але я цим хворію, скільки себе пам'ятаю, то яка різниця? Тільки в мене особлива МД. М'язова дистрофія Дюшенна — так вона називається. Більшість

дітей, у яких вона є, загинаються ще підлітками чи ледве доживши до двадцяти.

Ану скажіть мені — як відповідають десятирічному хлопчикові, котрий щойно повідомив вам, що живе в очікуванні смертного вироку?

— Але... — Він настановчо підніс догори вказівний палець. — Пам'ятаєте, вона розказувала, як я хворів торік?

— Майку, ти не мусиш усе це мені розповідати, якщо не хочеш.

— Так, але я хочу. — У його погляді читалася наполегливість. Може, навіть нагальність. — Бо ви хочете це знати. Може, вам навіть потрібно це знати.

Я знову згадав Фортуну. Дві дитини, повідомила вона мені. Дівчинка в червоній кепці та хлопчик із собакою. Вона сказала, що в когось із них є дар бачення, однак не знала, в кого саме. Здається, тепер це знав я.

— Мама каже, я думаю, що перехворів. Хіба схоже, що я перехворів?

— Кашель досі сильний, — нерішучо мовив я. — Але в усьому іншому...

Як закінчити, я не знав. «В усьому іншому твої ноги нагадують дві ні до чого не придатні палиці? В усьому іншому ти маєш такий вигляд, ніби ми з твоєю мамою могли би причепити тобі ззаду до сорочки мотузку і ти злетів би в повітря, мов повітряний змій? В усьому іншому, якби я змушений був робити ставку на те, хто з вас проживе довше — ти чи Майло, то свої гроші я б поставив на собаку?»

— Я звалився з запаленням легенів одразу після Дня подяки. Коли через кілька тижнів у лікарні мені не покращало, лікар сказав мамі, що я, мабуть, помру і що вона має, ну, готуватися до цього.

«Але він казав це так, щоб ти не чув, — подумав я. — У твоїй присутності такої розмови вони не вели».

— Але я вижив. — Майк промовив це з певною гордістю. — Мамі навіть дідусь подзвонив. Здається, вони розмовляли вперше за довгий час. Не знаю, хто йому сказав, що відбувається, але в нього скрізь свої люди. То міг бути хто завгодно.

«Скрізь свої люди» прозвучало трохи параноїдально, але я промовчав. А згодом дізнався, що нічого параноїдального в тому не було. У Майкового діда справді скрізь були свої люди, і всі вони віддавали честь Ісусу, прапору, Національній стрілецькій асоціації, хіба що, може, не в тому порядку.

— Дід сказав, я поборов пневмонію, бо на те була воля Господа. А мама сказала, що він бреше, так само, як тоді, коли він заявив, що моя МДД — це насамперед кара Господня. Вона сказала, що я просто сильний маленький сучий син і Господь тут ні до чого. І повісила слухавку.

Майк міг чути розмову матері на її боці лінії, та вже напевно не на дідовому, і я дуже сумнівався, що мати йому щось розказувала. Але також я не думав, що він вигадує. Я зловив себе на думці, що хочу, щоб Енні затрималася в будинку якнайдовше. То було щось принципово інше, ніж слухати Мадам Фортуни. Я вважав (і досі вважаю, після всіх цих років), що в неї були невеличкі екстрасенсорні здібності, підсилені проникливим розумінням людської натури й запаковані в блискучу карнавальну хрінь. Майкове бачення було прозорішим. Простішим. *Чистішим*. То було не те саме, що побачити примару Лінди Грей, але щось близьке, розумієте? Ніби до іншого світу доторкнутися.

— Мама казала, що більше ніколи сюди не повернеться. І ось ми тут. Тому, що я хотів на пляж і хотів запускати

повітряного змія, а ще тому, що я не доживу до дванадцяти. Про двадцять я взагалі мовчу. Це через запалення легенів, розумієте? Я приймаю стероїди, вони допомагають, але пневмонія у поєднанні з МДД безповоротно спаскудила нахрін мені легені й серце.

Він глянув на мене з дитячим викликом: хотів побачити, як я відреаую на міцне слівце. Я, звісно, не відреаував. Мій розум був надто зайнятий, перетравлюючи зміст слів, щоб зважати на їх добирання.

— Отже, — сказав я. — Я так розумію, ти маєш на увазі, що зайвий фруктовий коктейль не допоможе.

Майк закинув голову назад і розсміявся. Та сміх перейшов у найгірший за весь ранок напад кашлю. Стривожившись, я підійшов до нього й постукав по спині... але обережно. Відчуття було таке, що під долонею нема нічого, крім курчачих кісточок. Майло гавкнув і поклав лапи на Майкову знищену хворобою ногу.

На столі стояло два графини: один з водою, другий — зі свіжим помаранчевим соком. Майк показав на воду, і я налив йому півсклянки. А коли спробував притримати йому склянку, він зиркнув на мене роздратовано (хоч кашель і досі його мучив) і взяв сам. Трохи пролив на сорочку, але більша частина води потрапила в горло, і кашель припинився.

— Цей раз було погано, — пожалівся Майк, потираючи долонею груди. — Серце калатає, як дурне. Тільки мамі не кажіть.

— Господи, малий! Наче вона не знає?

— Вона знає забагато, от що я думаю. Вона знає, що мені лишилося зо три хороші місяці, а далі чотири-п'ять дуже поганих. Типу весь час у ліжку, ні на що не здатний, крім як смоктати кисень і дивитися «Військово-польовий

шпиталь» та «Жирного Альберта». Єдине питання в тому, чи дозволить вона бабусі й дідусю Росам приїхати на похорон. — Він зайшовся таким сильним кашлем, що очі зволожились, та я зробив би помилку, якби прийняв це за сльози. Хлопчик був похмурий, але тримався добре. Минулого вечора, коли повітряний змій злетів утору і Майк відчув, як натягується мотузка, він видавався молодшим за свій вік. Тепер я став свідком того, як він силкується здаватись набагато старшим. Найстрашніше було те, що йому це добре вдавалося. Він зустрівся зі мною поглядом. Подивився пильно. — Вона знає. Просто не знає, що я знаю.

Грюкнули задні двері. Ми подивилися в той бік і побачили, що Енні перетинає патію і прямує до помосту.

— Майку, а навіщо мені це знати?

Він похитав головою.

— Гадки не маю. Але з мамою про це не говоріть, добре? Її це тільки засмутить. Я все, що в неї є. — Останні слова він промовив з гордістю, але і з похмурим реалізмом також.

— Гаразд.

— О, і ще одне. Мало не забув. — Він скося позирнув на неї, побачив, що вона ще дійшла тільки до половини доріжки, і повернувся обличчям до мене. — Воно не біле.

— Що не біле?

Вигляд у Майка Роса був спантеличений.

— Без поняття. Коли я прокинувся сьогодні вранці, то згадав, що ви прийдете на смузі, й у голову стрілило це. Я подумав, що ви маєте знати.

Підійшла Енні. Вона налила міні-смузі в склянку для соку. Вінчала напій одна-єдина полуничка.

— Ням! — сказав Майк. — Спасибі, мам!

— На здоров'я, сонечко.

Вона уважно подивилася на його мокру сорочку, проте нічого не сказала. А коли спитала, чи не хочу я ще соку, Майк мені підморгнув. Я сказав, що це було би просто чудово. Поки вона наливала, Майк згодував Майло дві столові ложки смузі з гіркою.

Енні повернулася до сина і побачила, що склянка смузі вже напівпорожня.

— Ого, а ти справді був голодний.

— Я ж казав.

— А про що ви говорили з містером Джонсом... з Девіном?

— Та так, — відповів Майк. — Йому недавно було сумно, але тепер уже краще.

Я промовчав, але відчув, як щоки заливає рум'янець. Коли я наважився подивитися на Енні, вона всміхалася.

— Девіне, ласкаво просимо у світ Майка, — сказала вона. А що вигляд у мене, певно, був такий, наче я проковтнув золоту рибку, то вона лунко розсміялася. Приємним сміхом.

* * *

Того вечора, коли я вертався пляжем із «Джойленду», вона стояла в кінці дерев'яного помосту й чекала мене. Вперше за весь час я побачив її у блузці й спідниці. І була вона сама. Теж вперше за весь час.

— Девіне? Є хвилинка?

— Звісно. — Я піднявся до неї піщаним схилом. — А де Майк?

— У нього тричі на тиждень фізіотерапія. Зазвичай Дженіс — це його терапевт — приходить вранці, але сьогодні я попросила її прийти ввечері, бо хотіла поговорити з вами наодинці.

— А Майк про це знає?

Енні гірко всміхнулася.

— Можливо. Майк знає набагато більше, ніж слід. Я не питатиму, про що ви говорили після того, як він спекався мене сьогодні вранці, але здогадуюся, що його... прозріння... не стали для вас несподіванкою.

— Він розказав, чому він у візку, от і все. І згадав про те, що на минулий День подяки хворів на запалення легенів.

— Дев, я хотіла вам подякувати за змія. Мій син дуже неспокійно спить уночі. Не те щоб йому щось боліло, просто важко дихати уві сні. Це як апное. Йому доводиться спати напівсидячи, та й то не допомагає. Іноді він перестає дихати взагалі, і коли це стається, вмикається сигнал тривоги й будить його. Лише вчора, після повітряного змія, він проспав усю ніч без пробуджень. Я навіть раз заходила до нього, десь о другій ночі, щоб перевірити, чи не зламався монітор. Він спав, як немовля. Не перевертався з боку на бік, не бачив кошмарів — йому вони часто сняться, — не стогнав. А все завдяки змію. Більше ніщо не змогло б дати йому таку втіху. Крім, хіба що, поїздки у той ваш клятий парк розваг, але це виключено. — Вона замовкла і всміхнулася. — От чорт, я штовхаю промову.

— Нічого, — заспокоїв я.

— Просто мені майже нема з ким поговорити. Є людина, яка допомагає по господарству, дуже хороша жіночка з Гевенз-Бей, і звісно, є ще Дженіс, але це не те. — Вона глибоко вдихнула. — Є ще одне. Я кілька разів грубо з вами розмовляла, до того ж без причини. Пробачте.

— Місіс... Міс... — Чорт. — Енні, вам нема за що вибачатися.

— Ні, є. Ви могли просто проминути нас, коли побачили, що я воюю з повітряним змієм, і тоді Майк не відпочив

би так добре вночі. Що я можу сказати? Мені важко довіряти людям.

«От тепер вона запросить мене на вечерю», — подумав я. Але цього не сталося. Може, через те, що я сказав далі.

— Знаєте, а він міг би приїхати в парк. Я можу легко все влаштувати. Парк зачинено, тому атракціони будуть у його повному розпорядженні.

Її обличчя різко стислося, наче рука в кулак.

— Е ні. У жодному разі. Якщо ви так думаєте, то він мало вам розповів про своє захворювання. Будь ласка, навіть не згадуйте про це йому. Я наполягаю.

— Добре, — сказав я. — Але якщо ви передумаєте...

І замовк. Змінювати думку Енні точно не збиралася. Вона подивилася на годинник, і усмішка знову освітила її обличчя. І через її сліпучість від погляду ховалося те, що в очах вона так і не відбилася.

— Господи, вже так пізно. Майк буде голодний після фізіотерапії, а я ще навіть не думала, що приготувати на вечерю. Пробачте, я вже піду.

— Звісно.

Я стояв і дивився, як вона швидким кроком іде по доріжці до зеленого вікторіанського будинку — вхід у який мені, найімовірніше, назавжди заборонено завдяки моєму довгому языку. Але думка показати Майку «Джойленд» здавалася мені слушною. Впродовж літа до нас приїжджали дітлахи з різними проблемами та формами інвалідності: скалічені, сліпі, хворі на рак, з уповільненим розвитком (тоді, у темні сімдесяті ми їх називали розумово відсталими). До того ж, я не збирався садовити Майку у передню кабінку «Скаженої трясучки» й натискати «пуск». Навіть якби «Трясучку» не застопорили на зиму, я не такий ідіот.

Але карусель досі працювала, а вже на ній він покататися міг би. Так само, як і на потязі, який їздив через усе село Виляй-Крути. Я був певен, що Фред Дін теж не заборонив би мені показати малому «Дзеркальний особняк Містеріо». Але ні. Ні. Син був її тендітною тепличною квіткою, і нічого змінювати вона не збиралася. Випадок із повітряним змієм був лише відхиленням, а вибачення — гіркою пігулкою, яку вона змушена була проковтнути.

Та все ж я не міг не захоплюватися тим, яка жвава й гнучка вона була, з якою грацією рухалася — її син такої ніколи не знатиме. Я дивився на її голі ноги нижче краю спідниці й зовсім не думав про Венді Кіган.

* * *

Вікенд у мене був вільний. Що сталося, ви знаєте. Напевно, думати, що у вихідні завжди йде дощ, — це ілюзія, однак насправді чомусь так і виходить — спитайте у будь-якого роботяги, який колись планував поїхати на природу чи порибалити у свій вихідний.

Що ж, на такі випадки завжди був Толкін. У суботу вдень я сидів у своєму кріслі біля вікна, все далі пробираючись у гори Мордора з Фродо та Семом, коли в двері постукала місіс Шопло й запитала, чи не хочу я спуститися у вітальню й пограти в «Скрабл»¹ із нею та Тіною Екерлі. Я зовсім не фанат «Скраблу», бо часто зазнавав принижень від своїх тіток Тензі й Наомі. Кожна з них мала в голові по велетенському словнику з запасом того, що я досі вважаю «скрабловими гівнословами» — типу «скуб», «бздинь» і «бхут» (індіанський привид, щоб ви знали). Попри це, я сказав, що залюбки зіграю. Зрештою,

¹ Настільна гра у складання слів із літер на кісточках.

місіс Шопло була моєю квартирною хазяйкою, а дипломатія буває різних видів.

Коли ми спускалися сходами вниз, вона по секрету сказала:

— Ми допомагаємо Тіні готуватися. Вона в нас акула «Скраблу». Її взяли на якийсь турнір в Атлантик-Сіті, на наступних вихідних відбудеться. Здається, там є грошовий приз.

Знадобилося зовсім небагато часу (може, чотири ходи), щоб зрозуміти — наша бібліотекарка у грі обставила б моїх тіток за милу душу. На той час, коли міс Екерлі виклала слово «дубильний» (з ніяковою усмішкою, притаманною всім акулам «Скраблу», — я думаю, вони спеціально вправляються перед дзеркалом), Еммаліна Шопло відставала на вісімдесят очок, а я... краще промовчу.

— А ніхто з вас нічого не знає про Енні й Майка Росів? — спитав я під час перерви між ходами (здавалося, обидві жінки відчували нагальну потребу дуже доооовго вивчати дошку перед тим, як покласти бодай одну кісточку). — Вони живуть на Біч-роу, у великому зеленому вікторіанському будинку.

Міс Екерлі так і застигла, тримаючи руку в коричневому мішечку з літерами. Очі в неї були великі, а скельця окулярів робили їх ще більшими.

— Ти з ними познайомився?

— Угу. Вони намагалися запустити повітряного змія... тобто вона намагалася... а я трохи допоміг. Вони дуже приємні. Я просто подумав... вони вдвох, самі в тому великому будинку, а хлопчик такий хворий...

У погляді, яким обмінялися жінки, читалася така недовіра, що я подумав: «Краще б я взагалі не порушував цієї теми».

— Вона з тобою *розмовляє*? — спитала місіс Шопло. — Снігова королева до тебе заговорила?

«Не лише заговорила, а й приготувала мені фруктовий смузі. Подякувала. Навіть вибачилася переді мною». Але вголос я цього не сказав. Не тому, що Енні справді скрижаніла, коли я забагато собі дозволив, а просто це чомусь видавалося ніби зрадою з мого боку.

— Ну, трохи так. Я запустив їм змія, ото й усе. — Я повернув дошку (Тініну, професійну, з маленьким вбудованим шпінделем). — Місіс Ша, ваш хід. Може, ви навіть складете слово, яке є в моєму мізерному словниковому запасі.

— У належній позиції слово «мізерний» дало б тобі сімдесят очок, — зауважила Тіна Екерлі. — І навіть більше, якщо приєднати до нього слово на букву «й».

Місіс Шопло не звернула уваги ні на дошку, ні на пораду.

— Ти ж знаєш, хто в неї батько.

— Не дуже. — Проте я знав, що вона з ним на ножах, і дуже сильно.

— Бадді Рос. «Година сили» Бадді Роса? Ні про що не говорить?

Щось таке я віддалено пригадував. У костюмерній колись чув проповідника на прізвище Рос по радіо. Певна логіка в цьому була. Під час одного з моїх швидких перетвілень у Гові Дотті Лассен спитала (ні сіло ні впало, в принципі), чи знайшов я Ісуса. Першим бажанням було сказати їй: я й не знав, що він загубився, — але я прикусив язика.

— Це один із тих біблійних проповідників?

— Один із найбільших, поряд з Оралом Робертсом і тим Джиммі Свагертом, — відповіла місіс Ша. — Він

проповідує зі своєї велетенської церкви... Цитадель Бога — так він її називає... в Атланті. Його програма на радіо транслюється на всю країну, а тепер він дедалі частіше вигулькує на ТеБе. Не знаю, безплатно йому дають ефірний час чи він мусить його купувати. Те, що йому це по кишені, особливо вночі, знаю точно. Вночі старим людям усе болить, тому й не спиться. Його програми наполовину складаються з дивовижних зілєнь, наполовину — з прохань надати пожертви любові.

— Схоже, зі зілєнням онука йому не пощастило, — сказав я.

Тіна витягла руку з мішечка, не взявши ні кісточки. На якийсь час вона забула про «Скрабл» (на щастя для її безталанних жертв). Очі в неї горіли.

— Ти не знаєш цієї історії, правда ж? Зазвичай я не вірю пліткам, але... — Вона стишила голос до конфіденційного тону й заговорила майже пошепки. — ...але якщо вже ти з ними познайомився, я можу тобі розказати.

— Так, будь ласка. — Принаймні на одне зі своїх запитань — як Енні з Майком опинилися у величезному будинку на одному з найшикарніших узбереж Північної Кароліни, — відповідь я мав. То була літня дача діда Бадді, куплена й оплачувана на пожертви любові.

— У нього двоє синів, — повела далі Тіна. — Обидва обіймають високі посади в його церкві — дияконів чи асистентів пастора, не знаю точно, як вони в них називаються, бо не ходжу на ті священні збіговиська. Але дочка — вона була інша. Спортивна. Верховна їзда, теніс, стрільба з лука, полювання на оленів з батьком, доволі активна участь у змаганнях зі стрільби. Після того як почалися неприємності, все це просочилося в газети.

Тепер стало зрозуміло, звідки футболка з написом «КЕМП-ПЕРРІ».

— Десь у той час, коли їй виповнилося вісімнадцять, усе пішло під три чорти — у буквальному значенні, бо в його розумінні це прирівнювалося до гріхопадіння й пекла. Вона пішла у «світський гуманістичний коледж», як вони це називають, і за всіма статтями стала мовби паршивою вівцею. Одне діло — відмовитися від змагань зі стрільби й тенісних турнірів, а зовсім інше — відмовитися від церкви на користь гулянок, алкоголю й чоловіків. А ще... — Тіна ще більше стишила голос. — Куріння трави.

— Господи, — похитав головою я. — Тільки не це!

Місіс Шопло промовисто зиркнула на мене, проте Тіна не помітила.

— Так! Саме це! Її ім'я потрапило в газети, у жовту пресу, бо вона була гарна й багата, але переважно через батька. Та її відступництво. Так це назвали. Для його церкви то був грандіозний скандал, бо вона розгулювала в міні-спідницях, без ліфчика і все таке. Ну, ти ж знаєш, ті фундаменталісти проповідують Старий Завіт: праведне життя винагороджується, а грішників карають аж до сьомого коліна. А вона скоїла щось таке, що виходило далеко за межі гулянок у Грін-Вітч Вілідж¹! — Тініні очі стали такими великими, що здавалося, ще трохи — й вони впадуть з очних ямок і покотяться по щоках. — Вона покинула Національну стрілецьку асоціацію і вступила в американське товариство атеїстів!

— А-а. І це потрапило в газети?

¹ Гра слів: Greenwich Village — квартал на заході Нижнього Мангеттену (Нью-Йорк), відомий бурхливим богемним життям і наявністю кількох вищих навчальних закладів. Green Witch Village — Село зелених відьом (жартівливий натяк на характер життя в кварталі).

— Атож! Потім вона завагітніла, хоча тут нічого дивного, а коли виявилось, що в дитини проблеми зі здоров'ям... церебральний параліч, здається...

— М'язова дистрофія.

— Нехай. Так от, її батько запитав про це в одному зі своїх хрестових виступів, і знаєш, що він сказав?

Я похитав головою, хоч насправді здогадувався.

— Він сказав, що Господь карає невіруючих і грішників. Сказав, що його дочка нічим не краща за інших таких і, можливо, біда з сином змусить її покаятися і знову поверне до Господа.

— Схоже, нічого такого не сталося. — Я згадав повітряного змія з Ісусом.

— Не розумію, навіщо люди використовують релігію, щоб кривдити одне одного, коли в світі й без того стільки болю, — сказала місіс Шопло. — Релігія має давати втіху.

— Та він просто самовдоволений старий лицемір, — відповіла Тіна. — Хай там скільки чоловіків у неї було і скільки косяків вона викурила, вона його дочка. А хлопчик — онук. Я двічі чи тричі бачила його, і щоразу він був чи у візку, чи насилу ходив у тих своїх жакливіх скобах, які він змушений носити, коли хоче встати з візка. Здається, він дуже милий хлопчик, а вона була твереза. І в ліфчику. — Тут Тіна трохи примовкла, щоб згадати. — По-моєму.

— Може, її батько й змінився, — зауважила місіс Шопло, — але я дуже в цьому сумніваюся. Молоді дівчата й хлопці дорослішають, а от старі жінки й чоловіки робляться тільки старішими і скостеніють у своїй вірі в те, що правда на їхньому боці. Особливо якщо добре знають Святе Письмо.

Я згадав слова, які любила повторювати моя мама.

— Диявол уміє цитувати Святе Письмо.

— Ще й приємним голосом, — похмуро погодилася місіс Шопло. Але одразу ж просяяла. — Може, якщо преподобний Рос дозволив їм жити в своєму будинку на Біч-роу, він не проти забути минуле. Могло ж йому за весь цей час спасти на думку, що вона була дуже молода, може, навіть, занадто юна, щоб голосувати. Дев, тепер твій хід?

Хід був мій. Я склав слово «сльоза». Воно дало мені шість очок.

* * *

Моя поразка була нищівною, але принаймні, коли Тіна Екерлі розійшлася не на жарт, все сталося відносно швидко. Я повернувся у свою кімнату, всівся в крісло і спробував знову приєднатися до Фродо й Сема на їхньому шляху до Фатальної гори. Але не зміг. Тому згорнув книжку і втупився у вікно, де крізь хвилясті лінії дощу видно було порожній пляж і сірий океан за ним. Зазвичай такий самотній краєвид змушував мене думками повертатися до Венді — де вона тепер, що робить, з ким вона. Я згадував її усмішку, як волосся спадало на щоки, як з-під кардигана (котрих вона мала незліченну кількість) ніжно проступали округлості грудей.

Але не сьогодні. Я зловив себе на думці, що замість Венді згадую Енні Рос, і зрозумів, що непомітно для себе, проте сильно в неї вклепався. Найгіршим у цьому всьому було те, що з цього нічого не вийшло б (вона була років на десять, а то й дванадцять старша за мене). А може, й не найгіршим, а найкращим, бо невзаємне кохання має свої принади для молодих чоловіків.

Місіс Ш. висловила припущення, що святенник-батько Енні був не проти забути минуле, і мені здавалося, що

частка правди в цьому є. Я чув, що онуки мають здатність розтоплювати навіть зачерствілі серця, і можливо, проповідник хотів ближче познайомитися з хлопчиком, поки ще є час. Він міг довідатися (від людей, які в нього були скрізь), що Майк не лише інвалід, а ще й розумник. Існувала навіть імовірність, що до нього дійшли чутки про Майкове «бачення», як це називала Мадам Фортуна. А може, я занадто ідеалізував ситуацію. Містер Пекельні Муки міг дозволити Енні жити в будинку в обмін на обіцянку тримати язика за зубами і не провокувати нових скандалів з марихуаною і міні-спідницями, поки він здійснює ключовий перехід з радіо на телебачення.

Розмірковувати так я міг аж до заходу схованого за хмарами сонця і ні в чому не мати певності щодо Бадді Роса. Втім, щодо Енні я точно знав одне: вона не була готова забути минуле.

Я встав із крісла і спустився сходами на кухню, дорогою витягаючи з гаманця шматочок паперу з номером телефону. Місіс Ш. й Тіна Екерлі радісно базікали в кухні. Я набрав номер гуртожитку Ерін Кук, не надто сподіваючись застати її по обіді в суботу. Вона, напевно, була в Нью-Джерсі з Томом, дивилася в Ратгерському футбол і співала командний гімн «Червоних лицарів».

Але дівчина, яка відповіла на мій дзвінок, сказала, що її покличе, і через три хвилини у вусі пролунав голос Ерін.

— Деве, а я збиралася тобі дзвонити. Насправді я хотіла з тобою побачитися, якщо зумію переконати Тома поїхати до тебе разом. Думаю, зумію, але не на наступних вихідних. Може, через одні.

Я подивився на календар, який висів на стіні, й побачив, що то буде перший вікенд жовтня.

— То ти щось з'ясувала?

— Не знаю. Можливо. Я люблю всякі дослідження і в це пірнула з головою. Для певності накопала багато всякої інформації, проте не скажу ж я, що розкрила вбивство Лінди Грей в університетській бібліотеці. Але однаково... я дещо хочу тобі показати. Мене це «дещо» дуже непокоїть.

— Чому непокоїть? Як непокоїть?

— Не хочу пояснювати по телефону. Якщо не вдасться переконати Тома поїхати, я покладу все у великий цупкий конверт і відішлю тобі. Хоча я думаю, що вдасться. Він хоче з тобою побачитись, але про моє маленьке розслідування й чути не хоче. Навіть на фотографії не дивиться.

Я подумав, що вона говорить якось дуже загадково, але вирішив не наполягати.

— Слухай, ти чула про євангеліста, якого звали Бадді Рос?

— Бадді... — Ерін пирснула. — «Година сили» Бадді Роса? У мене бабуся цього старого крутія постійно слухає! Він вдає, що витягає з людей цапині шлунки, і стверджує, що то пухлини! Ну ти в курсі, що сказав би Батя Аллен?

— Карні-від-карні, — вишкірився я.

— Отож. А що ти хочеш про нього знати? І чому сам не дізнаєшся? Твою маму налякав бібліотечний алфавітний каталог, коли вона тебе носила?

— Може, й налякав, але я про це не знаю. Просто коли я приходжу з роботи, бібліотека в Гевенз-Бей уже зачинена. Та й навряд чи в них є «Хто є хто»¹. У бібліотеці тільки одна зала. Але річ не в ньому. Я б хотів дещо знати про двох його синів. Цікаво, чи є в них діти.

— А навіщо це тобі?

¹ Титульна назва довідкових видань, які містять стислі біографічні відомості про окремі групи людей.

— Бо в його дочки один син. Класний малий, але він помирає.

Пауза. Потім:

— Деве, у що ти тепер там вліз?

— Знайомлюся з новими людьми. Приїжджай. Я дуже хочу з вами побачитися. Скажи Тому, що в кімнату страху ми не підемо, будемо триматися подалі.

Я думав, це її розсмішить, але цього не сталося.

— О, він точно буде. Ти його й на відстань тридцяти кроків до неї не підманиш.

Ми розпрощались. Я записав тривалість дзвінка на аркуші правди, пішов до себе нагору і всівся біля вікна. І знову накопила хвиля тих дивних невиразних ревностів. Чому саме Тому Кеннеді випав шанс побачити Лінду Грей? Чому він, а не я?

* * *

Щотижнева газета Гевенз-Бей виходила по четвергах, і заголовком на першій сторінці четвертого випуску жовтня проголошував: «ПРАЦІВНИК “ДЖОЙЛЕНДУ” ВДРУГЕ РЯТУЄ ЖИТТЯ». Мені здалося, що це занадто. Приписати собі заслугу за порятунок Голлі Стенсфілд я міг повністю, та у випадку з малоприємним Едді Парксом вона була лише частковою. Решта (плюс салют від козирка старої доброї кепки Гові Лейну Гарді) належить Венді Кіган, бо якби вона не порвала зі мною в червні, я б тієї осені вже був у Даремі, штат Нью-Гемпшир, за сімсот миль від «Джойленду».

Я, звісно, навіть не підозрював, що в порядку денному в мене знову буде порятунок чийогось життя. Такі передчуття були притаманні суто людям на кшталт Роззі Голд і Майка Роса. Прийшовши в парк першого жовтня, після

ще одних дощових вихідних, я думав лише про майбутній приїзд Ерін і Тома. Небо досі було затягнуте хмарами, проте на честь понеділка дощ припинився. Едді сидів на своєму яблучноящиковому троні перед «Домом жаху» й кутив незмінну вранішню цигарку. Я підняв руку, щоб привітатися. Клопоту відповісти таким самим жестом він собі не завдав, просто розтоптав недопалок і нахилився, щоб попідняти ящик і закинути під нього. Усе це я бачив разів із п'ятдесят, а то й більше (і часом ставало цікаво, скільки ж там тих недопалків, під тим ящиком). Але цього разу, замість попідняти ящик, Едді хилився вперед.

Чи був у нього здивований вираз обличчя? Не можу сказати. Коли я нарешті зрозумів, що щось не так, мені було видно лише його вилинялу брудну кепку, бо Едді схилив голову між колінами. Він усе хилився вперед і зрештою зробив повний переверт у повітрі, приземлившись на спину, безвільно розкинувши руки й виставивши обличчя захмареному небу. Гримаса болю — от і все, що було на ньому написано тієї миті.

Я впустив пакет з обідом, підбіг до нього і впав на коліна поряд.

— Едді? Що таке?

— Рце, — видушив з себе він.

Спершу я подумав було, що він говорить про якісь ліки на основі рицинової олії, та потім побачив, як він тримається рукою в рукавиці за лівий бік грудей, і все зрозумів.

Доджойлендівська версія Дева Джонса просто заволатала би про допомогу, але після чотирьох місяців говоріння говіркою слово «допомога» мені навіть на думку не спало. Я набрав у легені побільше повітря, підняв голову і якнайгучніше закричав «ГЕЙ, ЛОХ!» у вологе ранкове повітря. Неподалік був лише Лейн Гарді, і він прибіг дуже швидко.

Сезонні працівники, яких наймав Фред Дін, не мушили знати основ невідкладної допомоги, однак навчитися її надавати були зобов'язані. А я, завдяки курсам порятунку життя, які відвідував ще підлітком, уже вмів це робити. На тих заняттях півдесятка учнів біля басейну асоціації молодих християн тренувалися на манекені з малоправдоподібним іменем Геркімер Солтфіш. Тепер мені вперше випала нагода перевірити теорію на практиці, і знаєте що? Не надто це й відрізнялося від прийому, яким я виштовхнув шматок хот-дога з горла малої Голлі Стенсфілд. Шкури на мені не було, і обіймати ззаду не довелося, однак основну роль тут відігравала груба сила. Я зробив старому гівнюку тріщини у чотирьох ребрах і зламав одне. Хоча не можу сказати, що шкодую про це.

Коли прибіг Лейн, я стояв на колінах біля Едді й робив непрямий масаж серця — спочатку нахилився вперед, переносючи всю вагу тіла на долоні, потім відхилився назад і прислухався, чи він не вдихнув повітря.

— Господи, — тільки й промовив Лейн. — Серцевий напад.

— Так. Я в цьому впевнений. Викликайте «швидку».

Найближчий телефон був у сарайчику біля тиру Баті Аллена (говіркою — в собачій буді). Там було замкнено, проте Лейн мав ключі від королівства: три майстер-ключі, що відмикали всі двері в парку. Він побіг. Я продовжував реанімацію, розгойдувався вперед і назад, ноги в стегнах боліли, коліна гучно скаржилися на тривалий контакт із шорстким покриттям Джойленд-авеню. Після кожних п'яти натискань я повільно рахував до трьох й слухав, чи не вдихне Едді. Але марно. Не приходила радість у Країну розваг, принаймні для Едді. Ні після перших п'яти натискань, ні після других п'яти, ні після пів-

десятка п'яти. Він лежав на асфальті, розкинувши руки в рукавичках й роззявивши рота. Едді клятий Паркс. Так я й дивився на нього, не знаючи, що робити далі, коли на всіх парах примчав Лейн і заволав, що «швидка» вже їде.

«У мене нічого не виходить, — подумав я. — Прокляття, мені не вдасться».

А тоді я нахилився вперед, ще раз натиснув і притисся ротом до його губ. Це було не так погано, як я боявся. Було гірше. На губах у нього тримався гіркий смак цигарок, а з рота смерділо чимось іще — Господи, здається, то був перець халапеньйо, може, з ранкового омлету. Але я добре приклався, міцно затиснув йому ніздрі і вдихнув повітря йому в горло.

Я зробив це п'ять чи шість разів, після чого він почав дихати сам. Я перестав натискати на груди, щоб побачити, що станеться, а він дихав. Мабуть, того дня пекло було переповнене — інших варіантів у мене нема. Я перекотив його на бік, на той випадок, якщо його знудить. Лейн стояв поряд, поклавши руку мені на плече. Невдовзі ми почули наближення виття сирен.

Лейн побіг зустрічати їх біля воріт і показувати дорогу. Коли він пішов, я піймав себе на тому, що дивлюся на криві пики зелених монстрів, які прикрашали фасад «Дому жаху». Над ними зеленими літерами, з яких крапав слиз, було написано: «ЗАХОДЬ, КОЛИ СМІЛИВИЙ». Я знову подумав про Лінду Грей, котра зайшла туди живою, а винесли її через кілька годин, холодну й мертву. Мабуть, мої думки звернули за цією траєкторією тому, що мала приїхати Ерін з інформацією. Інформацією, яка її занепокоїла. А ще я думав про вбивцю дівчини.

«То міг бути хто завгодно. Міг бути й ти, — сказала місіс Шопло. — Та тільки ти шатен, а не блондин, і татую-

вання у вигляді пташиної голови в тебе на руці нема. А в того типа було. Орел чи, може, яструб».

Волосся в Едді передчасно посивіло, як у всіх курців, які курять змолоду і багато. Але воно могло бути білявим. І він завжди носив рукавички. Звісно, він був застарий як на чоловіка, що супроводжував Лінду Грей у її останню темну поїздку на атракціоні, *звісно*, але...

«Швидка» була вже на підході, але не зовсім поряд, хоча я бачив Лейна біля воріт: він махав руками над головою, показуючи, щоб вони поквапилися. Я подумав: «Та чого там», — і здер з Едді рукавички. Його пальці були помережані відмерлою шкірою, почервонілі тильні боки долонь вкривав товстий шар якогось білого крему. Татувань не було.

Лише псоріаз.

* * *

Коли Едді занесли в машину і «швидка» поїхала назад у крихітну лікарню Гевенз-Бей, я пішов у найближчий донікер і прополоскав рота. Знову і знову. Довго довелося переганяти воду в роті, перш ніж я позбувся прокляту щого присмаку перцю халапеньйо. Відтоді я цього перцю не торкався.

Коли я вийшов, біля дверей мене зустрів Лейн Гарді.

— Це було щось, — сказав він. — Ти повернув його з того світу.

— Йому ще не скоро покращає, плюс може бути ураження мозку.

— Може, так, а може, й ні, але якби не ти, йому б навіки погіршало. Спочатку дівчинка, тепер старий поганець. Я можу вже називати тебе Ісусом, а не Джонсі, бо ти точно спаситель.

— Тільки спробуйте — і я НП. — Говіркою це означало «на південь», що своєю чергою означало назавжди здати табель.

— Добре. Але ти, Джонсі, молодець. Ти добряче струсонував наше болото.

— Цей присмак у роті. Господи!

— Уявляю. Але є й хороша новина. Він у лікарні, і ти нарешті вільний. Нарешті вільний, слава Всевишньому, ти нарешті вільний. Я думаю, це тобі трохи підсолодить пігулку, правда?

Підсолодило, безперечно.

З задньої кишені Лейн витяг пару сирицевих рукавичок.

— Знайшов їх, на землі лежали. Нащо ти їх з нього здер?

— Е-е... Хотів, щоб руки дихали. — Прозвучало це як повна дурня, проте правда могла здатися ще дурнішою. Мені самому не вірилося, що я бодай на мить міг уявляти Едді Паркса вбивцею. — На заняттях з невідкладної допомоги нам казали, що жертвам серцевого нападу потрібно звільнити від одягу якомога більшу площу шкіри. Це якось допомагає. — Я стелю плечима. — Принаймні повинно допомагати.

— Ха. Щодня дізнаєшся щось нове. — Лейн ляснув рукавичками одна об одну. — Думаю, Едді ще не скоро повернеться в стрій... якщо взагалі повернеться... тому можеш закинути їх йому в буду, добре?

— Добре, — кивнув я. І закинув. Але пізніше того самого дня пішов і взяв їх знову. І ще дещо.

* * *

Він мені не подобався, ми це з'ясували, так? Підстав для симпатії він мені не дав. І як мені було відомо, таких підстав він не давав жодному працівникові «Джойленду».

Навіть старожили, такі як Роззі Голд і Батя Аллен, обходили його десятою дорогою. І попри це, того вечора о четвертій годині я зайшов у лікарню Гевенз-Бей і спитав, чи пускають до Едді Паркса відвідувачів. У руці в мене були його рукавички. І ще дещо.

Волонтерка з синім волоссям, яка сиділа в реєстратурі, двічі прогортала журнал, хитаючи головою. Я вже подумав був, що Едді помер, аж раптом вона сказала:

— А! Він Едвін, не Едвард. У триста п'ятнадцятій палаті. Це реанімація, спочатку зайдіть на сестринський пост.

Подякувавши їй, я пішов до ліфта — одного з тих велетенських, у які входить каталка. Він повз повільніше, ніж стара холодна смерть, і це дало мені багато часу на роздуми про те, що я взагалі тут забув. Якщо Едді потребував, щоб його відвідав хтось із працівників парку, це мав би бути Фред Дін, не я, бо тієї осені за головного був він. Та все ж я прийшов. Хоча навряд чи мене взагалі до нього пустять.

Проте головна сестра глянула на його картку і дозволила зайти.

— Але він може спати.

— А вже щось відомо про... — Я постукав себе пальцем по голові.

— Роботу мозку? Ну... він зумів назвати своє ім'я і прізвище.

Отже, надія була.

Едді справді спав. Очі в нього були заплющені, а пізніше сонце того дня освітлювало обличчя, і від цього думка, що він міг якихось чотири роки тому бути кавалером Лінди Грей, видавалася ще сміховиннішою. На вигляд він мав щонайменше років сто, а то й усі сто двадцять років. А ще я побачив, що можна було не приносити рукавички.

Хтось перев'язав йому бинтами руки, мабуть, перед тим нанісши якісь ліки від псоріазу, сильніші за той крем, який він купив у аптеці без рецепта. Ці білі незграбні рукавички розворушили в мені дивний кволий жаль.

Якогома тихіше я перетнув кімнату і поклав рукавички в шафу, до одягу, який був на ньому, коли його привезли. Залишилася інша річ — фотографія, пришпилена до стіни в його захаращеному просмерділому тютюном сарайчику, біля пожевклого календаря дворічної давності. На знімку Едді стояв поряд із простуватою з виду жінкою на зарослому бур'янами подвір'ї перед безликим типовим будинком. Едді було років із двадцять п'ять. Він обіймав жінку за плечі. Вона йому всміхалася. А він — о диво дивнее — всміхався у відповідь.

Біля його ліжка був столик на коліщатах, а на столику стояли пластмасова карафа і склянка. Я подумав, що це хтось дурницю впоров: з перев'язаними руками він ще довго не зможе собі щось кудись налити. Та все ж карафа могла послужити для однієї корисної справи. Я прихилив до неї фотографію, щоб Едді її побачив, коли прокинеться. Зробивши це, я рушив до дверей.

І майже дійшов до них, коли почув тихий голос, майже шепіт, такий несхожий на його звичайний бурчливий скрегіт.

— Малий.

Я вернувся (не те щоб дуже охоче) до ліжка хворого. У кутку стояло крісло, але я не мав наміру підтягувати його й сідати.

— Едді, як ваше самопочуття?

— Не знаю. Важко дихати. Мене всього перебинтували.

— Я приніс ваші рукавички, але бачу, що вже... —

Я кивнув на його перев'язані руки.

— Ага. — Він зі свистом втягнув повітря. — Якщо з цього вийде щось добре, може, й вилікують. Бо воно свербить, зараза, постійно. — Він подивився на фотографію. — А нащо ти це приніс? І чого лазив у мою буду?

— Лейн сказав покласти туди ваші рукавички. Я й поклав, але потім подумав, що вони можуть вам знадобитися. І фотографія теж. Може, хай Фред Дін подзвонить цій жінці?

— Корінн? — Він пирхнув. — Вона вже двадцять років як у могилі. Малий, налий мені водички. Горло пересохло, як десятирічне собаче гівно.

Я налив, і потримав йому склянку, і навіть витер простирадлом кутик рота, коли з нього витекло трохи води. Усі ці дії вимагали трохи більшої близькості, ніж мені б хотілося, але потім я згадав, що лише кілька годин тому робив старому негіднику штучне дихання, порівняно з яким усе було не так погано.

Едді мені не подякував, але коли він взагалі за щось казав «спасибі»?

— Покажи фотографію ближче, — от і все, що він сказав. Я виконав прохання. Кілька секунд Едді пильно дивився на знімок, а тоді зітхнув. — Нещасна діставуча пронозлива сучка. Правильно я зробив, що пішов від неї і записався у «Королівське американське шоу». — У кутику лівого ока затремтіла сльоза і не одразу, проте скотилася по щоці.

— Едді, може, я заберу її й почеплю у вашій будці?

— Та ні, нехай стоїть тут. У нас була дитина. Дівчинка.

— Справді?

— Ага. Її машина збила. Три рочки їй було, а вмерла, як собака, на вулиці. Та тупа коза варнякала по телефону замість того, щоб наглядати за нею. — Він повернув голо-

ву набік і заплющив очі. — Добре, йди. Мені боляче говорити, та й втомився я. На грудях наче слон сидить.

— Добре. Піклуйтеся про себе.

Не розплющуючи очей, він скривився.

— Смішно. Як, по-твоєму, я маю про с'бе п'клуватися? Є ідеї? У мене жодної. Ні родичів, ні друзів, ні заощаджень, ні страхівки. Що мені тепер робити?

— Якось буде, — непереконливо сказав я.

— Аякже, у кіно так завжди буває. Усе, щезни.

Цього разу я вже дійшов до самих дверей, коли він знову заговорив:

— Малий, даремно ти не дав мені вмерти. — Ці слова він промовив без мелодраматизму, наче побіжне спостереження висловлював. — Був би я вже зі своєю дівчинкою.

* * *

Вийшовши у вестибюль лікарні, я зупинився, мов укопаний, бо спершу не повірив своїм очам, подумав, що це обман зору і переді мною інша жінка. Та все ж то була вона, тримала перед собою розгорнуту книгу з нескінченної низки своїх товстих серйозних романів. Цей називався «Дисертація»¹.

— Енні?

Вона підвела погляд, спершу сторожко, та потім, упізнавши мене, всміхнулася.

— Деве! Яким вітром ви тут?

— Відвідував одного співробітника з парку. У нього сьогодні стався серцевий напад.

— О Господи, дуже прикро це чути. Він одужає?

¹ Роман Р. М. Костера, написаний у формі пародії на академічне письмо.

Сісти поряд вона мене не запрошувала, та я сів. Відвідини Едді якимось незрозумілим чином засмутили мене, і нерви співали незлагодженим хором, як ненастроєні інструменти. Я почувався не те щоб нещасним і не те щоб печальним. То був дивний, ні на кого не спрямований гнів, якимось пов'язаний з гидотним присмаком перцю халапеньйо, який досі не вимився з рота. І з Венді. Бозна-чому. Виснажливим було саме розуміння того, що стільки часу минуло, а я досі її не забув. Поламана рука — і та б швидше зрослася.

— Не знаю. Я не говорив із лікарем. А з Майком нічого не сталося?

— Ні. Ми прийшли на плановий огляд. Флюорографія і повний аналіз крові. Ну, через запалення легенів. Слава Богу, він уже одужав. Тільки кашель залишився, але загалом Майк у порядку. — Своєї книги вона не згортала. Мабуть, це означало, що вона чекає, коли я піду, і це бісило ще більше. Не забувайте: то був рік, коли всі на світі хотіли, щоб я пішов геть, навіть чувак, якому я життя врятував.

Напевно, тому я сказав:

— А сам Майк не вважає, що він у порядку. То кому з вас двох я маю вірити, Енні?

Її очі стали великими від подиву, та одразу ж у них мовби стіна виникла.

— Девіне, мені в принципі байдуже, кому чи чому ви вірите. Вас наші справи не обходять.

— Ні, обходять, — пролунав у нас за спинами голос. Під'їхав Майк у своєму візку. Не моторизованому, між іншим, а це означало, що колеса він крутив руками. Сильний хлопчик, попри кашель. Але сорочку він на гудзики застібнув неправильно.

Здивована, Енні повернулася до нього обличчям.

— Чому ти тут? Ти повинен був дозволити сестрі...

— Я сказав їй, що сам упораюсь, і вона не заперечувала. Я не сліпий, просто помира...

— Майку, містер Джонс прийшов відвідати друга. — Отже, мене знову понизили до містера Джонса. Вона рвучко згорнула книжку і підвелася. — Йому вже, мабуть, додому хочеться, а ти точно вто...

— Я хочу, щоб він повів нас у парк. — Майк говорив доволі спокійно, але таким гучним голосом, що почали озиратися люди. — Нас.

— Майк, ти знаєш, що це не...

— У «Джойленд». «Джой... ленд». — Досі спокійно, та ще гучніше. Тепер на нас дивилися всі. Щоби Енні палали. — Я хочу, щоб ви обоє мене туди повели. *Я хочу, щоб ви повели мене в «Джойленд» перед тим, як я помру.*

Вона затулила долонею рота. Очі стали величезними. Слова, коли вона на них здобулася, звучали глухо, проте зрозуміло.

— Майку... ти не помреш, хто тобі сказав... — Вона повернулася до мене. — Це вам я маю дякувати за те, що заразили його цією думкою?

— Авжеж, ні. — Я дуже добре усвідомлював, що кількість глядачів зростає. Тепер до них долучилися кілька медсестер і лікар у синьому костюмі та бахилах. Але мені було байдуже. Я досі був сердитий. — Це він мені сказав. А чому вас це дивує, якщо ви знаєте, яка в нього сильна інтуїція?

То був день, коли я всіх доводив до сліз. Спочатку Едді, тепер от Енні. Але в Майка очі були сухі, і видавався він достоту так само сердитим, як я почувався. Та він нічого не сказав, коли вона вхопила його візок за ручки, розвернула на сто вісімдесят градусів і покотила до дверей.

Я думав, вона в них вріжеться, але сенсорний пристрій встиг їх розчохнути.

«Відпусти їх, хай ідуть», — подумав я. Але мені набридло відпускати жінок. Набридло дозволяти, щоб зі мною щось ставалося, а потім мені було через це погано.

До мене підійшла медсестра.

— Усе гаразд?

— Ні, — сказав я і пішов слідом за ними надвір.

Машину Енні припаркувала на майданчику, що прилягав до лікарні. Знак на ньому проголошував «ЦІ ДВА РЯДИ ДЛЯ АВТОМОБІЛІВ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ». Я побачив, що їздила Енні на фургоні, у задній частині якого було повно місця для складеного візка. Вона відчинила пасажирські дверцята, але Майк відмовлявся вставати з візка. Він з усієї сили вхопився за бильця, аж руки побіліли.

— Сідай у машину! — кричала вона на нього.

Майк, не дивлячись на неї, похитав головою.

— Я сказала, сідай у машину!

Цього разу він навіть головою не похитав.

Вона вхопила його за руку і смикнула. Візок стояв на гальмах, тому перекинувся вперед. Я встиг саме вчасно, щоб підхопити його і не дати їм обом звалитися у відчинені дверцята фургона.

Волосся впало Енні на обличчя, і очі, що крізь нього прозирали, були дикі — очі норовливої кобили у грозову ніч.

— Відпусти! Це все через тебе! І нащо я взагалі...

— Стоп, — сказав я і взяв її за плечі. Западини біля ключиць були глибокі, кістки проступали майже на по-

верхні. «Вона надто переймається тим, щоб запихати калорії в Майка, і зовсім забула про себе», — подумав я.

— ВІДПУСТИ МЕ...

— Я не хочу його в тебе забирати, — сказав я. — Енні, мені це навіть на думку не спадало.

Вона припинила опиратися. Я обережно її відпустив. Роман, який вона читала, під час нашої боротьби упав на асфальт. Я нахилився, підняв його і поклав у кишеню на спинці інвалідного візка.

— Мам. — Майк узяв її за руку. — Це не обов'язково мусить бути остання радість.

І тоді я зрозумів. Ще до того, як її плечі опустилися й з грудей вирвалися ридання, я зрозумів. Вона боялася не того, що я посаджу його на якийсь шалений швидкісний атракціон і його вб'є викид адреналіну. І не того, що чужа людина забере в неї ушкоджене серце, яке вона так сильно любила. То був якийсь атавістичний (материнський) страх: якщо не робити певних речей востаннє, то життя йтиме своїм звичаєм — ранкові смузи на краю дощаного помосту, вечори з повітряним змієм на краю дощаного помосту, а навколо постійне й незмінне, вічне літо. Та тільки вже настав жовтень, і на пляжі вже нікого не було. Змовкли радісні крики підлітків на «Громовиці» і маленьких діток, які з'їжджали гіркою «Плюсь-Хрясь». У повітрі, коли день хилився до вечора, відчувались морозяні нотки. Жодне літо не триває вічно.

Енні прикрила обличчя руками і всілася на пасажирське сидіння фургона. Мало не зісковзнула, бо воно було для неї зависоким. Я підхопив і посадив її рівно. Та навряд чи вона помітила.

— Уперед. Забирай його, — сказала вона. — Мені пофігу. Можеш стрибнути з ним з парашутом, якщо хочеш.

Тільки не сподівайся, що я братиму участь у ваших... у ваших хлоп'ячих іграх.

— Без тебе я не поїду, — промовив Майк.

Ці слова змусили її забрати долоні від обличчя й подивитися на сина.

— Майкле, ти все, що в мене є. Ти це розумієш?

— Так. — Він узяв її руку в свої долоні. — А ти — все, що є у мене.

Судячи з виразу її обличчя, це ніколи не спадало їй на думку. Насправді.

— Допоможіть мені сісти в машину, — попросив Майк. — Обоє, будь ласка.

Коли він вмонтився (я не пригадую, щоб застібав йому пасок — мабуть, усе це сталося ще до того, як через них почали штрафувати), я зачинив дверцята і обійшов фургон спереду разом із нею.

— Візок, — немов уві сні, промовила вона. — Я маю забрати його візок.

— Я покладу. Сідай за кермо і приготуйся вести машину. Подихай глибоко.

Вона дозволила допомогти їй всістися. Я притримав її за лікоть. Вище ліктя її рука була така тонка, що я міг би легко охопити її долонею. Хотів був сказати, що на товстих серйозних романах вона довго не протягне, та передумав. Того дня вона й без того достатньо наслухалася.

Склавши візок, я поклав його в багажник. Вовтузився довше, ніж потрібно було, щоб вона могла прийти до тями. А коли знову підійшов до дверцят водія, то майже сподівався побачити підняте вікно, але воно досі було опущене. Вона витерла очі, висякала носа і більш-менш причесала волосся.

— Він не може поїхати без тебе, і я теж, — сказав я.

Енні заговорила так, наче Майка і не було в машині.

— Я так боюся за нього, весь час боюся. Він дуже багато бачить, і ці видіння тільки завдають йому болю. Я знаю, кошмари саме з цим і пов'язані. Він такий чудовий хлопчик. Чому він не може просто одужати. За що йому таке? Чому?

— Я не знаю.

Енні повернулася й поцілувала Майка в щоку. Потім знову подивилася на мене. Глибоко, з трепетом вдихнула повітря і видихнула.

— То коли поїдемо? — спитала вона.

* * *

«Повернення короля», звісно, не було таким важким, як «Дисертація», проте того вечора я не зміг би й «Кота в капелюху»¹ прочитати. Повечерявши консервованими спагеті (і пустивши повз вуха більшу частину влучних зауважень місіс Шопло про те, що деякі молоді люди зовсім не дбають про своє здоров'я), я пішов у свою кімнату, сів біля вікна і втупився у темряву, яка розстилалася перед очима, під акомпанемент постійного накочування й відступання прибою.

Я вже майже задрімав, коли в двері тихенько постукала місіс Ш.

— Дев, тобі дзвонять. Це якийсь хлопчик.

Я бігом спустився у вітальню, бо знав лише одного хлопчика, який міг мені подзвонити.

— Майк?

Він заговорив дуже тихо.

— Мама спить. Сказала, що втомлена.

¹ Дитяча книжка, написана й проілюстрована дитячим письменником Доктором Зюссом.

— Ще б пак. — Я згадав, як ми вдвох накинулися на неї.

— Я знаю, — відповів Майк, наче я вимовив цю думку вголос. — Але ми мусили.

— Майку... ти що, думки вмієш читати? Мої читаєш?

— Насправді я не знаю. Іноді я бачу і чую всяке, от і все. А іноді приходять ідеї. Це я придумав переїхати в дідів будинок. Мама казала, що він нізащо нам не дозволить, а я знав, що дозволить. Цей мій дар... Я думаю, він від нього мені дістався. Знаєш, він зцілює людей. Тобто іноді й прикидається, але часом по-справжньому зцілює.

— Майку, ти щось хотів? Чому подзвонив?

Голос у нього одразу пожвавішав.

— Спитати про «Джойленд»? Ми правда зможемо покататися на каруселі й чортовому колесі?

— Думаю, так.

— І в тирі постріляти?

— Можливо. Якщо мама дозволить. Усе це залежить від того, чи вона схвалить. А це означає...

— Я знаю, що це означає. — Нотки нетерпіння в голосі. Та потім крізь них знову прорвався дитячий захват. — Це так круто!

— І жодних швидкісних атракціонів, — нагадав я. — Ми домовилися? По-перше, ми застопорили їх на зиму. — «Колесо Кароліни» теж, але за допомогою Лейна Гарді запустити його можна було менш ніж за сорок хвилин. — По-друге...

— Ага, я в курсі, у мене серце. Вистачить і чортового колеса. Ти знаєш, ми бачимо його з краю доріжки. Згори, мабуть, світ видно, наче з мого повітряного змія.

Я всміхнувся.

— Так, щось таке. Але не забувай: тільки якщо мама дозволить. Головна тут вона.

— Ми їдемо заради неї. Коли будемо на місці, вона це знатиме. — У його голосі звучала лячна впевненість. — І заради тебе, Деве. Але переважно заради дівчини. Вона пробула там надто довго. Вона хоче піти.

У мене відвисла щелепа, та ризику, що потече слина, не було, бо в роті геть пересохло.

— Звідки... — Лише хрип. Я знову проковтнув слину. — Звідки ти про неї знаєш?

— Не знаю, але думаю, що через неї я і їду. Я тобі казав, що воно не біле?

— Так, але ти не знав, що це означає. Тепер знаєш?

— Ні. — Він розкашлявся. Я почекав, коли напад скінчиться. Коли кашель вщух, Майк сказав: — Мені пора. Мама прокинулася. Тепер півночі не спатиме, читатиме.

— Справді?

— Так. Я дуже сподіваюся, що вона дозволить мені покататися на чортовому колесі.

— Воно називається «Колесо Кароліни», але люди, які там працюють, звуть його просто підйомником. — Деякі з цих людей (наприклад, Едді) насправді називали його бовдуропідйомником, але про це Майку знати було не обов'язково. — У «Джойленді» є своя таємна мова. Це одне з її слівцець.

— Підйомник. Я запам'ятаю. Бувай, Деве.

У вусі клацнуло — Майк повісив слухавку.

* * *

Цього разу серцевий напад стався у Фреда Діна.

Він лежав на пандусі, що вів до «Колеса Кароліни», з посинілим і скоцюбленим обличчям. Я став коло нього на коліна й почав робити непрямий масаж серця. Це не допомогло, тож я нахилився вперед, затиснув йому ніздрі

і притисся губами до його рота. Щось пролоскотало по зубах і потрапило на язик. Я відхилився і побачив, що в нього з рота валить чорний потік крихітних павучків.

Я прокинувся, мало не впавши з ліжка. Ковдра і простирадло зібгалися півколом, серце шалено гупало, а я сам нігтями роздирав собі рота. Кілька секунд знадобилося, щоб зрозуміти: там нічого немає. Та однаково я встав, пішов у ванну і випив дві склянки води. Може, колись мені снилися й гірші кошмари, ніж той, що розбудив о третій ночі того вівторка, та якщо так, то я їх не пам'ятаю. Я перестелив ліжко і знову ліг, хоч і був переконаний, що вже не засну. Проте я майже задрімав, коли мене розбудила одна думка: та велика емоційна сцена, яку ми втрюх напередодні розіграли в лікарні, могла виявитися марною.

Звісно, у «Джойленді» радо влаштовували спеціальні умови катання на атракціонах для калік, кульгавих і сліпих (яких тепер називають дітьми з особливими потребами) впродовж сезону, але сезон закінчився. Чи покрила б збитки паркова безсумнівно дорога страховка в разі, якби в жовтні з Майком Росом щось сталося? Я вже бачив, як у відповідь на моє прохання Фред Дін хитає головою і каже, що йому шкода, проте...

* * *

Того ранку було прохолодно, віяв сильний бриз, тож я поїхав на машині й поставив її біля Лейнового пікапа. Я прибув дуже рано, і на майданчику А (досить великому, на п'ятсот автомобілів), крім наших машин, не було жодної. Опале листя шурхотіло по асфальту, наче перебирали лапками комахи, й це нагадало мені павучків з нічного кошмару.

Лейн сидів на садовому стільці перед будкою Мадам Фортуни (яку невдовзі мали розібрати й сховати на зиму) і поїдав бейгл¹, щедро намащений вершковим сиром. Його котелок був заломлений під звичним безтурботним кутом, а за вухом виднілася сигарета. Єдиною новою річчю в його образі була джинсова куртка. Ще один знак (якби він був мені потрібен), що наше бабине літо скінчилося.

— Джонсі, Джонсі, ти якийсь такий самотній. Хочеш бейгл? У мене є зайвий.

— Так, — кивнув я. — А можна, поки їм, дещо з вами обговорити?

— Прийшов у гріхах покаятися, га? Сідай, сину мій. — Він показав на стіну ворожчиної будки, там стояли притулені ще два складаних садових стільці.

— Нічого грішного. — Я розгорнув стілець, сів і взяв коричневий пакет з бубликом. — Але я дав обіцянку, а тепер боюся, що не зможу її виконати.

Я розповів Лейну про Майка і про те, як я переконав його матір поїхати в парк — а то було нелегко, зважаючи на її емоційний стан. Завершив розповідь я тим, як прокинувся посеред ночі, твердо переконаний, що Фред Дін не дозволить. Єдине, чого я не згадав, — сон, який мене розбудив.

— Ага, — сказав Лейн, дослухавши до кінця. — Вона зваблива? Матуська?

— Ну... так. Насправді так. Але це не причина...

Він поплескав мене по плечу і поблажливо всміхнувся, хоча без цієї усмішки я міг би й обійтися.

— Усе, Джонсі, ні слова більше, ні слова.

¹ М'який бублик, який розрізають і наповнюють різними начинками.

— Лейне, вона на десять років старша за мене!

— Авжеж. Якби мені дали по долару за кожную молодшу за мене на десять років ціпу, яку я водив на побачення, я міг би спокійно заплатити за вечерю з біфштексом «У Ганратті» у Гевенз-Бей. Вік — це лише цифра, друже мій.

— Супер. Дякую за урок арифметики. А тепер скажіть, чи вляпався я в лайно, коли сказав малому, що він зможе приїхати в парк і покататися на колесі та каруселі.

— Ти вляпався, — підтвердив Лейн, і мені в серці похололо. Та він одразу ж настановчо підняв вказівний палець. — Але...

— Але?

— Ти вже призначив дату вилазки?

— Точну ще ні. Думав, може, у четвер. — Інакше кажучи, перед приїздом Ерін і Тома.

— Четвер не годиться. П'ятниця теж. Малий і його зваблива матуся ще будуть тут наступного тижня?

— Мабуть, так, але...

— Тоді плануй на понеділок чи четвер.

— А нащо ждати?

— Заради газети. — Лейн дивився на мене так, наче я найбільший у світі кретин.

— Газети?..

— Місцевої. Виходить у четвер. Коли на першій сторінці з'явиться історія про те, як ти вкотре відзначився, врятувавши життя, ти Фреду Діну станеш як рідний. — Лейн викинув рештки бейгла у найближчий кошик для сміття (двохочковий кидок) і здійняв руки в повітря, наче показував рамку газетного заголовка. — «Приходьте у "Джойленд"! Ми не лише продаємо веселощі — ми рятуємо життя!» — Усміхнувшись, він перекосив котелок

на інший бік. — Безцінна увага засобів масової інформації. Фред буде винен тобі ще одну послугу. Розміняй її на готівку і скажи спасибі.

— А звідки журналісти дізнаються? Щось я не уявляю, щоб їм Едді Паркс розказав. — Хоча якби це й сталося, він би, напевно, змусив їх у першому параграфі написати про те, як я йому мало не всі ребра переламав.

Лейн підкотив очі.

— Усе забуваю, що ти, Джонсі, у наших краях чужинець. У тому паперовому наповнювачі для котячого туалету всі читають лише рубрики «Поліцейська варта» і «Виклики “швидкої”». Але виклики «швидкої» описують скупі і сухо. Тому я зроблю тобі, Джонсі, неоціненну послугу: в обідню перерву прогуляюся в офіс «Банера» і розкажу лохам про твій героїзм. А вони швиденько когось пришлють, щоб узяв у тебе інтерв'ю.

— Насправді я не дуже хочу...

— Господи, бойскаут з відзнакою «За скромність». Облиш. Ти ж хочеш, щоб малий покатався на атракціонах?

— Так.

— Тоді дай інтерв'ю. І мило всміхайся в об'єктив.

(Забігаючи наперед, скажу, що саме так я і зробив.)

Поки я складав стільчик, Лейн сказав:

— А знаєш, наш Фредді Дін міг би послати страховку нахрін і ризикнути. З вигляду не скажеш, але він сам карні-від-карні. Його батько був дрібним джекджо на кукурудзяних ярмарках. Фредді мені якось казав, що його батя носив з собою такий великий мічиганський згорток, що ним міг би кінь вдавитися.

Що таке дрібний джекджо, я знав, але мічиганський згорток ні про що мені не казав. А Лейн розсміявся, коли я спитав.

— З обох боків по двадцятці, а всередині — або доларові купюри, або вирізаний зелений папір. Крутий спосіб приманити юрбу. Але що стосується Фредді, то суть не в цьому.

— А в чому?

— Карні мають слабкість до гарненьких кнопок у обтислих спідничках і дітлахів, яким не поталанило в житті. А ще в них сильна алергія на лохівські правила. Включно з усією бухгалтерською чухнею.

— То, може, мені не доведеться...

Лейн підняв руку, щоб я замовк.

— Краще не ризикувати. Дай інтерв'ю.

* * *

Фотограф «Банера» поставив мене позувати перед «Громовицею». Коли я побачив фотографію, то аж скривився: на ній я примружився і був схожий на сільського дурника. Але свою роботу вона зробила. Коли я в п'ятницю вранці прийшов до Фреда, газета лежала в нього на столі. Він довгенько ухилявся від прямої відповіді, потім дав добро, та тільки за умови, що Лейн пообіцяє бути з нами від початку й до кінця прогулянки малого та його матері парком.

Лейн погодився без жодного ходіння околяса. Сказав, що хоче побачити мою подружку, а коли я бурхливо запротестував, зайшовся реготом.

Пізніше того ранку я подзвонив Енні Рос із того самого телефону, з якого Лейн викликав «швидку». Повідомив їй, що я домовився про прогулянку парком вранці наступного вівторка, якщо погода буде гарна, чи на середу-четвер, якщо не буде. І затамував дух.

Запала довга мовчанка, що завершилася зітханням. Потім Енні сказала «добре».

* * *

П'ятниця видалася клопітною. Я рано пішов з парку, поїхав машиною до Вілмінгтона і вже чекав на Тома й Ерін, коли вони зійшли з поїзда. Ерін пробігла через усю платформу, кинулася в мої обійми й розцілувала в обидві щокки та кінчик носа. Пригортати її до себе було приємно, однак годі було сплутати сестринські поцілунки з якимись іншими. Я відпустив її, і одразу ж мене енергійно притягнув до себе, по-чоловічому стис і поплескав по спині Том. Відчуття було таке, що ми не бачилися не п'ять місяців, а п'ять років. Я тепер був роботягою і, попри те, що вбрався у свої найкращі штани й спортивну сорочку, мав вигляд роботяги. Нехай мої заляпані мастилом джинси й вицвіла на сонці собакепка лежали в глибині шафи в кімнаті у місіс Ш., та все одно я мав вигляд роботяги.

— Я така рада тебе бачити! — вигукнула Ерін. — Ого, яка засмага!

Я стеновав плечима.

— Що тут скажеш? Працюю в найпівнічнішій провінції Селюцької Рів'єри.

— Це правильне рішення, — сказав Том. — Я б нізащо в це не повірив тоді, коли ти сказав, що не повернешся в універ, але тепер вважаю, що ти зробив правильно. Може, й мені слід було лишитися в «Джойленді».

Він усміхнувся — тією своєю усмішкою «я-поцілував-взасос-камінь-красномовства»¹, від якої б і пташечки з дерев попадали, — але це не розвіяло тіні, яка лягла на його обличчя. Він би нізащо в житті не залишився

¹ Камінь, вмурований у стіну замку Бларні (8 км від м. Корк, Ірландія). За легендою, дарує тому, хто його поцілував, дар красномовства. За словами власників замку, ритуал цілування каменя виконали мільйони людей, у тому числі всесвітньовідомі політики, письменники й зірки екрана.

в «Джойленді» після своєї поїздки на темному атракціоні.

Вони зупинилися на вихідні у «Пляжному готелі» місіс Шопло (місіс Ш. була страшенно рада їх приймати, а Тіна Екерлі раділа зустрічі з ними), і ми усі вп'яťох влаштували напівп'яну вечерю-пікнік на пляжі, гріючись біля величезного багаття. Але в суботу вдень, коли настав час, щоб Ерін поділилася зі мною інформацією, що так її занепокоїла, Том оголосив про свій намір обставити Тіну й місіс Ш. у «Скрабл» і відправив нас самих. Я подумав: якщо Майк та Енні сидітимуть на краю доріжки, то я познайомлю їх з Ерін. Але день був прохолодний, з океану віяв холоднющий вітер, тож за столиком для пікніка на краю доріжки нікого не було. Навіть парасолі: її забрали в дім і сховали на зиму.

У «Джойленді» всі чотири паркувальні майданчики були порожні, якщо не зважати на маленький парк службових вантажівок. Ерін (вбрана у товстий светр і вовняні штани, з тонким і дуже діловим портфелем, на якому було вибито її ініціали) питально здійняла брови, коли я витяг брелок і за допомогою найбільшого ключа відімкнув ворота.

— Ну, — сказала вона, — тепер ти один із них.

Мене це збентежило (хіба всі ми не відчуваємо збентеження, хай навіть безпричинного, коли хтось каже, що ми одні з них?).

— Не те щоб. У мене є ключ від воріт на випадок, якщо прийду сюди раніше за всіх або якщо йтиму з роботи останнім. Але всі ключі від королівства є тільки у Фреда й Лейна.

Ерін розсміялася, наче я бовкнув якусь дурницю.

— Ключ від воріт — це і є ключ від королівства. Я так вважаю. — Ураз посерйознішавши, вона подивилася на

мене довгим поглядом. — Девіне, ти наче подорослішав на вигляд. Я це помітила ще до того, як ми зійшли з поїзда, ще коли побачила тебе на платформі. А тепер я знаю, чому так. Ти пішов працювати, а ми повернулися у Небувалію, щоб гратися з загубленими хлопчиками й дівчатками. З тими, хто зрештою вдягнеться в костюми від «Брукс бразерс» і матиме в кишенях дипломи магістрів.

Я показав на портфель.

— До костюмчика від «Брукс бразерс» піде якраз... якщо вони, звісно, шиють костюми для жінок.

Вона зітхнула.

— Це подарунок від батьків. Батько хоче, щоб я стала адвокатом, як він. Поки що мені не стало духу сказати йому, що сама я хочу бути вільнонайманим фотографом. Він розлютиться.

Ми мовчки пішли по Джойленд-авеню. Панувала тиша, тільки опале листя перестукувало, мов кістки. Ерін подивилася на вкриті атракціони, сухий фонтан, завмерлих конячок на каруселі, порожню Казкову сцену в порожньому селі Віляй-Крути.

— Сумно якимось. У голову лізуть думки про смерть. — Вона кинула на мене оцінювальний погляд. — Ми бачили газету. Місіс Шопло постаралася, залишила в нас у кімнаті. Ти знову відзначився.

— Ти про Едді? Та просто я опинився поряд. — Ми дійшли до будки Мадам Фортуни. До неї досі було притулено садові стільці. Два з них я розгорнув і жестом запросив Ерін сісти. Потім всівся поряд з нею і витяг пінтову пляшку «Олд лог кебін».

— Віскар дешевий, зате зігріває добре.

Прийнятно здивована, Ерін пригубила. Я й собі ковтнув, потім закрутив пляшку і сховав у кишеню. За п'ятдесят

ярдів од нас на Джойленд-авеню (нашій головній алеї) виднівся високий декоративний фасад «Дому жаху» і можна було прочитати зелені літери, з яких крапав слиз: «ЗАХОДЬ, КОЛИ СМІЛИВИЙ».

Маленька ручка Ерін на диво міцно стисла моє плече.

— Ти врятував старого покидька. Врятував. Вважай це своєю заслугою.

Я всміхнувся, згадавши слова Лейна про те, що я маю бойскаутську відзнаку за скромність. Мабуть, вважати щось своєю заслугою не було серед моїх сильних сторін у ті часи.

— Він житиме?

— Напевно. Фредді Дін розмовляв із якимись лікарями, які сказали: бла-бла-бла, пацієнт повинен кинути курити, бла-бла-бла, пацієнт повинен кинути їсти картоплю-фрі, бла-бла-бла, пацієнт повинен регулярно займатися спортом.

— Так і бачу Едді Паркса на пробіжці, — в'їдливо сказала Ерін.

— Ага. З цигаркою в роті й пачкою шкварок у руці.

Вона захихотіла. Налетів вітер і роздмухав їй волосся навколо щік. У товстому светрі й ділових темно-сірих штанах вона не дуже нагадувала ту розчервонілу американську красуню, яка бігала «Джойлендом» у коротенькій зеленій суконьці, всміхаючись своєю по-особливому привабливою усмішкою і припрошуючи людей знятися на старомодний фотоапарат.

— Що в тебе для мене є? Що ти розкопала?

Ерін відкрила портфель і витягла теку.

— Ти точно хочеш у це влазити? Бо я не думаю, що ти вислухаєш, скажеш «Елементарно, Ерін» й одразу видаси ім'я вбивці, як Шерлок Голмс.

Якби я потребував підтвердження того, що я не Шерлок Голмс, то ним могла стати моя шалена думка про те, що Едді Паркс — так званий убивця з «Дому жаху». Я хотів був сказати Ерін, що мені більше йдеться про те, щоб упокоїти жертву, ніж знайти убивцю, але це могло здатися божевільням, навіть попри пережите Томом.

— Я на це теж не розраховую.

— До речі, з тебе близько сорока доларів за міжбібліотечний абонемент.

— Я готовий платити.

Ерін жартома тицьнула мене під ребра.

— Правильно. Бо я не заради розваги працюю паралельно з навчанням.

Вона вместила портфель між щиколотками і розгорнула теку. В середині я побачив ксерокси, дві-три сторінки нотаток, надрукованих на машинці, і глянцеві фотографії, схожі на ті, що їх отримували лохи, коли купувалися на заклики голівудських кралечок.

— Отже, так. Я почала зі статті в чарльстонській «Ньюз енд кур'єр», про яку ти розповідав. — Вона простягнула мені одну з ксерокопій. — Це недільний випуск, п'ять тисяч слів здогадів і, може, з вісімсот слів реальної інформації. Потім прочитаєш, якщо захочеш, я тобі змалюю загальну картину. Чотири дівчини. П'ять дівчат, якщо з нею. — Ерін показала на «Дім жаху». — Першою була Ділайт Моубрей, для друзів — Діді. З Вейкроса, штат Джорджія. Біла, двадцять один рік. За три чи чотири дні до того, як її вбили, вона розповіла своїй найкращій подружці Джезмін Візерс, що в неї новий бойфренд, старший і дуже симпатичний. Її знайшли біля стежки на краю болота Окефенокі тридцять першого серпня тисяча дев'ятсот шістдесят першого року, через дев'ять днів після зникнення.

Якби той тип затягнув її в болото, хоча б трохи, її б ще довго не знайшли.

— А може, й узагалі не знайшли б, — зауважив я. — Тіло, покинуте там, за двадцять хвилин розтерзали б алігатори.

— Гидко, але правда. — Вона подала мені наступну копію. — Це історія з вейкроського «Джорнел гералд». — Там було фото. На ньому насуплений поліцейський показував гіпсовий відбиток слідів від шин. — Була гіпотеза, що він викинув її там, де перерізав горло. Пишуть, що відбитки шин залишив пікап.

— Викинув тіло, як сміття.

— Знову гидко, але правда. — Ерін передала мені наступну копію вирізки з газети. — А це номер два. Клодін Шарп, з Рокі-Маунт, це тут, у штаті Північна Кароліна. Біла, двадцять три роки. Знайдена мертвою в тамтешньому кінотеатрі. Другого серпня шістдесят третього. На сеансі показували «Лоуренса Аравійського» — дуже довге й дуже шумне кіно. Журналіст, автор статті, цитує «анонімне джерело в поліції», яке стверджувало, що вбивця, напевно, перерізав їй горло під час однієї з батальних сцен. Звісно, це лише здогади. Він викинув закривавлену сорочку й рукавички, а з зали вийшов, мабуть, у тій сорочці, яка була під першою.

— Схоже на почерк убивці Лінди Грей, — відзначив я. — Тобі не здається?

— Як на мене, то дуже схоже. Поліція допитала всіх її друзів, але Клодін нічого не казала про нового бойфренда.

— Чи про те, з ким вона того вечора ходила в кіно? Навіть батькам не казала?

Ерін глянула на мене поблажливо.

— Дев, їй було двадцять три, не чотирнадцять. Її батьки жили на одному краю міста, а вона — на іншому. Працювала в аптеці й мешкала у маленькій квартирі над нею.

— Ти про все це дізналася з газетної статті?

— Ні, звісно. Я теж зробила декілька дзвінків. Аж на пальцях мозолі диском понатирала, якщо хочеш знати правду. До речі, з тебе ще й за міжміські дзвінки. До Клодін Шарп ми повернемося пізніше. А тепер підемо далі. Жертвою номер три, відповідно до статті у «Ньюз енд кур'єр», була дівчина з Санті, що в Південній Кароліні. Ми вже підійшли до тисяча дев'ятсот шістдесят п'ятого року. Єва Лонгботом, дев'ятнадцять років, темношкіра. Зникла четвертого липня. Її тіло зайшли через дев'ять місяців двоє рибалок, лежало на північному березі річки Санті. Її згвалтували й вдарили ножом у серце. Інші не були ні темношкірими, ні згвалтованими. Ти можеш, звісно, записати її ім'я в колонку вбивці з «Дому жаху», проте я особисто сумніваюся. Останньою жертвою, перед Ліндою Грей, була вона.

Ерін подала мені фото, схоже на знімок зі шкільного альбому вродливої золотоволосої дівчини. Однієї з тих, які й у командах чірлідерок головують, і королевами зустрічей випускників стають, і з квотербеками зустрічаються... і, попри це, їх усі люблять.

— Дарлін Стамнейкер. Напевно, змінила би прізвище, якби потрапила в кінобізнес, а це й було її заявленою метою. Біла, дев'ятнадцять років. З Мекстона, Північна Кароліна. Зникла двадцять дев'ятого червня шістдесят сьомого. Знайшли через два дні, після масштабних пошуків, у придорожній халабуді, яка стояла в ліску серед сосон Ламберта. Горло перетяте.

— Господи, яка красуня. Невже в неї не було постійного хлопця?

— У такої гарної дівчини? Нащо ти взагалі питаєш? Саме до нього поліцейські передусім і пішли, тільки його не було вдома. Він з трьома друзями поїхав на природу в Блу-Рідж, і всі троє підтвердили його алібі. Так що то не він, якщо, звісно, не злітав додому, махаючи руками, як крильми.

— А потім була Лінда Грей, — сказав я. — Номер п'ять. Тобто якщо їх усіх убив один і той самий чоловік.

Ерін по-вчительському підняла вказівний палець.

— Вона була п'ятою лише в тому разі, якщо знайшли всіх жертв цього типа. Але в шістдесят другому, шістдесят четвертому, шістдесят шостому могли бути й інші... ну ти розумієш.

У каркасі колеса стогнав і бушував вітер.

— А тепер про те, що мене занепокоїло, — сказала Ерін... наче п'ять мертвих дівчат — не достатній привід для занепокоєння. І дістала з теки ще одну копію. То був флаер (кричалка говіркою) з рекламою якоїсь вистави під назвою «1000 чудес Менлі Велмана». На ньому двійко клоунів піднімали догори пергамент, на якому було перелічено деякі з чудес, і одним з них було «НАЙБІЛЬШЕ В АМЕРИЦІ ЗІБРАННЯ ПОТВОР! І ДИВОВИЖ!» Ще там були атракціони, ігри, розваги для маленьких дітлахів і «НАЙСТРАШНІША У СВІТІ КІМНАТА СТРАХУ».

«Заходь, коли сміливий», — подумав я.

— Ти отримала це через міжбібліотечний абонемент? — спитав я.

— Так. Я вирішила, що через міжбібліотечний абонемент можна знайти що завгодно, якщо маєш бажання копати. Або тримати вуха нашорошеними, бо насправді

це найбільше в світі сарафанне радіо. Цю рекламу друкували у вейкроській «Джорнел гералд». Протягом першого тижня у серпні шістдесят першого.

— Коли зникла перша дівчина, ярмарок Велмана стояв у Велкросі?

— Її звали Діді Моубрей. Ні, на той час ярмарок уже поїхав. Але саме в той час Діді сказала подрузі, що в неї новий хлопець. А тепер поглянь на це. Це з рокімаунтської «Телеграм». Рекламу друкували протягом тижня в середині липня шістдесят третього. Стандартне оголошення, дане завчасно. Та що я тобі розкажую, сам знаєш.

То була ще одна реклама шоу «1000 чудес Менлі Велмана» на всю сторінку. Ті самі двоє клоунів тримали той самий пергамент, але через два роки після зупинки у Вейкросі вони вже обіцяли гру в бінго з призом у десять тисяч доларів і слова «потвори» вже не було.

— Ярмарок був у місті, коли в кінотеатрі вбили Клодін Шарп?

— Поїхав за день раніше. — Вона постукала пальцем по нижній частині аркуша. — Деве, усе, що потрібно, — подивитися на дати.

З датами я був менш обізнаний, ніж вона, проте я вирішив не виправдовуватися.

— А третя дівчина? Лонгботом?

— Нічого про ярмарок у районі Санті я не знайшла, і про ярмарок Велмана теж би нічого не знайшла, бо він прогорів восени шістдесят четвертого. Про це я прочитала в журналі про вуличну торгівлю й суміжні види діяльності «Аутдор трейд енд індастрі». Наскільки нам з багатьма бібліотекарями, які мені допомагали, вдалося з'ясувати, це єдиний спеціалізований журнал, який висвітлює питання бізнесу ярмарків і парків розваг.

— Господи, Ерін, забудь про фотографію, знайди собі багатого письменника чи кінопродюсера і запропонуй йому послуги асистента-дослідника.

— Я краще фотографуватиму. Дослідження надто схоже на роботу. Але не губімо нитку розмови. У районі Санті не було жодного ярмарку, але і вбивство Емми Лонгботом не схоже на інші чотири. Мені так здається, принаймні. В інших випадках жертв не гвалтували, пам'ятаєш?

— Наскільки тобі відомо. У газетах про таке ніколи прямо не пишуть.

— Так, там пишуть «розбещення» чи «сексуальний напад» замість «згвалтування», але суть вони відтворюють, повір.

— А як щодо Дарлін Шумейкер? Там було...

— Стамнейкер. Цих дівчат убили, Деве, усе, що ти можеш для них зробити, — запам'ятати їхні імена та прізвища.

— Я запам'ятаю. Дай мені час.

Ерін накрила мою руку долонею.

— Пробач, я вивалила на тебе все одразу. Сама я це все тижнями перетравлювала.

— Справді?

— Ну типу. Це доволі жахливо.

І вона мала рацію. Коли читаєш детектив чи дивишся кіно, то, радісно насвистуючи, проходиш повз гори трупів. Тебе цікавить лише те, хто вбивця: дворецький чи зла мачуха. Але тут були справжні молоді жінки. Мабуть, вороння клювало їхню плоть, в очах заводилися личинки і черви заповзали в носи та сіру речовину мозку.

— А коли цю Стамнейкер убили, у Макстоні стояв цирк?

— Ні, але в Ламбертоні — це найближче містечко — мав от-от початися сільський ярмарок. Ось.

Ерін дала мені наступну ксерокопію, з рекламою літнього ярмарку Робсона. І знову постукала по аркушу. Цього разу вона хотіла звернути мою увагу на рядок «50 БЕЗПЕЧНИХ АТРАКЦІОНІВ ВІД КОМПАНІЇ “САЗЕРН СТАР ЕМ'ЮЗМЕНТС”».

— Я почитала про «Сазерн стар» у «Аутдор трейді». Компанія вийшла на ринок після Другої світової. Офіс у них у Бірмінгемі, а їздять по всьому Півдню, зводячи атракціони. Нічого грандіозного типу «Громовиці» чи «Скаженої трясучки», але в них повно різних дурнограйок і людей, щоб ними керували.

Я не міг не заусміхатися. Отже, вона ще не зовсім забула говірку. Дурнограйкою називали атракціон, який можна було легко поставити й розібрати. Якщо ви колинебудь каталися на «Шалених чашках» чи «Дикій миші», ви були на дурнограйці.

— Я зателефонувала головному менеджеру з атракціонів «Сазерн стара». Сказала, що працювала влітку цього року в «Джойленді» й писала реферат про індустрію парків розваг на курс соціології. А що? Я цілком могла його писати. Після всього цього було б раз плюнути. Він розказав мені, що в їхній сфері діяльності відбулися великі зміни. Так одразу сказати, чи найняли вони когось із цирку Велмана, він не міг, але підтвердив, що це цілком можливо: там кілька різноробочих, тут кілька посадників, одну-дві «мавпочки» для атракціонів. Отже, вбивця Діді й Клодін міг бути на тому ярмарку, і Дарлін Стамнейкер могла з ним познайомитися. Ярмарок ще офіційно не працював, але багатьох місцевих жителів тягне до місць розташування ярмарків, подивитися на те, як робочі й газуні з тамтешніх ставлять атракціони. — Вона спокійно подивилася на мене. — Я думаю, саме це й сталося.

— Ерін, а є згадки про мандрівний цирк у статті, яку надрукували в «Ньюз енд кур'єр» після того, як убили Лінду Грей? Чи, може, краще сказати, згадки про розважальні дійства?

— Ні. А можна ще ковтнути з твоєї пляшки? Мені холодно.

— Можемо зайти всередину...

— Ні, мені холодно від усіх цих убивств. Щоразу мороз пробирає, коли я все це передивляюся.

Я дав їй пляшку. Вона ковтнула трохи віскі, я їй собі не відмовився.

— Мабуть, ти й справді Шерлок Голмс, — сказав я. — А що поліція? Думаєш, вони проґавили цей момент?

— Точно не знаю, але думаю... так. Якби це був телесеріал, знайшовся б якийсь мудрий старий поліцейський, типу лейтенанта Коломбо, який би прагнув побачити загальну картину і склав би шматочки пазла до купи. Але, мабуть, у реальному житті таких небагато. До того ж, загальну картину побачити нелегко, бо вона розкидана по трьох штатах і восьми роках. Одне можна сказати напевно — якщо він і працював колись у «Джойленді», то його тут уже давно нема. Плинність кадрів у парку розваг не така велика, звісно, як у мандрівній компанії типу «Сазерн стар ем'юзмент», та все одно люди приходять і йдуть.

Це я й сам знав. Посадники та кликуни яток не люблять затримуватися на одному місці надовго, а газуні взагалі приходили й відходили, як приплив.

— Ось іще одна річ, яка мене турбує. — Ерін простягла мені стосик фотографій вісім-на-десять. На білому полі внизу кожної йшов напис «ЗНЯТО ВАШОЮ ГОЛІВУДСЬКОЮ КРАЛЕЧКОЮ В "ДЖОЙЛЕНДІ"».

Я швидко їх прогортав і відчув, що треба ковтнути ще віскі, бо зрозумів — то були знімки Лінди Грей і чоловіка, який її вбив.

— Господи, Ерін, це не з газети. Де ти їх роздобула?

— У Бренді Раферті. Довелося до неї підлещуватися, казати, якою вона була чудовою мамою для нас, голівудських дівчаток, і зрештою вона здалася. Ці фотки я надрукувала з негативів, які вона позичила мені зі свого особистого архіву. Ось дещо цікаве, Деве. Бачиш стрічку на голові в Грей?

— Так. — Стрічка Аліси, як її назвала місіс Шопло. Блакитна стрічка Аліси.

— Бренда сказала, що на знімках, які надрукували в газетах, її зробили розмитою. Поліція думала, це допоможе знайти вбивцю, але цього так і не сталося.

— То, що тебе турбує?

Мене всі ті знімки теж турбували, навіть ті, де Грей та її супутник були тільки фігурами на тлі й упізнати їх можна було лише за її блузкою без рукавів та стрічкою Аліси, а також його бейсболкою та темними окулярами. Лише на двох фото Лінду Грей та її вбивцю було видно чітко й виразно. На першій вони стояли біля «Чашок-кружляшок». Його рука недбало спочивала на сидниці Грей. На другій — найчіткішій серед усіх — вони були біля тиру імені Енні Оуклі. Та все ж на жодному знімку чоловікового обличчя не можна було роздивитись як слід. Я міг би пройти повз нього на вулиці і не впізнати.

Ерін узяла фото з «Чашками-кружляшками».

— Глянь на його руку.

— Так, татуська. Я бачу. І чув про неї від місіс Ша. А що воно таке, як ти думаєш? Яструб чи орел?

— По-моєму, орел, але це не має значення.

— Справді?

— Так. Пам'ятаєш, я казала, що ще повернуся до Клодін Шарп? Молода жінка, якій перетягли горло в місцевому кінотеатрі — під час показу «Лоуренса Аравійського», а це вам не абищо, — для такого маленького містечка, як Рокі-Маунт, була великою подією. «Телеграм» ще місяць її пережовувала. Копи знайшли аж одну зачіпку, Деве. Дівчина, з якою Клодін навчалася разом у старших класах, бачила її в барі і привіталася. Клодін відповіла на привітання. Та дівчина сказала, що біля неї сидів чоловік у сонцезахисних окулярах і бейсболці, але вона б і не подумала, що він з Клодін, бо він був набагато старший. Помітила вона його лише тому, що він сидів у кінотеатрі в темних окулярах... а ще тому, що на руці в нього було татуювання.

— Пташка.

— Ні, Деве. Коптський хрест. Отакий. — Ерін витягла ще одну копію і показала мені. — Поліцейським вона сказала, що спершу подумала, ніби то якийсь нацистський символ.

Я придивився до хреста. Був він елегантний, проте анітрохи не схожий на птаха.

— Два татуювання, — зрештою припустив я. — Птах на одній руці, хрест — на іншій.

Ерін похитала головою і знову тицьнула мені фото з «Чашками-кружляшками».

— На якій руці пташка?

Він стояв ліворуч від Лінди Грей і обіймав її за талію. Рука, що спочивала на сидниці...

— На правій.

— Так. Але дівчина, яка бачила його в кінотеатрі, сказала, що хрест теж був на правій.

Я замислився.

— Вона помилилась, от і все. Свідки постійно щось плутають.

— Звісно. Мій батько міг би цілий день на цю тему розводитись. Але поглянь.

Ерін простягала мені фото з тиру, найвиразніше з усього стосу, бо на ньому вони не просто проходили десь на тлі. Котрась із кралечок помітила їх у гарній позі й клацнула, в надії продати знімок. Та тільки той тип її послав. У грубій формі, якщо вірити місіс Шопло. Це нагадало мені, як вона описувала це фото: «Як він притискався стегном до її стегна, показував, як тримати гвинтівку, так, як це завше роблять хлопці». Напевно, місіс Ш. бачила розмитий газетний варіант фотографії, що складався з маленьких цяткок. А в мене в руках був оригінал, такий чіткий і виразний, що в мене з'явилося відчуття, ніби я можу ступити крок, і опинитися там, разом із ними, і попередити Лінду Грей. Він справді притискався до неї. Його долоня лежала на її руці, що притримувала ствол гвинтівки двадцять другого калібру, і допомагала прицілитись.

Рука була ліва. А на ній — жодних татуювань.

— Бачиш? — спитала Ерін.

— Тут нема чого бачити.

— Отож-бо, Деве. Отож-бо.

— Тобто ти хочеш сказати, що це два різні типи? Один з хрестом на руці вбив Клодін Шарп, а інший, з птахом на руці, — Лінду Грей? Щось мені в це не віриться.

— Цілковито з тобою погоджуюсь.

— Тоді що ти маєш на увазі?

— Мені здалося, що я щось побачила на фотографіях, але певності не було, тому я віднесла надрукований відбиток і негатив нашому випускнику Філу Гендрону. Він геній проявних, практично живе на факультеті фотографії

у Барді. Пам'ятаєш ті неоковирні «спід-графіки», з якими ми ходили?

— Забудеш таке.

— Їх нам нависили здебільшого для антуражу — гарненькі дівчатка зі старезними фотиками в руках. Але Філ сказав, що насправді вони досить круті. З негативів можна витягти чимало корисного. Ось, наприклад.

Вона простягла мені збільшену копію фото з «Чашками-кружляшками». Голівудська кралечка знімала молоду пару з маленькою дитиною посередині, проте на цій масштабованій фотографії тих людей взагалі не було видно. У центрі знімка опинилися Лінда Грей та її кавалер-убивця.

— Деве, подивися на його руку! На татушку глянь!

Я насупився, намагаючись щось розгледіти.

— Важкувато, — пожалівся я. — Рука більш розмита, ніж решта фотки.

— А по-моєму, ні.

Я підніс фото впритул до очей.

— Це... Господи, Ерін. Це що, чорнило? І воно потекло? Зовсім трішки, але потекло?

Вона просяяла і тріумфально мені всміхнулася.

— Липень шістдесят дев'ятого. На півдні країни пекельна спека. Піт з людей тече відрами. Якщо не віриш, подивись на інші фотографії, й побачиш кола від поту на сорочці. До того ж у нього були й інші причини пітніти, правда ж? Він замислив убивство. Відчайдушне й зухвале.

— От чорт, — сказав я. — Пірат Піт.

Ерін спрямувала на мене вказівний палець.

— Точно.

«У пірата Піта» — так називалася сувенірна крамничка, що стояла біля «Плюсь-Хрясь». Над її дахом гордо майорів Веселий Роджер. Усередині можна було купити

звичні дрібниці — футболки, чайні горнятка, пляжні рушники, навіть плавки, якщо ваша дитина забула взяти їх з собою (усе з логотипом «Джойленду»). А ще там був прилавок, на якому пропонували широкий вибір фальшивих татуювань. То були перебивні картинки. Якщо ви не могли нанести їх собі самотужки, Пірат Піт (чи хтось із його зелених помічників) допомогли б вам за невеличку доплату.

Ерін кивнула.

— Сумніваюся, що він робив їх собі там, це було б тупо, а цей тип аж ніяк не тупий, але я впевнена, що то не справжнє татуювання, так само, як і коптський хрест, який та дівчина бачила в кінотеатрі у Рокі-Маунті. — Вона нахилилася вперед і взяла мене за руку біля ліктя. — Знаєш, що я думаю? Я думаю, він зробив це, щоб привернути увагу. Люди помічають татуювання, і все інше просто... — Вона постукала по розпливчастих обрисах, котрі були цілком упізнаваними перед тим, як її друг у Барді збільшив їх до величезного розміру.

— Усе інше, що з ним пов'язано, розпливається на тлі, — сказав я.

— Угу. Згодом він просто їх змивав.

— Поліції про це відомо?

— Гадки не маю. Можеш їм сказати. Я не казатиму, бо повертаюся в універ. Але не знаю, чи вони візьмуть до уваги, все-таки стільки часу минуло.

Я знову погортав фото. Сумнівів не лишалося: Ерін розкопала щось дуже важливе, — хоча я сильно сумнівався, що це само по собі стане чинником затримки вбивці з «Дому жаху». Але в цих фотографіях було ще щось. *Щось*. Знаєте, як ото буває, коли слово крутиться на язичі і ніяк звідти не зійде? Саме так і було з тими знімками.

— А після Лінди Грей були інші вбивства, подібні до цих п'яти? Чи чотирьох, якщо не враховувати Єву Лонг-ботом? Ти перевіряла?

— Пробувала. Якщо коротко, то я сумніваюся, але точно сказати не можу. Я прочитала про п'ятдесят убивств молодих дівчат і жінок... щонайменше п'ятдесят... але не знайшла жодного, яке б відповідало параметрам. — І Ерін випалила скоромовкою: — Завжди влітку. Завжди в кінці побачення з незнайомим старшим чоловіком. Завжди перетяте горло. І завжди пов'язано з якимось мандрівним ярма...

— Привіт, дітлахи.

Перелякавшись від несподіванки, ми підвели голови. До нас непомітно підійшов Фред Дін. Того дня на ньому був гольф, яскраво-червоні мішкуваті штани та кепка з довгим козирком і написом «ЗАМІСЬКИЙ КЛУБ ГЕВЕНЗ-БЕЙ», вишитим золотими нитками над краєм. Я більше звик бачити його в костюмі, де вся неформальність полягала в тому, що він розпускав краватку і розстібав верхнього ґудзика ванх'юзенівської сорочки. А в одязі для гри в гольф він здавався абсурдно молодим. Якщо не зважати на сиві смуги на скронях, звісно.

— Здрастуйте, містере Дін. — Ерін підвелася. Більшу частину ксерокопій (і деякі фотографії) вона досі тримала в руці. В іншій була тека. — Не знаю, чи ви мене пам'ятаєте...

— Аякже, — кивнув Фред, підходячи ближче. — Голівудських кралечок я ніколи не забуваю, от тільки часом імена плутаю. Ти Ешлі чи Джері?

Вона всміхнулася, поклала папери назад у теку і віддала мені. А я вклав туди фото, які досі тримав у руках.

— Я Ерін.

— Авжеж. Ерін Кук. — І він мені підморгнув, що було ще дивніше, ніж бачити його в старомодних мішкуватих штанах для гольфу. — Джонсі, у тебе відмінний смак у виборі дівчат.

— Правда ж? — Мені здавалося надміру складним заходити в пояснення й казати, що насправді Ерін — дівчина Тома Кеннеді. Однаково Фред міг і не пам'ятати Тома, бо ніколи його не бачив у звабливій зеленій суконьці й на високих підборах.

— Зайшов узяти гробсбухи. Скоро треба відправляти податкові звіти. Такий геморой. А ти, Ерін, приїхала на зустріч випускників і добре проводиш час?

— Так, сер, дуже добре.

— Наступного року повернешся?

Це запитання змусило її трохи зніяковіти, але вона відважно сказала правду:

— Напевно, ні.

— Молодець, чесна. Але якщо передумаєш, Бренда Рафферті знайде для тебе місце, я в цьому не сумніваюся. — Він перевів погляд на мене. — Джонсі, щодо цього хлопчика, якого ти хочеш привести в парк. Ви з його матір'ю вже вибрали день?

— Вівторок. А якщо піде дощ, то в середу чи в четвер. Малому не можна потрапляти під дощ.

Ерін поглянула на мене зацікавлено.

— Я б вам радив зупинитися на вівторку, — сказав Фред. — На узбережжя насувається шторм. Слава Богу, не ураган, але все-таки тропічне збурення. Зливи й сильний вітер, як кажуть у прогнозах. Усе має початися десь вранці в середу.

— Добре. Дякую за підказку.

— Ерін, радий був тебе знову бачити. — Він торкнувся краю козирка і пішов до заднього майданчика.

Ерін дочекалася, коли він зникне з поля зору, і лише тоді захихотіла.

— Ці штани. Ти бачив ці штани?

— Ага, — кивнув я. — Така дикість. — Але сміятися зі штанів чи з самого Фреда Діна я б не став нізачо у світі. За словами Лейна, «Джойленд» тримався купи лише завдяки його магічним фокусам зі слиною, дротом і бухгалтерією. Отож він міг носити які завгодно мішкуваті штани для гольфу. І принаймні вони не були картатими.

— А що це за хлопчик, якого ти маєш привести в парк?

— Довга історія. Дорогою назад розкажу.

Отож, я виклав їй версію бойскаута, який спеціалізується на скромності, не згадуючи про велику сварку в лікарні. Ерін слухала, не перебиваючи, і поставила тільки одне запитання — якраз коли ми підійшли до сходів, які вели нагору з пляжу.

— Деве, скажи правду. Матуся зваблива?

Схоже, інших питань люди просто не знали.

* * *

Того вечора Ерін і Том пішли до «Серфера Джо», у бар, де можна було випити пива і потанцювати — там вони влітку провели більш ніж декілька вільних вечорів. Том і мене запрошував, але я згадав ту давню приказку: коли збираються двоє, третій іде самі-знаєте-куди. Крім того, я сумнівався, що в барі все ще панувала та жвава, святкова й душевна атмосфера, до якої вони звикли. У таких місечках, як Гевенз-Бей, різниця між липнем і жовтнем колосальна. Граючи роль старшого брата, я навіть про це їм сказав.

— Деве, ти розумієш, яка штука, — пояснив мені Том. — Ми з Ерін не шукаємо розваг, ми приносимо їх з собою. Цього ми навчилися влітку.

А проте я чув, що сходами нагору вони піднялися досить рано і майже тверезі, судячи зі звуків. Однак вони перешіптувалися і притишено сміялися, і чуючи це, я відчув себе трохи самотнім. Хотілося, щоб поряд була не Ерін, а просто хтось. Тепер, згадуючи це, я розумію, що то вже був хай маленький, але крок уперед.

Поки їх не було, я перечитав нотатки Ерін, але не знайшов там нічого нового. За чверть години я відклав їх убік і перейшов до фотографій, чітких чорно-білих знімків, зроблених «ВАШОЮ ГОЛІВУДСЬКОЮ КРАЛЕЧКОЮ В «ДЖОЙЛЕНДІ»». Спочатку я просто їх гортав, та потім сів на підлогу і виклав квадратом, пересуваючи з місця на місце, наче хотів скласти пазл. Хоча, напевно, саме це я й робив.

Ерін стурбував зв'язок із мандрівним ярмарком і татування, що насправді такими не були. Мене теж це непокоїло, та було там ще щось. Я ніяк не міг зрозуміти, що саме, і це доводило мене до сказу, бо здавалося, що воно в мене перед самісіньким носом. Врешті-решт я поклав усі фото назад у теку. Крім двох. Двох ключових. Їх я підніс до очей і уважно подивився спочатку на перше, потім на друге.

Лінда Ірей і вбивця стоять у черзі до «Чашок-кружляшок».

Лінда Ірей і вбивця у тирі.

«Забудь про ті кляті тату, — подумав я. — Річ не в них. Річ у чомусь іншому».

Але в чому? Його очі приховували сонцезахисні окуляри. Нижню половину обличчя прикривала еспаньйолка,

а на лоб і брови наповзав трохи перекошений козилок бейсболки. На логотипі картуза з великої червоної літери С визирав сом — емблема команди молодшої ліги Південної Кароліни, яка звалася «Мадкетс». У розпал сезону протягом дня парком гуляли десятки картузів «Мадкетс». Було їх так багато, що ми називали їх рибокепками замість собакепок. Більш анонімного головного убору той виродок надіти не міг, і в цьому, безперечно, полягав його задум.

Я повертався від однієї фотографії до іншої: від «Чашок-кружляшок» до тиру і назад до «Чашок». Та зрештою поклав знімки у теку і кинув її на свій маленький письмовий стіл. Поки Том і Ерін не повернулися, читав книжку, а тоді вклався спати.

«Може, завтра щось з'ясується, — подумав я. — Вранці я прокинуся і скажу: “От чорт! Авжеж!”»

Шум хвиль, що напливали на берег, заколисав мене. Наснилося, що я на березі з Енні та Майком. Ми з Енні, обійнявшись, стояли ногами у воді і дивились, як Майк керує змієм. Він відпускав мотузку й біг за нею. Він міг бігти, бо нічим не хворів. Він був цілковито здоровий. Про м'язову дистрофію Дюшенна таке могло тільки наснитися.

Прокинувся я рано, бо забув опустити жалюзі. Одразу ж пішов до теки, взяв ті дві фотографії й у вранішньому світлі знову до них придивився, впевнений, що побачу відповідь.

Але не побачив.

* * *

Злагоджений розклад дозволив Тому й Ерін приїхати з Нью-Джерсі разом, але коли йдеться про розклад руху поїздів, то злагоженість — це радше виняток, ніж правило. Коли верталися назад, то разом їм вдалося побути лише у моє-

му «форді», коли я віз їх з Гевенз-Бей до Вілмінгтона. Поїзд Ерін відбував на північ штату Нью-Йорк в Аннандейл-на-Гудзоні за дві години до того, як «Прибережний експрес» із Томом на борту помчить назад у Нью-Джерсі.

Я поклав Ерін у кишеню куртки чек.

— Міжбібліотечний абонемент і міжміські.

Вона виловила чек, глянула на нього і рішучо спробувала повернути.

— Дев, вісімдесят доларів — це забагато.

— Зважаючи на все, що ти розвідала, цього ще й замало. Беріть, лейтенанте Коломбо.

Ерін розсміялася, сховала чек назад у кишеню і поцілувала мене на прощання — знову по-сестринському швидко, а не так, як того вечора наприкінці літа. У Томових обіймах вона лишалася значно довше. Вони обмінялися обіцянками щодо Дня подяки у Томових батьків на заході Пенсильванії. Я бачив, що йому не хочеться її відпускати, та коли по гучномовцю оголосили останнє попередження про посадку на поїзд, що вирушає на Річмонд, Балтимор, Вілкс-Бар та населені пункти на півночі, на решті відпустив.

Коли вона поїхала, ми з Томом неквапом пройшлися по вулиці й повечеряли (трохи зарано) у кафешці, де подавали не-такі-вже-й-погані реберця. Я саме розмірковував, який десерт собі взяти, коли Том прокашлявся і сказав:

— Слухай, Деве.

Щось у його голосі змусило мене швидко підвести погляд від меню. Щоки в Тома були ще червоніші, ніж зазвичай. Я поклав меню на стіл.

— Те, що ти попросив Ерін зробити... я думаю, треба покласти цьому край. Її це все турбує, вона закинула навчання. — Він розсміявся, глянув у вікно на вокзальну

метушню і знову перевів погляд на мене. — Я говорю не як її хлопець, а як її батько, правда ж?

— Ти говориш занепокоєно, от і все. Говориш так, наче тобі до неї не байдуже.

— Не байдуже? Друзе, та я по вуха закоханий. Вона найважливіше, що є в моєму житті. Але я тебе прошу не тому, що ревную. Я не хочу, щоб ти так думав. Річ ось у чому: якщо вона хоче перевестися і не втратити стипендію, їй не можна з'їжджати в навчання. Ти ж розумієш, правда?

Так, я це розумів. Та розумів я ще дещо, навіть якщо сам Том і не міг цього збагнути. Він хотів, щоб вона трималася подалі від «Джойленду» — і душею, і тілом. Бо з ним там сталася пригода, якої він не міг досягнути розумом. Не міг і не хотів, хоча, на мій погляд, це робило його до певної міри дурнем. На мене знову наринув невблаганний потік заздрості й стиснув шлунок з їжею, яку той намагався перетравити.

Та я всміхнувся (не брехатиму, це коштувало мені зусиль) і сказав:

— Сигнал прийнято. Що стосується мене, то наш маленький дослідницький проект закінчився. — «Розслабся, Томасе. Тепер ти можеш не думати про те, що сталося в «Домі жаху». Про те, що ти там бачив».

— Добре. Ми ж досі друзі, правда?

Я простягнув йому через стіл руку.

— Друзі до скону, — сказав я.

І ми потисли один одному руки.

* * *

На казковій сцені села Виляй-Крути було три задники: замок Чарівного принца, магічне бобове стебло Джека

і зоряне нічне небо, на тлі якого видно було «Колесо Кароліни», що палахкотіло червоною неоновною барвою. Усі вони протягом літа вицвіли на сонці. У понеділок уранці я саме був за лаштунками, у невеличкому просторі за сценою давав лад декорації за допомогою фарби й пензлика (і дуже боявся налажати, бо Ван Гог з мене був ніякий), коли до мене підійшов газуні з тих, що працювали неповний день, і передав, що мене чекають в кабінеті Фреда Діна.

Ішов я з тривогою на душі, думаючи, що мене будуть шпетити за те, що привів у суботу Ерін у парк. На мій подив, Фред Дін був не в одному зі своїх костюмів чи в смішному одязі для гольфу, а у вилялях джинсах і так само линялій футболці з логотипом «Джойленду». Короткі рукава він підкасов, і видно було тепер чималі м'язи. Голову вінчав візерунчастий налобник. Він не був схожий на бухгалтера чи начальника паркового відділу персоналу — він був схожий на атракціоніста.

Помітивши моє здивування, він усміхнувся.

— Прикид мій подобається? Чесно кажучи, мені самому дуже навіть до душі. Так я вдягався, коли пішов працювати у шоу Братів Бліц на Середньому Заході. У п'ятдесяті це було. Маму Бліці влаштовували, а от батько злякався до чортиків. А він у мене був карні.

— Я знаю.

Фред підняв брови.

— Справді? Чутки ширяться. Добре, та я не про це. Сьогодні треба чимало зробити.

— Можете дати мені список. Я майже закінчив розмальовувати декорації на...

— Нічого подібного, Джонсі. Сьогодні опівдні ти підеш з роботи, і я не хочу тебе бачити до завтрашнього ранку, до дев'ятої години, коли ти з'явишся тут зі своїми гостями.

А щодо платні не хвилюйся. Я зроблю так, щоб з тебе не вирахували за пропущені години.

— Фреде, а чому так?

Він усміхнувся дуже загадково.

— Це сюрприз.

* * *

Понеділок видався теплим і сонячним, тож, коли я повертався у Гевенз-Бей, Енні та Майк обідали на краю доріжки. Побачивши мене, Майло помчав мені назустріч.

— Деве! — гукнув Майк. — Іди до нас, з'їж сендвіч! Тут їх ціла гора!

— Та ні, я краще не...

— Ми наполягаємо, — сказала Енні. Та потім спохмурніла. — Якщо, звісно, ти не хворий. Не хочу, щоб Майк підчепив заразу.

— Я не хворий, просто раніше додому відправили. Містер Дін — це мій шеф — не назвав причини. Сказав лиш, що це сюрприз. Якось пов'язаний із завтрашнім днем, напевно. — Я трохи занепокоєно глянув на неї. — На завтра ж усе залишається в силі, правда?

— Так, — кивнула вона. — Коли я здаюся, то це остаточно. Просто... ми не будемо його перевтомлювати. Правда, Деве?

— Мамо, — сказав Майк.

Вона пустила його докір повз вуха.

— Не будемо?

— Ні. — Хоча вигляд Фреда Дін, одягненого як роботяга-карні, з усіма тими м'язами, про існування яких я й не підозрював, вселив у мене певний страх. Чи досить прозоро я йому пояснив, яке тендітне у Майка здоров'я? Здається, так, але...

— Тоді сідай до нас і з'їж сендвіч, — запросила Енні. —
Сподіваюся, ти любиш яєчний салат.

* * *

У ніч із понеділка на вівторок я погано спав, переживаючи, що тропічний шторм, про який попереджав Фред Дін, налетить завчасу і змете Майкову надію на поїздку в парк. Але світанок вівторка видався безхмарний. Я прокрався вниз у вітальню й увімкнув телевізор за чверть сьома, якраз коли там на місцевому каналі «ВЕСТ» показували прогноз погоди. Шторм насувався, але відчутти його на собі мали тільки жителі прибережної Флориди й Джорджії. Я сподівався, що містер Істербрук прихопив із собою гумати.

— Ти сьогодні раненько, — зауважила місіс Шопло, виткнувши голову з дверей кухні. — А я саме смажу яєчню з беконом. Іди поїж.

— Місіс Ша, я не дуже голодний.

— Дурниці. Девіне, ти все ще ростеш, тобі їсти треба. Ерін розказала, що в тебе на сьогодні намічається. Помоему, ти чудове діло робиш. Усе в тебе вийде просто прекрасно.

— Сподіваюся, — сказав я. Але перед очима стояв образ Фреда Діна в робочому одязі. Фреда, котрий відправив мене додому раніше. Фреда, який задумав сюрприз.

* * *

Напередодні за обідом ми про все домовилися, тож коли у вівторок о пів на восьму ранку я повернув на своїй чортопхайці на під'їзну алею великого зеленого вікторіанського будинку, Енні й Майк вже були готові. Як і Майло.

— А нам точно дозволять узяти його з собою? — спитав мене Майк у понеділок. — Я не хочу неприємностей.

— Службових собак у «Джойленд» пускають, — сказав я. — А Майло в нас буде службовим собакою. Правда, Майло?

Майло підняв голову і нашорошив вуха. Поняття «службовий собака» точно було йому не знайоме.

Того дня на Майку були величезні неоковирні ортопедичні скоби. Я хотів був допомогти йому сісти у фургон, але він відмахнувся і заліз сам. Це забрало в нього чимало зусиль, і я думав, що він розкашляється, проте цього не сталося. Він мало не підстрибував від радісного хвилювання. Енні (у джинсах «Лі Рідерз» її ноги здавалися нереально довгими) передала мені ключі від фургона.

— Ти поведеш, — сказала вона. І стишивши голос так, щоб Майк не почув: — Я вся на нервах, не зможу.

Я теж був на нервах. Зрештою, це я пер на неї танком, щоб погодилася. Звісно, з Майковою допомогою, проте з нас двох дорослим був я. Як щось піде не так, відповідати мені. Я ніколи не вмів молитися, але, поки вантажив Майкові костури й візок у багажне відділення фургона, подумки послав нагору прохання, щоб усе пройшло добре. Потім здав назад, виїхав із під'їзної алеї, повернув на Бічдрайв і проїхав повз білборд з написом «ПРИВОЗЬТЕ ДІТЕЙ У «ДЖОЙЛЕНД», ЦЕ БУДЕ НЕЗАБУТНЬО!»

Енні сиділа на місці пасажира, і, подивившись на неї, я подумав, що ще ніколи вона не була такою красивою, як того ранку в жовтні, у своїх линялих джинсах і легкому светрику, з волоссям, перев'язаним на потилиці ниткою блакитної пряжі.

— Деве, дякую тобі за все це. Сподіваюся тільки, що ми робимо правильно.

— Правильно, — сказав я, стараючись, щоб мій голос звучав більш впевнено, ніж я почувався. Бо тепер, коли вороття назад не було, мені в душу закралися сумніви.

* * *

Знак «Джойленду» світився — то було перше, що я помітив. І друге — з гучномовців линула радісна літня музика: звуковий парад хітів кінця шістдесятих — початку сімдесятих. Я збирався поставити машину на одному з паркувальних місць для інвалідів на майданчику А (до них було десь із п'ятдесят футів від в'їзду в парк), та не встиг: з відчинених воріт вийшов Фред Дін і знаком показав нам проїжджати вперед. Того дня на ньому був не просто костюм, а трійка, яку він приберігав на випадок, якщо у «Джойленд» завітає якась знаменитість і їй треба влаштувати ВІП-тур. Той костюм я бачив, але не чорний шовковий циліндр, схожий на ті, що їх вдягали дипломати в старих кінохроніках.

— Це звичайне видовище? — спитала Енні.

— Авжеж, — відчуваючи легке запаморочення, відповів я. Нічого звичайного в цьому не було.

Я заїхав у ворота на Джойленд-авеню і припаркувався біля паркової лавки села Виляй-Крути, на якій ми колись сиділи з містером Істербруком після мого першого виступу в ролі Гові.

Вийти з фургона Майк хотів так само, як і сів, — самотужки. Я став поряд, готовий підхопити його, якщо раптом втратить рівновагу, а Енні тимчасом витягала з багажника візок. Майло сидів у мене біля ніг, метляв хвостом, нашорощував вуха і виблискував очима.

Коли Енні вже котила візок до нас, підійшов напахчений лосьйоном після гоління Фред Дін. Він був... незрів-

нянний. Іншого слова й не добереш. Зняв циліндр, вклонився Енні й простягнув їй руку.

— Ви, певно, Майкова мама. — Слід пам'ятати, що в ті часи до жінок ще не було уніфікованого звертання «міс», тож, попри всю свою знервованість, я на мить відчув захват від того, як спритно він обійшов дихотомію «міс/місіс».

— Так. — Не знаю, що змусило її розхвилюватися: чи то його гречність, чи то різюча відмінність між її одягом (неформальним, як для парку розваг) і його (формальним, як для візиту державної особи), — але хвилювання відчувалося. Та все одно вона потисла йому руку. — А цей юнак...

— ...і є Майкл. — Він простягнув руку хлопчику з широко розкритими очима, який стояв на сталевих опорах. — Дякую, що завітали до нас.

— Прошу... тобто це я вам дякую. Дякую, що дозволили нам приїхати. — Він потиснув Фредові руку. — Ого, парк такий величезний!

Звісно, це було не так. Величезний — це про «Дісней-ворлд». Але десятирічному, який ніколи не був у жодному парку розваг, безперечно, саме так і здавалося. Якусь мить я ніби бачив усе його очима, по-новому бачив, і мої сумніви щодо того, чи правильно я вчинив, привізши його, випаровувалися.

Фред сперся долонями на коліна й нахилився, щоб роздивитися третього члена сім'ї Рос.

— А ти Майло!

Майло гавкнув.

— Так. Мені теж приємно з тобою познайомитися. — Фред простягнув руку, очікуючи, що Майло дасть лапу. Коли той дав, Фред її потиснув.

— А звідки ви знаєте, як звуть нашого пса? — поцікавився Майк. — Вам Дев сказав?

Усміхаючись, Фред випростався.

— Ні, він не казав. Я знаю, бо це чарівне місце, мій друже. Ось, наприклад. — Він показав порожні руки й сховав їх за спиною. — У якій руці?

— У лівій, — підіграла Енні.

Фред показав ліву руку — порожню.

Вона, всміхаючись, підкотила очі.

— Ну добре, у правій.

І цього разу Фред витяг з-за спини великий букет троянд. Справжніх. Енні з Майком ахнули. Я теж. Стільки років минуло, а я досі не знаю, як він це зробив.

— «Джойленд» для дітей, дороженька, а оскільки з дітей у нас сьогодні тільки Майк, то парк належить йому. А для вас — ці квіти.

Енні взяла їх, немов уві сні, занурила в букет обличчя, вдихнула солодкий червоний пилок.

— Я покладу їх у фургон, — запропонував я.

Вона ще трохи потримала троянди в руках, та потім передала мені.

— Майку, — сказав Фред, — ти знаєш, що ми тут продаємо?

Майк завагався, не знаючи, що відповісти.

— Атракціони? Атракціони та ігри?

— Ми продаємо веселощі. То як, повеселитися хочеш?

* * *

Я пам'ятаю день, який Майк провів у парку (і Енні разом із ним), так чітко, наче це сталося минулого тижня, але потрібен значно більш талановитий майстер пера, щоб розказати вам, що то було за *відчуття*, чи пояснити, як він зміг розвіяти останні чари, якими Венді Кіган тримала моє серце й мої почуття. Я можу сказати лише те, що

ви й самі знаєте: деякі дні стають безцінним скарбом. Їх небагато, проте я думаю, що в житті майже кожної людини випадає кілька таких днів. Для мене то був один із таких днів, і коли мені сумно — коли життя дістає і все навколо здається мішурою і дешевою (мов Джойленд-авеню під дощем), я подумки повертаюся туди, нехай лиш для того, щоб нагадати собі — життя не завжди обдирайлівка. Часом у ньому випадають і справжні призи. Часом вони безцінні.

Звісно, не всі атракціони пропонували свої послуги, але це було нормально, бо на багатьох із них Майк однаково не зміг би кататися. Але того ранку працювала половина парку: світло, музика, навіть декілька яток, за якими з півдесятка газуні продавали попкорн, картоплю-фрі, прохолодні напої, цукрову вату і цуциколики. Я гадки не мав, як Фред і Лейн повернули все це за півдня, але їм вдалося.

Ми почали з села, де біля кабін машиніста «Чух-Чуха Вилій» нас чекав Лейн. Замість котелка на ньому був кашкет машиніста, але перекошений під потрібним безтурботним кутом. Ну авжеж.

— По вагонах! Поїзд їде, поспішає, дітлахів розвеселяє. Собаки за проїзд не платять, і мами теж не платять, а дітлахи займають місце в кабіні машиніста.

Він наставив вказівний палець на Майка і показав на пасажирське місце в кабіні. Майк встав з візка, взяв костюри й, заточившись, мало не впав. Енні рвонулася до нього.

— Ні, мам, усе нормально. Я сам.

Він відновив рівновагу і, брязкаючи скобами (живий хлопчик із ногами робота), рушив туди, де стояв Лейн, і дозволив йому підсадити себе на сидіння пасажира.

— Це той шнурок, яким гудять у гудок? А можна я потягну?

— Він для того тут і висить, — сказав Лейн. — Але пильнуй, щоб на рейки не вискочили поросята. Тут десь бродить вовк, а вони до смерті його бояться.

Ми з Енні всілися в одному з вагончиків. Очі в неї сяяли. На щоках порозквітали її власні троянди. Губи, хоч і були міцно стиснуті, тремтіли.

— Ти як, нормально? — спитав я.

— Так. — Вона взяла мене за руку, переплела пальці з моїми і стисла так міцно, що це було майже боляче. — Так. Так. Так.

— Усі лампочки на панелі зелені! — заволав Лейн. — Майк, підтвердь!

— Підтверджую!

— Пильнувати, чи на рейках нема кого?

— Поросят!

— Малий, твоя пильність — моя прихильність. Смикни за ту жовту мотузку, і ми відчалуємо!

Майк потягнув за шнурок. Засвистів гудок. Загавкав Майло. Запихкали пневматичні гальма, і поїзд рушив.

«Чух-Чух Виляй» був суто масячим атракціоном. Усі атракціони в селі були масячими, тобто призначеними переважно для хлопчиків і дівчаток віком від трьох до семи років. Але ви маєте пам'ятати, що Майк Рос украй рідко кудись виходив, особливо після торішньої пневмонії, і що багато днів він провів, сидючи з мамою на краю дощаної доріжки, слухаючи, як гуркочуть атракціони і радісно кричать діти з того боку пляжу, та думаючи, що все це не для нього. А йому лишалося тільки хапати ротом повітря, коли відмовляли легені, кашляти, поволі втрачати здатність ходити навіть зі скобами й костурами та

зрештою — лягти в ліжко, де він помре у підгузках під піжамою і з кисневою маскою на обличчі.

Село Виляй-Крути видавалося безлюдним, бо не було зелених, щоб грати ролі казкових персонажів, але Фред і Лейн активували всі механізми: магічне бобове стебло, що вистрілювало з-під землі в хмарі пару, відьмаче хихотіння з Цукеркового будиночка, чаювання у Божевільного капелюшника, вовка у нічному ковпаку, що причаївся в одному з тунелів і вискакував перед поїздом, коли той проїжджав повз нього. Коли ми завернули за останній поворот, то проминули три хатки, добре відомі всіх дітям — одну з соломи, другу з гілочок і третю з цегли.

— Пильнуй поросят! — закричав Лейн, і саме тоді вони й з'явилися — голосно рохкаючи, вийшли перевальцем на колію. Майк пронизливо розсміявся і смикнув за мотузку. Як завжди, свині втекли вчасно... ледве встигли.

Коли ми під'їхали до станції і зупинилися, Енні відпустила мою руку й поспішила до кабіни машиніста.

— Золотко, ти як? Інгалятор не потрібен?

— Ні, зі мною все в порядку. — Майк обернувся до Лейна. — Дякую, містере Машиніст.

— Завжди будь ласка, Майку. — Він простягнув руку долонею догори. — Дай п'ять, малий, як ще живий!

Майк із жаром ляснув його по долоні. Сумніваюся, що він колись počувався живішим, ніж тієї миті.

— А тепер мені пора йти далі, — сказав Лейн. — Сьогодні я людина-оркестр. — І він мені підморгнув.

* * *

На «Чашки-кружляшки» Енні наклала вето, зате дозволила Майку (з певними побоюваннями, звісно) покататися на «Стільцеплані». Коли стілець піднявся на тридцять

футів над землею і почав нахилитися, вона стиснула мою руку ще міцніше, ніж у поїздику, та трохи розслабилася, коли почула, як Майк сміється.

— Боже, — мовила вона. — Подивись на його волосся! Розвівається ззаду! — Вона всміхалася. А ще плакала, та, здавалося, сама цього не розуміла. Як і того, що моя рука обіймає її за талію.

«Стільцепланом» керував Фред, якому вистачало клепок утримувати атракціон на половинній швидкості замість розганяти до повної, на якій Майк би опинився паралельно до землі, утримуваний лише відцентровою силою. Коли малий нарешті спустився на землю, то не міг іти — так йому паморочилося в голові. Ми з Енні взяли його попід руки й провели до візка. Фред притягнув Майкові костури.

— Ого. — Інших слів у нього, здавалося, не було. — Ого, ого.

Далі були «Карколомні катери» (попри назву, то був наземний атракціон). В одному з них по намальованій воді разом з Майло плив Майк, і обоє вочевидь насолоджувалися тим, що відбувалося. У другий сіли ми з Енні. Хоча на той час я вже пропрацював у «Джойленді» понад чотири місяці, на цьому атракціоні ніколи не катався, тож уперше, коли побачив, що наш катер мчить носом прямісінько на Майка й Майло, закричав, але останньої миті нас віднесло вбік.

— Слабак! — закричала Енні мені у вухо.

Коли ми вилізли з човнів, Майк важко дихав, але досі не кашляв. Ми покотили його Дорогою Гінчаків і взяли прохолодних напоїв. Газуні відмовився взяти п'ятірку, яку витягла Енні.

— Мем, сьогодні все коштом закладу.

— Мам, а можна мені цуциколики? І цукрової вати?

Вона спохмурніла, та потім зітхнула і знизала плечима.

— Добре. Головне, щоб ти розумів: це заборонена їжа. Сьогоднішній день — виняток. І більше жодних швидких атракціонів.

Майк покотив уперед до будки з цуциколиками, а його власний цуцик швиденько дріботів поряд. Енні розвернулася до мене.

— Не думай, я не за правильне харчування переживаю. Якщо стане погано, його знудить, а для дітей з Майковою хворобою блювати небезпечно. Вони...

Я поцілував її. Легенько торкнувся губами губ. Відчуття було таке, наче ковтнув краплинку чогось неймовірно солодкого.

— Цить, — сказав я. — Хіба схоже, що йому погано?

Очі у неї стали дуже великими. Якусь мить я був певен, що вона дасть мені ляпас, розвернеться й піде геть. День буде зруйновано, і винен у цьому буду лише дурнуватий я, чорт забирай. Однак вона всміхнулася, подивилася на мене так, наче подумки щось зважувала, і від цього погляду в мене трохи замлоїло в шлунку.

— Б'юся об заклад, якби тобі дати найменшу нагоду, ти б і краще зміг.

Не встиг я навіть подумати, що відповісти, як вона вже поспішила слідом за сином. Але якби вона й залишилася, це б погоди не зробило, бо я був цілковито ошелешений.

* * *

Енні, Майк і Майло помістилися в одному вагончику атракціону «Гондола», що літав над усім парком по діагоналі. Ми з Фредом Діном їхали під ними на електрокарі. Ззаду лежав Майків візок.

— Малий, по-моєму, класний, — прокоментував Фред Дін.

— Так і є. Але такого грандіозного прийому я, чесно кажучи, не сподівався.

— Це не лише для нього, а й для тебе. Ти, Деве, навіть не уявляєш, як багато зробив для цього парку. Коли я сказав містеру Істербруку, що хочу влаштувати щось надзвичайне, він дав зелене світло.

— Ви дзвонили йому?

— Аякже.

— А той фокус із трояндами... як ви його провернули? Фред обтрусив манжети й прибрав скромного вигляду.

— Фокусник ніколи не розкриває своїх секретів. Хіба ти не знав?

— А коли ви працювали з братами Бліц, у вас було своє шоу з кроликом і картами?

— Ні, сер, не було. У Бліців я тільки посадником був і народ зазивав. А ще, хоч чинних водійських прав у мене й не було, кілька разів сидів за кермом пікапа, коли нам треба було серед ночі виїхати з одного лохівського ранчо чи з іншого.

— То де ви навчилися фокусів?

Фред витяг з-за мого вуха срібний долар і кинув мені на коліна.

— Тут і там, тарам-парам. Нумо, Джонсі, додай газу. Вони нас випереджають.

* * *

Зі станції «Скайтоп», де закінчувався шлях гондоли, ми пішли на карусель. Там уже чекав Лейн Гарді. Він уже скинув кашкет машиніста і надів звичний котелок. З паркових гучномовців усе ще горлав рок-н-рол, але під широким,

розложистим тентом каруселі (кружляки Дженні, як її називали говіркою) грали на катеринці «Велосипед, призначений для двох». Хоч і в записі, та звучало це мило і старомодно.

Перш ніж Майк встиг вилізти на карусель, Фред опустився на коліно і серйозно подивився на нього.

— На дженні не можна кататися без джойлендівського головного убору, — сказав він. — Ми називаємо їх собакепками. У тебе така є?

— Ні, — відповів Майк. Він досі не кашляв, але під очима вже проступали темні кола. Там, де щоким не почервоніли від збудження, шкіра була бліда. — Я не знав, що треба...

Фред зняв із себе циліндр, зазирнув усередину і продемонстрував усім нам. Циліндр був порожній, як і належить циліндру будь-якого фокусника, коли його показують глядачам. Вдруге зазирнувши, Фред просявав. «Ах!» Витяг новісіньку кепку з емблемою «Джойленду» і натягнув на голову Майку.

— Чудово! На якій тварині ти хочеш покататися? На конячці? На єдинорогу? На русалоньці Марві? На леві Лео?

— Так, на леві, будь ласка! — вигукнув Майк. — Мам, а ти їдь біля мене на тигрі!

— Авжеж. Усе життя мріяла покататися на тигрі.

— Гей, чемпіоне, — сказав Лейн, — я тебе підсаджу.

Поки він допомагав Майку вибратися на карусель, Енні стишеним голосом заговорила до Фреда.

— Більше не треба. Усе просто чудово, він цього дня ніколи не забуде, але...

— Він знесилений, — кивнув Фред. — Я розумію.

Енні вилізла на вишкіреного тигра з зеленими очима біля Майкового лева. Майло сів між ними, усміхаючись

по-собачому. Коли карусель почала рухатися, «Велосипед, призначений для двох» змінила мелодія «Регу Дванадцяті вулиці»¹. Фред поклав руку мені на плече.

— Зустрінемося біля колеса — хай це буде його останній атракціон, — але тобі спочатку треба зайти в костюмерну. Тільки давай бігом.

Я хотів був спитати, у чому річ, але одразу ж зрозумів. І пішов до заднього двору. Точніше, не пішов, а побіг.

* * *

Той ранок вівторка у жовтні тисяча дев'ятсот сімдесят третього став останнім, коли я вдягнув шкуру. Я вбрався у костюмерній і через Нижній Джойленд дістався середини парку, витискаючи з електрокара всю можливу швидкість. Голова Гові теліпалась у мене на плечі. На поверхню я вискочив за будкою Мадам Фортуни, і якраз вчасно. Головною алеєю йшли Енні, Лейн і Майк. Лейн штовхав поперед себе Майків візок. Ніхто з них не помітив, що я визираю з-за будки, всі троє, позадиравши голови, дивилися на «Колесо Кароліни». Втім, мене помітив Фред. Я підняв лапу. Він кивнув. Потім розвернувся і собі підняв лапу — до того, хто спостерігав за нами з маленької звукової кабіни над службою допомоги відвідувачам. І через кілька секунд з усіх гучномовців полинула музика Гові. Першим був Елвіс із піснею «Пес».

Я вискочив з укриття і пішов танцювати танець Гові — такий собі прибацаний степ у м'якому взутті. Майк широко розтулив рота. Енні взялася обома руками за голову, наче її зненацька охопив скажений біль, а потім роз-

¹ Мелодія, написана Ю. Л. Бауманом 1914 р., одна з найпопулярніших у добу регтайму.

сміялася. Здається, після того я розійшовся не на жарт і показав чи не найкращий свій номер. Я стрибав і скакав навколо Майкового візка, не помічаючи, що Майло робить усе те саме, тільки в інший бік. «Пес» закінчився, і почалася ролінгстоунівська версія «Вигулу пса»¹. На щастя, пісенька була доволі коротка, інакше настав би мені гаплик — я й не здогадувався, що зовсім втратив форму.

Закінчив танець я тим, що широко розкинув руки й прокричав: «Майк! Майк! Майк!» Уперше за всю історію Гові заговорив, і єдине, що я можу сказати на своє виправдання, — прозвучало це більше як гавкіт.

Майк підвівся з візка, розкрив обійми й поточився вперед. Він знав, що я підхоплю його, і я підхопив. Вдвічі менші за нього дітки обіймали Гові впродовж цілого літа, але ще жодні обійми не були такими приємними. І я дуже шкодував, що не можу розвернути його спиною до себе і стиснути, як тоді стиснув Голлі Стенсфілд, щоб виштовхнути з нього хворобу, наче шматок хот-дога, яким він вдавився.

Зануливши обличчя в шкуру, він сказав:

— Деве, з тебе такий класний Гові.

Я погладив його лапою, скинувши з голови кепку. Відповісти в ролі Гові я не міг (щонайбільше гавкнути його ім'я), але подумав: «Хороший хлопчик заслуговує на хорошого пса. Спитай у Майло».

Майк зазирнув у блакитні сітчасті очі Гові.

— Ти підеш з нами на підйомник?

Я енергійно закивав і знову погладив по голові. Лейн підняв новеньку Майкову кепку та натягнув йому на голову.

¹ Пісня 1963 р., яку виконував американський ритм-енд-блюзовий співак Руфус Томас.

Підійшла Енні. Руки вона з награною скромністю стискала на животі, проте в очах танцювали веселі вогники.

— Містере Гові, можна розстібнути вам змійку?

Я б, звісно, не відмовився, але дозволити їй не міг. У кожному шоу свої правила, і одне з джойлендівських (непохитних) звучало так: веселий песик Гові — це завжди веселий песик Гові. Не можна знімати шкіру там, де це можуть побачити ховрашки.

* * *

Я пірнув назад у Нижній Джойленд, залишив шкіру в карі і приєднався до Енні з Майком біля пандуса, що вів до «Колеса Кароліни». Енні знервовано подивилася вгору і сказала:

— Майку, ти ще не передумав кататися?

— Ні! На цьому атракціоні я найбільше хочу проїхатися!

— Що ж, тоді добре. — І повернувшись до мене, додала: — Я не боюся висоти, але й особливого захвату до неї не маю.

Лейн уже тримав відчиненими дверцята кабінки.

— Сідайте, друзі. Відправляю вас угору, де повітря прозоре. — Він нахилився і почухав Майло за вухом. — А ти, друже, в прольоті, на землі посидиш.

Я сів з внутрішнього боку, найближче до колеса, Енні — всередині, а Майк — ззовні, де розгортався найкращий краєвид. Лейн опустив штангу безпеки, повернувся до пульта керування й перекинув свій котелок під іншим кутом.

— Захват чекає! — вигукнув він, і ми зі статечним спокоем коронаційної процесії рушили вгору.

Під нами поволі розгортався світ: спочатку парк, потім яскравий кобальт океану праворуч і всі низовини

Північної Кароліни — зліва. Коли колесо досягло середини свого грандіозного кола, Майк відпустив перекладину, за яку тримався, підняв руки над головою і закричав: — Ми летимо!

Рука на моїй нозі. Енні. Я глянув на неї, і вона губами промовила одне слово: «Дякую». Не знаю, скільки разів Лейн прокручував колесо з нами — думаю, більше, ніж під час звичайної роботи атракціону, але я не певен. Точно я запам'ятав тільки Майкове обличчя, бліде і сповнене захвату, а ще руку Енні у мене на стегні, і шкіра під нею немов горіла. Руку вона прийняла тільки тоді, коли ми повільно зупинилися.

Майк повернув до мене обличчя.

— Тепер я знаю, як відчувається мій повітряний змій, — сказав він.

Те саме я думав про себе.

* * *

Коли Енні сказала Майку, що він уже накатався, малий не протестував. Він був виснажений. Коли Лейн допомагав йому сісти у візок, Майк простягнув руку долонею догори.

— Дай п'ять, малий, як ще живий.

Лейн з широкою усмішкою ляснув його по долоні.

— Майку, приїжджай знову, коли захочеш.

— Дякую. Усе було так класно.

Ми з Лейном покотили його центральною алеєю. Ятки обабіч неї вже позачинялися, проте одна з будок усе-таки була відчинена: тир імені Енні Оуклі. За стійкою, де все літо простирчав Батя Аллен, стояв Фред Дін у костюмі-трійці. У нього за спиною в різні боки мандрували кролики й качки, яких приводив у дію ланцюговий механізм.

А над ними стояли жовтогарячі керамічні курчата. Ці не рухалися, проте були дуже маленькими.

— Не хочеш повправлятися у стрільби, перш ніж покинути парк? — поцікавився Фред. — Сьогодні в нас ніхто не програє. Сьогодні всі-і-і здобувають призи.

Майк запитально озирнувся на Енні.

— Можна, мам?

— Авжеж, зайчику. Тільки недовго, домовились?

Майк спробував було встати з візка, але не зміг. Надто змучений був. Тому ми з Лейном узяли його попід руки й припідняли. Хлопчик узяв гвинтівку і кілька разів вистрелив, але він не міг тримати руки рівно, щоб не тремтіти, хоч гвинтівка й була легка. Кульки влучали в полотняний задник і падали в канавку вниз.

— Стрілець із мене ніякий, — визнав він і поклав гвинтівку.

— Ну, це була не найбільш вдала спроба в історії, — погодився Фред Дін, — але я ж казав: сьогодні кожен виграє приз. — І з цими словами він передав найбільшого Гові на поліці, круту м'яку іграшку, що її найбільш гострозорі стрільці не могли виграти, не витративши вісім-дев'ять баків на набой.

Подякувавши, Майк знову сів у крісло. Вигляд у нього був ошелешений. Той клятий пес завбільшки був мало не такий самий, як він.

— Мам, а спробуй ти.

— Ні, не варто, — відмовилась Енні. Проте я бачив, що їй цього хочеться. Щось таке промайнуло в її очах, коли вона вимірювала відстань від стійки до мішеней.

— Ну, будь ласка. — Хлопчик подивився на мене, потім перевів погляд на Лейна. — Вона так класно стріляє. Перемогла у змаганні лежачи на стрілецькому турнірі в Кемп-

Перрі, ще до мого народження, і двічі здобувала друге місце. Кемп-Перрі — це в Огайо.

— Я не...

Та Лейн уже простягав їй одну з модифікованих гвинтівок двадцять другого калібру.

— Вперед. Покажіть нам Енні Оуклі, Енні.

Вона взяла гвинтівку й оглянула її так, як навряд чи зміг би хтось із ховрашків.

— Скільки набоїв?

— Десять на обійму, — відповів Фред.

— Якщо я стрілятиму, можна мені дві обійми?

— Скільки завгодно, мем. Сьогодні ваш день.

— Мама колись стріляла по тарілочках з дідусем, — охоче повідомив Майк.

Енні підняла гвинтівку і вистріляла десять набоїв. Паузи між пострілами тривали не довше двох секунд. Вона збила більше двох рухомих качок і трьох рухомих кроликів. На малюсінських керамічних курчат не звернула уваги.

— Надзвичайно! — закричав Фред. — Будь-який приз із середньої полиці, на ваш вибір!

Та Енні лише всміхнулася.

— П'ятдесят відсотків — це аж ніяк не надзвичайно. Мій тато обхопив би лице від сорому. Я перезаряджуся, якщо можна.

З-під стійки Фред витяг паперовий конус (малостріл говіркою) і вставив вузький кінець у отвір на іграшковій гвинтівці. Ще десять кульок, постукуючи, покотилися всередину.

— У цих гвинтівках приціли зміщені? — спитала Енні у Фреда.

— Ні, мем. Усі ігри в «Джойленді» чесні. Та якби я вам сказав, що Батя Аллен — це той, хто керує цією будкою, —

присвятив багато годин, щоб їх вирівняти, це була би брехня.

Як колишній працівник команди Баті Аллена, я знав, що це щонайменше нещиро. Настроювати приціл на гвинтівках — це те, що Батя став би робити в останню чергу. Що краще стріляли лохи, то більше призів Баті доводилося б роздавати... а свої призи він купував сам. Усі боси будок так робили. То були дешеві товари, але ж не безплатні.

— Стріляє вліво і високо, — сказала вона радше сама до себе, ніж до когось іншого. Потім підняла рушницю, прилаштувала її у западині лівого плеча і десять разів натиснула на гачок. Цього разу відчутної паузи між пострілами не було і кролики та качки лишилися поза увагою. Енні цілилася в керамічних курчат, і восьмеро з них вибухнули.

Коли вона поклала гвинтівку на стійку, Лейн банданою повільно стер смугу поту й бруду ззаду на шиї. Водночас дуже тихо заговорив:

— Господи Гораціо Ісусе. Вісім курчат ще ніхто не вибивав.

— Останнє я лише зачепила, та й з цієї відстані мусила б збити всіх. — Вона не хизувалася, лиш констатувала.

— Я ж казав, що мама круто стріляє, — мало не вибачаючись, промовив Майк. Потім затулив рота кулаком і закашлявся. — Вона думала йти на Олімпійські ігри, та потім покинула коледж.

— Ви й правда Енні Оуклі. — Лейн засунув бандану в задню кишеню. — Будь-який приз, красуне. На ваш вибір.

— Свій приз я вже отримала, — сказала вона. — Це був чудовий, чудовий день. Хлопці, я навіть не знаю, як вам дякувати. — Енні повернулася обличчям до мене. —

І цьому хлопцю. Якому довелося мене вмовляти. Бо я дурна. — Вона поцілувала Майка в маківку. — Але тепер мені вже треба відвезти сина додому. Де Майло?

Ми роззирнулися навколо і побачили його посеред Джойленд-авеню. Собака сидів перед «Домом жаху», огорнувши лапи хвостом.

— Майло, до мене! — гукнула Енні.

Пес нашорошив вуха, проте не послухався. Він навіть не повернувся в її бік, просто сидів і дивився на фасад єдиного темного атракціону в «Джойленді». Мені чомусь здалося, що він читає обплутане павутиною запрошення з зеленими краплинами слизу під ним: «ЗАХОДЬ, КОЛИ СМІЛИВИЙ».

Поки Енні дивилася на Майло, я крадькома кинув погляд на Майка. Вираз його обличчя, хоч він і був мало не до смерті зморений після дня розваг, годі було витлумачити неправильно. На ньому читалося вдовolenня. Я розумію: думати, що вони з джек-рассел-тер'єром усе це спланували наперед, було би божевіллям. Але мені справді так здалося.

І досі здається.

— Мам, підвези мене туди, — попросив Майк. — Мене він послухається.

— Нема потреби, — заперечив Лейн. — Якщо у вас є повідець, я радо приведу вашого песика.

— Він у кишені Майкового візка, — сказала Енні.

— Е-е, мабуть, ні, — похитав головою Майк. — Можете перевірити, але по-моєму, я забув його взяти.

Енні зазирнула в кишеню, а я подумав: «Аякже, забув ти».

— Ох, Майку, — докірливо промовила Енні. — Твій пес, твоя відповідальність. Скільки разів я тобі про це казала?

— Вибач, мам. — А Фреду і Лейну він пояснив: — Ми ним майже не користуємося, бо Майло завжди слухається.

— Крім тих випадків, коли він справді потрібен. — Енні склала руки рупором і крикнула: — Майло, сюди! Пора додому! — Потім, значно приємнішим голосом: — Печиво, Майло! Іди, дам печивко!

Її заспокійливий тон і мене б змусив знятися й бігти (може, навіть із висолопленим язиком), але Майло не ворухнувся.

— Деве, нумо, — сказав Майк. Так, неначе я теж був у сценарії, але чомусь пропустив свою репліку. Я взявся за ручки візка і покотив Майка по Джойленд-авеню до кімнати страху. Енні пішла за нами. Фред і Лейн залишилися на місці. Лейн спирався на стійку з викладеними на ній пукавками на ланцюгах. Котелок він зняв і прокручував на пальці.

Коли ми підійшли до собаки, Енні суворо на нього подивилася.

— Майло, що з тобою таке?

Майло постукав хвостом на звук голосу Енні, проте на неї навіть не глянув. І не поворухнувся. Він сторожив і мав намір не сходити з місця, хіба що його відтягнуть.

— Майкле, будь ласка, примусь свого собаку встати, щоб ми могли поїхати додому. Тобі треба відпо...

Не встигла вона договорити, як сталися дві події. Щодо їх послідовності я не певен. Відтоді я роками прокручував у голові той епізод (найчастіше вночі, коли не міг заснути), але й досі не певен. Мені здається, спочатку загуркотіло: то був звук вагончика, який покотився по колії. Але також то міг бути звук, з яким падає висячий замок. А ще можливо, що обидві події відбулися одночасно.

Великий «Американ мастер» звалився з подвійних дверей на фасаді «Дому жаху» і лежав на дошках, виблискуючи під жовтневим сонцем. Згодом Фред Дін скаже, що, напевно, з'єднувальна скоба була ненадійно закріплена в замковому механізмі і вібрація вагончика, що наближався, змусила її вискочити з отвору. Це було цілком логічно, бо коли я перевірів, скоба справді була піднята.

Та однаково це дурня.

Я власноруч навішував замок і чудово пам'ятаю клацання, з яким скоба стала на місце. Я навіть пам'ятаю, як потягнув за неї, щоб пересвідчитися, що замкнено, — з висячими замками всі так роблять. І тут напрошується запитання, на яке Фред Дін навіть не пробував відповісти: усі рубильники в «Домі жаху» було вимкнено, тож як той вагончик взагалі міг покотитися? Що ж до того, що сталося далі...

Ось як закінчувалася подорож «Домом жаху». На дальньому боці кімнати тортур, якраз тоді, коли ви думали, що поїздка скінчилася і можна заспокоїтися, на вас із пронизливим вереском вилітав скелет (знаний серед зелених під іменем Гаґар Жахливий), і відчуття було таке, що він от-от зіткнеться з вагончиком. Коли скелет відлітав убік, виявлялося, що попереду кам'яна стіна. На ній флуоресцентною фарбою був намальований напівзогнилий зомбак і могильна плита з написом «КІНЕЦЬ КОЛІЇ». Звісно, стіна розчахувалась саме вчасно, але той фінальний подвійний удар був надзвичайно ефектний. Коли вагончик нарешті виїжджав на денне світло, описував півколо перед тим, як заїхати через інші подвійні двері й зупинитися, навіть дорослі чоловіки часто кричали так, що мало голос собі не зривали. Ці фінальні верески (завжди супроводжувані вибухами

сміху в душі «от-чорт-я-купився») були найкращою рекламою «Дому жаху».

Того дня ніхто не кричав. Авжеж, ні. Бо коли подвійні двері зі стуком розчахнулися, вагончик, що з них виїхав, був порожній. Він описав півколо, легенько стукнувся носом об наступні подвійні двері й зупинився.

— А-га, — прошепотів Майк, та так тихо, що я ледве розібрав, а Енні (я в цьому впевнений) навіть і не почувла — усю її увагу було прикуто до вагончика. Хлопчик усміхався.

— Як це вийшло? — спитала Енні.

— Не знаю, — відповів я. — Мабуть, коротке замикання. Чи якийсь стрибок напруги. — Обидва пояснення здавалися правдоподібними, якщо не знати про вимкнені рубильники.

Я став навшпиньки й зазирнув у нерухомий вагончик. Перше, що я помітив, — захисна штанга була піднята. Якщо Едді Паркс чи хтось із його зелених помічників забував її опустити, штанга сама автоматично опускалася і фіксувалася, коли поїзд рушав. То було правило техніки безпеки, яке регулювалося державними вимогами. Те, що штанга піднята, загалом здавалося по-дурному логічним, бо того ранку електроживлення було лише на тих атракціонах, які Лейн та Фред увімкнули для Майка.

Під напівкруглим сидінням я помітив одну річ, таку ж реальну, як троянди, що їх Фред подарував Енні, тільки не червону.

То була блакитна стрічка Аліси.

* * *

Ми пішли назад до фургона. Майло, котрий знову став слухняним песиком, біг поряд з Майковим візком.

— Я відвезу їх додому і повернуся, — сказав я Фреду. — Кілька зайвих годин попрацюю додатково.

Але Фред похитав головою.

— На сьогодні ти вісімдесят шість. Лягай спати раніше і приходи завтра о шостій. Візьми з собою кілька зайвих сендвічів, бо працюватимемо допізна. Виявилося, що той шторм рухається швидше, ніж прогнозували синоптики.

Почувши це, Енні стривожилася.

— Як ви думаєте, може, мені зібрати трохи речей і поїхати з Майком до міста? Мені не хочеться, бо він такий змучений, але ж...

— Послухайте ввечері радіо, — порадив їй Фред. — Якщо НУПДОА¹ видасть наказ про евакуацію узбережжя, ви не раз про це почуєте, але я сумніваюся, що це станеться. Просто вітрище здійметься сильний. Мене турбують наші високі атракціони — «Громовиця», «Трясучка» і колесо.

— Нічого з ними не станеться, — заспокоїв Лейн. — Того року вони витримали Агнес, а то був справдешний ураган.

— А в цієї бурі є ім'я? — поцікавився Майк.

— Її називають Гільдою, — відповів йому Лейн. — Але це не ураган, а лиш субтропічне збурення.

— Кажуть, що вітер здійметься ближче до півночі, — додав Фред. — А через годину-дві почнеться сильний дощ. Мабуть, Лейн каже слушно щодо великих атракціонів, та все одно працювати доведеться до сьомого поту. Деве, у тебе є дощовик?

— Авжеж.

— Він тобі знадобиться.

¹ Національне управління США з питань дослідження океанів та атмосфери.

* * *

Прогноз погоди, який ми почули на радіохвилі «ВКЛМ», коли виїхали з парку, трохи заспокоїв Енні. Вітри, утворені Гільдою, розганялися не більш ніж до тридцяти миль на годину, більшої швидкості лише час від часу сягали пориви. Могло статися незначне розмивання узбережжя і внутрішні райони могли зазнати легкого підтоплення, але нічого страшнішого не обіцяли. Радіоведучий назвав цю погоду «чудовою, щоб запускати повітряних зміїв», і ми розсміялися. Приємно було мати спільні спогади.

На той час, коли ми під'їхали до великого вікторіанського будинку на Біч-роу, Майк уже клював носом. Я взяв його на руки й посадив у візок. То було не важко: за останні чотири місяці я наростив трохи м'язів, та й без тих жаклих скоб хлопчик важив не більше від сімдесяти фунтів¹. І знову Майло супроводжував візок, коли я котив його пандусом до будинку.

Майку потрібно було в туалет, проте коли його мама спробувала сама взятися за ручки візка, він попросив, щоб йому допоміг я. Тож я відвіз його в туалет, допоміг підвестися і спустив штани на гумці, поки він брався за поручні.

— Терпіти не можу, коли вона мені допомагає. Почуваюся безпорадним немовлям.

Може, й так, проте відливав він із завзяттям здорової дитини. Та коли нахилився вперед, щоб натиснути на кнопку зливу, то заточився і мало не пірнув носом в унітаз. Я його підхопив.

— Дякую, Деве. Я вже сьогодні мив голову. — Я розсміявся, Майк і собі всміхнувся. — Шкода, що справжнього урагану не буде. Це було б кльово.

¹ 32 кг.

— Це ти так кажеш, поки його нема. — Мені згадався ураган Доріа, за два роки до того. Він налетів на Нью-Гемпшир і Мен зі швидкістю дев'яносто миль на годину та повидирав із коренем дерева по всьому Портсмуту, Кіттері, Сенфорду та Бервіках. Одна велика стара сосна звалилася зовсім поряд з нашим будинком, підвал за-топило і чотири дні не було електрики.

— Але я б не хотів, щоб у парку попадали атракціони. Це найкраще місце у світі. Принаймні з тих, де я був.

— Добре. Тримайся за поручні, я натягну тобі штани. Не треба світити задом перед мамою.

Це його знову насмішило, та тільки сміх перейшов у кашель. У коридорі Енні забрала у мене візок і покотила у спальню.

— Девіне, тільки не здумай тікати, не попрощавшись, — гукнула вона через плече.

Оскільки день до вечора у мене був вільний, то я не мав жодного наміру тікати не попрощавшись, якщо вона хотіла, щоб я ще ненадовго залишився. Тому я пройшовся вітальнею і пороздивлявся речі, що напевно були дорогими, проте не надто зацікавили мене — двадцяти-однорічного хлопця. Величезне панорамне вікно, майже від стіни до стіни, заливаючи кімнату світлом, рятувало її від похмурості. Вікно виходило на задній дворик, дощану доріжку й океан. На південному сході вже громадилися перші хмари, та над нами небо досі було пронизливо блакитним. Пам'ятаю, я ще подумав, що врешті-решт потрапив у великий будинок, хоча нагоди полічити ванні кімнати, мабуть, не буде. Пам'ятаю, думав про стрічку Алісі і про те, чи бачив її Лейн, коли повертав вагончик-утікач назад в укриття. Про що ще я думав? Про те, що я все-таки побачив примару. Хоч і не особисто.

Повернулася Енні.

— Він хоче тебе побачити. Тільки довго не затримуйся.

— Добре.

— Треті двері праворуч.

Я пройшов коридором, легенько постукав і зайшов. Якщо не зважати на поручні, балони з киснем у кутку й ортопедичні скоби, що виструнчилися біля ліжка, ця кімната могла б належати будь-якому хлопчику. Тут не було бейсбольної рукавички і скейтборда, що стояв би, притулений до стіни, проте були плакати з Марком Спітцом¹ і «Маямі Долфінз»², ще коли в їхньому складі грав Ларрі Чонка. На почесному місці над ліжком «бітли» перетинали Еббі-роуд.

У повітрі витав запах мазі для розтирання. Майк лежав у ліжку і здавався дуже маленьким, майже губився під зеленою ковдрою. Поряд скрутився клубком (ніс до хвоста) Майло, і Майк неуважно гладив його шерсть. Насилу вірилося в те, що зовсім недавно цей хлопчик тріумфально здіймав руки над головою на верхівці «Колеса Кароліни». Проте вигляд у нього не був сумний. Навпаки — він сяяв.

— Деве, ти її бачив? Бачив, коли вона пішла?

Я всміхнувся і похитав головою. Я заздрих Тому, але Майку — ні. Майку — нізашо.

— Шкода, що дідуса там не було. Він би її побачив і почув, що вона сказала на прощання.

— А що вона сказала?

— «Дякую». Вона мала на увазі нас обох. І порадила тобі бути обережним. Ти точно її не чув? Навіть трішки?

¹ Американський плавець, дев'ятиразовий олімпійський чемпіон. Єдиний у світі спортсмен-чемпіон, що завоював на одній Олімпіаді одразу 7 медалей.

² Професійна команда з американського футболу, що базується у Маямі.

І ще раз я похитав головою. Ні, навіть трішки.

— Але ж ти *знаєш*. — Личко в нього було бліде й змарніле, як у дуже хворого хлопчика, проте очі випромінювали жвавість і здоров'я. — Ти *знаєш*, правда ж?

— Так. — Згадалася стрічка Аліси. — Майку, ти знаєш, що з нею сталося?

— Хтось її вбив. — Дуже тихо.

— Я так думаю, вона не казала тобі...

Але закінчити не було потреби. Він похитав головою.

— Тобі треба спати, — сказав я.

— Так, посплю, і стане краще. Завжди стає. — Його очі заплющилися, та потім поволі розплющилися. — Колесо було найкращим. Підйомник. Ми наче летіли.

— Так, — кивнув я. — Це схоже на політ.

Він знову заплющив очі й більше не розплющував. Якогога тихіше я пішов до дверей. І вже коли взявся за ручку, почув:

— Будь обережний, Дев. Воно не біле.

Я озирнувся. Майк спав. Я впевнений, що спав. Тільки Майло дивився на мене. Я вийшов, тихо причинивши за собою двері.

Енні була на кухні.

— Я варю каву, але, може, ти пива хочеш? У мене є «Блу Рібон».

— Краще кави.

— Як тобі будинок?

Я вирішив сказати правду.

— Меблі трохи застарілі, як на мій смак, але я на дизайнера інтер'єрів не вчився.

— Я теж. Навіть університету не закінчила.

— Ти не одна.

— Та ти закінчиш. Забудеш ту дівчину, яка тебе покинула, і повернешся в університет, і закінчиш, і тебе чекає блискуче майбутнє.

— Звідки ти знаєш про...

— Про дівчину? По-перше, це настільки очевидно, що й рекламного щита не треба. По-друге, Майк знає. Він мені сказав. Він — моє блискуче майбутнє. Колись давно я хотіла отримати диплом антрополога. Здобути золоту медаль на Олімпійських іграх. Відвідувати дивні казкові місцини й стати Марґарет Мід¹ свого покоління. Я хотіла писати книжки й зробити все можливе, щоб знову здобути батькову любов. Знаєш, хто він?

— Моя квартирна хазяйка каже, що священник.

— Так і є. Бадді Рос, чоловік у білому костюмі. А ще в нього пишна чуприна сивого, майже білого волосся. Він схожий на давнішу версію Чоловіка з «Гледу»², з теле-реклами. Мегацерква, постійна присутність на радіо, тепер телебачення. За лаштунками він козел із кількома хорошими рисами характеру. — Енні налила кави в дві чашки. — Але те саме можна сказати про всіх нас, чи не так? Я думаю, так.

— Таке враження, що ти багато про що шкодуєш. — Це було не дуже ввічливо з мого боку, але період розшаркувань у нас був позаду. Принаймні я на це сподівався.

Вона принесла каву і сіла переді мною.

— Як у тій пісні співають, були в мене й жалі. Але Майк — чудова дитина, і слід віддати батькові належне —

¹ Марґарет Мід (1901—1978) — відомий американський антрополог.

² Обличчя компанії «Глед», що спеціалізувалася на випуску мішків для сміття та пластикових контейнерів для зберігання; чоловік з білим волоссям і в білому костюмі.

він забезпечує нас фінансово, щоб я могла не працювати, а постійно бути з сином. На мій погляд, чекова любов — це краще, ніж ніякої любові. Сьогодні я прийняла рішення. Я думаю, це сталося, коли ти в тому дурненькому костюмі виконував дурненький танець. Коли я дивилася, як Майк сміється.

— І що ж це за рішення?

— Я вирішила дати батькові те, що він хоче, тобто запросити його в життя онука, поки ще не надто пізно. Він казав жакливі слова про те, що Бог покарав мене за якісь там гріхи й тому Майк хворий на МД. Але треба простити й забути. Вибачень я можу ще довго чекати... бо в душі батько вірить, що це правда.

— Мені шкода.

Енні знизала плечима, наче це не мало значення.

— Я помилялася, коли не дозволяла Майку поїхати в «Джойленд», і помилялася, коли плекала старі образи й наполягала на якомусь дурнуватою *quid pro quo*¹. Мій син — не товар на ринку. Деве, як ти думаєш, у тридцять один рік людина ще не надто стара, щоб подорослішати?

— Спитаєш, коли доживу.

Вона розсміялася.

— Туше. Вибач, я на хвилинку.

Не було її майже п'ять хвилин. Я сидів за кухонним столом і поволі пив каву. Коли вона повернулася, то светр тримала в правій руці. Живіт у неї був засмаглий. Бюстгальтер — світло-блакитний, майже в тон до лисячих джинсів.

— Майк міцно спить, — сказала вона. — Девіне, хочеш піднятися зі мною нагору?

¹ Послуга за послугу (лат.).

* * *

Спальня в Енні була простора, але без прикрас, неначе за всі проведені тут місяці вона так і не розпакувала свої речі. Енні розвернулася до мене й оповила мене рукою за шию. Очі в неї були дуже широко розкриті й дуже спокійні. Усмішка торкнула кутики губ, і з'явилися м'які ямочки.

— Пам'ятаєш, як я сказала: «Б'юся об заклад, якби тобі дати найменшу нагоду, ти б і краще зміг»?

— Так.

— Я цей заклад виграю?

Губи в неї були солодкі й вологі. Я відчував смак її подиху.

Відхилившись назад, вона сказала:

— Це буде лише раз. Ти повинен розуміти.

Я не хотів розуміти, проте розумів.

— Головне, щоб це не було... ну ти розумієш...

Тепер Енні всміхнулася по-справжньому, мало не розсміялася. Мені видно було не тільки ямочки, а й зуби.

— Щоб це не було перепихоном від вдячності? Не буде, повір мені. Востаннє, коли я була з такою дитиною, як ти, я сама ще була дитиною. — Вона взяла мою руку і поклала її на шовкову чашечку бюстгальтера. Я відчув тихий рівний стукіт серця. — Я, мабуть, ще не остаточно розібралася зі своїми проблемами з татком, бо почуваюся втішно поганою.

Ми знову поцілувалися. Її руки опустилися до мого ременя й розщібнули його. Змійка з тихим скреготом поїхала вниз, і бік долоні Енні ковзнув уздовж твердого хребта під моїми трусами. Я охнув.

— Деве?

— Що?

— Ти вже займався цим раніше? Тільки не смій мені брехати.

— Ні.

— Вона що, ідіотка була? Та твоя дівчина?

— Мабуть, ми обоє були ідіотами.

Енні всміхнулася, засунула прохолодну руку мені в труси і взяла за прутень. Порівняно з тим впевненим триманням, поєднаним з ніжним погладжуванням великого пальця, всі спроби Венді задовольнити хлопця здавалися дуже слабенькими.

— Отже, ти незайманий.

— Винен за всіма пунктами.

— Добре.

* * *

Ми кохалися не один раз (на щастя для мене, бо першого разу я протримався секунд вісім, не більше. Ну, може, дев'ять). Я проник усередину, принаймні на це я спромігся, та потім усе порснуло. Більш соромно мені було хіба що раз — коли я дав залп дупою, приймаючи причастя у Молодіжному таборі методистів, — та й то навряд чи.

— О Господи. — Я затулив очі рукою.

Енні засміялась, але по-доброму, не зловтішно.

— Може, це й дивно, але мені лестить. Постарайся розслабитись. Я піду вниз, гляну, як там Майк. Не хочеться, щоб він застав мене в ліжку з веселим песиком Гові.

— Дуже смішно. — Якби я міг почервоніти ще дужче, моя шкіра б загорілася.

— Думаю, коли я повернуся, ти знову будеш готовий. Це, Деве, один із плюсів двадцятиоднорічних. Якби тобі було сімнадцять, ти, напевно, був би вже готовий.

Вона повернулася з двома пляшечками прохолодних напоїв у відерці з льодом, та коли халатик зісковзнув з її пліч і вона постала переді мною гола, найменше, чого мені хотілося, то це «кока-коли». Другий раз був кращий. Здається, я протримався хвилини чотири. Потім вона почала тихо покрикувати, і я кінчив. От би все так кінчалося.

* * *

Ми напівдрімали, Енні — поклавши голову мені в ямку на плечі.

— Добре? — спитала вона.

— Так добре, що аж не віриться.

Її усмішки я не бачив, але відчував.

— Після всіх цих років спальня нарешті згодилася для чогось, крім сну.

— А твій батько хіба ніколи тут не зупиняється?

— Надовго — ні, та й я сюди поверталася лише тому, що Майку тут подобається. Іноді я можу подивитися в очі тому факту, що він майже напевно помре, але таке буває дуже рідко. Я просто відвертаюся від цього. Укладаю угоди з самою собою. «Якщо я не повезу його в «Джойленд», він не помре. Якщо я не помирюся з батьком, щоб він міг приїжджати й бачитися з ним, він не помре. Якщо ми просто лишатимемося тут, він не помре». Кілька тижнів тому, вперше, коли мені довелося вмовляти його надіти пальто перед тим, як виходити на пляж, я розплакалася. Він спитав, що таке, а я сказала, що в мене скоро критичні дні. Він знає, що це таке.

Я згадав те, що сказав їй Майк на паркувальному майданчику лікарні: «Це не обов'язково мусить бути остання радість». Та рано чи пізно остання радість повинна була настати. Так буває з нами всіма.

Енні сіла й загорнулася в ковдру.

— Пам'ятаєш, як я сказала, що Майк виявився моїм майбутнім? Моею блискучою кар'єрою?

— Так.

— Про іншу я й думати не можу. Все, окрім Майкла, просто... порожнє. Хто це сказав, що в Америці не буває других актів?

Я взяв її за руку.

— Не переймайся через другий акт, поки перший не скінчено.

Вона вивільнила руку і ніжно провела нею по моїй щоці.

— Ти молодий, але не зовсім дурний.

Мені було приємно це чути, проте почувався я таки дурним. По-перше, через Венді, але не тільки. Я знову згадав ті кляті фотографії в теці, яку дала мені Ерін. Щось у них таке було...

Енні знову лягла. Ковдра сповзла, оголивши соски, і я відчув, що знову збуджуюся. У тому, щоб бути двадцятиоднорічним, справді були великі переваги.

— А весело було в тирі. Я вже й забула, як це приємно — вимкнути голову й просто довіритися оку та рукам. Батько вперше дав мені до рук гвинтівку, коли мені було шість років. Вона була маленька, однозарядна, двадцять другого калібру. Мені дуже сподобалось.

— Справді?

Вона всміхнулася.

— Ага. То була наша з татом спільна справа, і вдала до того ж. Як виявилось, єдина вдала справа. — Вона сперлася на лікоть. — Він продавав те лайно про пекельні муки, відколи був підлітком. І річ тут не лише в грошах — його самого батьки донесхочу годували заштатними проповідями, і я не сумніваюся, що він вірить кожному сло-

ву. Але знаєш що? Все-таки він насамперед південець, а тоді вже проповідник. У нього є пікап, модифікований під його потреби, за п'ятдесят тисяч доларів, але однаково пікап — це пікап. Він досі їсть крекери з підливкою у «Шоніз». Взірець витонченого гумору для нього — це Мінні Перл¹ і Джуніор Семплз². Він любить пісні про зради й генделики з кантрі-музикою. І свою зброю теж любить. Мені байдуже до його марки Ісуса, і пікап я собі не хочу, але зброя... яку він заповів своїй єдиній дочці. Я можу піф-паф, і мені стане краще. Паршива спадщина, скажи?

Я промовчав, встав з ліжка і відкрив дві «коли». Одну дав їй.

— У нього в Саванні, у його постійному будинку, щось із п'ятдесят одиниць зброї, більшість із них — антикварна рідкість, і ще з півдесятка зберігається в сейфі. У мене в самої є дві гвинтівки в чиказькій квартирі, хоча до сьогодні я вже два роки не стріляла по мішенях. Якщо Майк помре... — Вона притулила пляшку з колою до лоба, наче хотіла втамувати головний біль. — Коли Майк помре, перше, що я зроблю, — позбудуся їх. Надто велика спокуса.

— Майк би не хотів...

— Так, звісно, я знаю, але тут річ не тільки в ньому. Якби я могла вірити — як мій преподобний батько, — що після смерті за золотою брамою на мене чекатиме Майк, щоб відвести в рай, — то була б інша розмова. Але я не

¹ Сценічний псевдонім Сари Офелії Коллі Кеннон (1912—1996) — американської гумористки, що виступала в образі сільської жінки.

² Сценічний псевдонім Елвіна Семплза-молодшого (1926—1983) — американського гумориста, найбільш відомого за роллю продавця старих машин.

вірю. Я мало не надірвалася, так старалася в це вірити, коли ще дитиною була, і не могла. Бог і рай протрималися на чотири роки довше, ніж Зубна фея, та зрештою я зневірилася. Я думаю, там лише п'їтьма. Ні думок, ні спогадів, ні любові. Лише темрява. Забуття. Ось чому мені так важко змиритися з тим, що з ним відбувається.

— Майк знає, що там щось більше, ніж забуття.

— Що? Чому? Чому ти так думаєш?

«Бо вона була там. Він її бачив і бачив, як вона пішла. Бо вона подякувала. І я знаю, бо я бачив стрічку Аліси, а Том бачив її саму».

— У нього спитай, — сказав я. — Але не сьогодні.

Вона поставила «колу» й уважно подивилася на мене. На губах у неї грала та усмішечка, від якої в кутиках рота з'являлися ямочки.

— Другий раз уже був. Я ж не думаю, що ти зацікавлений у третьому?

Я теж поставив «колу» на тумбочку біля ліжка.

— Ну, правду кажучи...

Вона розкрила обійми.

* * *

Перший раз був ганебним. Другий — хорошим. Третій же... що ж, Бог не даремно любить трійцю.

* * *

Поки Енні вдягалась, я чекав у вітальні. Вниз вона спустилася знову в джинсах і светрі. Я згадав блакитний бюстгальтер під тим светром і, чорт забирай, знову відчув збурення вниз.

— У нас усе добре? — спитала вона.

— Так, але шкода, що не може бути ще краще.

— Мені теж шкода, але краще, ніж тепер, уже не буде. Якщо я тобі подобаюсь так само, як ти мені, ти з цим змиришся. Зможеш?

— Так.

— Добре.

— Скільки ще ви з Майком тут поживете?

— Ти маєш на увазі, якщо будинок сьогодні не знесе вітром?

— Не знесе.

— Тиждень. Сімнадцятого в Майка почнуться огляди в різних лікарів у Чикаго, я хочу доти облаштуватися. — Вона глибоко вдихнула повітря. — І поговорити з його дідом про відвідини. Треба встановити основоположні правила. Наприклад, жодних розмов про Ісуса.

— Я побачу тебе ще раз перед від'їздом?

— Так. — Вона оповила мене руками й поцілувала. Потім відсторонилася. — Але не так. Це тільки ще більше все заплутає. Я знаю, що ти розумієш.

Я кивнув. Я розумів.

— Деве, а тепер краще йди. І дякую тобі. Це було прекрасно. Найкращий атракціон ми приберегли наостанок, так?

То була правда. І не темний атракціон, а яскравий.

— Хотів би я зробити більше. Для тебе. Для Майка.

— Я теж хотіла б. Але в тому світі, де ми живемо, це нереально. Приходь завтра на вечерю, якщо буря не надто розгуляється. Майк буде щасливий тебе побачити.

Боса, в лиялих джинсах, вона була така прекрасна. Я хотів обійняти її, підхопити на руки й віднести у нічим не затьмарене майбутнє.

Та натомість залишив її там, де вона стояла. «У тому світі, де ми живемо, це нереально», — сказала вона і сказала цілком слушно.

Цілком і повністю.

* * *

Десь за сто ярдів далі по Біч-роу, на віддаленому од моря боці двосмугової дороги, було невеличке скупчення крамничок, надто вишуканих, щоб зватися торговельним рядом: бакалія для гурманів, перукарня «Волосся твоєї мрії», аптека, філія Південного трастового фонду і ресторан «Мі Каса», де, поза сумнівом, збиралася, щоб поїсти, еліта Біч-роу. Їдучи назад у Гевенз-Бей, у готель місіс Шопло, я не вшанував ці магазинчики і побіжним поглядом. І це лише зайвий раз підтвердило, що нема в мене того дару, яким володіли Майк Рос і Роззі Голд.

* * *

«Лягай спати раніше», — порадив мені Фред Дін, і я послухався. Я лежав на спині, підклавши під голову руки, слухав хвилі, як і впродовж усього літа, і згадував дотик її рук, пружність грудей, смак губ. Та найбільше я думав про її очі й про волосся, яке віялом розсипалося по подушці. Я не кохав її так, як кохав Венді, — кохання такого штибу, сильне й дурне, приходить лише раз. Але я любив її. Любив тоді й люблю досі. За доброту, здебільшого, і за терплячість. Може, в інших молодих людей бували й кращі посвяти в таємниці сексу, але солодшої не було в жодного.

Зрештою я заснув.

* * *

Мене розбудив стук віконниці на вітрі десь унизу. Я взяв з тумбочки наручний годинник і побачив, що була за чверть перша. Я зрозумів, що не засну, поки цей стукіт не припиниться, тому вдягнувся і вже вийшов з дверей, та потім повернувся, щоб узяти з шафи дощовик. Уже внизу я на хвилюку зупинився. З великої спальні трохи далі по коридору від вітальні долинали довге гучне хропіння місіс Ш. Жодна віконниця не потривожила б її сон.

Дощовик виявився не потрібним, принаймні на той час, бо дощ ще не почався. Проте вітер дмухав сильний. Напевно, його швидкість уже сягала двадцяти п'яти миль. Тихий невпинний гуркіт прибою переріс у притлумлене ревіння. Я подумав, чи не могли погодні гуру недооцінити Гільду, подумав про Енні й Майка в домі на березі, й у душу заповз черв'ячок неспокою.

Знайшовши відчинену віконницю, я закріпив її на гачок. Потім пішов у дім, піднявся нагору, роздягнувся і знову ліг. Та цього разу сон не йшов. Віконниця стихла, проте я нічого не міг вдіяти з вітром, що завивав під дахом (і тихо скрикував щоразу, коли налітав на будинок). Так само не міг я вимкнути мозок, що вже почав свою роботу.

«Воно не біле», — подумав я. Для мене ці слова нічого не означали, проте вони *хотіли* мати значення. Хотіли поєднатися з чимось, що я бачив у парку під час наших денних розваг.

«Над тобою нависла тінь, юначе». Так сказала Роззі Голд того дня, коли я з нею познайомився. Мені стало цікаво, чи давно вона працює в «Джойленді» й де працювала до того. Чи була вона карні-від-карні? І яке це мало значення.

«Одне з цих дітей має дар бачення. Котре з них — не знаю».

Зате я тепер знав. Майк бачив Лінду Грей. І звільнив її. Як-то кажуть, показав їй двері. Ті, які вона не в змозі була відшукати сама. Інакше за що вона могла йому дякувати?

Я заплющив очі й побачив Фреда у тирі, незрівнянно-го в костюмі й циліндрі фокусника. Побачив, як Лейн простягає гвинтівку двадцять другого калібру, прикріплену ланцюгом до стійки.

Енні: «Скільки набоїв?»

Фред: «Десять на обійму. Скільки завгодно, мем. Сьогодні ваш день».

У голові одночасно зіштовхнулося кілька думок, і я широко розплющив очі. Сів у ліжку, слухаючи вітер і збурений прибій. А тоді увімкнув люстру і витяг із шухляди стола теку Ерін. Поки я знову розкладав фотографії на підлозі, серце шалено калатало. Знімки були хороші, а от світло — не дуже. Я вдягнувся вдруге, поклав усе назад у теку і знову зійшов униз.

Люстра висіла над столом для гри у «Скрабл». За ті численні вечори, що їх я провів, зазнаючи нищівних поразок, я дізнався, що світить вона досить яскраво. Від коридору, що вів до кімнат місіс Ш., вітальню відділяли розсувні двері. Я їх зачинив, щоб світло не потурбувало хазяйку. Потім увімкнув люстру, перемістив коробку зі «Скраблом» на телевізор, і розклав на столі свої фото. Сідати не хотів — надто був збуджений. Натомість схилився над столом, перетасовуючи фотографії. Та щойно зібрався зробити це втретє, як рука нерухомо застигла. Я побачив. Побачив *його*. У суді цього доказу, звісно, не прийняли б, але для мене він був достатнім. Коліна підігнулися, і я врешті-решт сів.

Зненацька задзеленчав телефон — той, з якого я так часто дзвонив батькові, завжди занотовуючи час і тривалість дзвінка на аркуші правди для гостей. Та тільки у вітряній тиші раннього ранку той дзвінок більше нагадував пронизливий крик. Я кинувся до апарата й зняв трубку до того, як він задзвенів знову.

— А-а-ал... — от і все, що я зміг з себе видушити. На більше не спромігся — надто сильно гупало в грудях серце.

— Це ти, — сказав голос на тому кінці дроту, веселий і приємно здивований водночас. — А я думав, що відповідь твоя хазяйка. Вже й історійку про екстрений випадок у сім'ї приготував.

Я спробував заговорити. Не зміг.

— Девіне? — Піддражнюючи. *Радісно*. — Ти там?

— Я... секунду.

Я притис слухавку до грудей, водночас думаючи (дивовижно, як працює мозок в умовах раптового стресу) про те, чи не чує він на тому кінці, як стукає в мене серце. На своєму кінці я слухав, чи не прокинулася місіс Шопло. І почув притишений звук її постійного хропіння. Добре, що я зачинив двері у вітальню, а ще краще — що в неї в спальні не було паралельного телефону. Знову приклавши слухавку до вуха, я сказав:

— Чого вам треба? Навіщо дзвоните?

— Девіне, я думаю, ти знаєш... а навіть якщо ні, запізно вже, чи не так?

— Ви теж екстрасенс? — Прозвучало це тупо, але мозок і рот у мене тепер працювали немов на окремих лініях.

— Ні, то Роззі, — відповів він. — Наша Мадам Фортунна. — І розсміявся. Голос у нього звучав спокійно, але я сумнівався, що це справді так. Убивці не дзвонять

посеред ночі, якщо вони спокійні. Особливо, якщо точно не знають, хто зніме слухавку.

«Але в нього є минуле, — подумав я. — Цей тип — бойскаут, він божевільний, але завжди підготовлений. Узяти, наприклад, татуювання. Саме воно впадає в око, коли дивишся на фотографії. Не лице. Не бейсболка».

— Я знав, що ти там задумав, — сказав він. — Знав ще до того, як дівчисько привезло тобі теку. Ту, з фотографіями. І сьогодні... з гарненькою мамцею і малим інвалідом... ти розказав їм, Девіне? Вони допомагали тобі?

— Вони нічого не знають.

На будинок налетів порив вітру. У слухавці теж зашуміло... неначе він був надворі.

— Цікаво, чи можна тобі вірити.

— Можна. Цілковито. — Погляд затримався на фотографіях. Татуйований з рукою на сидниці Лінди Їрей. Татуйований допомагає їй прицілитися в тирі.

Лейн: «Покажіть нам Енні Оуклі, Енні».

Фред: «Надзвичайно!»

Татуйований у рибокепці й темних окулярах та з пісочно-світлою еспаньйолкою. Татуювання з пташкою на руці було видно, бо сирицеві рукавички лишалися у задній кишені, поки вони з Ліндою Їрей були в «Домі жаху». Поки він не вбив її в темряві.

— Цікаво, — повторив він. — Ти, Девіне, сьогодні провів у тому великому старому будинку достатньо часу. Ви розмовляли про знімки, які тобі привезла Кук, чи ти просто її трахав? А може, й те, й те робили. Та мамуська — ласий шматочок.

— Вони нічого не знають, — повторив я тихо, не відводячи погляду від зачинених дверей вітальні. Я все боявся, що вони от-от відчиняться й на порозі постане

місіс Ш., в нічній сорочці, з примарно-білим від крему обличчям. — Так само, як і я. Тобто я нічого не можу довести.

— Може, й ні, але це справа часу. Дзвінок назад не дзеленчить. Знаєш цей старий вислів?

— Так, звісно. — Того вислову я не знав, але тієї миті я ладен був погодитися з ним, навіть якби він сказав, що Боббі Райдел (артист, який щороку виступав у «Джойленді») — президент Сполучених Штатів.

— Ось що ти зробиш. Ти приїдеш у «Джойленд», і ми обговоримо це віч-на-віч. Як мужик з мужиком.

— Навіщо це мені? Це був би божевільний вчинок, якщо ви той, про кого я...

— Та ти чудово знаєш, що я той. — У голосі чулися нотки нетерпіння. — І я знаю: якщо ти підеш у поліцію, вони з'ясують, що я прийшов на роботу в «Джойленд»десь через місяць після того, як убили Лінду Грей. Потім мене пов'яжуть з шоу Велмана і «Сазерн стар ем'юзмент», і все, гру буде програно.

— То чому б мені не подзвонити в поліцію просто зараз?

— А знаєш, де я? — У голос закрадався гнів. Ні — злоба. — Знаєш, де я тепер, ти, малий діставучий сучий син?

— Мабуть, у «Джойленді». В адміністрації.

— А от і ні. У торговельному центрі на Біч-роу. У тому, куди багаті сучки ходять купувати свою макробіотику. Такі багаті сучки, як твоя подружка.

Немов чийсь холодний палець почав свій рух згори вниз — дуже повільний рух — по хребту від моєї потилиці до куприка. Я промовчав.

— Біля аптеки є таксофон. Не будка, але нічого, бо дощ не почався ще. Просто вітряно. Отут я і стою. Звідси

добре видно дім твоєї подружки. На кухні світло горить, мабуть, вона його на всю ніч залишає, але загалом у будинку темно. Можу повісити трубку й дійти туди за шістьдесят секунд.

— Там є сигналізація! — Але я не знав, чи це правда. Він розсміявся.

— А ти думаєш, мені вже не насрати? Мені це не завадить перетяти їй горло. Але спершу я примушу її дивитись, як я роблю це з малим калічем.

«Але ти її не гвалтуватимеш, — подумав я. — Навіть якби був час, ти б не став цього робити. Бо навряд чи ти здатен».

Ці слова крутилися в мене на язиці, але я не вимовив їх уголос. Попри весь мій страх, я розумів, що драконити його — не надто вдала думка.

— Ти був з ними такий люб'язний сьогодні, — подурному бовкнув я. — Квіти... призи... атракціони...

— Ага, вся ця лохівська лабуда. Розкажи про той вагончик, який ні сіло ні впало виїхав з будки кімнати страху. Що то було взагалі?

— Не знаю.

— А я думаю, знаєш. Мабуть, ми про це поговоримо. У «Джойленді». Я знаю твій «форд», Джонсі. У нього ліва передня фара блимає, а на антені гарненька маленька вертушка. Як не хочеш, щоб я пішов у той будинок і поперерізавав там горлянки, ти сядеш у машину і поїдеш по Біч-роу в «Джойленд».

— Я...

— Заткнися. Коли я говорю, ти мовчиш. Коли проїжджатимеш повз торговельний центр, побачиш мене біля одного з паркових пікапів. Даю тобі чотири хвилини на те,

щоб туди добратися, після того як я покладу трубку. Якщо я тебе не побачу, то вб'ю жінку й малого. Ти зрозумів?

— Я...

— *Ти мене зрозумів?*

— Так!

— У парк я поїду слідом за тобою. Про ворота не турбуйся, вони вже відчинені.

— Отже, ти вб'єш або їх, або мене. Я маю вибрати. Правильно?

— Вбити тебе? — У його голосі прозвучав щирий подив. — Девіне, я не збираюся тебе вбивати. Це тільки погіршить моє становище. Ні, я хочу злиняти звідси. Мені не вперше і, мабуть, не востаннє. Але я хочу поговорити. Хочу дізнатись, як ти на мене вийшов.

— Я можу й по телефону розказати.

Він розсміявся.

— І прогавити свій шанс обставити мене й ще раз побути героїчним Гові? Спочатку та мала, потім Едді Паркс, а на захопливе завершення — гарненька мамуська та її каліка-синок. Як можна від такого відмовитися? — Він урвав сміх. — Чотири хвилини.

— Я...

Він повісив трубку. Я втупився у глянцеві знімки. Потім відчинив шухляду столика для «Скраблу», витяг блокнот і покопирсався в шухляді, шукаючи механічний олівець, яким на вимогу Тіни Екерлі записували рахунок у грі. На аркуші блокнота я написав: «Місіс Ш. Якщо ви це читаете, зі мною щось сталося. Я знаю, хто вбив Лінду Грей. Інших теж».

Я написав ім'я і прізвище вбивці великими літерами.

І помчав до дверей.

Стартер мого «форда» крутив, і плювався, і ніяк не підхоплював. А потім взагалі вповільнився. Усе літо я собі казав, що треба поміняти акумулятор, і все літо знаходилися інші речі, на які потрібно було витрачати гроші.

Голос батька: «Девіне, ти заливаєш карбюратор».

Я зняв ногу з педалі газу й просто сидів у темряві. Час ніби мчав галопом, галопом. Частково мені хотілося побігти назад у будинок і викликати поліцію. Енні я подзвонити не міг, бо не мав номера її довбаного телефону, а зважаючи на те, що її батько такий знаменитий, у довіднику його не було. Чи знав про це він? Мабуть, ні, але йому диявольськи таланило. З таким нахабством його мали б уже три чи чотири рази спіймати, але цього не сталося. Бо йому диявольськи таланило.

«Вона почує, що він вліз, і застрелить його».

От тільки зброя лежала у сейфі, вона сама це сказала. Навіть якби вона встигла щось витягти, то на той час, коли вона прибіжить, клятий виродок триматиме бритву біля Майкового горла.

Я знову повернув ключ, і хоч нога не тисла на педаль газу, а в карбюраторі було повно бензину, мій «форд» завівся одразу. Я здав назад по під'їзній алеї й повернув у бік «Джойленду». На тлі стрімких низько навислих хмар чітко вирізнялося коло червоного неонового світла колеса і сині карколомні спуски «Громовиці». У буремні ночі ці два атракціони завжди підсвічували, частково як маяки для суден у морі, частково — щоб попередити маленькі літаки, що летіли низько й прямували в аеропорт округи Періш.

На Біч-роу було порожньо. Кожен порив вітру здіймав смуги піску і гнав їх вулицею. Деякі подмухи були такі

потужні, що струшували мою машину. На дорожньому покритті вже утворювалися маленькі дюни, що у світлі моїх фар нагадували пальці скелета.

Проминаючи торговельний центр, я побачив самотню фігуру, що стояла посеред паркувального майданчика поряд із джойлендівським службовим пікапом. Чоловік підняв руку і один раз урочисто змахнув нею, коли я проїжджав.

Далі був великий вікторіанський будинок на пляжі. На кухні справді горіло світло. Здається, то була лампа денного світла над раковиною. Я згадав, як Енні зайшла на кухню зі светром у руці. Її засмаглий живіт. Бюстгальтер майже того самого кольору, що й джинси. «Девіне, хочеш піднятися зі мною нагору?»

У дзеркалі заднього виду спалахнули й наблизилися фари. Він увімкнув дальнє світло, і я не бачив, що в нього за машина, але в цьому й не було потреби. Я знав, що то службовий пікап «Джойленду», так само, як знав, що він брехав, коли обіцяв не вбивати мене. Записка, яку я лишив для місіс Ш., так і лежатиме на столі вранці. Вона її прочитає і дізнається прізвище, яке я написав. Запитання було тільки в тому, скільки часу їй знадобиться, щоб повірити. Він був такий чарівливий з тими своїми віршиками, усмішкою переможця і перехнябленим кошелком. Так, усі жінки любили Лейна Гарді.

* * *

Ворота були відчинені, як він і обіцяв. Я заїхав у них і хотів припаркуватися перед наглухо зачиненим тепер тиром. Але він коротко посигналив і блимнув фарами: *їдь далі*. Коли я був уже біля колеса, він знову зблиснув фарами. Я повернув ключ у запалюванні «форда», добре

розуміючи, що, можливо, більше ніколи не заведу двигун. Червоний неон підйомника залив кривавим світлом панель приладів, сидіння, мою шкіру.

Фари пікапа згасли. Я почув, як відчиняються й зачиняються дверцята. І почув, як стогне у каркасі колеса вітер — того вечора його виття нагадувало хрипкий вереск гарпії. А ще чувся рівномірний майже синкопований стукіт. То колесо здригалося на своїй осі завтовшки з дерево.

Убивця Лінди Грей (і Діді Моубрей, і Клодін Шарп, і Дарлін Стамнейкер) підійшов до моєї машини і постукав у вікно стволом пістолета. Іншою рукою зробив знак виходити. Я відчинив дверцята і вийшов.

— Ти сказав, що не збираєшся мене вбивати. — Прозвучало це так само кволо, як почувалися тієї миті мої ноги.

Лейн чарівливо всміхнувся.

— Що ж... побачимо, в який бік нас понесе потік. Правда ж?

Того дня котелок у нього був перехилений вліво і щільно натягнутий, щоб не зірвало вітром. Волосся, не стягнуте у буденний хвостик, розсипалося по шиї. Налетів вітер, і колесо озвалося жалібним скреготом. Червоні відблиски неону застрибали по його обличчю.

— За підйомник не турбуйся, — сказав він. — Якби конструкція була суцільна, він міг би завалитись, а так вітер гуляє у стрижнях. Тобі й без того є про що хвилюватися. Розкажуй про вагончик у домі страху. Це те, що мене цікавить по-справжньому. Як ти це провернув? Якимсь дистанційним пристроєм бавився? Мене ці штуки дуже приваблюють. За ними майбутнє, от що я думаю.

— Не було ніякого пристрою.

Та він, здавалося, не почув.

— І для чого це все було? Ти хотів вивести мене на чисту воду? Якщо так, то не варто було марнувати зусилля. Мене вже розкрили.

— Це вона зробила, — сказав я. Не знаючи, чи це правда, проте згадувати Майка в цій розмові я не збирався. — Лінда Ірей. Невже ти її не бачив?

Усмішка згасла.

— Це все, на що ти здатен? Стара історія про примару-в-кімнаті-страху? Щоб я повірив, тобі доведеться вигадати щось краще.

Отже, він її не бачив так само, як я. Однак я думаю, він знав: щось там все-таки є. Цього я ніколи не дізнаюся напевне, проте мені здається, саме тому він і запропонував піти по Майло. Він не хотів, щоб ми наближалися до «Дому жаху».

— А вона таки була там. Я бачив її стрічку. Пам'ятаєш, я зазірав у вагончик? Вона лежала під сидінням.

Він так стрімко завдав удару, що я навіть не встиг затулитися рукою. Ствол пістолета ogrів мене по лобі й розітнув шкіру. Перед очима засяяли зірочки. А тоді кров залила мені очі, і я більше нічого не бачив. Я заточився назад на поручень біля пандуса, що вів до колеса, і вхопився за нього, щоб не впасти. Рукавом дощовика витер обличчя.

— Не знаю, нащо ти тепер, коли вже пізно, намагаєшся налякати мене цією лякачкою для нічного багаття, — сказав він, — але мені це не подобається. Про стрічку ти знаєш, бо в теці, яку тобі привезла твоя надміру допитлива університетська сцикуха, було її фото. — Він посміхнувся. У тій акулячій посмішці вже не було ні краплі чарівності. — Не дури дурисвіта, дурнику.

— Але... ти не бачив тієї теки. — Втім, відповідь знайшлася одразу, завдяки простій дедукції, на яку був здатен навіть мій ошалілий розум. — Її бачив Фред. І розказав тобі. Так?

— Угу. У понеділок. Ми разом обідали у нього в кабінеті. Він сказав, що ви з університетською сцикухою граєтеся в хлоп'ят Гарді¹, хоча він не так це назвав. Йому це навіть сподобалось. А от мені — анітрохи, бо я бачив, як ти зняв з Едді Паркса рукавички, коли йому з серцем погано стало. Отоді я зрозумів, що ви граєтеся в хлоп'ят Гарді. Та папка... Фред сказав, у сцикухи було багато сторінок, списаних нотатками. Я знав, що невдовзі вона розкопає мій зв'язок з шоу Велмана і «Сазерн стар».

Перед моїм внутрішнім зором промчала тривожна картина: Лейн Гарді їде поїздом у Аннандейл з небезпечною бритвою в кишені.

— Ерін нічого не знає.

— Ой, та розслабся. Думаєш, я поїду її шукати? Що за поза, напруж мозок. А тимчасом пройдися трохи. Марш на пандус, командос. Ми з тобою покатаємося. Піднімемося вгору, де повітря прозоре.

Я розтулив рота, щоб спитати у нього, чи він, бува, не здурів, але то було б дурне запитання тепер, коли вже пізно, чи не так?

— А чого це ти, Джонсі, либишся?

— Нічого. Невже ти справді надумав підніматися вгору, коли такий вітер? — Але двигун колеса працював. Раніше цей звук губився у шумі вітру, прибою та мото-рошному рипінні самого атракціону, та тепер, прислу-

¹ Персонажі однойменної серії популярних детективних романів для дітей і підлітків, написаної Франкліном В. Діксоном.

хавшись, я його почув: рівномірне, майже котяче хурчання. І я зрозумів очевидне: напевно, він збирається, покінчивши зі мною, пустити кулю собі в лоба. Ви скажете, що я мав би раніше до цього додуматися, тому що божевільні часто так роблять — про це весь час пишуть у газетах. Може, й ваша правда. Але в мене був жахливий стрес.

— На старій Кароліні безпечно, як у домівці, — сказав він. — Я б на ній поїхав угору, навіть якби вітер дмухав зі швидкістю шістдесят миль, а не якихось тридцять. Коли два роки тому узбережжям промчала Карла, вітриган свистав такий, що не менше тридцяти миль було, але вона вистояла.

— Як ти його запустиш, коли ми обоє будемо в кабінці?

— А ти залазь і побачиш. Або... — Він підняв пістолет. — Або я можу застрелити тебе просто тут. Мене влаштовують обидва варіанти.

Я пішов угору пандусом, відчинив дверцята кабінки, що була на посадковому рівні, і зібрався залазити.

— Ні, ні, ні, — сказав Гарді. — Тобі краще буде з зовнішнього боку. Гарніший краєвид. Відійди вбік, Вік. І поклади руки в кишені.

Цілячись із пістолета, Лейн боком пройшов повз мене. В очі мені й по щоці стікала зі шкіри, розітнутої на лобі, кров, але я не наважився витягти руку з кишені дощовика, щоб її витерти. Було видно, як побілів його палець на гачку пістолета. Він заліз у кабінку і сів з внутрішнього боку.

— Тепер ти.

Я заліз. Бо не бачив іншого виходу.

— І дверцята зачини. Вони для цього призначені.

— Ти наче Доктор Зюсс, — сказав я.

Він розплився в усмішці.

— Лестоці тобі не допоможуть. Зачини дверцята, бо отримаєш кулю в коліно. Думаєш, під цей вітрюган хтось почує постріл? Сумніваюся.

Я зачинив дверцята. А коли знову подивився на Лейна, в одній руці він тримав пістолет, а в іншій — маленький квадратний металевий прилад. Угорі стирчала куца антена.

— Я ж казав, обожнюю ці прибамбаси. Оце, наприклад, звичайний пульт від воріт гаража, трошки видозмінений. Передає радіосигнал. Показував його містеру Істербруку навесні, сказав, що це чудова штука, щоб керувати колесом, коли поряд нема зеленого чи газуні, щоб натискати на важіль. А він заборонив мені його використовувати: мовляв, не ухвалений державною комісією. Обережний старий сучий син. Я збирався запатентувати винахід. А тепер уже пізно. На, бери.

Я взяв. То справді був пульт від гаражних воріт. Фірми «Джені». Мій тато користувався майже таким самим.

— Бачиш кнопку зі стрілкою вгору?

— Так.

— Натискай.

Я поклав великий палець на кнопку, але не натиснув. Тут, унизу, вітер був дуже сильний, а що вже казати про височінь, де повітря прозоре? «Ми летимо!» — кричав Майк.

— Натискай, Джонсі, бо буде куля в коліно.

Я натиснув на кнопку. Двигун колеса запрацював швидше, і наша кабінка рушила вгору.

— А тепер викинь цю штуку геть.

— Що?

— Викинь, бо отримаєш кулю в коліно й більше ніколи не танцюватимеш тустеп. Рахую до трьох. Раз... д...

Я перекинув його контролер через край дверцят. Наша кабінка все вище й вище підіймалася у вітряну ніч. Праворуч налітали на берег хвилі. Їхні гребені вінчали баранчі піни, такі білі, що наче відсвічували в темряві. Ліворуч спали темні рівнини. На Біч-роу не рухалася жодна пара фар. Налетів вітер. Моє мокре від крові волосся розлетілося на лобі злиплими пасмами. Кабінку сильно гойднуло. Лейн кинувся вперед, потім назад, щоб ще більше її розхитати... та дуло пістолета, націленого мені в бік, навіть не затремтіло. Червоний неон виводив на стволі навскісні смуги.

— Бабусиним атракціоном сьогодні й не пахне, скажи, Джонсі? — заволав він.

Безперечно. Тієї ночі поважне старе «Колесо Кароліни» було страшним. Коли ми вже дісталися верхівки, несамовитий вітер так струсонув його, що я почув, як наша кабінка деренчить на сталевих штирях, що її тримали. Лейнів котелок полетів у ніч.

— Чорт! Ну нічого, інший візьмемо.

«Лейне, як ми зійдемо з колеса?» Це запитання крутилося в мене на язиці, але я не спитав. Надто боявся, що він мені скаже: «Ніяк», — що коли буря не переверне колесо і струм не зникне, ми будемо крутитися і крутитися, і так нас вранці побачить Фред, коли прийде на роботу. Два мертві чоловіки на бовдуропідйомнику «Джойленду». Тому стало очевидним, яким буде мій наступний крок.

Лейн заусміхався.

— Ти спробуєш відібрати в мене пістолет, так? Я бачу це в твоїх очах. Ну, як сказав у кіно Брудний Гаррі, спитай у себе, чи відчуваєш себе щасливчиком.

Ми саме спускалися. Кабінка досі гойдалась, але вже не так сильно. Я вирішив, що щасливчиком себе не відчуваю нітрохи.

— Лейне, скількох ти вбив?

— Не твоє, бляха, діло. А оскільки пістолет у мене, то й запитання тут ставлю я. Давно ти знаєш? Давненько, так? Принаймні відколи університетська сцикуха показала тобі фотки. Ти просто причаївся, щоб малий каліка міг погуляти в парку. То була твоя помилка, Джонсі. Ти лоханувся.

— Я все зрозумів лише сьогодні.

— Годі брехать, штани горять.

Ми промчали повз спуск і знову поїхали вгору. «Мабуть, він застрелить мене, коли кабінка буде на верхівці, — подумав я. — Тоді або сам застрелиться, або викине мене, перелізе через перекладину і зістрибне на пандус, коли кабінка знову спуститься. Ризикуватиме, бо можна зламати ногу чи ключицю». Я схилився до того, що сценарієм буде «вбивство-самогубство», але не раніше, ніж він задовольнить свою цікавість.

— Можеш називати мене дурнем, якщо хочеш, — сказав я, — але брехуном не зви. Я постійно дивився на ті фотографії і весь час щось там бачив, щось знайоме, але до сьогоднішнього вечора не міг збагнути, що саме. А то був головний убір. На голові в тебе була рибокепка, а не котелок, але вона була зсунута на один бік, коли ви з Іррей були біля «Чашок-кружляшок», і на інший — у тирі. Я подивився на решту фотографій, на ті, де ви вдвох просто на тлі, й побачив те саме. Туди й назад, туди й назад. Ти весь час так робиш. Навіть не помічаючи.

— Оце й усе? Довбана кепка?

— Ні.

Ми вдруге піднялися нагору, але я думав, що протримаюся ще принаймні один оберт. Він хотів це почути. І тут почався дощ — шквальна злива, наче хтось повернув

кран у душовій. «Принаймні кров з обличчя змиє», — подумав я. А коли подивився на Лейна, то побачив, що дощ змиває не лише кров.

— Яюсь я побачив тебе без котелка й подумав, що у тебе у волоссі проглядає сивина. — Мені доводилося пере-крикувати вітер і шум дощу. Він лупив навскісно, бив нас по щоках. — А вчора помітив, як ти витираєш потилицю. Я подумав, що то бруд. Сьогодні ж, коли здогадався про кепку, я подумав і про фальшиве татуювання. Ерін бачила, що воно потекло від поту. Мабуть, копи цей момент прогавили.

Колесо вдруге наближалось до нижнього краю свого кола, і моя машина та службовий пікап помітно збільшилися в розмірах. А за ними по Джойленд-авеню мчало щось велике — мабуть, шматок брезенту, відірваний вітром.

— Ти витирав не бруд, а фарбу. Вона текла так само, як і татуювання. Так само, як тече зараз. Вона тобі всю шию забруднила. Я тоді бачив не пасма білої сивини. То було біляве волосся.

Він витер шию і глянув на чорний слід на долоні. Тієї ж миті я хотів накинутися на нього, але він підняв пістолет і чорне око дула втупилося мені в обличчя. Мале, проте жахливе.

— Колись я був білявим, — визнав він, — але під чорним я тепер майже весь сивий. Багато нервувався в житті, Джонсі. — Він печально усміхнувся, наче то був обом нам зрозумілий сумний жарт.

Ми знову піднімалися, і мені на мить здалося, що та річ, яка мчала центральною алеєю (і яку я прийняв за велетенський квадрат відіраного брезенту), могла бути машиною з вимкненими фарами. Надіятися на це було божевіллям, та я сподівався.

По нас періщив дощ. Мій дощовик лопотів на вітрі. Лейнове волосся розвівалося, як подертий прапор. Я сподівався, що хоча б ще один оберт зможу втримати його від того, щоб натискати на гачок. А може, на два? Можливо, але не ймовірно.

— Коли я дозволив собі думати про тебе як про вбивцю Лінди Грей... а це було непросто, Лейне, після того, як ти мене прийняв і показав, що тут до чого... то побачив людину за кепкою, окулярами та рослинністю на обличчі. Побачив тебе. Ти тут не працював...

— Я водив навантажувач на складі у Флоренс. — Він зморщив носа. — Лохівська робота. Терпіти її не міг.

— Працював ти у Флоренс, з Ліндою Грей познайомився у Флоренс, але знав усе про «Джойленд», який тут, у Північній Кароліні, так? Не знаю, чи ти карні-від-карні, але ярмарки з атракціонами завжди тебе манили. І коли ти запропонував невеличку мандрівку, вона радо на це пристала.

— Я був її таємним хлопцем. Сказав їй, що так треба. Бо я старший. — Він посміхнувся. — Вона купилася. Ти не уявляєш, які легковірні молоденькі дівчата.

«Псих і виронок, — подумав я. — Ох ти ж і хворий, на всю голову».

— Ти привіз її в Гевенз-Бей, ви зупинилися в motelі, а потім ти вбив її тут, у «Джойленді», хоч і знав, напевно, що голівудські кралечки бігають з фотоапаратами. Вчинив нахабно і самовпевнено. Але то була частина програми, правда? Авжеж. Ти зробив це на атракціоні, де було повно ховрашків...

— Лохів, — виправив Гарді. Колесо струсонув найсильніший досі порив вітру, але він, здавалося, зовсім цього не відчув. Авжеж, він був із внутрішнього боку, там трясло менше. — Називай їх так, як є. Вони просто лохи, всі

вони. Нічого не бачать. Таке враження, що в них очі з'єднані не з мозком, а зі сраками. Усе пролітає.

— Ти кайфуєш від ризику, так? Тому ти повернувся і найнявся на роботу.

— Ще й місяця не минуло. — Його посмішка стала ширшою. — Весь цей час я був у них під носом. І знаєш що? Я був... як би це сказати... хорошим... з того самого вечора у кімнаті страху. Все погане лишилося позаду. Я міг би й далі лишатися хорошим. Мені тут подобається. Життя налагоджувалося. Я винайшов прилад і збирався його запатентувати.

— О, я думаю, рано чи пізно ти вбив би ще раз. — Ми знову були на верхівці. Вітер і дощ сікли нещадно. Я тремтів, мій одяг промок до нитки. Щоки у Лейна потемніли від фарби для волосся. Вона в'юнкими цівками збігала по його шкірі. «Такий він усередині, — подумав я. — Чорний і ніколи не всміхається».

— Ні. Я зіцівся. Джонсі, тебе я мушу вбити, але тільки тому, що ти запхав носа куди не слід. Це погано, бо ти мені подобався. Правда.

Мені здалося, що він не бреше, і саме тому все, що відбувалося, видавалося ще жахливішим.

Ми знову спускалися. Світ унизу був вітряний і наскрізь мокрий від дощу. Не було там жодної машини з вимкненими фарами, лише шмат брезенту, підхоплений вітром, що його моя змучена свідомість прийняла за машину. Кавалерія не прийшла. Сподіватися на неї означало наразитися на смерть. Я мусив рятувати себе сам, і єдиним шансом для мене було розлютити його, довести до шаленства. До сказу.

— Ти кайфуєш від ризику, але не від згвалтування. Якби це було не так, ти б відводив тих дівчат у якийсь тихий

закапелок. Я думаю, те, що в твоїх таємних подружок між ногами, лякає тебе до млявості. Що ти робиш потім? Лягаєш у ліжко і драчиш, думаючи, який ти хоробрий, бо вбиваєш беззахисних дівчат?

— Заткнися.

— Ти здатен зацікавити дівчину собою, але не трахнути. — Ухкав вітер, гуркотіла кабінка. Я стояв на порозі смерті, але тієї миті срати на це хотів. Я не знав, чи розгнівають його мої слова, але сам я гнівався за нас обох. — Що з тобою сталося, чому ти такий? Мама зацібалася твоєю пипку прищіпкою, коли ти з нею вовтузився у кутку? Дядько Стен змушував тебе робити йому мінет? Чи то було...

— Заткнися! — Він підвівся на зігнутих ногах, однією рукою вхопившись за перекладину, а в іншій тримаючи пістолет, яким цілився в мене. Спалахнула блискавка й освітила його цілком: витріщені очі, рідке волосся, губи, що ворушилися. І пістолет. — Заткни свій брудний ро...

— *ДЕВІНЕ, ПРИГНИСЯ!*

Я не замислювався, просто виконав наказ. Прозвучало відлуння пострілу, схоже на удар батоном, майже вповільнене у вітряній ночі. Куля, напевно, пролетіла зовсім поряд зі мною, але я її не почув і не відчув, так, як персонажі у книжках. Кабінка, в якій ми сиділи, пронеслася повз посадкову платформу, і я побачив, що на пандусі стоїть Енні Рос і в руках у неї гвинтівка. Позаду неї стояв фургон. Її бліде, як смерть, обличчя, обрамляло розтріпане волосся.

Ми знову рушили вгору. Я подивився на Лейна. Він завмер у напівприсяді, з роззявленим ротом. Чорна фарба стікала по щоках. Очі підкотилися так, що видно було лише нижню половину райдужки. Більшої частини носа

не було. Одна ніздря звисала біля верхньої губи, але решта зникла: посеред червоної рваної рани зяяла діра завбільшки з десять центів.

Він важко опустився на сидіння. Декілька передніх зубів випало з рота і стукнуло об підлогу. Я вихопив з його руки пістолет і перекинув його через борт кабінки. Тієї миті я відчував... лише порожнечу. Хіба що десь дуже глибоко в душі зародилося розуміння того, що тієї ночі я все-таки не помру.

— О... — промовив він. А тоді: — А... — Потім похилився вперед, опустивши підборіддя на груди. Тієї миті він нагадував чоловіка, який дуже ретельно зважає всі «за» і «проти».

Коли кабінка під'їхала до верхівки, небо знову розітнула блискавка й осяяла того, хто сидів поряд зі мною, спалахами синього вогню. Налетів вітер, і колесо жалібно застогнало на знак протесту. Ми знову спускалися.

Знизу, майже загублене у бурі:

— Деве, як його зупинити?

Спершу я думав сказати їй, хай знайде пристрій дистанційного керування, але під дощем і вітром вона могла шукати його півгодини і не знайти. Та навіть якби й знайшла, він міг розбитися чи лежати в калюжі, закорочений. Крім того, був кращий спосіб.

— Іди до двигуна! — закричав я. — Пошукай червону кнопку! ЧЕРВОНА КНОПКА, ЕННІ! Це аварійна зупинка!

Я проїхав у кабінці повз неї, помітивши, що вона в тих самих джинсах і светрі, що й напередодні, тільки тепер вони промокли наскрізь і прилипли до тіла. Без куртки, без головного убору. Вона збиралася поспіхом, і я зрозумів, хто її прислав. Наскільки простіше було б, якби Майк від самого початку зосередив увагу на Лейнові. Але Роззі теж

його не запідозрила, хоч і знала його багато років. Згодом я дізнався, що Майк взагалі не підозрював Лейна Гарді.

Я знову піднімався вгору. Промокле волосся Лейна крапало чорним дощем йому на коліна.

— Дочекайся, коли я буду внизу!

— Що?

Я вирішив більше не напружуватися, бо слова відносив вітер. І міг лише сподіватися, що вона не вдарить по червоній кнопці, коли я буду нагорі. Поки кабінка злітала назустріч шалу бурі, знову спалахнула блискавка, і цього разу її супроводжував грім. Це немовби розбудило Лейна (може, так і було) — він підвів голову й подивився на мене. *Спробував* подивитися. Його очі повернулися в нормальне положення в очницях, проте дивилися тепер у різні боки. Те жахливе видовище навіки закарбувалося в моїй пам'яті й постає тепер перед очима в найдивніші моменти: коли я проїжджаю через шлагбауми на платних автошляхах, п'ю каву вранці, слухаючи, як ведучі CNN повідомляють погані новини, встаю, щоб відліти о третій ночі, котру якийсь поет цілком слушно назвав Вовчою годиною.

Лейн роззявив рот, і звідти полилася кров. Він щось по-машиному прострекотав, як цикада, що закопується в дерево. Його тілом пройшла судома. Ноги відбили короткий степ на сталевій підлозі кабінки. Потім застигли, й голова знову похилилася вперед.

«Будь мертвий, — подумав я. — Будь ласка, цього разу будь мертвий».

Щойно колесо знову пішло на зниження, у «Громовицю» влучила блискавка. На мить мені стало видно освітлену колію. «А могло й по мені шарахнути», — подумав я. Кабінку струсонув ще сильніший, ніж досі, порив вітру. Я тримався щосили. Лейн лопотів, як велика лялька.

Я глянув униз на Енні — на її обернене вгору бліде обличчя, на примружені від дощу очі. Вона стояла біля двигуна. Поки що все йшло непогано. Я склав руки рупором.

— Червона кнопка!

— Я її бачу!

— Почекай, поки я скажу!

Земля вже була близько. Я вхопився за перекладину. Коли покійний (принаймні я на це сподівався) Лейн Гарді керував важелем, колесо завжди зупинялося плавно, кабінки вгорі трохи коливалися. Я гадки не мав, якою може бути аварійна зупинка, але мусив невдовзі дізнатися.

— Енні, зараз! Натискай!

Добре, що я тримався. Моя кабінка зупинилася за десять футів від місця висадки і на рівні п'яти футів над землею. Кабінку перехилило вбік. Лейна кинуло вперед, голова й торс перевалилися через перекладину. Я автоматично вхопив його за сорочку і потягнув назад. Його рука гепнулася мені на коліна, і я, скрикнувши від огиди, скинув її.

Перекладина не піднімалася, тому я, звиваючись, виліз з-під неї.

— Деве, обережно! — Енні стояла біля кабінки й простягала вгору руки, наче думала мене зловити. Рушниця, з якої вона обірвала життя Гарді, стояла, зіперта на корпус двигуна.

— Відійди, — наказав я і перекинув ногу через борт кабінки. І знову спалахнула блискавка. Завив вітер, і колесо відповіло виттям. Я вхопився за металевий стрижень і вискочив з кабінки. Руки ковзнули на мокрому металі, і я впав. Піднявся на коліна, а вже наступної миті Енні силкувалася підняти мене на ноги.

— Ти як, нормально?

— Так.

Однак то була неправда. Світ плив перед очима, я був на межі того, щоб знепритомніти. Я схилив голову, сперся руками на коліна і глибоко дихав. Якусь мить я відчував, що от-от відключуся, проте потім усе почало вирівнюватися. Я знову випростався, обережно, не надто швидко рухаючись.

Під проливним дощем годі було щось роздивитися, але я певен, що Енні плакала.

— Я мусила його застрелити. Він же хотів тебе вбити. Правда? Будь ласка, Деве, скажи, що він хотів тебе вбити. Так Майк сказав, а...

— У цьому можеш навіть не сумніватися. І я був би не першою його жертвою. Він убив чотирьох жінок. — Я згадав роздуми Ерін про ті роки, коли трупів не було (принаймні їх не знаходили). — А може, й більше. Імовірно, що більше. Ми повинні подзвонити в поліцію. Телефон є у...

Я рушив у бік «Дзеркального особняка Містеріо», але вона вхопила мене за руку.

— Ні. Не можна. Поки що ні.

— Енні...

Вона впритул наблизила обличчя до мого, майже на відстань поцілунку, але про поцілунки тієї миті не йшлося.

— Як я сюди потрапила? Я маю сказати поліції, що до мого сина в кімнату вночі прийшов привид і повідомив йому, що ти загинеш на оглядовому колесі, якщо я не приїду? Майка не можна в це втягувати, і якщо ти мені скажеш, що я занадто турботлива матуська, я... я сама тебе вб'ю.

— Ні. Я тобі цього не скажу.

— То як я сюди потрапила?

Спочатку я не знав, що сказати. Не забувайте, що я сам був наляканий. Та тільки слово «наляканий» не підходить для опису того, що я відчував. Навіть близько не підходить. Я був шокований. Замість Містерію я відвів її до фургона й допоміг сісти за кермо. Потім обійшов машину і заліз на пасажирське сидіння. На той час у мене вже зародилася ідея. Її перевагою була простота, тому я думав, що може прокотити. Я зачинив дверцята і витяг з передньої кишені штанів гаманець. Розгортаючи його, мало не впустив на підлогу, так мене трясло. Усередині лежало чимало папірців, на яких я міг писати, та не було чим.

— Енні, будь ласка, скажи, що в тебе є ручка чи олівець.

— Може, в бардачку. Деве, ти мусиш викликати поліцію. А мені треба додому до Майка. Якщо мене заарештують за те, що покинула місце злочину або що... чи за вбивство...

— Енні, ніхто тебе не заарештує. Ти врятувала мені життя. — Говорячи, я порпався у бардачку. Там лежала інструкція з експлуатації, купи чеків за купівлю бензину за кредитною картою, «Ролейдс»¹, пачка «М&М», навіть брошура Свідків Єгови, у якій запитували, чи знаю я, що чекає на мене після смерті, але жодної ручки чи олівця.

— Не можна зволікати... у такій ситуації... я завжди це казала... — Вона говорила уривчасто, бо зуби цокотіли. — Просто прицілься... і стріляй, поки тебе... ну... сумніви не взяли... куля мала влучити йому між очей... але вітер... мабуть, через вітер...

Раптом вона схопила мене за плече і стисла, так сильно, що я відчув біль. Очі в неї були величезні.

¹ Ліки від печії.

— Деве, я й тебе зачепила? У тебе рана на лобі й кров на сорочці.

— Це не ти. Він вдарив мене пістолетом, от і все. Енні, тут нема нічого, чим можна було б писа...

Та ручка знайшлася, кулькова, у глибині бардачка. На ній напівстертими, проте досі видимими літерами було написано: «ХОДИМО НА КРОГЕРІНГ!»¹ Я не скажу, що та ручка врятувала Енні й Майку Росів від серйозних неприємностей з поліцією, знаю тільки, що вона вберегла їх від багатьох запитань про те, що привело Енні в «Джойленд» тієї темної та вітряної ночі.

Я дав їй ручку й візитівку зі свого гаманця, чистим боком догори. Ще раніше, коли я сидів у машині й страшенно переживав, що моє зволікання з купівлею нового акумулятора коштуватиме Енні й Майку життя, мені подумалося, що можна було б повернутися в будинок і подзвонити їй... та тільки номера її я не мав. Тепер я сказав їй записати його.

— А під номером напиши: «Дзвони, якщо плани зміняться».

Поки вона писала, я завів двигун фургона і на повну потужність увімкнув пічку. Енні передала мені картку. Я поклав її в гаманець, засунув гаманець назад у кишеню і кинув ручку у бардачок. Потім пригорнув Енні до себе й поцілував у холодну щоку. Тремтіти вона не перестала, однак її вже не так сильно трусило.

— Ти врятувала мені життя, — сказав я. — А тепер подбаймо про те, щоб тобі й Майку за це нічого не було. Слухай дуже уважно.

Вона слухала.

¹ Крoгeр (англ. Kroger) — мережа продуктових супермаркетів.

* * *

Через шість днів у Гевенз-Бей останнім коротким сплеском повернулося бабине літо. Стояла прекрасна погода для того, щоб пообідати на краю дощаної доріжки Росів, та тільки ми не могли туди піти — те місце щільно окупували репортери і фотографи. Цілком легітимно, бо, на відміну від двох акрів землі навколо великого зеленого вікторіанського будинку, пляж належав громаді. Історія про те, як Енні одним пострілом убила Лейна Гарді (якого звідтоді називали тільки Ярмарковим убивцею), швидко облетіла всю країну.

Не те щоб статті були поганими. Якраз навпаки. У газеті Вілмінгтона цю історію опублікували під заголовком «ДОЧКА ЄВАНГЕЛІСТА БАДДІ РОСА ЛІКВІДУВАЛА ЯРМАРКОВОГО ВБИВЦЮ». У «Нью-Йорк Пост» написали більш стисло: «МАТУСЯ-ГЕРОЙ!» Допомогло ще й те, що надрукували фотографії, на яких Енні була зовсім юною і не просто гарною, а неймовірно звабливою. «Інсайд в'ю», найпопулярніший з супермаркетівських таблоїдів на той час, випустив додаткове видання. Репортери розкопали знімок сімнадцятилітньої Енні після стрілецького турніру в Кемп-Перрі. Вдягнена в обтислі джинси, футболку з написом НСА¹ і ковбойські чоботи, вона стояла з антикварним дробовиком «пурдей», відкритим і перекинутим через руку, а у вільній руці піднімала догори синю стрічку. Поряд з усміхненою дівчиною опублікували поліцейський знімок Лейна Гарді у двадцять один рік, зроблений після арешту в Сан-Дієго (під його справжнім іменем — Леонард Гопгуд) за розгулювання у непристойному вигляді. Контраст між двома

¹ Національна стрілецька асоціація.

фотографіями був разючий. Заголовок: КРАСУНЯ І ЧУДОВИСЬКО.

Мене, як скромного героя, теж трохи згадали в газетах Північної Кароліни, але в таблоїдах про мене ніхто не писав. Мабуть, через брак сексуальності.

Майк вважав, що це круто, коли твоя МАТУСЯ — ГЕРОЙ. Енні весь той цирк страшенно дратував, і вона не могла дочекатися, коли вже преса перекинеться на іншу сенсацію. Газетної слави їй вистачило ще в ті часи, коли вона була некерованим дитям проповідника й славилася тим, що танцювала в різних генделаках Грінвіч-Вілідж. Тому інтерв'ю вона давати навідріз відмовлялася, і ми влаштували наш прощальний пікнік на кухні. Власне, було нас п'ятеро, бо Майло сидів під столом, сподіваючись недоїдків, а Ісус (у вигляді обличчя на Майковому повітряному змії) був притулений до спинки гостьового стільця.

Їхні валізи стояли в коридорі. По обіді я мав відвезти їх у Вілмінгтон. Звідти приватний літак, наданий корпорацією «Бадді Рос міністріз», мав забрати їх у Чикаго, геть з мого життя. Поліція Гевенз-Бей (не кажучи вже про поліцейський департамент Північної Кароліни та, може, навіть ФБР), поза сумнівом, мала до неї багато додаткових запитань, і, напевно, рано чи пізно їй би довелося приїхати сюди, щоб давати свідчення перед колегією присяжних, але вона мала з усім добре впоратися. Вона була МАТУСЕЮ-ГЕРОЄМ, і завдяки тій рекламній ручці з Крогера, знайдений у глибині бардачка фургона, у газеті «Пост» ніколи не з'явиться фото Майка під заголовком «РЯТІВНИК-ЕКСТРАСЕНС!»

Історія, яку ми виклали, була проста, і Майк не відіграв у ній жодної ролі. Мене зацікавило вбивство Лінди Грей, бо ходила легенда, що її примара з'являється у джой-

лендівській кімнаті страху. Я попросив допомоги у своєї приятельки Ерін Кук, з якою ми працювали разом влітку і яка має дослідницьку жилку. Фотографії Лінди Грей та її вбивці когось мені нагадували, але пазл склався тільки того дня, коли Майк побував у «Джойленді». Не встиг я зателефонувати в поліцію, як мені подзвонив Лейн Гарді й погрожував, що вб'є Енні й Майка, якщо я миттю не примчу в «Джойленд». Усе правда, крім однієї маленької брехні: я мав номер телефону Енні, щоб передзвонити їй, якщо раптом плани щодо приїзду Майка в «Джойленд» зміняться. (З цими словами я показав картку головному слідчому, який майже на неї не глянув.) Я сказав, що подзвонив Енні від місіс Шопло перед тим, як виїжджати в «Джойленд»: наказав, щоб вона замкнула двері, викликала поліцію і сиділа вдома. Двері вона замкнула, та вдома не залишилася. І поліцію не викликала. Побоялася, що Гарді, коли побачить сині пробліскові маячки, вб'є мене. Тому витягла з сейфа гвинтівку і поїхала за Лейном з викненими фарами, сподіваючись заскочити його зненацька. І заскочила. Відтак — МАТУСЯ-ГЕРОЙ.

— Деве, а як усе це сприйняв твій батько? — спитала Енні.

— Окрім того, що пообіцяв переїхати в Чикаго й мити до кінця життя твої машини, якщо захочеш? — Вона розсміялася, але мій тато справді так сказав. — Він в порядку. Наступного місяця я поїду в Нью-Гемпшир. Відсвяткуємо разом День подяки. Фред попросив мене залишитися до того часу, допомогти йому підготувати парк до зими, і я погодився. Гроші мені не завадять.

— На навчання?

— Ага. Мабуть, відновлюся у весняному семестрі. Тато пришле мені бланк заяви.

— Добре. Ти повинен бути там, а не фарбувати атракціони й міняти лампочки в парку розваг.

— Ти ж прийдеш до нас у Чикаго? — спитав Майк. — Перш ніж я стану занадто хворим?

Енні неспокійно ворухнулася. Він не сказав нічого.

— Обов'язково, — відповів я і показав на паперового змія. — Бо як інакше я зможу повернути оце? Ти сказав, що позичаєш його мені у тимчасове користування.

— Може, познайомишся з моїм дідусем. Якщо не зважати на його пунктик щодо Ісуса, він класний. — Майк скося позирнув на маму. — Ну, я так думаю. У нього в підвалі є суперський електричний поїзд.

— Майку, твій дідусь, може, й не захоче мене бачити. Я втягнув твою маму у великі неприємності.

— А він знатиме, що ти ненавмисно. Ти ж не винен, що працював із тим дядьком. — Майк спохмурнів. Поклав сендвіч на тарілку, взяв серветку й відкашлявся в неї. — Містер Гарді здавався таким приємним. На атракціони нас водив.

«Багато дівчат теж вважали його приємним», — подумав я.

— А ти ніколи нічого не... відчував щодо нього?

Майк похитав головою і знову зайшовся кашлем.

— Ні. Мені він подобався. І я думав, що я подобаюсь йому.

Я згадав, як Лейн на «Колесі Кароліни» називав Майка малим калічем.

Поклавши руку на Майкову худеньку шию, Енні сказала:

— Зайчику, деякі люди ховають своє істинне обличчя. Іноді можна зрозуміти, що на них маски, але не завжди. Навіть людину з потужною інтуїцією можна обдурити.

Я прийшов до них пообідати, і відвезти в аеропорт, і попрощатись, та була ще одна причина.

— Майку, я хочу про дещо в тебе запитати. Про примару, що розбудила тебе серед ночі й сказала, що я потрапив у біду в парку. Можна? Тебе це не засмутить?

— Ні, але все було не так, як показують по телевізору. У кімнаті не було білої прозорої примари, яка літає й ухкає. Я просто прокинувся... а вона була поряд. Сиділа на ліжку, як жива людина.

— Мені б не хотілося, щоб ви це обговорювали, — сказала Енні. — Його це, може, й не засмутить, але вже точно засмутить мене.

— Ще одне-єдине запитання, і все, я дам йому спокій.

— Добре. — І вона взялася прибирати зі столу.

У вівторок ми возили Майка в «Джойленд». Невдовзі після опівночі, у ніч з вівторка на середу, Енні застрелила Лейна Гарді на «Колесі Кароліни», обірвавши його життя і врятувавши моє. Наступний день минув на допитах у поліції та в спробах утекти від репортерів. А по обіді в четвер до мене завітав Фред Дін, але його візит ніяк не був пов'язаний зі смертю Лейна Гарді.

Хоча я подумав, що пов'язаний.

— Майку, мене от що цікавить. То була дівчина з кімнати страху? То вона прийшла до тебе й сиділа на ліжку?

Очі в Майка стали круглими від подиву.

— Та ну, звісно, ні! Вона пішла. Коли вони йдуть, то вже навряд чи повертаються. До мене приходив чоловік.

* * *

Тисяча дев'ятсот дев'яносто першого року, невдовзі після свого шістдесят третього дня народження, мій батько

пережив доволі важкий серцевий напад. Він тиждень пролежав у лікарні Портсмута, а потім його виписали додому, з суворими приписами дотримуватися дієти, скинути двадцять фунтів¹ і облишити вечірні сигари. А що він один із тих рідкісних людей, які неухильно виконують приписи лікарів, то тепер, коли я пишу ці рядки, йому вісімдесят п'ять років і він цілком бадьорий, якщо не зважати на хворе стегно і слабкий зір.

Тисяча дев'ятсот сімдесят третього року все було інакше. За інформацією мого нового наукового асистента (веб-оглядача Google Chrome), загалом людей тримали в лікарні два тижні: перший — у відділенні інтенсивної терапії, другий — на поверсі серцево-судинної реабілітації. Напевно, в палаті інтенсивної терапії Едді Паркс почувався нормально, бо поки того вівторка Майк катався на атракціонах, Едді перевели вниз. Саме тоді в нього і стався другий серцевий напад. Він помер у ліфті.

* * *

— Що він тобі сказав? — спитав я у Майка.

— Що я повинен розбудити маму і змусити її негайно їхати в парк, бо поганий чоловік тебе вб'є.

Чи це застереження пролунало, поки я ще розмовляв по телефону з Лейном, у вітальні місіс Шопло? Навряд чи набагато пізніше, бо інакше Енні могла не встигнути. Я поцікавився, але Майк цього не знав. Щойно він пішов (так це назвав хлопчик — не зник, не вийшов у двері чи у вікно, а просто пішов), він набрав кімнату Енні по інтеркому. А коли вона відповіла, почав кричати.

¹ 9 кг.

— Ну все, досить, — промовила Енні тоном, який не допускав жодних заперечень. Вона стояла біля раковини, взявши руки в боки.

— Мама правильно каже, — сказав я. — Досить.

Невже Едді явився Майку тому, що я врятував старому буркотуну життя? Мотивацію вчинків Тих, Хто Пішов Далі (слова Роззі, великі літери завжди вгадувалися за піднятими руками й повернутими до неба долонями), годі було зрозуміти, та все ж я сумнівався. Зрештою, його вирок було відкладено лише на тиждень, і ці останні кілька днів він провів не на Карибських островах, у оточенні оголених по пояс дівчаток. Але...

Я приходив його навідати. Крім мене та ще Фреда Діна, більше нікого не було. Я навіть приніс йому фотографію колишньої дружини. Звісно, він назвав її нещасною діставучою пронозливою сучкою, і, може, такою вона й була, проте принаймні я не лишився осторонь. Зрештою виявилось, що він теж. Хоч би якою була причина.

Коли ми їхали в аеропорт, Майк нахилився вперед на задньому сидінні й спитав:

— Деве, а хочеш посміятися? Він ні разу не назвав тебе на ім'я. Казав просто «малий». Мабуть, думав, що я здогадаюся, кого він має на увазі.

Мабуть, так.

Чортів Едді Паркс.

* * *

Усе це сталося колись дуже-дуже давно, того чарівного року, коли нафту продавали по одинадцять доларів за барель. Того року, коли мені розбили трикляте серце. Того року, коли я втратив незайманість. Того року, коли я врятував від смерті гарненьку маленьку дівчинку, яка

вдавилася, і малоприємного стариганя, в якого стався серцевий напад (принаймні перший). Того року, коли божевільний мало не прикінчив мене на колесі огляду. Того року, коли я хотів побачити примару, та так і не побачив... хоча, мабуть, щонайменше одна з них бачила мене. Також то був рік, коли я навчився говорити таємною мовою і танцювати «Гокі-Покі» в костюмі собаки. Того року я дізнався, що в житті бувають значно гірші речі, ніж втратити дівчину.

Того року я був двадцятиоднорічний і все ще зелений.

Відтоді світ подарував мені хороше життя, я цього не заперечуватиму. Та все одно я іноді ненавиджу цей світ. Поки я пишу цю книжку, Діку Чейні, цьому апологету водних тортур, який надто довго обіймав посаду головного проповідника Святої Церкви Хай-Там-Що, пересадили нове серце — як вам ця новина? Він живе далі. Інші померли. Талановиті, як Кларенс Клемонз¹. Розумні, як Стів Джобс. Порядні, як мій давній друг Том Кеннеді. Переважно до цього звикаєш. Просто мусиш. Як писав В. Г. Оден², Кістлява збирає врожай грішми, тим, що дуже смішно, і всіма, хто може добре висіти. Але починає свій список Оден не з цього. На початку в нього — невинна молодь і діти.

Що повертає нас до Майка.

* * *

Приїхавши на навчання у весняному триместрі, я винайняв убогу квартиру за межами кампусу. Одного про-

¹ Кларенс Клемонз (1942—2011) — легендарний саксофоніст, видатний учасник гурту Брюса Спрінгстіна.

² Вістен Г'ю Оден (1907—1973) — англо-американський поет, писав у жанрі інтелектуальної лірики.

холодного вечора, коли я готував стір-фрай¹ для себе й однієї дівчини, від якої майже шаленів, пролунав телефонний дзвінок. Я відповів, як завжди, напівжартома:

— Резиденція «Пошарпана», Девін Джонс, власник.

— Девін? Це Енні Рос.

— Енні! Ого! Зачекай секунду, я прикручу радіо.

Дженіфер (дівчина, від якої я майже шаленів) подивилася на мене здивовано. Я їй підморгнув, усміхнувся і взяв слухавку.

— Я приїду через два дні після початку весняних канікул, можеш передати йому, що я пообіцяв. Квиток візьму на наступних вихі...

— Дев. Чекай. Чекай.

Я почув у її голосі притишену скорботу, і вся моя радість від того, що вона подзвонила, стислася до страху. Я притулився лобом до стіни й заплющив очі. Та що я справді хотів затулити, то це вухо з притиснутою до нього слухавкою.

— Деве, учора ввечері Майк помер. Він... — Її голос затремтів, потім вирівнявся. — Два дні тому в нього була гарячка, і лікар сказав, що ми повинні відвезти його в лікарню. Про всяк випадок. Учора йому ніби полегшало. Він менше кашляв. Сидів і дивився телевизор. Говорив про якийсь великий баскетбольний турнір. А тоді... вчора ввечері... — Вона замовкла. Я чув у слухавці важке дихання: Енні намагалася опанувати себе. Я теж старався, але на очі навернулися сльози. Теплі, майже гарячі. — Це сталося раптово, — сказала вона. І додала, так тихо, що я ледве розчув: — Мені так боляче.

¹ Страва азійської кухні з овочів, м'яса і спецій, швидко обсмажених у казанку з опуклим дном.

На моє плече лягла рука. Дженіфер. Я накрив її своєю долонею. І подумав про Енні: чи був хтось у Чикаго поряд, щоб покласти руку їй на плече.

— Твій батько там?

— У нього кампанія з евангелізації. У Феніксі. Завтра приїде.

— А брати?

— Джордж тут. Філ має прилетіти останнім літаком з Маямі. Ми з Джорджем у... цьому закладі. Де його... я не можу на це дивитися. Хоча це те, чого він хотів. — Енні гірко заплакала. Я зовсім не розумів, про що вона говорить.

— Енні, я можу що-небудь зробити? Що-небудь. Хоч щось.

І вона розказала.

* * *

Закінчімо сонячною дниною у квітні тисяча дев'ятсот сімдесят четвертого року. Закінчімо на тій короткій смузі пляжу в Північній Кароліні, що лежить між містечком Гевенз-Бей і «Джойлендом», парком розваг, що зачинить свої двері через два роки. Великі парки зрештою доведуть його до банкрутства, попри всі намагання Фреда Діна й Бренді Раферті його зберегти. Закінчімо з вродливою жінкою у виляючих джинсах і молодим чоловіком у спортивній кофті з емблемою університету Нью-Гемпширу. В одній руці молодий чоловік тримає якусь річ. На краю дощаного помосту, поклавши голову на лапу, лежить джек-рассел-тер'єр, який, здається, втратив увесь свій колишній запал. На столику для пікніка, на який колись ця жінка ставила фруктові смузі, стоїть керамічна урна. Вона схожа на вазу, тільки без

квітів. Ми закінчуємо не зовсім там, де почали, але близько.

Доволі близько.

* * *

— Я знову посварилася з батьком, — сказала Енні, — але тепер уже немає онука, який би нас помилив. Коли він повернувся зі своєї триклятої євангелізації й почув, що я віддала Майкове тіло на кремацію, то розлютився. — Вона слабо всміхнулася. — Якби він не залишився на ту останню клятву всеношну, то міг мене відговорити. Напевно, відговорив би.

— Але це бажання самого Майка.

— Дивне, як на дитину, прохання, правда? Але ні, розум у нього був дуже ясний. І ми з тобою знаємо чому.

Так. Ми знали. Остання радість завжди приходить і йде, і коли ти бачиш, як до тебе підкрадається темрява, ти тримаєшся за те, що було яскравим і хорошим. Тримаєшся щосили.

— А ти взагалі казала батьку?..

— Щоб приїхав? Насправді так. Цього хотів би Майк. Та батько відмовився брати участь у церемонії, яку він назвав «язичницькою». А я й рада. — Вона взяла мене за руку. — Це для нас, Деве. Бо ми були тут, коли він був щасливим.

Я підніс її руку до своїх губ, поцілував, коротко потис і відпустив.

— Він врятував мені життя так само, як і ти. Якби він тебе не розбудив... якби завагався...

— Я знаю.

— Без Майка Едді б нічого не зміг для мене зробити. Я не бачу примар і не чую їх. Майк був медіумом.

— Це важко, — сказала Енні. — Просто... дуже важко його відпускати. Навіть ту маленьку частку, що від нього лишилася.

— Ти точно хочеш це зробити?

— Так. Поки ще можу.

Вона взяла урну зі столика для пікніка. Майло підняв голову, подивився на неї та знову опустив на лапу. Не знаю, чи розумів він, що всередині Майкові останки, але те, що Майк помер, він розумів. Добре розумів, чорт забирай.

Я простягнув повітряного змія з Ісусом заднім боком до Енні. Там, згідно з Майковими вказівками, я прикріпив скотчем кишеньку, яка могла вмістити з півчашки дрібного сірого попелу. Я відтягнув її, а Енні перевернула урну. Коли кишенька наповнилася, вона поставила урну на пісок під ногами і простягнула руки. Я передав їй катушку мотузки й розвернувся обличчям до «Джойленду», де на обрії чітко виокремлювалося «Колесо Кароліни».

«Я лечу», — сказав він того дня, здійнявши руки над головою. Жодні скоби тоді його не обтяжували, не обтяжуватимуть і тепер. Я подумав, що Майк був набагато мудрішим за свого христолобого діда. Може, мудрішим за всіх нас. Та й яка дитина-інвалід не мріяла політати, хоча б раз?

Я глянув на Енні. Вона кивнула: готова, мовляв. Я підняв повітряного змія і відпустив. Той миттю злетів, підхоплений швидким прохолодним бризом з океану. Ми поглядами стежили за його сходженням.

— Тепер ти, — сказала Енні, простягаючи руки. — Деве, далі все маєш зробити ти. Так він сказав.

Я взяв катушку й відчув, як натягується мотузка від того, що живий повітряний змій здіймався у блакитне

небо над нашими головами, погойдуючись з боку на бік. Енні підняла урну і стала спускатися з нею піщаним схилом. Я думаю, вона кинула її у воду на краю океану, але я не бачив, бо саме стежив за змієм. І щойно помітив тонку сіру цівку попелу, що текла з нього й, підхоплена вітром, відлітала в небо, відпустив мотузку. На моїх очах повітряний змій, якого вже ніщо не тримало, піднімався все вище, і вище, і вище. Майк хотів би побачити, на яку висоту він злетить, перш ніж зникнути з поля зору, і я теж хотів.

Хотів це побачити.

24 серпня 2012 р.

Примітка Автора

Пуристи-карні (я певен, що такі є) вже готуються писати й повідомляти мені з обуренням різних ступенів, що більшої частини говірки, як я її називаю, не існує. Що лохів ніколи не називали ховрашками, наприклад, а красивих дівчат — кнопками. Такі пуристи матимуть рацію, але свої листи й імейли вони можуть залишити собі. Народ, саме тому цю літературу і звуть художньою.

До того ж, більшість цих слів я запозичив з жаргону карнавальників, багатого і гумористичного. Колесо огляду називають бовдуропідйомником чи дурнепідйомником, атракціони для малюків — масячими, а коли місто покидають поспіхом, то це перепал. І це лише декілька прикладів. Я багато чим завдячую «Словнику ярмарків, цирків, шоу та водевілів», укладеному Вейном Н. Кейзером. Його можна знайти в Інтернеті. Можете зайти й подивитися там ще тисячу інших слів. А може, й більше. Також можете замовити книжку цього автора, «На центральній алеї».

Цю книжку редагував Чарльз Ардаї. Дякую, друже.

Літературно-художнє видання

КІНГ Стівен
Країна розваг
Роман

Головний редактор *С. С. Скляр*
Завідувач редакції *Г. В. Сологуб*
Відповідальний за випуск *О. О. Григор'єва*
Редактор *С. С. Скляр*
Художній редактор *Н. В. Переходенко*
Технічний редактор *А. Г. Верьовкін*
Коректор *Т. М. Віланова*

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Видавництво Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
www.trade.bookclub.ua

ГУРТОВИЙ ПРОДАЖ КНИГ ВИДАВНИЦТВА

ХАРКІВ

ДП з іноземними інвестиціями
«Книжковий Клуб
“Клуб Сімейного Дозвілля”»

61140, м. Харків-140,
просп. Гагаріна, 20-А
тел/факс +38 (057) 703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Київська філія

04073, м. Київ, просп. Московський, 6, кімн. 35,
тел. +38 (067) 575-27-55
e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеська філія

65017, м. Одеса, вул. Малиновського, 16-А, кімн. 109
тел. +38 (067) 572-44-28
e-mail: odessa@bookclub.ua

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»

служба роботи з клієнтами:

тел. +38 (057) 783-88-88
e-mail: support@bookclub.ua
Інтернет-магазин: www.bookclub.ua
«Книжковий клуб», а/с 84, Харків, 61001

Кінг С.

К41 Країна розваг : роман / Стівен Кінг ; пер. з англ. О. Любен-ко. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2014. — 320 с.

ISBN 978-966-14-7516-7 (PDF)

Одна з найновіших і найбільш лячних книжок неперевершеного майстра жаху Стівена Кінга! Девін Джонс, студент університету, знаходить на літо роботу в парку атракціонів. Відтепер він — продавець веселощів і радості. Але він і гадки не має, яка безодня відкриється йому в цій країні розваг...

УДК 821.111(73)
ББК 84.7СПО